

**ÇEVRE POLİTİKALARI KAPSAMINDA SAKİN
KENTLERİN ÇALIŞANLARIN YAŞAM TATMİNİ
ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: UZUNDERE ÖRNEĞİ**

Uğur ŞEN

**Yüksek Lisans Tezi
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı
Yrd. Doç. Dr. Adnan KÜÇÜKALİ
2017
Her Hakkı Saklıdır**

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ ANABİLİM DALI**

Uğur ŞEN

**ÇEVRE POLİTİKALARI KAPSAMINDA SAKİN KENTLERİN
ÇALIŞANLARIN YAŞAM TATMİNİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ:
UZUNDERE ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. Adnan KÜÇÜKALİ**

ERZURUM 2017

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ BEYAN FORMU

05/05/2017

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum “Çevre Politikaları Kapsamında Sakin Kentlerin Çalışanların Yaşam Tatmini Üzerindeki Etkileri: Uzundere Örneği” adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
 Tezim/Raporum sadece Atatürk Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporumun 1 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

05/05/2017

Uğur ŞEN

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yrd. Doç. Dr. Adnan KÜÇÜKALİ danışmanlığında, Uğur ŞEN tarafından hazırlanan bu çalışma 05 / 05 / 2017 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından. Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

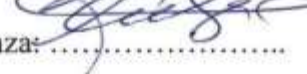
Başkan : Yrd. Doç. Dr. Adnan KÜÇÜKALİ

İmza:

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Orhan ÇINAR

İmza:

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Abdulkadir KAYA

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. 05 / 05 / 2017

Prof. Dr. Mehmet TÖRENEK

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	VI
ABSTRACT	VII
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ	XIII
TABLolar DİZİNİ	IX
ÖNSÖZ	XV

GİRİŞ**BİRİNCİ BÖLÜM****SAKİN HAREKET (SLOW MOVEMENT)**

1.1 SAKİN YEMEK (SLOW FOOD)	8
1.1.1 Kavramsal Analiz.....	8
1.1.2 Slow Food Hareketinin Tarihçesi	8
1.1.3 Slow Food Felsefesi	11
1.1.4 Sakin Yemek Manifestosu	13
1.1.5 Sakin Yemek Hareketine Destek Ağları	15
1.1.5.1 Terra Madre	15
1.1.5.2 Nuh'un Ambarı (Ark of taste)	16
1.1.5.3 Presidia	17
1.1.5.3.1 Türkiye'de Presidia.....	17
1.1.6 Uluslararası Yerel Üretici Yeryüzü Pazarları (Earth markets)	18
1.1.7 Eğitim faaliyetleri	19
1.1.8 Sakin Yemek ve Eko-gastronomi	21
1.1.8.1 Türkiye'de Sakin Yemek Hareketi.....	23
1.1.8.2 Türkiye'de Eko-gastronomi Kongresi.....	25
1.2 SLOW FELSEFESİNİN DÖNÜŞÜMÜ	26
1.3 YAVAŞLAMA HAREKETİNİN TÜREVLERİ	27
1.3.1 Sakin Hayat.....	27
1.3.2 Sakin Para	28
1.3.3 Sakin Ticaret	29
1.3.4 Sakin Trafik ve Seyahat	30
1.3.5 Sakin Turizm.....	31
1.4 SAKİN KENT (CİTTASLOW)	32

1.4.1	Kavramsal Analiz.....	32
1.4.2	Kent kavramı ve Kentleşme.....	33
1.4.3	Sakin Kent Tarihçesi.....	34
1.4.4	Sakin Kent Felsefesi	34
1.4.5	Sakin Kent ve Yerel Gelişim	36
1.4.6	Sakin Kent ve Sürdürülebilirlik	37
1.4.7	Sakin Kent Logosu.....	38
1.4.8	Sakin Şehir Olma Kriterleri	39
1.4.8.1	Çevre Politikaları.....	40
1.4.8.2	Altyapı politikaları	48
1.4.8.3	Kentsel Yaşam Kalitesi İle İlgili Politikalar.....	50
1.4.8.4	Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Yönelik Kriterler	51
1.4.8.5	Misafirperverlik Farkındalık ve Eğitim İçin Politikalar.....	52
1.4.8.6	Sosyal Uyum	53
1.4.8.7	Ortaklıklar	54
1.4.9	Dünyada Sakin Kentler	55
1.4.10	Türkiye’de Sakin Kent	55
1.4.10.1	Akyaka.....	57
1.4.10.2	Gökçeada.....	57
1.4.10.3	Halfeti.....	58
1.4.10.4	Perşembe	58
1.4.10.5	Şavşat.....	58
1.4.10.6	Vize.....	59
1.4.10.7	Seferihisar.....	59
1.4.10.8	Taraklı	60
1.4.10.9	Yalvaç.....	61
1.4.10.10	Yenipazar.....	61
1.4.10.11	Eğirdir.....	61
1.4.10.12	Göynük	62
1.4.10.13	Gerze	62
1.4.10.14	Uzundere	62

İKİNCİ BÖLÜM

VERİLERİN ANALİZİ VE BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1	LİTERATÜR ÖZETİ.....	67
2.2	ARAŞTIRMANIN AMACI	73
2.3	ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	74
2.4	ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ	75
2.5	ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	77
2.6	GÜVEN ANALİZİ.....	79
2.7	ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	80
2.8	AMPİRİK BULGULAR	81
2.8.1	Cinsiyet Bilgileri.....	81
2.8.2	Yaş Bilgileri	81
2.8.3	Eğitim Bilgileri	82
2.8.4	Medeni Durum Bilgileri.....	84
2.8.5	Çalışma Durum Bilgileri.....	84
2.8.6	İşyerinde Çalışma Yılı Bilgileri	85
2.8.7	Hanede Öğrenci Olup Olmama Durumu Bilgisi.....	86
2.8.8	Eşlerin Çalışma Durumu Bilgileri	86
2.8.9	Hanede Yaşayan Kişi Sayısı Bilgisi	87
2.8.10	Hanede Çocuk Olup Olmama ve Çocuk Sayısı Bilgisi	87
2.8.11	Hanede Çalışan Sayısı ve Haneye Giren Aylık Toplam Gelir Bilgisi.....	88
2.8.12	Uzundere’de Yaşam Süresi Bilgisi	89
2.8.13	Oturulan Hanenin Sahiplik Durumun	90
2.9	ARAŞTIRMA VERİLERİNİN FREKANS ANALİZİ	91
2.9.1	Çalışanların Sakin Şehre Yönelik Algılarını Araştırma.....	91
2.9.2	Sakin Kent Olmanın Kazanımları.....	96
2.9.3	Sakin Kent Kriterlerine Uyum	97
2.9.3.1	Yerel Halkın Yaşam Kalitesine Etkisi.....	99
2.9.3.2	Yaşanılan Şehrin Sakin Kent Olmasından Memnuniyet.....	100
2.9.3.3	Ekonomik Kalkınmaya Etkisi	100
2.9.3.4	Yerel Kimliğin Korunmasına Etkisi.....	101
2.9.3.5	Çevresel Değerlerin Korunmasına Etkisi.....	102

2.9.3.6	Diğer Kentlere Göre Tercih Edilebilirliğine Etkisi	103
2.9.3.7	Yerel Kalkınmaya Etkisi	104
2.9.3.8	Yerel Halkın Gelir Düzeyine Etkisi	104
2.9.3.9	Sakin Yemek Hareketiyle İşbirliği	105
2.9.3.10	Çevre Kirliliğine Etkisi	106
2.9.3.11	Çevreye Duyulan Hassasiyete Etkisi.....	106
2.9.3.12	Doğal, Turistik ve Tarihi Alanlara Etkisi.....	107
2.9.3.13	Biyçeşitliliğe Etkisi	108
2.9.3.14	Alternatif Turizme Etkisi.....	109
2.9.3.15	Tanıma Etkisi	110
2.9.3.16	Bilinçli Ziyaretçiler Tarafından Tercih Edilmesine Etkisi.....	110
2.9.3.17	Önemli Mekânların İmajına Etkisi	111
2.9.3.18	Önemli Mekânların Markalaşmasına Etkisi.....	111
2.9.3.19	İş Olanaklarına Etkisi	112
2.9.3.20	Destinasyonlara Etkisi.....	113
2.9.3.21	Yerel Halkın Çevre Bilincine Etkisi.....	114
2.9.3.22	Çevre Bilincinin Oluşmasında Yerel Yöneticilerin Etkinliği.....	114
2.9.3.23	Uzundere’de Bulunan Kamu Kurumları Yeterli Düzeydedir.....	115
2.9.4	Sakin Kent Hareketinin Uzundere’ye Etkisinin Değerlendirilmesi.....	116
2.9.5	Uzundere’nin Sakin Kent Unvanını Alması Neticesinde Gerçekleşen Veya Gerçekleşecek Faaliyetlere Yönelik Algı.....	117
2.10	. ARAŞTIRMA BULGULARINA GÖRE FARKLILIK ANALİZLERİ.....	118
2.10.1	Sakin Kent Hareketinin Uzundere’ye Etkisinin Farklılık Analizleri.....	122
2.10.1.1	Cinsiyete Göre Farklılık Analizi	122
2.10.1.2	Çalışma sektörüne göre farklılık analizi.....	124
2.10.1.3	Yaşa göre farklılık analizi	130
2.10.1.4	Haneye Giren Toplam Gelire Göre Farklılık Analizi.....	131
2.10.2	Uzundere’nin Sakin Kent Unvanını Alması Neticesinde Gerçekleşen / Gerçekleşecek Faaliyetlere Yönelik Algıya Yönelik Farklılık Analizi.....	135
2.10.2.1	Cinsiyete Göre Farklılık Analizi	136
2.10.2.2	Çalışma Sektörüne Göre Farklılık Analizi	136
2.10.2.3	Yaşa Göre Farklılık Analizi	141
2.10.2.4	Haneye Giren Aylık Toplam Gelire Göre Farklılık Analizi.....	142
	SONUÇ VE ÖNERİLER.....	149
	KAYNAKÇA.....	157
	EKLER.....	171

EK-1 Uzundere Kamu Kurum ve Kuruluşları Personel Listesi.....	171
EK-2 Uzundere Esnaf ve Sanatkâr Raporu	172
EK-3 Anket Formu	173
ÖZGEÇMİŞ.....	176

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****ÇEVRE POLİTİKALARI KAPSAMINDA SAKİN KENTLERİN
ÇALIŞANLARIN YAŞAM TATMİNİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: UZUNDERE
ÖRNEĞİ****Uğur ŞEN****Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Adnan KÜÇÜKALİ****2017, 193 sayfa****Jüri: Yrd. Doç. Dr. Adnan KÜÇÜKALİ****Doç. Dr. Orhan ÇINAR****Doç. Dr. Abdulkadir KAYA**

Avrupa'nın gelişmiş ülkeleri başta olmak üzere pek çok ülke tarafından benimsenmeye başlayan, kentleşme ve hayat felsefesi haline gelmiş olan sakin kentlerin incelenmesi ve çalışanlar üzerinde etkisinin araştırılması bu çalışmanın amacıdır. Sakin kent hareketi, sakin yemek hareketinin felsefesinden esinlenerek oluşturulmuştur. Başlarda beslenme alışkanlıkları ve gıda maddelerinin üretim ve tüketimi ile ilgili olan sakin hareketin kentsel boyuta taşınmasıyla sakin kent hareketi veya orijinal ifadesiyle Cittaslow hareketi doğmuştur. 2017 tarihi itibarıyla dünya genelinde 30 farklı ülkeden 230'un üzerinde ve Türkiye'de 14 adet sakin kent bulunmaktadır. Sakin kentler çevreye ve doğallığa önem veren yeni bir yaşam modeli olarak post modern toplumlarda hızla benimsenmekte ve sayıları her geçen gün artmaktadır.

Çevresel değerlerde farkındalık, insan sağlığının korunması, tarihi ve kültürel değerlerin yaşatılması, küreselleşmenin getirdiği standartlaşmaya karşı geleneksel değerlerin yeniden inşası gibi hedefleri olan sakin kent hareketi, İzmir ilinin Seferihisar ilçesinin sakin kent unvanı almasıyla Türkiye tarafından 2009 yılından beri desteklenmektedir.

Bu çalışmada Cittaslow Uluslararası Genel Merkezi'nce 2016 yılında Türkiye'nin 11. sakin kenti olarak kabul edilen Erzurum ili Uzundere ilçesi çalışanları araştırma konusu yapılmıştır. İlçede kamu ve özel sektör çalışanlarının yaşam kalitesi ve çevre duyarlılıkları incelenerek sakin kentin çalışanlar üzerindeki etkileri belirlenmiştir. Elde edilen veriler, sakin kent Uzundere'de çalışanlar için yeni bir takım sosyal politikaların oluşturulmasına olanak sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cittaslow, Sakin Yemek, Sakin Kent Uzundere, Çevre Politikaları

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

**IN TERMS OF THE ENVIRONMENTAL POLICIES, THE INFLUENCE
OF THE CITTASLOW OF THE WORKERS ON THE LIFE SATISFACTION:
THE CASE OF UZUNDERE**

Uğur ŞEN

Advisor: Assist. Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKALİ

2017, Page: 193

Jury: Assist. Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKALİ (Advisor)

Assoc. Prof. Dr. Orhan ÇINAR

Assoc. Prof. Dr. Abdulkadir KAYA

It is the aim of this study to examine Cittaslow which has become an urbanization and philosophy of life, which has been adopted by many countries, especially the developed countries of Europe, and its effect on employees. The cittaslow movement was inspired by the philosophy of the slow food movement. The Cittaslow movement was born with the slow food movement to the urban format, slow food is related to eating habits and the production and consumption of foodstuffs. As of 2017, there are over 230 of the world's 30 different countries and 14 calm cities in Turkey. Cittaslow is rapidly adopted in post modern societies as a new model of life that attaches importance to the environment and nature, and the numbers are increasing day by day.

The cittaslow movement, which aims to raise awareness on environmental values, protection of human health, the preservation of historical and cultural values, and the reconstruction of traditional values against the standardization brought by globalization, has been supported by Turkey since 2009 under the cittaslow title of İzmir's Seferihisar district.

In this study, the workers of Uzundere district in Erzurum province was made a research topic. Uzundere is accepted as the 11th calm city of Turkey in 2016 by Cittaslow International Headquarters. The quality of life and environmental sensitivities of the public and private sector employees were examined in the district and the effects on cittaslow employees were determined. The resulting data allows for the creation of a number of new social policies for those working in the quiet city of Uzundere.

Keywords: Cittaslow, Slow Food, Cittaslow Uzundere, Environmental Policies

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

AB	: Avrupa Birliği
AVM	: Alışveriş Merkezi
BÇS	: Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi
ÇUŞ	: Çok Uluslu Şirket
DAP Genç-Fest	: Doğu Anadolu Gençlik Festivali Projesi
ETIS	: Destinasyon Düzeyinde Avrupa Turizm Sisteminin Sürdürülebilir Yönetim Göstergeleri
FAO	: Gıda ve Tarım Örgütü
GDO	: Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar
GEKA	: Güney Ege Kalkına Ajansı
HES	: Hidroelektrik Santrali
SFYN	: Sakin Yemek Gençlik Ağı (Slow Food Youth Network)
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
UNISG	: Gastronomi Bilimler Üniversitesi
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. 1. Türkiye' de Sakin Kent Organizasyon Şeması.....	56
Tablo 2.1. Uzundere İlçesi Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personel Durumu	76
Tablo 2.2. Uzundere İlçesinde Esnaf ve Sanatkâr Olarak Çalışmakta Olan Bireylerin Durumu	76
Tablo 2.3. 5'li Likert Tanımlanması	78
Tablo 2.4. Değer Aralığı Tanımı.....	78
Tablo 2.5. Genel Güven Analizi	79
Tablo 2.6. Cinsiyet Durumu.....	81
Tablo 2.7. Katılımcıların Yaşına Göre Analizi	82
Tablo 2.8. Eğitim Durumu	82
Tablo 2.9 Kamu ve Özel Sektöre Göre Eğitim Durumu.....	83
Tablo 2.10. Medeni Durum.....	84
Tablo 2.11. Çalışma Durumu	84
Tablo 2.12. Kamu Sektöründe Çalışanların Statü Dağılımı.....	85
Tablo 2.13. Özel Sektörde Çalışanların Statü Dağılımı.....	85
Tablo 2.14. İşyerinde Çalışma Yılı	85
Tablo 2.15. Hanede Öğrenci Olup/Olmadığı	86
Tablo 2.16. Evli Eşlerin Çalışma Durumu	86
Tablo 2.17. Hanede Yaşayan Kişi Sayısı	87
Tablo 2.18. Hanede Çocuk Olup Olmadığı.....	87
Tablo 2.19. Hanede Bulunan Çocuk Sayısı	88
Tablo 2.20. Hanedeki Ücretli Çalışan Sayısı	88
Tablo 2.21. Haneye Giren Aylık Toplam Gelir	89
Tablo 2.22. Uzundere'de Yaşama Süresi	89
Tablo 2.23. Oturulan Konutun Sahiplik Durumu	90

Tablo 2.24. Çalışanlarının Sakin Şehre Yönelik Bilgilerinin Olup Olmadığına Yönelik Değerlendirme.....	91
Tablo 2.25. Çalışanlarının Sakin Şehre Yönelik Bilgilerinin Alınıp/Alınmadığına Yönelik Değerlendirme.....	91
Tablo 2.26. Çalışanlarının Sakin Şehre Yönelik Katkılarının Olup Olmadığına Yönelik Değerlendirme.....	92
Tablo 2.27. Cinsiyete Göre Sakin Kent Olma Bilgisi.....	92
Tablo 2.28. Eğitim Durumuna Göre Sakin Kent Algısı.....	94
Tablo 2.29. Çalışılan Sektör Durumuna Göre Sakin Kent Algısı.....	95
Tablo 2.30. Sakin Kent Olmanın Kazanımları.....	97
Tablo 2.31. Sakin Kent Hareketi Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi İçin İyi Bir Modeldir Görüşüne Yönelik Değerlendirme	99
Tablo 2.32. Yaşanılan Şehrin Sakin Kent Olmasından Memnuniyete Yönelik Değerlendirme.....	100
Tablo 2.33. Sakin Kent Hareketinin Ekonomik Bakımdan Şehre Etkisine Yönelik Değerlendirme.....	101
Tablo 2.34. Sakin Kent Hareketinin Yerel Kimliğin Korunmasına Etkisinin İncelenmesi	102
Tablo 2.35. Sakin Kent Hareketinin Çevresel Değerlerin Korunmasına Etkisi.....	102
Tablo 2.36. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Tercih Edilebilirliğine Etkisi	103
Tablo 2.37. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Yerel Kalkınmasına Etkisi.....	104
Tablo 2.38. Sakin Kent Hareketinin Yerel Halkın Gelir Düzeyini Artırmasına Yönelik Değerlendirme.....	104
Tablo 2.39. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Geleneksel Usule Göre Yemek Üreten Sektörlerin Açılmasına Etkisinin Değerlendirilmesi	105
Tablo 2.40. Sakin Kent Hareketinin Çevre Kirliliğine Etkisi	106
Tablo 2.41. Sakin Kent Hareketinin Çevreye Duyulan Hassasiyete Etkisi	107

Tablo 2.42. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Doğal, Turistik ve Tarihi Alanlarına Etkisinin İncelenmesi	107
Tablo 2.43. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Biyoçeşitliliğinin Çeşitlenmesine Etkisi	108
Tablo 2.44. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Alternatif Turizme Etkisinin İncelenmesi	109
Tablo 2.45. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Önemli Mekânların Tanıtımına Etkisi	110
Tablo 2.46. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Bilinçli Ziyaretçiler Tarafından Tercih Ediyor Olmasının İncelenmesi	110
Tablo 2.47. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Önemli Mekânların İmajına Etkisinin İncelenmesi	111
Tablo 2.48. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Önemli Mekânların Markalaşmasına Etkisi	112
Tablo 2.49. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de İş Olanaklarına Etkisinin İncelenmesi	113
Tablo 2.50. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Gezilip, Görülecek Yerlerin Gelişmesine Etkisinin İncelenmesi	113
Tablo 2.51. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Yerel Halkın Çevre Bilincinin Gelişimine Etkisinin İncelenmesi	114
Tablo 2.52. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Çevre Bilincinin Oluşumunda İlgililerin Etkinliğinin İncelenmesi	115
Tablo 2.53. Uzundere'de Bulunan Kamu Kurumlarının Yeterliliğinin İncelenmesi....	115
Tablo 2.54. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'ye Etkisinin Ortalama Değerleri.....	116
Tablo 2.55. Uzundere'nin Sakin Kent Unvanını Alması Neticesinde Gerçekleşen / Gerçekleşecek Faaliyetlere Yönelik Algıya Yönelik Ortalama Değerler	117
Tablo 2.56. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'ye Etkisinin Normallik Testi	118
Tablo 2.57. Anketin Üçüncü Bölümünde Kullanılan Kodların Karşılığı	119

Tablo 2.58. Uzundere'nin Sakin Kent Unvanını Alması Neticesinde Gerçekleşen / Gerçekleşecek Faaliyetlere Yönelik Algı Normallik Dağılımı.....	120
Tablo 2.59. Anketin Son Bölümünde Kullanılan Kodların Karşılığı.....	121
Tablo 2.60. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'ye Etkisinin Cinsiyete Göre Farklılık Analizi.....	123
Tablo 2.61. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'ye Etkisinin Çalışma Sektörüne Göre Farklılık Analizi	125
Tablo 2.62. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'ye Etkisinin Yaşa Göre Farklılık Analizi	130
Tablo 2.63. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'ye Etkisinin Gelire Göre Farklılık Analizi.....	132
Tablo 2.64. Uzundere'nin Sakin Kent Olması Sonucu Yapılan / Yapılacak Faaliyetlerin Algılanmasıyla Cinsiyete Göre Farklılık Analizi.....	135
Tablo 2.65. Uzundere'nin Sakin Kent Olması İle Yapılan Veya Yapılacak Faaliyetlerin Algılanmasıyla Çalışma Sektörü Farklılık Analizi	137
Tablo 2.66. Uzundere'nin Sakin Kent Unvanını Alması Neticesinde Gerçekleşen / Gerçekleşecek Faaliyetlerin Algılanmasıyla Yaş İlişkisi Farklılık Analizi.....	141
Tablo 2.67. Uzundere'nin Sakin Kent Olması Neticesinde Gerçekleşen Veya Gerçekleşecek Faaliyetlerin Algılanmasının Haneye Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi Farklılık Analizi	142

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1. Uzundere Logosu	39
Şekil 1.2. Sakin Kent Türkiye	55
Şekil 1.3. Sakin kent Türkiye Logosu	56
Şekil 2.1. Sakin Kent Kriterlerine Uyum Sağlama Derecesi	98
Şekil 2.2. Cinsiyete göre <i>Sakin kentin</i> ekonomik bakımdan hayata olumlu katkı sağlayacağı düşüncesine bakış	124
Şekil 2.3. Çalışma Sektörüne Göre Yaşanılan Şehrin Sakin Kent Olmasından Memnuniyete Bakış	126
Şekil 2.4. Çalışma Sektörüne Göre Uzundere'nin Erzurum'un Diğer İlçelerine Göre Daha Tercih Edilebilir Bir Konuma Ulaştığı Düşüncesine Bakış.....	127
Şekil 2.5. Çalışma Sektörüne Göre Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Yerel Kalkınmayı Sağlamaktadır Görüşüne Bakış	127
Şekil 2.6. Çalışma Sektörüne Göre Uzundere'de Alternatif Turizmin Çeşitleneceği Görüşüne Bakış	128
Şekil 2.7. Çalışma Sektörüne Göre Uzundere'nin Tarihi, Turistik ve Doğal Varlıkların Tanıtımına Etkisine Bakış	128
Şekil 2.8. Çalışma sektörüne göre Sakin kent hareketinin Uzundere'nin önemli mekânların imajına etkisine bakış.....	129
Şekil 2.9.Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Gezilip Görülecek Alanlarının Gelişmesine Etkisinin Olup Olmaması İle Çalışma Sektörü Arasındaki İlişki	130
Şekil 2.10. Yaşaya Göre Uzundere'de Bulunan Kamu Kurumlarının Yeterliliği	131
Şekil 2.11 Sakin kent, yerel halkın yaşam kalitesinin yükseltilmesi için iyi bir modeldir yargısı ile katılımcıların hanesine giren gelir ilişkisi	133
Şekil 2.12. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Tarihi, Turistik ve Doğal Varlıklarının Tanıtılmasında Etkinliği İle Katılımcıların Aylık Toplam Gelir İlişkisi	133
Şekil 2.13. Sakin Kent Hareketi Sayesinde Uzundere'yi Ziyaret Eden Bilinçli Ziyaretçilerin Arttığı Düşüncesi İle Aylık Toplam Gelir İlişkisi.....	134

Şekil 2.14. Sakin kent hareketinin Uzundere'nin önemli mekânlarının imajını yükseltmesine olan inanç ile katılımcıların aylık toplam gelir ilişkisi.....	135
Şekil 2.15. Ulaşım İmkânlarının Gelişmişliği Görüşü İle Cinsiyet İlişkisi	136
Şekil 2.16. Şehrin Altyapı Sorunlarının Azaldığı Görüşü İle Çalışma Sektörü İlişki ..	138
Şekil 2.17. Şehrin Ulaşım İmkânlarının geliştiği Görüşü İle Çalışma Sektörü İlişki	138
Şekil 2.18. Çevre Üniversitelerin Şehre Katkısının Arttığı Görüşü İle Çalışma Sektörü İlişkisi.....	139
Şekil 2.19. Halkın Çevreye Olan Farkındalığının Gelişmişliği İle Çalışma Sektörü İlişkisi.....	140
Şekil 2.20. Uzundere'nin Sakin Kent Olması ile Şehrin Tarihi Dokusu Koruma Altına Alınmış ve Sahiplenilmiştir Görüşü İle Çalışma Sektörü İlişkisi	141
Şekil 2.21. Uzundere'nin Sakin Kent Olmasıyla Ulaşım İmkânlarının Gelişmişliğinin Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelirlere Göre Analizi.....	143
Şekil 2.22. Uzundere'nin Sakin Kent Olmasıyla Kadın Girişimcilerin Sayısının Arttığı Görüşü İle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi	144
Şekil 2.23. Uzundere'nin Sakin Kent Olmasıyla Sosyal Sorumluluk Projeleri Artmıştır Görüşü İle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi	145
Şekil 2.24. Uzundere'nin Sakin Kent Olmasıyla Şehirdeki Kültür, Sanat ve Eğlence Aktivitelerinin Sayısı Artmıştır Görüşüyle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi	146
Şekil 2.25. Uzundere'nin Sakin Kent Olmasıyla Halkın Çevreye Olan Farkındalığı Artmıştır Görüşü İle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi	147
Şekil 2.26. Uzundere'nin Sakin Kent Olmasıyla Şehrin Tarihi Dokusu Koruma Altına Alınmış ve Sahiplenilmiştir Görüşüyle Yaş İlişkisi.....	148

ÖNSÖZ

Bu çalışmada son dönemlerde önemi gittikçe artan konularından biri olan sakin kent hareketi incelenmiştir. Sakin kent hareketi, yozlaşan kültürel ve geleneksel değerlerin yeniden kazanılması, kent kimliğinin ve çevre varlıklarının korunması gibi amaçları gerçekleştirmektedir. Sakin kent hareketinin, kısa sürede 30 farklı ülkenin dahil olduğu uluslararası bir ağ tarafından destekçi bulmasının nedeni, bireylerin küreselleşmenin ve teknolojik gelişmelerin neden olduğu standartlaşmaya karşı getirdiği çözüm önerilerinin başarılı sonuçlar elde etmesidir.

Sakin kent hareketi belirlediği kriterler ile sakin kent olmak için aday şehirlere gelişim ve ilerleme yolunda rol model olmaktadır. Hareketin kriterlerini yerine getiren Uzundere'nin, sakin kent unvanını alması neticesinde gelişim ve ilerlemesinin hızlandığı ve çevre ilçelere örnek bir kent olduğu görülmektedir. Bu bakımdan hazırlanan bu çalışmanın sosyal politika üreticileri için bir görüş bildirmesi yönüyle önemli olduğu söylenebilir.

Bu çalışma Türkiye Çevre Koruma Vakfı tarafından desteklenmiştir. Desteklerinden dolayı başta Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ve Vakfa teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmanın hazırlanmasında her an bilgisine başvurduğum ve hiçbir yardımını esirgemeyen hocam, Sayın Yrd. Doç. Dr. Adnan KÜÇÜKALİ' ye sonsuz teşekkürler. Çalışmanın alan araştırmasının yapılmasında desteklerinden dolayı Uzundere Kaymakamı Hacı Aslan UZAN' a teşekkür ederim. Her sıkıntılı anımda yanımda olan ve bana inançlarını hiç yitirmeyen anneme, babama ve kız kardeşlerime şükranlarımı sunarım. Çalışmanın oluşturulmasında emeği bulunan Öğr. Gör. Abdulkadir ATEŞ' e, Arş. Gör. Hilal KARATAŞA' a, Ümit DİVARCİOĞLU'na, Mevlüt Yağar ve Onur YAVUZ'a teşekkürü bir borç bilirim.

GİRİŞ

On sekizinci yüzyıl Avrupası'nda sanayileşme ile birlikte sosyal ve siyasi hayatta yaşanan değişiklikler toplumun hemen her kurumundaki dönüşümü de beraberinde getirmiştir.

Sanayileşme yalnızca birey ve toplumun hayatını değiştirmekle kalmamış çevresel değerlerin algılanışı ve kullanımında oldukça tahripkâr bir tutumun ortaya çıkmasına da neden olmuştur. Son çeyrek yüzyılda ortaya çıkan çevresel zararlar sanayileşmenin insan ve çevre boyutunu gündeme getirmiş, dünya ülkeleri yeni politikalar ve tedbirler üretme, farkındalık oluşturma amacıyla çalışmalar başlatmışlardır.

Çevreye yönelik politikaların temelini son yüzyıla dayandırmak mümkündür. Makineleşme ile birlikte meydana gelen hızlı üretim, dünyadaki tüketim algısını değiştirmiştir. Daha çok ve hızlı üretim/tüketim düşüncesi üzerine yoğunlaşan kapitalist sistem, ilk dönem sanayileşme sürecinde gerek büyüme gerekse kalkınmanın temel dinamiği olarak her şeye rağmen bu süreci desteklemiştir. Bu dönem üretim süreçlerinin oluşturduğu tahribatların kısmen/çoğunlukla göz ardı edilmesinin mümkün olduğu bir zaman dilimidir. (Altan, 2007: 293)

Sanayileşme ile birlikte başta Avrupa'da olmak üzere gelişmiş ve gelişmekte olan toplumlarda kentleşmenin beraberinde getirdiği sorunlar artan oranlarda etkisini göstermektedir. Dolayısıyla sosyal politika yapıcılara ilave olarak kent bilimi ile ilgilenen bilim insanları da herkes için daha elverişli çalışma ve yaşam alanları oluşturmanın gayreti içerisine girmişlerdir (Uslu, 2009: 56).

Günümüz toplumları kentleşmenin getirdiği sosyokültürel, iktisadi ve çevresel sorunlardan uzaklaşıp, daha doğal, daha temiz ve daha sakin bir ortamda yaşamak istemektedirler. İnsanların bu tür arayışlarına karşılık olarak, yaşanabilir ve daha kaliteli bir ortamı sunan, insan sağlığının korunmasını temel alan, kültürel, çevresel ve geleneksel değerlerin yaşatıldığı, yerel girişimcilerin desteklendiği, yerel yemek lezzetlerinin korunduğu ortamlar talep edilir olmuştur. Doğal ve sakinliği temel felsefe olarak sunan Cittaslow hareketi de bu küresel ihtiyaçların bir karşılığı olarak doğmuştur (Hekimci, 2015: 85).

Cittaslow hareketi, geleneksel yemeklerin, doğal ve organik ürünlerle, yüzyıllık tariflere uygun olarak yapılmasını öneren, yemek yemenin ayaküstü geçiştirilecek bir

eylem olmadığını, hoş sohbetler eşliğinde dostlarla yenilen sosyal bir aktivite olması gerektiğini savunan ve Türkçeye *sakin yemek* olarak çevrilen “Slow Food” hareketinin düşüncesinden doğmuştur.

Sakin yemek hareketinin savunduğu öğretisi ve hareketin elde ettiği başarı, yemekle ilgili olan bu hareketin kısa sürede kentsel boyuta taşınması fikrini gündeme getirmiştir. Cittaslow fikrinin ilk adımı, İtalya’da *sakin yemek* hareketinden ilham alan bir grup belediye başkanı tarafından atılmıştır. İtalyan başkanlar insanların içinde yaşadığı kentlerin insanların doğasına aykırı bir şekilde gelişmekte olduğunu savunarak, *sakinleşme* felsefesinin İtalya’da kentlere uygulanabilirliğini tartışmaya başlamışlardır. *Sakinleşme* hareketinin kentlere uygulanması amacı doğrultusunda, kentler özgün halini korumalı, çevresel değerler tahrip edilmemeli, kentlerde bireyler huzursuzluk içinde yaşamamalı gibi hedefler belirlenmiş ve 1999 yılında, İtalya’nın Greve in Chianti şehrinin belediye başkanı Paolo Saturnini önderliğinde bir araya gelen bir heyet, Cittaslow ya da Türkçe ifadesi ile *Sakin Kent* hareketini kurmuştur (cittaslowturkiye.org, 2017). Günümüzde dünyada 30 farklı ülkenin desteklediği *sakin kent* hareketi, aralarında ABD, Almanya, Avusturya, Fransa, Hollanda, Portekiz ve Türkiye gibi ülkelerin bulunduğu uluslararası belediyeler birliğidir.

Sakin kent hareketi İzmir, Seferihisar’ın *sakin kent* olmasıyla 2009 yılından beri Türkiye tarafından yakından takip edilmektedir. Seferihisar ilçesinin *sakin kent* oluşundan sonra, Aydın Yenipazar, Muğla Akyaka, Çanakkale Gökçeada, Kırklareli Vize, Isparta Yalvaç, Sakarya Taraklı, Ordu Perşembe, Şanlıurfa Halfeti, Artvin Şavşat ve 2016 Mayıs ayında Erzurum Uzundere "*sakin kent*" olarak dünyadaki *sakin kentler* listesine kabul edildi. Son olarak Şubat 2017’de Bolu Göynük, Isparta Eğirdir ve Sinop Gerze *sakin kent* unvanını alarak Türkiye’nin *sakin kent* sayısı 14’e yükselmiştir.

Erzurum ilinin *sakin kent* unvanına sahip ilçesi Uzundere, M.Ö.650–120 yılları arası Çoruh Nehri boyundaki dokuz sancak merkezlerinden biriydi. İlçe asırlar boyu süregelen varlığı ile pek çok medeniyetin izlerini taşımaktadır. Bu özelliği dolayısıyla Türk-İslam medeniyetinin önemli tarihsel ve mimari değerlerine ev sahipliği yapmaktadır. İlçede bulunan kiliseler ve şapeller gayrimüslim toplumlar için de Uzundere’nin önemli bir merkez olduğunu kanıtlamaktadır (cittaslowturkiye.org, 2017).

Doğu Anadolu bölgesinde yer almasına rağmen Uzundere, iklimi itibarı ile Karadeniz iklimi ile karasal ilkim arası geçiş iklim özellikleri göstermektedir. Bu nedenle yaz mevsimi oldukça sıcak ve nemli, kış mevsimi ise serin ve yağışlıdır. İlçede yıl boyu yeşil kalan bitki örtüsüyle, tarihsel ve doğal varlıklarıyla ziyaretçilerin tercih edeceği çevresel değerlere sahiptir (cittaslowturkiye.org, 2017).

Uzundere’de yaşayan çalışanların yaşam kalitelerinin yükselmesinde sakin kent hareketinin etkisinin inceleceği bu çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, dünyada ve Türkiye’de sakin kent hareketinin temelini oluşturan sakin yemek (Slow Food) hareketi, sakinleşme felsefesi ele alınmış ve Sakin Kent (Cittaslow) hareketinin açıklaması yapılacaktır.

Çalışmanın ikinci bölümünde ise Uzundere ilçesinde özel sektör ve kamu kuruluşlarında çalışma durumunda olan bireylere uygulanan anketler değerlendirilerek çalışanların sakin kent algısı analiz edilecektir. Ortaya çıkan verilerle sakin kent Uzundere’de çalışanlar için yeni bir takım sosyal politikaların oluşturulmasına zemin hazırlaması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. SAKİN HAREKET (SLOW MOVEMENT)

Cittaslow, hızlı modern yaşamı, insanların hayatlarına olumsuzluklar getirdiği için eleştiren bir harekettir. Bu hareket, toplumsal hayatın pek çok alanında uygulama imkânı bulan, hızlı ve modern tüketim kalıplarının değiştirilmesi üzerine yoğunlaşmaktadır (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 107).

Hızlı olmanın oldukça önemli olduğu günümüz toplumlarında, tüm bireyler daha hızlı olma konusunda kendilerini baskı altında hissedip, onları yavaşlatan her şeyi sakıncalı görmektedirler. Hız çılgınlığı içerisinde olan insanların, hızlı olma konusunda sergiledikleri çabanın daha üst seviyelerde olması bireylerin öfke kültüründe yaşamalarına ortam hazırlamaktadır. Hızlanmayı bir tuzak olarak değerlendiren Horone, modern hayatın bu tuzağına alternatif olarak yavaşlama hareketinin benimsenmesinin altını çizer ve daha dolu bir hayat, daha mutlu bir yaşam sürdürebilmek adına, tempo içinde olan insanların önce bir sakinleşmesi, sonra da bir dengeye kavuşmasının gerekliliği üzerinde durur (Horone, 2008: 7).

Sakin hareket, toplumların modern zamanın getirdiği hızlanma akımına karşı alternatif olarak yavaşlamanın, sakinleşmenin önemine vurgu yapmaktadır. Zira günümüzde bireylerin gündelik hayatları süreklilik kazanan yıpratıcı bir koşuşturmaca içerisinde geçmektedir. Bu nedenle yavaşlamak, sakinleşmek arzusu bir ihtiyaç haline gelmiştir. Sakin hareket toplumsal hayatın birçok alanında sakinleşme arzusunun karşılanmasına yönelik faaliyetlerin insan hayatına dinginlik kazandıracağına dikkatleri çeker. Özellikle küreselleşen dünyada hızlı yaşam, hızlı olmak hayatın bir parçası haline geldiğinden insanlar hızlanma gereği duyarak hızlı hayata uyum sağlama telaşı içerisindeyler (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010: 2).

Rekabetin olduğu hemen her toplumda, küresel ölçekte hizmet veren şirketlerde, rekabette geri kalmanın getireceği olumsuz sonuçları göze alamayan ekonomik sistemlerde “zaman” önemli bir maliyet unsuru olarak görülmektedir. Hızlanma gereksiniminin bir nedeni de zamanın optimum düzeyde kullanması gerektiğinden çalışanların işlerinin hızla yapılmasının istenmesi, üretim faaliyetlerinin bir an önce yerine getirilmesi gereğidir (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010: 2). Bu görüş doğrultusunda

eğer hızlı olunmazsa üretim faaliyetleri aksayacağı, emekçilerin daha fazla çalışma gereksinimi ortaya çıkacağı düşünülmektedir.

Sakin hareket insanların “zaman yetersizliği” ile ilgili şikâyetlerine karşı çeşitli çözüm önerileri geliştirmektedir. Günümüz toplumlarında hızlı araç kullanılmakta, hızlı internet bağlantılarına gereksinim duyulmakta, hızlı konuşulmakta, hızlı yemek yenilmekte, hatta hızlı tatil yapılmaktadır. Dolayısıyla hızlı yaşam, çoğu kez insanlarda çeşitli sağlık sorunlarını ortaya çıkarmakta, düzensiz ve dengesiz bir hayat sürdürülmesine neden olmaktadır. Bu sorunların çözülmesine yönelik sakin hareket yavaşlamayı, sakinleşmeyi önermektedir (slowmovement.com, 2017). Yine bu anlayışa göre; eğer yavaşlama, sakinleşme felsefesi hayata uygulanırsa, hızın ve hızlı yaşamın bireyler üzerindeki baskısı azalır, hayat daha yaşanabilir hale geleceği düşünülmektedir. Hayatın pek çok alanında uygulanma imkânı olan yavaş felsefesi, bireyleri hızın getirdiği yoğunluğa karşı daha dingin bir hayat yaşama imkânına kavuşmalarını sağlamaktadır (Yurtseven, 2007: 3).

Sakin hareket, modernliğin getirdiği tüketim alışkanlıklarını bertaraf ederek her toplumun otantikliğinin muhafaza edilmesinin önemini ve yerel değerlerin korunması düşüncesini savunan toplumsal bir harekettir. Sakin hareket, bir yandan hızlı yaşamın olumsuz neticeler doğuracağı fikrini ileri sürerken diğer yandan kaybolma tehlikesiyle yüz yüze olan kültürel değerlerin yaşatılması görüşündedir.

Geleneksel değerlerin ve toplumlara ait kültürel özelliklerin kaybolmaya yüz tutmasında iletişim teknolojilerinin getirdiği yenilikler ve buna bağlı olarak dünyanın küreselleşmesinin oldukça etkili olduğu görülmektedir. Dünya genelinde toplumlara ait kültürel özellikler giderek standartlaşmakta birçok toplumun etkisi altına girdiği ortak bir kültür oluşmakta ve bu sürece bağlı olarak tüm yerel ve bölgesel farklılıklar kaybolmaktadır.

Sezgin ve Ünüvar, kültürel ve toplumsal özelliklerin giyilen kıyafetten, yenilen yemeğe kadar toplumlara ait unsurların standartlaşan bir hal aldığını, uluslararası tek bir kültürün oluşarak meydana gelen bu yaşam biçiminin pek çok toplumda etkili olduğunu iddia etmektedirler (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 107).

Günümüz küreselleşen modern toplumlarda *ekonomik, politik ve kültürel* alanlarda benzeri görülmemiş değişim yaşanmaktadır. Bu değişimin oldukça dinamik

olmasının temel nedenlerinden birisi de teknolojik gelişmelerdir. Ayrıca ekonomik alandaki değişim ve dönüşüm küresel şirketlerin ortaya çıkmasıyla hız kazanmıştır. Yerel ve ulusal düzeyde faaliyet yapan şirketler kabuğuna sığmayıp, uluslararası alanlarda üretim ve ya hizmet vermeye başlamışlardır. Birden fazla ülkede faaliyette bulduklarında çok uluslu şirketler (ÇUŞ) olarak adlandırılan bu şirketler ürünlerini dünya genelinde pazarlama imkânı bulduklarından üretim yöntemleri ve şirketlerin ait oldukları kültürleri kullandıklarından tüm ulusları etkileyerek, faaliyette buldukları ülkenin standartlarını yeniden ve tek tipte dizayn edebilir duruma gelmişlerdir (Yurtseven, Kaya ve Harman 2010: 4).

Teknolojik araçların zamanla ekonomik değerinin düşmesi ve buna bağlı olarak teknoloji kullanımının yaygınlaşması insanlar arasında mesafe ve sınır kavramlarını ortadan kaldırmaktadır. Ayrıca yine iletişim ve bilişim teknolojilerine bağlı olarak uluslararası bilgi alışverişlerinin ivme kazanması, kültürel değerlerin birbiriyle olan etkileşiminin artmasına ve kültürleşme sürecini hızlandırmasına neden olmaktadır, böylece tüm toplumu etkisi altına alan küresel değerler sistemini oluşturmaktadır. Küreselleşmenin başka bir sonucu olarak, kendi iç piyasalarını doyuran güçlü devletler, kendilerine yeni piyasalar arayarak “çok uluslu şirketler” kavramının doğurmasına neden olduğu söylenebilir. Çok uluslu şirketler (ÇUŞ) üretimi yeryüzüne yayma eğilimindedirler. Günümüzde oluşan Avrupa Birliği (AB) gibi örgütlenmeler küreselleşmenin siyasal, ideolojik ve ekonomik etkilerinin ürünü olarak ortaya çıktığı bilinmektedir (Baş ve Yurdabakan, 2012: 5).

Uluslararası sistemin temel aktörü olan ulus-devletlerinin gücü, uluslararası şirketlerin doğmasıyla ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi nedeniyle azalmış ve ulus-devletler, uluslararası arenada yalnız bırakılarak varlıklarını sürdüremez hale gelmiş ve bağımlı politikalar uygulamak durumunda kalmışlardır. Böylece ulus devleti, globalleşme ile yetki ve otoritesinin bir bölümünü uluslararası ve uluslar-üstü kuruluşlarla paylaşmaya başlamıştır. Uluslararası siyasi gerekçelerden ve ekonomik nedenlerden dolayı uluslar üstü kuruluşlar, ulusal devletlerin egemenliğine ortak olmuşlardır. Dolayısıyla ülkelerin yürüttüğü ulusal ve uluslararası politikaların dış dünyayla eşgüdümlü olmak zorunluluğu meydana gelmiştir (Gülgül, 2011).

ÇUŞ’lar kendi ülkelerinde uyguladığı strateji ve teknolojiyi faaliyette bulunduğu diğer ülkelere transfer etmektedirler (Ünsar, 2007: 700). Örneğin; küresel boyutta

yiyecek sektöründe ticaret yapan bir şirket, yemek üretiminin faaliyetlerini yürüttüğü ülkenin yerel lezzetlerine göre değil, kendi belirlediği standart tariflerine göre yapmış olduğundan toplumlarda yemek üretim tekniklerinde farklılıklar ortadan kalkmakta ve aynılaşıma baş göstermektedir.

Küreselleşme sürecinde kendilerini bu sürece hazırlayamayan toplumlar ait oldukları kültürel değerleri yitirerek, küresel güçler tarafından oluşturulan ortak kültüre uyum sağlamaya zorlanmaktadır. Bu gibi toplumların geleneksel değerleri ve yerel kimlikleri üzerinde bir baskı oluşturulmaktadır. Özellikle farklı kültürleri bünyesinde barındıran toplumlar açısından küreselleşme bölünme veya yok olma tehdidi anlamına gelmektedir. Günümüz toplumlarında kültürler arasındaki keskin çizgiler kaybolmakta, yerel ve bölgesel özellikler kaybolmaktadır, günümüz toplumlarında bireyler artık hızla aynı yiyecekleri yemekte, aynı giyinmektedir. Tüm bu sorunlara sakinleşme hareketi, toplumlar bu baş döndürücü değişim karşısında sakinleşmeli, iç dinamiklerinin gücüyle hareket etmeli, öz değerlerine sahip çıkmalıdır gibi çözüm önerileri sunmaktadır (tasam.org, 2006).

Cittaslow Türkiye Bilim Komitesi üyesi olan Yurtseven; Slow Food hareketinin, yiyecek sektöründeki kültürel dejenerasyona tepki olarak olduğu ileriki zamanlarda kapsamı genişleyerek kültürlerin standartlaşmasına, yerel kültürlerin ve kimliklerin önemsizleşmesine karşı olarak ortaya çıktığını ifade etmektedir. Ayrıca küreselleşmenin zararlarıyla ilgili olarak, küresel ekonomi, politika ve kültürün baskın etkileşimi sonucunda ortaya çıkan küresel standartlaşma gerçeği, dünya toplumlarının aynılaşmasına neden olmaktadır (Yurtseven, 2014: 28). Böylece toplum içerisinde bireyler, zamanla tek tipleşen kültürlerde aidiyet duygusunu kaybetmekte, yalnızlaşmaktadırlar. Değerbilirlik duygusunu yitiren insan ait olduğu kültürün temel unsurlarına dahi duyarsız kalmaktadır. Oysa bilinir ki, toplumlar kültürel öğelerini yaşattıkça varlıklarını koruyabilmektedir.

Sakin hayatın sunduğu alternatif yaşam modeli hem kültürel değerlerin korunmasını hem de hayatı daha dengeli yaşama ihtiyacına cevap vermektedir. Bu yüzden sakin hareket yaşamın birçok alanında uygulanma fırsatı bulmuştur. Sakin seyahat, sakin şehir, sakin yemek, sakin okul, sakin kitap, sakin hayat, sakin para sakinleşme hareketinin uygulandığı alanlardan birkaçıdır.

1.1 SAKİN YEMEK (SLOW FOOD)

1.1.1 Kavramsal Analiz

“Slow” kelimesi yavaş, sakinlik, durgunluk anlamlarına gelir. İngilizce’de; Slow kelimesi bir durum, yer veya aktiviteyi tanımlamak için kullanılacaksa heyecanlı olmayan durgun anlamlarına karşılık gelir (Collins Cobuild, 2006: 1037). Slow kelimesi, ayrıca aktif-canlı olmayan, duruk, sakin ve sessiz olarak Türkçeye çevrilebilir (Urdang, 1992: 1658).

Slow Food kelimesi İngilizce “Slow” ve “Food” kelimelerinin birleşimidir, “Food” kelimesi besin, beslenme, yiyecek madde, gıda maddesi gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Slow Food kelimesi Türkçeye, sakin yemek, yavaş yemek olarak çevrilebilir, ancak burada kullanılan yavaş kelimesi, yalnızca yemek yeme eyleminin gerçekleşme şekli değildir. Yemek yemenin, besin maddelerinin üretimden sunumuna kadar tüm aşamalarda dikkat edilmesi gereken temel kuralları ifade eder.

1.1.2 Slow Food Hareketinin Tarihçesi

Mutfak lezzetleri ve şarap yapımı konusunda uzman, araştırmacı yazar olan Carlo Petrini’nin 1986 yılında Mcdonald’s firmasının Roma’nın işlek yerlerinden biri olan İspanyol Merdivenlerinde (Piazza di Spagna) açılmasını protesto etmesiyle sakin yemek hareketinin ilk adımı atılmış oldu. Mcdonald’s restoranının açılmasıyla, bir yandan İtalyan yemek kültürünü yozlaştırırken, diğer yandan “İspanyol Merdivenleri” gibi İtalya için önemli bir meydanının estetik görüntüsü bozulmaktaydı. Tüm bu olumsuzlukların oluşmasına razı olmayan Petrini, yapmış olduğu protesto hareketiyle sakin yemek hareketinin ilk girişimini yapmış oldu (slowfood.com, 2017).

Mcdonald’s firmasının protesto edilmesi İtalya’da çok etkili olmuştur. Öyle ki başlangıçta bölgesel olan bu eylem, yerel sınırları aşarak dünya çapında pek çok toplumda yankı uyandıran uluslararası bir hareket haline dönüşmüştür. Başarılı protesto hareketinin etkisi 3 yıl sonra 1989 yılında 15 ülkeden katılan temsilcilerin Slow Food’un kurulması konusunda mutabakata varmasıyla ve bu hareket uluslararası alanda en etkili kuruluşlardan birisi haline gelmesiyle zirve yapmıştır (slowfood.com, 2017).

Kuruluşundan sonraki 20 yıl gibi kısa bir süre içerisinde sakin yemek hareketi, 100’den fazla ülkeden 100,000’den fazla üye sayısına ulaşmıştır (Jones, Shears, Hillier,

Comfort & Lowel, 2003). Hızla gelişen sakin yemek hareketinin 2016 itibariyle 1.000.000 destekçisi bulunmaktadır. Slow Food hareketinin Kanada, Meksika, Amerika, Brezilya, Arjantin, Rusya, Türkiye, Fransa, İngiltere gibi devletlerinde aralarında bulunduğu 160 farklı ülkeden 100.000 kadar üyesi vardır (slowfood.com, 2017).

Sakin yemek hareketi çeşitli kurum ve kuruluşlar, organizatörler, yerel üretici birlikleri, aşçılar birliği, bilimsel camia gibi gruplar tarafından festivaller, kampanyalar ve konferanslar gibi etkinliklerle desteklenmektedir. Slow Food hareketinin gelişmesini sağlayan destekçileri;

- 100.000 üyesi bulunan Slow Food üyeleri ağı
- Dünyada küçük ölçekli esnaf ve işletmecinin, kaliteli gıda üretiminin sürdürülebilir oluşunu savunan, Terra Madre olarak adlandırılan ve dünya genelinde 2.000 üyeye sahip gıda toplulukları ağı
- Gençlere yönelik farkındalık ve eğitim faaliyetleri olan Slow Food'un gençlik kolu (SFYN)
- İtalya'nın Pollentia şehrinde bulunan, yerel lezzetlerin devamlılığını sağlamak ve sağlıklı besinlerin üretimini gerçekleştirmek gibi amaçları olan Gastronomi Bilimleri Üniversitesi (UNISG)
- Yerel ve bölgesel üreticiler tarafında doğal olarak üretilmiş gıdalara aracısız ulaşma imkânı sağlayan, üreticiyle-tüketiciyi bir araya getirmeyi amaçlayan, sayıları 2400 kadar olan gıda toplulukları
- Slow Food kalite standartlarında da yer alan iyi-temiz-adil gıda üretimi için oluşturulmuş, Afrika'da bulunan 2500 sebze bahçesi, günümüzde Afrika bahçelerinin hedefi 2017 itibariyle 10,000'e çıkarılmıştır (fondazione Slow Food, 2017).
- Yerel ürünlerin tanıtıldığı, sağlıklı yaşamla ilgili toplantıların düzenlendiği, ziyaretçilerin damak tadıyla ilgili bilgilendirici etkinliklerinde yer aldığı sayıları 1500 olan yerel üreticiler birliği (Convivia)
- Presidia; usta şefler tarafından yapılan, özel maharet gerektiren mutfak lezzetlerini koruma, yerel ürünleri üreten küçük ölçekli üreticilerin desteklenmesi ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan besin maddelerinin korunması amacıyla doğmuş Slow Food' un bir projesidir (slowfoodgenclik.com, 2017).

- 160 ülkeden destekçi, olarak sıralanabilir (slowfood.com, 2017).

Sakin yemek hareketinin organize ettiği çalışmalar yemek üretim ve tüketiminin nasıl olması gerektiğiyle sınırlı değildir. Sakin yemek hareketi ayrıca küreselleşmenin getirdiği aynılışmaya, kültürel farklılıkların törpülenmesine, ulus üstü bir kültürün yerel kültürlerin yerini almasına karşı alternatifler geliştirmiştir. Dolayısıyla sakin yemek hareketinin temel felsefesi sağlıklı ve mutlu bir hayat sürdürmek, geleneksel değerlerin yaşatılmasına çalışmak ve hız arzusunun dizginlenmesi olduğu söylenebilir. Bahsedilen amaçların başarılması hareketin simgesi olan salyangoz kadar yavaş, ancak salyangoz gibi cüssesinden beklenmeyecek mesafeleri aşabilecek güçte olmaktır. Zira salyangoz yavaş ilerlemesine rağmen, geçtiği yerlere iz bırakan ve sağlıklı kalan bir canlıdır (slowfood.com, 2017).

Sakin yemek hareketi salyangozu sembol olarak belirlemiştir.

Şekil 1.1. Sakin Yemek (Slow Food) Amblemi

Kaynak: slowfood.com, 2017

Sakin yemek hareketinin kurucusu Carlo Petrini ve onun gibi gıda üzerine çalışmaları olan gazeteci yazar Gigi Padovani tarafından 2012 yılında “Sakin Yemek Devrimi (Slow Food Revolution)” adlı sakinleşme felsefesinin anlatıldığı bir kitap yazılmıştır. Kitapta, salyangozun amblem olarak belirlenmesi ile ilgili olarak hayat içinde yavaş, temkinli ama kararlı bir şekilde ilerlemesi, cüssesinden beklenmeyecek mesafeler aşması ve geçtiği yerlerde izini bırakması bakımından özellikle seçildiği anlatılmaktadır. Sakin yemek hareketi yaptığı çalışmalarla, insanların sağlıklı ve sakin bir hayat sürdürmeleri gibi konularda tavsiyelerde bulunmuştur. 1986’dan buyana, 160

ülkede yaklaşık 100 bin üyesiyle dünyanın en etkili sivil toplum kuruluşu (STK)¹ olmuştur (Petrini & Padovani, 2006: 28).

Simgesi, yavaşlığı temsilen salyangoz olarak seçilen sakin yemek hareketinin kurucusu Carlo Petrini hareketin felsefesini özetlerken; “Hayatın ritmi yediklerimizin tadına varacak kadar sakin olmalı” demektedir ve Petrini, “hızlı hayata ve onun getirdiği sağlıksız Fast Food' a karşıyız” sloganlarını önemle vurgulamaktadır (Berköz, 2007). Petrini, sakin yemek hareketinin felsefesini özetlerken fastfood ürünlerinin sağlıksız oluşuna dikkat çekerek, insanların sağlıklı ürünler tercih etmeleri, hazır gıdalardan uzak durmaları gerekliliğini ifade etmektedir.

1.1.3 Slow Food Felsefesi

Sakin yemek hareketi temel olarak sağlıklı beslenme faaliyetinin diğer bir adıdır. Besin maddelerinin üretiminden, tüketimine her aşamasında insan sağlığını korumak birincil amaçtır. Tarımsal faaliyetlerde kaliteli ürünlerin yetiştirilmesi, doğal çevreye zarar vermeyen ve insan sağlığına faydalı besin maddelerinin üretilmesi hareketin önem verdiği değerlerdendir.

Sakin yemek hareketi, tüm insanların erişebileceği makul bir ücretle alınabilen, insan sağlığına zarar vermeyen ve tüketicilerin zevk alabilecekleri, üreticileri için uygun bedelle satılabilen, gezegene ve ekosisteme zararı olmayan bir dünya öngörüyor. Bu dünya tipi, sakin yemek felsefesinin temelini oluşturmaktadır (slowfood.com, 2017).

Ayrıca hareket, her kültürün sahip olduğu mutfak lezzetlerinin korunması, geleneksel tariflerin yok olmaya mahkûm edilmemesi gerekliliği üzerinde de önemli görüşler bildirmektedir. Ayaküstü tüketilen fast food ürünleriyle donatılmış, insanlar arasında iletişimin olmadığı sofraların, insan sağlığını tehdit edebileceğini vurgulamaktadır (Ergüven, 2011: 208). Sakin yemek hareketi özellikle yerel ve bölgesel üreticilerin ürettiği ve bu ürünlerin mevsiminde toplanarak yenilmesinin faydalarına dikkatleri çekmektedir. Geleneksel tariflere uygun olarak yapılmış bir yemeğin, hoş sohbetler eşliğinde yenilmesi hareketin temel felsefesidir.

¹ STK: Sivil toplum kuruluşları, gönüllü üyeliğe dayalı ve topluma hizmete ve siyaseti etkilemeye yönelik devlet dışı örgütlenmelerdir (Talas, 2014: 391).

Sakin, yemek hareketi aynı zamanda yerel ve bölgesel ekonomilerinin gelişmesini de önemseyen bir harekettir. Sakin yemek hareketi manifestosunda, besin maddelerinin üretimi için olması gereken bazı temel ilkeler yer almaktadır. Bu ilkeler sadece üretilen gıdaların kalitesi ve üretim sürecinde çevresel değerlere dikkat edilmesi için belirlenen standartlar değildir, belirlenmiş ilkeler doğrultusunda yemek pişiren restoranların, tarımsal faaliyette bulunan yerel çiftçilerin işlerinde başarılı olmaları ve şehirlerinin kalkınmasını sağlamaları gibi yerel ve bölgesel kalkınmayı teşvik eden koşullara yer verilmiştir. Öte yandan sakin yemek hareketi besin maddelerinin üretim tekniklerin korunması için de çalışmaları bulunmaktadır. Özellikle hareketin kurucusu olan Petrini'nin şarap ve yemek lezzetleri konusunda uzman olması nedeniyle sakin yemek hareketi; şarap ve peynir yapımı, meyve ve sebze üretim ve yetiştirme tekniklerinin korunması, yöre ile bütünleşmiş, yöreyle adının anıldığı ürünlerin devamlılığının sağlanması konusunda önemli belirlemelere sahiptir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 117).

Yöresel ürünlerin üreticiden, tüketiciye araçlar olmadan sunulması için sakin yemek hareketi çeşitli teşviklerde bulunmaktadır. Bu amaçla yerel köy/kır pazarları desteklenmektedir (mybeautifulcookbook.com, 2015). Yerel üretici pazarları sayesinde üreticilerin ürünleri, aracı ve taşıma masrafları olmadığından yüksek kâr ile tüketiciye ulaşabilmektedir. Tarımsal faaliyette bulunan yerel üreticiler ürünlerini satamama veya ucuza satma korkusu yaşamadıklarından güvenli bir şekilde üretim yapabilmektedirler ve böylece atıl kalan tarım arazileri de işlemiş olmaktadır. Bu pazarların başka bir faydası da tüketicilerin, üreticilerden en kaliteli ürünü talep etme şansına sahip olmasıdır.

Sakin yemek hareketi, hazır gıdaların sağlıksız oluşuna dikkatleri çekerek, doğal ve taze ürünlerin tercihe edilme nedenlerini sıralar ve yemeklerin kolay ulaşılabilecek sebze-meyvelerden ve kendi mevsiminde yetişen ürünlerden hazırlanmasının çok daha yararlı olacağını anlatmaya gayret eder. Bu hareket, yerel ürünlerin satıldığı semt pazarlarından alışveriş yapmanın, esnafın kalkınmasını sağlayacağı gibi ürünlerin doğal ve kaliteli olması nedeniyle tercih edilmesi gerektiğini savunmaktadır (normalisgood.net, 2014).

Modern toplumsal hayatın tipik bir yansıması olan “fast food” yemek kültürü, kelime olarak besin maddelerinin işlenip sofraya gelene kadarki hızlı süreci ifade etmek için kullanılmaktadır. Ayrıca ayaküstü atıştırma, hızlıca tıknama ve hemen işine dönme

gibi anlamları da bünyesinde barındırmaktadır. Hızlı bir hayat temposuna sahip küresel dünyanın modern toplumları, diğer birçok değerlerinden ve bağlılıklardan koptuğu gibi yeme ve yemek kültüründen de uzaklaşmıştır. Bu bağlamda en etkili çözüm hız karşıtı yavaşlığı öngören ve yavaşlığı, sakinleşmeyi beslenmeden başlatan hareket sakin yemek hareketi olmuştur (Sırım, 2012: 124).

Hareketin anlayışına göre insanların beslenme alışkanlıkları ve yemek kültürleri çok uluslu şirketlerin belirlediği standartlara göre şekillenmemelidir. Her ulusun yemek kültürü kendine ait ve özel olmalıdır. Yemek kültürü yerleşmiş bir ulusta kültürel bir öge halini alan yemek, tat verme ve tatmin etme bakımından vazgeçilmez olacaktır (normalisgood.net, 2014).

Gıda maddelerinin üretimi yemeğin topluma mal edilmesi sürecinde önem kazanmaktadır, yerel üreticiler bu ürünleri tüketenlerle yakın ilişki kurmaktadır. Böylece tüketiciler ne isterlerse, üreticiler bu istekleri göze alacaklar ve mevcut talebe göre üretim yapacaklardır. Yöresel ürünlere talebin artmasıyla sağlıksız fast food ürünlerin tüketimi de önemli ölçüde azalması beklenmektedir. Yerel üreticilerin, hem kişisel gelirlerini artması hem de yaşadığı yörenin gelişmesine katkı sağlanması yerel ürünlerin tüketilmesiyle gerçekleşir (fondazioneslowfood.com, 2017)

1.1.4 Sakin Yemek Manifestosu

Kâr amacı gütmeyen destekçilerine sağlıklı ürünlerin tüketilmesi ve geleneksel değerlerin korunması gerekliliğini vurgulayan sakin yemek hareketinin manifestosu, hareketin kurucularından Folco Portinari tarafından 9 Kasım 1989'da Paris'te hazırlanmıştır. 15 ülkeden (Almanya, Amerika, Arjantin, Avusturya, Brezilya, Danimarka, Fransa, Hollanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, Japonya, Macaristan ve Venezuela) gelen delegeler tarafından imzalanmasıyla resmi olarak kurulmuştur (Tezgin, 2011).

Sakin kent hareketinin manifestosunda, gıda tüketimi ile ilgili konulardan daha fazlası bulunmaktadır, özellikle çağdaş yaşam tarzına karşı net bir tavır alınmış, hızlı yaşamak insanların hayatına nüfuz eden bir virüse benzetilmiş ve "hızlı yaşama virüsüne" karşı çeşitli yöntemler geliştirilmiştir. Yine hareketin kurucularından olan Portinari; toplumların çabukluk, hız, acelecilik gibi sinsi virüsler tarafından

köleleştirildiğini, bundan kurtulmanın ancak sakin yemek hareketinin alternatif çözümleriyle mümkün olabileceği üzerinde önemle durmaktadır (Jones & diğ., 2003).

Modern toplumlardaki hızlı yaşamaya alternatif çözümler getiren sakin yemek hareketi manifestosunda; yemek kültürüne, yemeğin olması gereken ilkelerine dair 3 temel kıstas belirlenmiştir.

Sakin yemek hareketi için gıda üretiminde kaliteli gıdanın iyi, temiz ve adil olması gerekmektedir. Bu kriterler şu şekilde özetlenebilir:

- *İyi*, kaliteli malzemeler kullanılarak yapılmış, insan sağlığı açısından herhangi bir tehdit içermeyen ve lezzetli yiyecekler olması gerekliliğine
- *Temiz*, tarımsal üretimin çevresel hassasiyete uyarak, gelecek nesillerin güvenle yaşayabilecekleri bir gezegen bırakma amacını göze alan üretime
- *Adil*, ürünlerin tüketicilerin maddi gücünün yeteceği bir fiyatta ve üreticiler için emeklerinin değerinin tam karşılığı olan bir ödeme yapılması gerekliliğine önem verilmesini ifade etmektedir (The Slowfood Manifesto, 1989: 2).

Sakin yemek hareketinin savunduğu; *iyi, temiz ve adil* gıdanın temel felsefesi, yenilen yiyeceklerin *lezzetli* olması; yeryüzünde bizimle birlikte yaşama hakkı olan diğer canlılara ve kendi sağlığımıza zarar vermeyecek şekilde, *temiz* üretilmesi ve emeği geçen üreticilerin, çiftçilerin emeklerinin karşılığını *adil* bir şekilde almaları gerekliliğine inanır. Gıda üretiminde tüketiciler, sadece tüketici olarak değil, eş-üretici olarak görülmektedir (The Slow Food Manifesto For Quality, 2017: 1). Slow food hareketine göre; en iyi gıda iyi, temiz ve adil kriterlerine uygun olarak üretilmiş olandır. Bu nedenle insan sağlığının, çevresel değerlerin, üreticinin korunması hareketin bu 3 kriterine göre üretim yapmasıyla mümkün olacaktır.

Sakin yemek hareketi, yiyeceklerin “nasıl üretilmesi gerektiği?” konusunda üreticileri bilgilendirici faaliyetler ve eğitici programlar düzenlemektedir ve bu süreçte tüketiciler de önemli rol oynamaktadırlar. Tüketiciler tercih ettiği ürünlerle üreticilerin hangi ürünü üreteceğine bir anlamda karar vermiş olurlar. Bu nedenle besin maddeleri tüketilirken, hangi ürün tüketilirse bir sonraki defa üretilecek ürünün ne olacağına karar verilmiş olunur. Dolayısıyla üreticilerin iyi, temiz ve adil ilkeleri doğrultusunda gıda üretilmesini talep eden tüketiciler aynı standartlarda ürünler tercih etmelidir. Böylece ürün kalitesinin artması ve sağlıklı besinlerin devamlılığı sağlanacaktır. Sağlıklı ve

kaliteli besinlerin üretilmesi ise ancak eğitimle mümkün hale gelecektir. Üreticilerin ve tüketicilerin kalite standartlarını yükselmesi bilinçli bireylerin olması amacıyla, sakin yemek hareketi çeşitli eğitim programları ve buna dönük faaliyetler gerçekleştirmektedir. Bu eğitici faaliyetlerinin en önemlisi Petrini tarafından kurulan Gastronomi Bilimleri Üniversitesi olduğu söylenebilir (The Slowfood Manifesto, 1989: 1).

Sakin yemek hareketi; yiyecek maddelerinin, kâr amacıyla üretilmiş, vücudun ihtiyacı olduğu için tüketilmesi gereken ürünler olmadığını savunur. Yiyeceğin tat veren hoş giden özellikleri de bünyesinde barındırması gerektiğine dikkatleri çeker. Ayrıca yemek eyleminin insanların estetik duygusuna hitap eden, haz veren ve bireylerin iletişim kurmalarını sağlayan sosyal bir eylem olarak görülmesine de vurgu yapar (Aytimur, 2015: 36). Yine bu harekete göre özellikle farklı yerel lezzetlerle yapılmış yemeklerin yer aldığı, estetik duygulara hitap eden güzel bir sofrada yemek yemenin psiko-sosyal faydaları bulunmaktadır, ayrıca böyle bir sofrada yemek yeme, birlikte zaman geçirmek istenilen kişilerle birlikte yapılan sosyal bir aktivite olarak değerlendirilmektedir.

1.1.5 Sakin Yemek Hareketine Destek Ağları

Bazı yerel destekçiler tarafından organize edilen projeler, kampanyalar ve festivaller sakin yemek hareketinin başarılı olmasında önemli bir paya sahiptir. Destek amacıyla organize edilen her türlü faaliyetler, projeler, birlikler sayesinde sakin yemek hareketi dünyanın en aktif, en etkili STK'larından biri haline gelmiş ayrıca sakin yemek hareketi Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından da tanınan bir STK olmuştur.

Sakin yemek hareketine destek ağları kimi zaman bir akım veya hareket şeklinde olurken kimi zaman kampanya, proje veya eğitim faaliyetleri şeklinde gelişmiştir. Hareketin başarılı olmasında hareketin felsefesine bağlı kalan bazı ağlar tarafından desteklenmesi etkili olmuştur. Bu ağlardan bazıları şunlardır:

1.1.5.1 Terra Madre

2003 yılında Terra Madre (Toprak Ana) adıyla, sakin yemek hareketinin desteklenmesi amacıyla kurulmuş bir harekettir. Toprak ana hareketi, küçük ölçekli çiftçileri, hayvan yetiştiricilerini, balıkçıları, gıda zanaatkârlarını, akademisyenleri, aşçıları, tüketicileri ve 180'den fazla gençlik grubunu kapsayan, uluslararası gıda

toplulukları tarafından organize edilen bir harekettir. Hareketin kuruluş amacı küreselleşmenin getirdiği zararları, kurulan birlikler tarafından azaltmaktır (Eker, 2006).

21. yy'da küreselleşmeyle birlikte pek çok sosyal sorun ortaya çıkmaya başlamıştır. Örneğin birçok küçük yerel esnaf zarara uğramakta, yerel üretim teknikleri ve mutfak lezzetleri konusundaki bilgi birikimi kaybolmakta ve insanları tek düzen hayatlar yaşamaya mecbur bırakılmaktadır. Küreselleşmenin getirdiği bu gibi zararların azaltılması amacıyla Terra Madre adı altında oluşturulan birlikler, üyeleriyle bilgi birikimlerini paylaşarak problemlerin çözümüne yardımcı olmuşlardır. Yerel üreticileri, akademisyenleri, aşçıları, gençlik gruplarını bir araya getiren bu ağ, kaybolmaya yüz tutan değerlerin yaşatılmasına, geleneksel beslenme yöntemlerine önem verilmesine, organik tarımın insanlar için daha faydalı olacağı ve yerel üreticileri kalkındırmanın gerekliliğine dikkat çekmiştir (Eker, 2006). Özellikle gıda üretim ve tüketim tekniklerinin yaşatılması amacıyla kurulan bu ağ, tarımsal verimliliğin artması, gıda üretimindeki tekniklerin geliştirilmesi, yerel gıda üretimindeki sorunların giderilmesi, küreselleşmenin getirdiği yemek yeme alışkanlıklarının geleneksel alışkanlıklara tercih edilmemesi gibi konuları gündemine almıştır.

Terra Madre ağı, “Yavaş Yemek Eko-Gastronomik Bilimsel Mutfak Merkezlerinden” Convivia’dan (yerel örgütlenmelerden) oluşmaktadır. Üyeler 2 yılda bir defa yapılan toplantılarda bir araya gelerek sakin yemek hareketinin sürdürülebilirliği, çevresel değerlerin korunması, tarım ve hayvancılığın ekolojik gelişimi gibi konularda fikir paylaşımında bulunmaktadır (Büyükbay, 2012).

1.1.5.2 Nuh’un Ambarı (Ark of taste)

Lezzet Sandığı veya Nuh’un Ambarı (Ark of taste veya Arca del Gusto), alanında uzman kişilerce dünya üzerinde yok olma tehlikesi olan tüm gıda ürünlerinin belirlenip kategorize edilmesi ve ekolojik tarım ürünlerinin korunmasını amaç edinen bir projedir. 1996 yılında ilk Terra Madre toplantısında Nuh’un Ambarı projesi tanıtılmıştır (Ark Of Taste, 2017; Gezeroğlu, 2013: 36). Ayrıca bu proje bitki ve hayvan türlerin korunması konusunda iş birliği oluşturmak amacıyla bir araya gelen uluslararası bir komisyon tarafından oluşturulmuştur.

Lezzet sandığı, bulunduğu bölgenin iklim şartlarına uyum sağlamış farklı iklimlerde yetişme imkânı olmayan, endemik bitkilerin korunması projesidir. Projenin

başka bir amacı da bölgesel ürünlerle yapılan yeni yemek çeşitlerinin keşfedilmesi ve endemik bitkilerin kategorize edilip arşivlenmesidir (Kiliç ve Aydoğan, 2015: 311).

1.1.5.3 Presidia

Presidia, gıda zanaatkârlarının ürünlerini tanıtmak, ekonomik geleceklerini temin etmek, çevresel tahribatı önlemek, toprağın verimli kullanımı konusunda bilgilendirmek ve yerel esnafı ve üreticiler için iş fırsatları oluşturmak amacıyla geliştirilen projelerdendir (slowfood.com, 2017).

Presedia, beceri gerektiren, belli tarife göre yapılan gıda ürünlerini, esnaf ve zanaatkârların el emeği ürünlerini, melezleştirilmemiş yerli hayvan ırklarını, endemik bitki çeşitlerini, geleneksel çiftçilik ve balıkçılık üretim tekniklerini, doğal coğrafi yapıyı korumak için geliştirilen projelerdir. Bu projeler, işbirliği içinde olan, ortak kabul gören üretim teknikleri ve ürün pazarlama yöntemlerine göre hareket eden küçük ölçekli üretici gruplarını içerir (essedra.com, 2016). Dolayısıyla Presidia, insanlar tarafından tahrip edilmemiş, orijinal halde kalmış doğal değerleri korumak amacıyla uzmanların bir araya gelerek çözümler üretmesi veya değerli olan gıda üretim yöntemlerinin korunması ve yaşatılması, tek tipleşmemesi amacıyla oluşturulan projeler olarak değerlendirilmesi mümkündür.

Presidia projeleri, risk altındaki ürünlerin üretiminin devam ettirilmesi için çalışmalar yapar, geleneksel üretim tekniklerinin yok olmasına karşı tedbirler alır. Doğal güzelliklere sahip bölgeleri, ekosistemi korur ve tahribata uğramış çevresel değerleri geri kazanmaya çalışır, yerli ırkların ve yerel bitki çeşitliliğinin sürdürülebilir olması için faaliyetlerde bulunur. Günümüzde 13,000'den fazla üreticinin dâhil olduğu 500 den fazla Presidia birliği bulunmaktadır (fondazione Slow Food, 2017).

1.1.5.3.1 Türkiye'de Presidia

Kaybolma tehlikesi riski olan ürünleri korunması amacıyla Türkiye'de de 3 Presidia birliği bulunmaktadır. Siyez Buğday Bulguru, Divle Mağarası-Yaşlı Peynir-Tulum peyniri, Boğatepe Gravyer-Peynir Müzesi (fondazione Slow Food, 2017). Bu ürünlerin hangileri olduğu ve nerede bulunduğu ile ilgili olarak;

- Siyez Buğday Bulguru; üretilen en eski buğdaylardandır, Kastamonu'da üretilen bu buğday içerdiği düşük orandaki gluten (başta buğday olmak

üzere çavdar, arpa, yulaf gibi bazı tahıllarda bulunan bir protein) ve yüksek besin değerleri nedeniyle son derece sağlıklı olduğu

- Divle Mağarası-Yaşlı Peynir- Tulum peyniri; Karaman- Ereğli arasındaki platolarda otlayan büyük miktarda Akkaraman ve Morkaraman koyunlarından ve az miktarda keçi sütünden elde edilen son derece sağlıklı peynir olduğu
- Boğatepe Gravyer; Kars ilimizin Boğatepe köyünde geleneksel tekniklere göre üretilen gravyer peyniri olduğu söylenebilir. Ayrıca Boğatepe köyünde Zavot Eko Müzesi adıyla peynir müzesi bulunmaktadır.

Presidia; yemeklerin geleneksel lezzetlerini, tarihsel ve kültürel değeri olan yerleri, sayıları gittikçe azalan tarımsal ürünleri, çevresel ve sosyal sürdürülebilirliği koruma çabası içindedir (Peano, Migliorini & Sottile, 2014: 3). Presidia tarımsal ürünleri ırklarının bozulması yok olmaları tehlikesine karşı korumaktadır. Üreticiler tarımsal üretim tekniklerin kaybolma riskine karşı ve var olan teknikleri geliştirmek amacıyla birlik üyeleriyle çeşitli faaliyetlerde bir araya gelmektedirler.

1.1.6 Uluslararası Yerel Üretici Yeryüzü Pazarları (Earth markets)

İtalya'nın Sanremo şehrinde 2006 yılında düzenlenen Sakin Şehir İtalya Ulusal Kongresi'nde, ülkenin 100 farklı bölgesinde yerel üretici ve çiftçi pazarlarının kurulması kararlaştırılmıştır. Yerel üretici ve çiftçi pazarları "Sakin yemek hareketi İtalya" ve "Sakin Yemek Biyoçeşitlilik Vakfı" ortak hareketiyle mevcut pazarlar örnek alınarak, çiftçiler, yerel üretici birlikleri ve akademisyenler tarafından gerçekleştirilen projelerdendir (Coşar, 2013: 32).

Sakin yemek hareketinin önemli bir ayağı yerel girişimciler ve çiftçiler tarafından üretilen doğal ürünlerin pazarlanmasıdır. Üreticilerin kendi imkânlarıyla üretmiş oldukları yerel ürünlerini tüketicisine birincil elden ulaştırması amacına hizmet eden bu pazarlar üretici ve tüketicileri buluşturmaktadır. Dolayısıyla aracı olmadan, alıcı ve satıcının buluşmalarıyla ürün alışverişinin yapılması gerçekleştirilmektedir.

Yerel halkın katılımıyla gerçekleşen Yeryüzü Pazarları, yerel üreticinin sağlıklı ve kaliteli gıdayı tüketicieye adil fiyatla ve çevreyle dost yöntemlerle sunulması açısından önemli buluşma noktaları olarak nitelendirilmektedir. Ayrıca bu pazarlar yerel gıda kültürünün ve biyoçeşitliliğin korunmasında da önemli rol oynamaktadır. 2017 Mart ayı

itibariyle 20 İtalyan pazarından başka 12 ülkeden toplam 41 Yeryüzü Pazarı bulunmaktadır. Bu ülkeler Avusturya, Bulgaristan, Hindistan, İsrail, İtalya, Lübnan, Mauritius, Meksika, Mozambik, Porto Riko, ABD ve Türkiye'dir (earthmarkets.net, 2017).

Yeryüzü pazarları hem üretici hem de tüketici açısından oldukça yararlı bir projedir. Üretici açısından, ucuza satmak zorunda kaldığı araçların devreden çıkmasıyla ürünlerinin değeri artırmakta ve kârı katlamaktadır. Tüketici açısından faydası ise maliyetleri düşen ürünleri daha ucuza alacak ve aldığı ürünle ilgili bilmek istediği tüm bilgileri doğrudan üreticisinden öğrenebilme imkânına kavuşacaktır. Böylece üretici daha çok üretim yapmak isteyecek, ürünlerini satarak yerel ekonomiyi de canlandırmış olacaktır.

Sakin yemek felsefesiyle uyumlu olan yeryüzü pazarları, çiftçilerin ürünlerini satabildiği, yerel ve tamamen organik ürünlerin satıldığı uluslararası bir ağ olarak kabul edilebilir. Yerel gıda maddelerinin satıldığı bu pazarlar müşterilerinin güvenerek alabileceği kalitede ve GDO içermeyen ürünler bulundurmaları zorundadır, aksi takdirde satıcı pazarda barınamamaktadır. Dolayısıyla yeryüzü pazarları hem üretici hem de tüketici açısından faydalı olan kaliteli ürünlerin bulunduğu, yerel ekonomiyi teşvik eden adil fiyatlandırma standartlarının uygulandığı pazarlar olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca iyi-temiz-adil gıda felsefesine göre üretim yapan bu pazarlarda ürünler üreticiden doğrudan tüketiciye ulaştırıldığından gereksiz lojistik maliyet de olmamaktadır (earthmarkets.net, 2017).

Türkiye'de de İzmir ilinin Foça ilçesinde ve civarda üretilen faydalı bitkiler ve besin maddelerinin satılması için uluslararası gıda pazarı kurulmaktadır. "Foça Zeytin Dalı" adlı proje kapsamında 2011'den itibaren bu pazarlar kurulmaya başlanmıştır (earthmarkets.com, 2017). Foça pazarında sadece doğal üretilen meyve, sebze, süt gibi gıda ürünleri değil, yerel zanaatkarların el emeği olan yöresel elbiseler, oyuncaklar, hediyelik eşyalar, süs eşyası, taş ve ağaç yapımı ürünler gibi sanatsal ürünler de satılmaktadır.

1.1.7 Eğitim faaliyetleri

Sakin yemek hareketi, kurulduğu zamandan, bu güne kadar gelecek nesillerin fast food ürünlerine maruz kalmalarının engellenmesi, kendi mevsiminde üretilmiş taze ve

organik ürünler üretilmesi, sakin yemek felsefesine göre beslenme eyleminin gerçekleştirilmesi amacıyla eğitim faaliyetleri de düzenlenmektedir.

Değişik zamanlarda hareketin destekçileri ile öğretmenler işbirliği yaparak, okullarda toplumların temel yapı taşları olan çocuklara yönelik, besin ürünlerinin önemi ile ilgili eğitimler vermektedirler. Slow Food'un lezzet atölyeleri, gıda eğitimi ile ilgili konferansları, öğretmenler ve ebeveynler için geliştirici kursları gibi eğitici girişimleri bulunmaktadır. Gençlere ve çocuklara yönelik çeşitli eğitici aktivitelerin yanı sıra, Gastronomi Bilimleri Üniversitesi (UNISG) gibi kurumsal yapılarla toplumsal bilincin artırılması hedeflenmektedir (globalfootprints.com, 2016).

Sakin yemek hareketinin yemek ve gıda konularında çocuklara yönelik eğitim faaliyetlerin okul bahçelerinde sürdürülmektedir. Proje kapsamında gıda kalitesinin farkına varılması ve seçimlerinin bilinçli yapılması, lezzet eğitimi, sürdürülebilirlik, biyoçeşitlilik ve çevreye duyarlılık gibi konu başlıklarında çocuklarla bağ kurularak çeşitli bilgilendirme aktiviteleri yapılmaktadır. Bu eğitim faaliyetlerinin çocukların duyuşal gelişimlerine de katkısı vardır dolayısıyla duyuşal eğitim programlarına önem veren sakin yemek hareketi bu programlar yoluyla binlerce çocuğa ulaşır. Sadece Avrupa'daki uluslararası organizasyonlarla 12.000'den fazla çocuğa, 350'den fazla okulda en az 50.000 öğrenciye ulaşarak duyuşal eğitim programları uygulamıştır. 2012 yılı sonu verilerine göre Slow Food'un tüm dünyadaki eğitim faaliyetlerinin yapıldığı okul bahçelerinin sayısı 1.500'den fazladır (slowfood.com, 2017).

Slow Food'un yetişkinlere göre eğitim faaliyetlerinden bir başkası da tat ve lezzet eğitimleridir. "Tadım Atölyeleri" adı verilen yerlerde yetişkinlerin gastronomik lezzetlere farkındalığını artırmaya yönelik çeşitli eğitim programları düzenlenmektedir. Tat eğitimleri alanında uzman kişiler ve üreticiler rehberliğinde gerçekleştirilmektedir. Bu atölyelerde gıda maddelerinin üretim aşamaları ve ürünlerin gastronomik niteliklerinin içerikleri rehberler tarafından katılımcılara açıklanmaktadır. Tadım Atölyeleri uzmanların bilgisi ve doğrudan deneyimin birleşmesi sayesinde, gıdaya karşı bir bakış açısı ve multidisipliner bir yaklaşım sunmaktadır. Ayrıca organizasyonların bazılarında ziyaretçilere Masters of Food'a katılma fırsatı da sunulmaktadır. Masters of Food; duyuşaları uyandırmaya ve lezzet eğitimine dayalı kurslarıdır. Bu kurslar gıda üretim tekniklerini öğrenmeye ve yerel lezzetleri tatmaya yöneliktir, buralarda

tüketicilerin tat konusunda merak duyguları canlı tutularak, konu dâhilinde ziyaretçiler bilgilendirilip, sorumlu tüketime teşvik edilmektedirler (slowfood.com, 2017).

1.1.8 Sakin Yemek ve Eko-gastronomi

Eko-gastronomi kelimesi sakin yemek felsefesinin içerdiği değerler sistemini özetlemektedir (tusker.com, 2010). Günümüz toplumlarında insanların en temel ihtiyacı olan beslenme birçok fast food restoranından çıkan, standart lezzette, tatsız, insan sağlığına gereken önemi vermeyen ürünlerle karşılamaktadır. Bu da rekabetçi ekonomilerin, kâr amacından başka amaç gözetmeyen üretici firmaların çeşitli ihmallerine neden olmaktadır.

Çevresel varlıkların korunması konusunda yeterli hassasiyet göstermeyen firmalar gıda maddelerinin üretiminde kâr marjının maksimum olacağı, kolay ticarileştirebilecekleri şekilde üretmeyi yeğlemektedirler. Bu şekilde üretilen besinlerin organik yapıları bozulabilmekte, doğal çevre tahrip edilmekte ve biyolojik çeşitlilik korunamamaktadır. Böylelikle yığın üretimin kaçınılmaz sonucu olarak besin maddelerin israfı artmaktadır, hatta ileri düzeyde toprak zehirlenmesi, temiz havanın kirlenmesi, çevresel dengenin bozulması kaçınılmaz olmaktadır (Yurtseven, 2014: 7).

Eko-gastronomi, yemeğin sofraya gelinceye kadar geçtiği evrelerde fayda yaratan ekonomik değerlerin adaletli bir şekilde dağıtımı, sağlıklı gıda maddelerine evrensel erişim imkânının olması gibi kavramsal çerçeveye sahiptir. Dolayısıyla eko-gastronominin yemek ve gıda maddeleri ile ilgili çalışmaları yemek yeme alışkanlıklarından, tarımsal üretimin sürdürülebilirliğine ve çevresel farkındalık konularına kadar geniş bir yelpazede incelenmektedir (tusker.com, 2010).

Eko-gastronomi, birçok bilim dalı gibi çevresel değerlerin korunması konusuyla da ilgilenmektedir. Özellikle ürünlerin ihtiyaçtan fazla üretilmesine, israf edilmesine yol açan üretim yöntemlerini eleştirmektedir. Eko-gastronomik düşünce, sürdürülebilir beslenme alışkanlıklarının kazanılmasını, insan sağlığını tehdit eden bir hal almış olan üretim tekniklerini optimum faydaya göre geliştirmeyi amaçlamaktadır. Liberal ekonominin kurucusu olan Adam Smith'e göre de gıda israfının azaltılması ve daha sürdürülebilir beslenme biçimlerinin benimsenmesi, çevresel ve insan sağlığıyla ilgili belirlenen hedeflere ulaşmayı kolaylaştıracaktır (foodtimedergi.com, 2016).

“FAO’ya göre dünyada, yıllık ekonomik değeri 1 trilyon ABD dolarına karşılık gelen 1,3 milyar ton gıda israf edilmektedir. Bu miktarın dünya gıda üretiminin üçte birine denk geldiği tahmin edilmektedir. İsrafin sadece dörtte birinin azaltılmasıyla, yetersiz beslenen 870 milyon insanın gıda ihtiyacı karşılanabilecektir (TMO, 2013).”

Petrini’ye göre, insanoğlunun açgözlülüğü nedeniyle dünya açlıktan veya şişmanlıktan mustarıptır. 800.000 kişi açlıktan ölme tehdidi altındayken, bu rakamın iki katı kadar insan şişmanlık ve yanlış beslenmenin getirdiği rahatsızlığı tedavi etmek amacıyla oldukça yüksek bedeller ödemektedir (fao.org, 2016; Durmuşoğlu, 2010; Petrini, 2001: 21).

Dünyadaki besin kaynakları yaşayan canlılara yetebilecek miktardadır ancak aç insanların doyurulması ve açlığa son verilmesi yerine, milyarlarca insanın emeğine saygısızlık eden küresel bir sistem oluşturulmuştur. Bu durumu tersine çevirmek hiçte zor değildir. Yerel, doğal, geleneksel ve dönemsel çiftçi tarımını oluşturulabilir, tarımla uğraşan insanların desteklenebilir, yerel ürünlerin satın alınmasıyla tarım işçilerinin ve çiftçilerin emeği korunabilir. Özetle insanların beslenmelerinin bedeli, emek israfı ve doğanın dengesini bozmak olmamalıdır (Yurtseven, 2014: 7).

Günümüzde açlık ve yoksulluk en önemli sorunlardan biridir, buna karşın ziyan edilen yiyecek miktarı tüm ihtiyaç sahibi insanları doyuracak düzeydedir. Bütün bunlar gelecek nesillerin eğitime verilmesi gereken önemi vurgulamaktadır. Tüketim alışkanlıklarının değiştiği yüzyılımızda Fast Food’ a karşı sakin yemek hareketi bu noktada önemli bir gelişme olarak görülebilir (Petrini, 2014). Slowfood hareketi beslenmeyle ilgili üretim ve pişirme konularındaki tutumu yanında eğitici bir görev üstlenerek insanların yeme alışkanlıklarının kaybolmasını önleme, geleneksel yöntemlerin korunması amaçlarındadır. Yiyecek alışkanlıkları konusunda bilinçli insanların sayısı artacak ve daha duyarlı nesiller yetişecektir.

Beslenme eylemini üretimin bütünleyici ve ayrılmaz bir parçası olarak gören eko-gastronomi; üretici, araştırmacı, satıcı, aşçı, çiftçi ve tüketicilerden oluşan geniş bir ağı içerir. Yeryüzündeki tüm insanların sahip olduğu temel insan haklarından biri, yaşamlarının ve toplumlarının sürdürülebilirliğini sağlayacak düzeyde yeterli gıda üretmektir. Eko-gastronomi, çevresel sürdürülebilirlik ilkelerine uyulduğunda,

toplumun sosyo-kültürel ve ekonomik olarak da gelişebileceğini öne sürer. Bu açıdan, eko-gastronomi aynı zamanda sürdürülebilir gastronomi olarak da adlandırılmaktadır (Yurtseven, 2014: 7).

Eko-gastronomi, gençlik besin hareketleri, aşçılar ve sürdürülebilir tarımı savunan akademisyenler arasında irtibat kurucu olan Terra Madre akımıyla da bağlantılıdır (tusker.com, 2010). Eko-gastronomi besinlerin sakin yemek hareketinin kalite standartlarından olan iyi, kaliteli-temiz-adil olması gerekliliğini desteklemektedir. Bu özelliği nedeniyle sakin yemek hareketinin en yakın destekçilerinden birisi olarak görülür.

1.1.8.1 Türkiye’de Sakin Yemek Hareketi

Türkiye’de sakin yemek hareketinin geçmişine bakıldığında ciddi anlamda yapılan faaliyetlerin tarihi ancak son çeyrek yüzyıla kadar gidebilmektedir. Hareket yeni olduğu kadar yapılan aktiviteler de bir o kadar yeni ve sınırlı sayıdadır.

Sakin yemek hareketini destekleyenlerce oluşturulan bir sivil toplum kuruluşu olan “Fikir Sahibi Damaklar” adlı birlik; doğal ve sağlıklı olan gıda maddelerine dikkatleri çekmektedir. Ayrıca sürdürülebilirlik ve bilinçli tüketim alışkanlıkları kazandırmak amacıyla özellikle şehirde yaşayan bireylere alışkanlıklarını sorgulatmak ve düzenledikleri etkinliklerle farkındalıklar oluşturarak tüketicilerin doğal olan ürünlere yönelimlerini sağlamayı amaç edinmiştir (Koryürek, 2011).

Fikir sahibi damaklar, bir konviviyumdur. Sakin kent hareketinin bilim üyesi olan Yurtsever’in tanımına göre konviviyumlar; yerel ürünleri ve gelenekleri teşvik etmek, geleneksel aşçılık ve yemek yeme festivalleri düzenlemek, sakin yemek felsefesinde olan ve bu amaca hizmet eden mesajlar yaymak ve öğretirken eğlendirme amaçlarıyla belirli periyotlarda bir araya gelen sakin yemek hareketine üye gruplardan oluşur (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010: 18).

Sakin yemek hareketinin dünyada 1500 konviviyum üyesi vardır. Türkiye’de 2016 itibariyle faal 25 konviviyum bulunmaktadır ve şunlardır:

Ankara, Antalya – Mavi yengeçler,

İstanbul – Balkon Bahçeleri,

Çanakkale – Bozcaada,

Balıkesir – Delice,

İstanbul – Fikir Sahibi Damaklar,
Rize – Fırtına Vadisi,
Gaziantep, İstanbul – Göbeklitepe,
Çanakkale – Gökçeada,
Şanlıurfa – Halfeti,
Batman – Hasankeyf,
Çanakkale – İda,
Kastamonu – İhsangazi,
İzmir – Burdacı,

İzmir – Foça Zeytin Dalı,
Kars, İzmir – Morgodan Keçi,
İzmir – Mahal,
İstanbul – Sile Palamut,
İzmir – Teos,
Kırklareli – Trakya,
İstanbul – Yağmur Böreği,
Muğla – Yavaş Garı,
Aydın – Yenipazar konviviümü'larıdır

Kaynak: (slowfood.com, 2017).

Her bir konviviümü temsil ettiği kendi bölgesi vardır. Her bölge kendi coğrafyasında, geleneksel olarak sahip oldukları yeme kültürleri ile değerlendirilirler. Slow Food konviviümları farklı yeme ve gıda kültürlerini birer fırsat olarak değerlendirir ve bunları yeni ve pratik projeleri oluşturma adına kullanmaktadırlar (Gezeroğlu, 2013: 35).

Slow Food Türkiye temsilcisi olan KORYÜREK, İnsanların damak tadını kaybetmemesi amacıyla “Fikir Sahibi Damaklar” adı altında hassas bir çalışma yürütmektedir. Bu çalışma gastronomik lezzetlere önem vererek kaybolmaya yüz tutmuş yemek tariflerini korumakta, lezzet ustalarını bir araya getirmekle bu konuda paydaşlarla bilgi paylaşımına öncü olmaktadır (Gezeroğlu, 2013: 36).

Fikir Sahibi Damaklar konviviümü, çeşitli kampanyalar düzenleyerek nesli tükenme tehlikesi altında olan canlı ve bitki türlerini korumaya çalışmaktadır. FSD'nin “İstanbul Lüfere Hasret Kalmasın” sloganı ile yapmış olduğu kampanya oldukça etkili olmuş ve sosyal farkındalık yaratmıştır. Kampanya sayesinde 26 cm uzunluğundan daha küçük olan balıkların tutulması yasaklanmış, böylece denizlerdeki balık popülasyonu korunmaya çalışılmıştır (Ersen, Varon ve Çoksöyler, 2013: 107). Yine bu bağlamda FSD konviviümünün kurucusu Koryürek, “Etiket Hafiyesi”, “GDO'lar Yönetilemez

Yasaklanmalıdır” ve “Yedikule Bostanları Tarihi Misyonunu ve Geleneksel Fonksiyonunu Korusun” başlıklı kampanyalara da öncü olmuştur.

Türkiye’de sakin yemek hareketi destekçileri tarafından, “Yerel tohumlarınıza sahip çıkın!” ve “Slow Food gençlik gıda hareketleri” gibi kampanyalar düzenlenerek yerel üretici desteklenmiş ve tüketicilerin sürdürülebilir bir çevrede yaşayabilmelerini hedeflenmiştir.

Türkiye’de Fast Food’a karşı sakin yemek hareketine benzer bir hareket Mart 1999’da oluşturulan “Sefertası Hareketi” adlı oluşum vardır. 18 Ekim 2000’de basına tanıtımı yapılan bu hareket sakin yemek hareketine benzer felsefededir. Sefertası hareketinin öncelikli amacı evde yemek pişirilmesini, aile sofralarını, Fast Food’ un olumsuz etkilerine karşı toplumun korunmasını ve yerel yemeklerin tüketilmesine teşvik etmektedir. Sefertası hareketinin adının “Sefer Tası” olması da gelenekselliği simgelemek amacıyla (Eker, 2006).

1.1.8.2 Türkiye’de Eko-gastronomi Kongresi

Türkiye’de ilk Eko-Gastronomi Kongresi, 24-25 Nisan 2014 tarihleri arasında sakin kent olan Gökçeada’da gerçekleştirilmiştir. Eko-Gastronomi Kongresi’nin temel amacı; sürdürülebilir gelişmenin temel ilkelerini içeren gastronomi uygulamalarını tartışmak olarak belirlenmiştir. 13-14 Nisan 2015 tarihleri arasında Kongrenin II. si düzenlenmiştir (Tuzlukaya, 2014: 1).

Eko-gastronomi, çevresel sürdürülebilirlik ilkelerine uyulduğunda, gelecek nesillere yaşanabilir bir çevre bırakılmaya yönelik hareket edildiğinde, toplumun sosyo-kültürel ve ekonomi alanında da gelişebileceği görüşünü ileri süren bir akımdır. Sürdürülebilirlik türlü besin maddesinin ardında yüzyıllara uzanan bir bilgi birikimi, beceri, akıl ve yaratıcılık olduğunu savunur. Beslenme eylemini üretimden-servis edilme aşamasına kadar ayrılmaz bütün olarak gören eko-gastronomi; üretici, çiftçi, araştırmacı, toptancı, satıcı, aşçı ve tüketicilerden oluşan geniş bir ağı kapsamaktadır (Kaşlı, Cankül, Köz & Ekici, 2015: 29).

Beslenme insanların en tabii ihtiyacıdır ve üretim (ekim yapma, yemek pişirme) en olağan faaliyetlerdendir, ancak bunun bedeli, doğanın dengesini bozmak olmamalıdır. Yenilen yiyecek maddeleri konusunda bireylerin seçimi yeryüzünün ekolojik dengesini

yönlendirdiği bilinmelidir. Başka bir söyleyişle; nasıl bir gelecek istiyorsak onu göre tüketmeliyiz (Petrini, 2013: 2).

1.2 SLOW FELSEFESİNİN DÖNÜŞÜMÜ

Bilgi çağı ya da yeni ekonomi çağı olarak da adlandırılan günümüz toplumlarında hız; sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda oldukça gündeme gelen bir kavram olmuştur (Aveni & Gleick, 1999: 30). Küreselleşen dünyada insan hayatının pek çok alanında hızlı gelişmeler yaşanmaktadır bu gelişmelere ayak uydurmak durumunda bırakılan insanların hızlanması gerektiği, yavaş olanın çağın ve modernleşmenin gerisinde kalacağına yönelik bir algı oluşmuştur.

Özellikle modernleşme ile birlikte hızın ve hızlı olmanın insan üzerindeki baskın yapısı, işin olduğundan daha ağır olarak görülme duygusunu da beraberinde getirmiştir. Artık hızlı yaşama karşı yavaşlamak, sakinleşmek, alternatif olarak görülmektedir. Yavaş yaşam, insan hayatının daha dolu geçtiğini göstermiştir, ayrıca zamanı daha tasarruflu kullanmayı öğretmektedir. Anlamsız ve değersiz gibi görülen hayatı yaşanabilir hale getiren, zamanın boşa harcanmaması gerekliliği ise bu hareketin öğretisidir (Parkins & Craig, 2004: 364). Yavaşlama hareketi insan hayatını daha yaşanabilir hale getirmekte, hayatı temposunu düşürerek her anın tadına vararak yaşamının faydalı oluşunu vurgulamaktadır.

Modernleşme ve küreselleşme insan hayatına hareket kazandırmış ve zaman, insan hayatında en değerli unsurlardan birisi haline gelmiştir. Zamanı olmayan veya az olan insanlar boş zamana ihtiyaç duymaktayken, boş zamana sahip olduğunda ise hiç bir şey yapmadan dinlenmenin dışında anlamlı ve yararlı işler yapabilmeyi arzuladıkları ortaya çıkmıştır (Parkins & Craig, 2004: 365). Modern zamanlarda insan hayatının hızlanmasıyla birlikte, yavaşlama, sakinlik ihtiyacı gün geçtikçe katlanmaktadır. Yavaşlama sadece hayatın sakin yaşanması değil aynı zamanda geleneksel değerlerin yaşatılması, tarih ve kültürel öğelerin kaybolmaması anlamında da kullanılmaktadır. Küreselleşen dünyada toplumsal hayat küresel güçlerin belirlediği standartlara göre şekillendiğinden toplumların sahip olduğu öz değerler giderek kaybolmaktadır.

Geleneksel değerlerin yaşatıldığı, kent kimliğinin ve mimari yapısının korunduğu, çevre düzeninin sağlandığı bir kentte yaşama ihtiyacından sakin kent (Cittaslow) hareketi doğmuştur (Leitch, 2003: 440).

1.3 YAVAŞLAMA HAREKETİNİN TÜREVLERİ

Günümüzde hızlı yaşam çizgisinden bunalan birçok birey, daha doyurucu, daha sağlıklı, daha az iş odaklı bir yaşam tarzına geçmek istemektedir. Bunun nedeni hayatın her geçen gün sürekli bir şekilde hızlanmasıdır. Sakinleşme hareketine göre hayat basit yaşanmalıdır. Ancak sakin yaşamı hayat tarzı olarak benimseyen bireyler çoğu kez daha az paraya sahip olmaya ve daha az çalışmaya da bir anlamda razı olmaktadır (Ünal ve Zavalı, 2016: 894).

Ekolojik dengenin korunmasına oldukça önem veren sakin hareket, çevresel tahribatı önlemek için “ekolojik ayak izi” adı verilen daha az tüketmeyi ve çevresel tahribatın telafi edilmesine yönelik faaliyetleri teşvik etmektedir. Farklı bir değerlendirme ile sakinleşme hareketinin temel değerleri; üretken tarım alanlarını, denizleri, doğal enerji üretim alanlarını ve sürdürülebilir yaşam alanlarını korumak olarak da sıralanabilir (slowmovement.com, 2017).

Yavaşlama, sakinleşme hayatın çeşitli alanlarında uygulama alanı bulmaktadır, bunlara sakin yaşam, sakin eğitim, sakin okuma, sakin seyahat, sakin para, sakin ticaret, sakin şehir, sakin yemek, vb. örnek olarak verilebilir. Yavaş hareketi, sürdürülebilir şehir hareketi ve benzer sürdürülebilir olgularla bağlantılı gelişmektedir. Hız ve küreselleşmenin getirdiği standartlaşmaya, küresel piyasaya tepki olarak doğmuştur. Yavaş hareketi sakin yemek, sakin şehir, sakin trafik olmak üzere 3 başlık üzerinde önemle durmaktadır (Newman & Jennings, 2012: 195). Ancak yavaş hareketi ile birlikte yavaş yemek, yavaş turizm, yavaş para, yavaş işletmecilik, yavaş ticaret, yavaş okuma, yavaş bahçe, yavaş ebeveynlik, yavaş araba yavaş sanat, yavaş tasarım, yavaş ev, yavaş moda gibi yavaşlama felsefesinin öğretileri hızlanmaya karşı olarak hayatın farklı alanlarında uygulanmaya başlamıştır.

1.3.1 Sakin Hayat

Yaşamın hızlanması, insanların hızlanmış yaşamda daha çok uğraşmasına ve daha çok emek verme gereksinimlerini ortaya çıkarmıştır, bu durum günümüz küreselleşmiş kültürlerin en temel özelliği haline gelmiştir. Hareketli bir hayat yaşamaya mecbur kalan bireyler kendileri için daha anlamlı gelen alanlara zaman ayırma isteği gittikçe belirginleşmiştir. Bu nedenle hayatın daha yavaş olması yaşanan her anın tadına varılması gerektiği sakin hayat hareketinin temel argümanlarından biridir. Ancak bu

hareket, salt modern hayatın yavaşlatılmış hali olarak düşünülmemelidir. Sakin hayat, tedbirli ve düşünülmüş uygulamaları konu edinir, böyle bir hayatın konusu daha iyi planlanmış, nitelikli davranış kalıplarını içermelidir (Parkins & Craing, 2006: 448).

Sakin yaşam, bireylere hayatın umursamaz ve kaygısız bir şekilde yaşanmasını değil, aksine toplumsal olayların farkında olan, hayatı sorumluluk bilinciyle ve çevresel değerleri koruyan bir yaşam formu öngörmektedir (Doteuchi, 2003: 272). Bireylere modern hayatın hızına yetişmek gibi bir kaygı taşımamaları gerekliliğine vurgu yapan bu hareket, daha durağan, daha sakin, sağlıklı ve doğal bir hayat yaşaması hem bireyin doyum düzeyini artıracak hem de çevresel değerlerin korunmasına katkı sağlamış olacağına üzerinde önemle durmaktadır.

Yavaş hayat, aynı zamanda tüketim toplumu olmanın ve çağdaş toplumların temel felsefesinde olan çalış-harcama yaşam tarzının olumsuz birçok sonucu olabileceğine dikkatleri çekerek değişimin gerekliliğini iddia eder. Değişim hızlanmış modern yaşamdan, yavaşa veya sorumluluk bilincinin gelişmiş olduğu bir düzene doğru geçiş olarak tanımlanabilir. Carl Honore tarafından da tanımlandığı şekliyle, hızlı olan meşgul, kontrol edici, agresif, aceleci, analitik, stresli, yüzeysel, sabırsız, kalite değil miktara önem verendir. Slow felsefesi ise denge ile özetlenebilir. Bu denge de hızlı gerektiğinde hızlı, yavaş gerektiğinde yavaş olmakla mümkündür (Mayer & Knox, 2006: 321)

1.3.2 Sakin Para

Sakin para, yerel ve bölgesel ekonomik geri kalmışlığa çözüm üreten, yerel ekonominin canlanmasını sağlayan sistemdir. Sakin para hareketinin ulusların sadece ekonomik alandaki gelişimini sağlamakla kalmayıp aynı zamanda çevresel ve sosyal yaşamı da destekleyici bir yönü bulunmaktadır. Bu yönüyle ekonomik kalkınmanın yanında sürdürülebilir gelişmeyi gerçekleştirmektedir. Sakin para bölgesel alanda var olan kaynakların hızla ülkeyi terk etmesine karşı, yerel ekonomik değerlerin bölge içinde kalmasına yönelik politikalar geliştiren, sosyal hayatı ve çevresel değerleri koruyan uluslararası bir ağdır (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010: 78). Sakin para kuruluşu yerel ve bölgesel üretimden elde edilen gelirin yerelde kalması yerelin gelişimine katkı sağlaması hedefine yönelir. Sakin para ekonomik gelişim ve

ilerlemenin önünde engel olarak görülen küresel güçlerin gücüne karşı çıkış olarak değerlendirilebilir.

Sakin para hareketi, dünyanın ekolojik dengesinin geri kazanılması için parayı katalizör olarak kullanmaya yönelik faaliyetler gerçekleştirir. Gıda maddelerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, gelecek nesillere bırakılan çevrenin daha temiz ve daha yaşanabilir olması amacıyla yönelik yerel girişimcileri ve yatırımcıları organize eden sorumluluklarını güvene dayalı olarak yerine getiren, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. Daha çok yatırımcılar ve bağışçılar tarafından desteklenir, organik tarım yapan çiftçiler, yerel liderler, gıda girişimcileri kuruluşun amacına ulaşması için organize hareket etmektedirler (slowmoney.org, 2017).

Sakin para yerel ve bölgesel gelişmişliğin sağlanması amacıyla yönelik çalışmanın yanı sıra çevresel varlıkların korunması ve temiz gıda üretimi konularında yavaş felsefesinin hayata geçirilmesini amaçlamaktadır.

1.3.3 Sakin Ticaret

Küreselleşmenin bir sonucu olarak ülkelerin sınırları kaybolmakta, mesafeler kısaltılmakta, iletişim daha kolay bir şekilde yapılmaktadır. Günümüz teknolojisiyle birlikte lojistik imkânlar gelişmiş, pazarlama ve tanıtım faaliyetleri teknolojik ilerlemeyle paralel düşük maliyetle yapılma fırsatına erişmiştir, benzer gelişim ve ilerlemeler ülkelerin ihracat kapasitelerini artırmakta hammadde ve iş gücü temini sorun olmamaktadır.

Ulusal sınırları aşmış uluslararası alanda pazar imkânına erişen güçlü şirketlerin dünya genelinde mal ve hizmet sunması söz konusu olmuş kapitalizmin yayılmasıyla birlikte, 20.yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren çok uluslu şirketler ortaya çıkmaya başlamıştır. Ülkeler arasındaki ekonomik, politik ve kültürel ilişkiler, işbirlikleri ve entegrasyonların gelişmesi, çok uluslu şirketlerin genişlemesini hızlandırmıştır (Gürün, 2001: 13). Çok uluslu şirketler (ÇUŞ) sermayenin uluslararası alanda dolaşmasının en büyük lokomotif durumunda olduklarından ÇUŞ'lar uluslararası pazarın dinamiklerinden olduğu söylenebilir.

Uluslararası pazarın gelişmesiyle ülkelerin ekonomik kaynakları uluslararası alanda çok kolay hareket eder bir hal almıştır, ticaret salt kâr amacıyla yapıldığında ülkeler arası ekonomik dengesizlik daha derinleşmektedir. Üreticinin veya tüketicinin

sömürülmemesi, çevresel konularda işletmelerin bilinçlendirilmesi sakin ticaret anlayışının önemli bir ayağını oluşturmaktadır. Sakin ticaret eşit ilişkiler içinde, doğayla barışık ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlayan ticaret olmalıdır (Yurtseven, ve diğ., 2010: 72).

Sakin ticaret anlayışı gelişmekte olan ülke kaynaklarının korunması, ülke gelişmelerinin önünde engel durumunda olan şirketlerin zararlarının önüne geçilmesine ve küreselleşmenin getirdiği zararların bertaraf edilmesine yönelik çalışmalarda bulunur.

Sakin ticaret, ülkelerin pazar imkânlarını ve üreticilerin yaşam standartlarını geliştirmekte, dezavantajlı üreticilerin gelişimine yönelik düzenlemeler yapmakta, tüketicileri bilinçlendirerek tüketim davranışlarının şekillenmesine yardımcı olmaktadır. Sakin ticaret anlayışı, ticarete şeffaflığa ve adalete vurgu yapmaktadır, yerel ticareti ve doğal ürün üretimini geliştirmeye çalışır, çalışan haklarını koruyarak, işgücünün kalitesini artırmayı hedefler (Redfern &Snedker, 2002: 4).

1.3.4 Sakin Trafik ve Seyahat

Yavaş trafik, Almanya ve Hollanda'da 1970'lerde başlamış olan, trafikte motorsuz veya çevre dostu araçların kullanılmasına dikkat çeken bir harekettir. Trafikte motorsuz araçların yer almasıyla çift şeritli yollara gereksinim ortadan kalkacaktır ve kentin mimari yapısına zarar verecek yollar olmayacaktır. Motorsuz taşıtların kullanılması ile birlikte yakıt tüketimi en az seviyede olacak ve daha sürdürülebilir bir kent modeli için adım atılmış olacaktır. Kentlerde araçlar olmadığında, insanlar gideceklere yere yürüyerek ulaşacaktır. Böylece kentler daha temiz, daha sakin ve daha sağlıklı olacaktır. Dünya geneli kent yakıt tüketimi ve trafiğin yoğunluğu arasındaki veriler incelendiğinde, yavaş trafik ve az yakıt tüketimi arasında önemli bir ilişki olduğu görülmektedir (Newman & Jennings, 2012: 195-196).

Kentleşmeyle birlikte ortaya çıkan şehir sorunlarından birisi olan yoğun trafik, şüphesiz hayat kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Yavaş trafik, motorlu araçların kullanılmamasını, insanların gideceği yere yürüyerek veya bisikletle gidilmesinin yararlarına vurgu yapar, böylece yakıt tüketiminde tasarruf edileceğini, çevre kirliliğine yol açan etmenlerin azaltılmış olacağını ve arabasına binmeyip yürüyen ya da bisiklet kullanan insanların sağlıklı kalacağını belirtmektedir.

Yavaş seyahat, hava yolu ile ve arabayla yapılan yolculuklara bir alternatif sunup gelişmekte olan bir kavramsal çerçevedir. İnsanların karayollarında daha yavaş seyahat edip, çevresel ve doğal güzelliklerin farkına vararak daha uzun süre yolculuk yapmalarıyla ilgili olup daha az seyahat yapılmasını öngören bir kavramsal çerçevedir. Yavaş yemek hareketi ile de ilişkilendirilen bu hareket seyahatin, gidilecek yere çevresel değerlerin korunarak en iyi nasıl gidileceğini ve hangi araçlarla gidilmesi ile ilgilidir (Dickinson & Lumsdon, 2010: 2).

1.3.5 Sakin Turizm

Ekolojik dengenin korunması ve çevresel değerlerin gelecek nesillere aktarılmasına yönelik bir kavram olan “sürdürülebilirlik” toplumsal hayatın pek çok alanında olduğu turizm alanında da etkili olmaktadır. Turizm faaliyetleri gerçekleştirilirken, doğal ve kültürel kaynaklar üzerinde meydana gelen olumsuz etkilerin fark edilmesi, turizmin kendi geleceğini tehlikeye attığını yönünde bir algı oluşturmuştur. Böylece doğal ve kültürel kaynakların tahribatının önlenebileceği ve bu kaynakların uzun vadeli kullanıma dayanan alternatif turizm yöntemleri arayışları doğmuştur. Sürdürülebilir turizm, alternatif turizm, eko-turizm gibi farklı isimler verilen ve temel mantığı doğal varlıkların korunması, turistik değere sahip mimari yapıların ve kentin görülmeye değer doğal güzelliklerinin korunması olan turizm anlayışları oluşmaya başlamıştır (Akpınar ve Bulut 2010: 1576).

Sakin turizm, yöresel tatların, doğal, lezzetli, geleneksel tariflere uygun ve ziyaretçilerin ilgisini çekecek estetik görüntüde olmasını gerektiren gastronomik bir harekettir. Ziyaretçilerin karşılanmasında ve hoşnut ayrılmalarına yönelik yapılacak uygulamaların, çevre felaketine sebebiyet verilmeden yapılmasına önem verir.

Sakin turizm, temel olarak sürdürülebilir turizm anlayışını savunmaktadır. Turizm faaliyetlerinin, sürekliliğinin sağlanarak, varlığının korunması ve gelişiminin devam ettirilmesini savunur. Turizmde sürdürülebilirlik insan gereksinimlerinin gelecek kuşakların varlığını tehlikeye sokmayacak düzeyde karşılanmasıyla sağlanabilmektedir (Scarpato, 2002: 63).

Sürdürülebilirlikle turizmi bir bütünün parçaları olarak gören ve turizm anlayışında bir değişim ve dönüşüme ihtiyaç olduğunu savunan kavram sakin turizm kavramıdır (Yurtseven, ve diğ., 2010: 61). Eko-gastronomik turizm, turizmin

sürdürülebilir olması ile ilgili ilkelerin yaşatılmasını savunmaktadır. Bu ilkeler; doğal veya mimari güzelliğe sahip ülkenin değerlerine saygı duyma, çevre sevgisine sahip olma, ziyaretçi davranışlarının ziyaret edilen yerin kültürüne göre uyarlanması, sorumluluk bilincine haiz misafirperver ev sahibi anlayışı, turizm konusunda eğitilmiş ve hoşgörülü personel yetiştirme olarak sıralanabilir (Scarpato, 2002: 70).

1.4 SAKİN KENT (CITTASLOW)

1.4.1 Kavramsal Analiz

Cittaslow, İtalyanca “Citta” ve İngilizce “Slow” kelimelerinin bir araya gelmesiyle oluşturulmuştur. Citta, şehir anlamına gelmektedir, Slow kelimesi sakin, yavaş gibi anlamlar içermektedir. Cittaslow, sakin şehir, sakin kent, yavaş kent gibi çevrilebilir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 127)

Sakin şehir ile ilgili literatürde genellikle “yavaş şehir” ifadesinin kullanıldığı ancak Türkçe’de yavaş kelimesinin olumsuz çağrışımları olması nedeniyle ve Cittaslow Türkiye resmi internet sayfasında Cittaslow unvanını alan şehirler için sakin şehir ifadesi kullanıldığından bu çalışmada “Cittaslow” kavramı “sakin şehir” olarak kullanılmıştır (cittaslowturkiye.org, 2017).

Uluslararası Cittaslow Birliği’nin kuralları çerçevesinde “cittaslow” sözcüğünün başka dillere çevrilmeden kullanılması gerekmektedir. Bu nedenle sakin kent unvanını alan her şehir başına Cittaslow kelimesini alarak kullanır (Çerçi, 2013: 79).

Cittaslow (slow city); Türkiye’yi bu kavramla tanıştıran İzmir ili, Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer; “Yavaş kelimesi Türkçe de farklı anlamlar yaratıyor. Yanlış algıya yol açıyor. Yavaş miskinlik ve tembelliği de çağrıştırıyor.” Bundan dolayı “Sakin Şehir” kelimesini kullanma daha uygun bulunmaktadır (aksam.com.tr, 2013).

Cittaslow, kelimesinin yavaş kent olarak çevrilmesini doğru bulmayan sakin kent hareketinin Türkiye’ye gelmesinde öncü olan bir isim de Soyer’dir. Sakin kent Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer;

Cittaslow kavramını biz Türkçe’ye “Sakin Şehir” olarak çevirdik, özellikle “Yavaş Şehir” demiyoruz (Soyer, 2012: 197).

1.4.2 Kent kavramı ve Kentleşme

Kent kavramı birçok bilimsel disiplin tarafından farklı tanımlanmıştır. Ancak sosyal bilimciler tarafından kabul edilen genel bir tanım olarak kent, insanların üzerinde yaşamlarını sürdürdükleri bir uzam (mekân), bir toprak parçasıdır (Keleş, 2012: 101). Ayrıca kent kavramı sözlükte uygarlık kavramına karşılık gelirken, İngilizce’de “city”, İtalyanca ’da “città”, Fransızca’da “cite”, Arapça’da “Medine” kavramlarıyla ifade edilmektedir (Benevolo, 2006: 19).

Kent kavramı, özellikle sanayi devrimiyle birlikte kentsel mekânların biçim ve işlevinin değişmesi nedeniyle kavramsal alanının bütünüyle değişmesine, sosyoloji, tarih ve coğrafya gibi siyasal, sanatsal ve kültürel birçok bilim dalının inceleme alanına girmesine neden olmuştur (Topal, 2004: 277). Bu nedenle kent ve kentleşme kavramları iktisadi, sosyolojik, demografik ve siyasi olarak farklı bilimsel alanların araştırma konusu olmaktadır. İktisadi olarak kent, “tarımdan çok sanayiye ve sanayi sonrası sektöre bağlı yerler” şeklinde tanımlanır. Dolayısıyla bir yerleşim yerinde tarımsal faaliyetten daha çok sanayiye dayalı ekonomik faaliyetler gerçekleştiriliyorsa o yerleşim yeri kent olarak ifade edilebilir (Şahin ve Kutlu, 2014: 58).

Kentin demografik olarak tanımında, nüfusu belli bir sayıyı aşan yerleşim yerleri kent olarak kabul edilmektedir. Belirlenecek sayı siyasi iktidarın kararlaştıracığı rakama göre farklılaşabilmektedir. Yürürlükte bulunan yasa köy, kasaba ve şehir tanımını şu şekilde yapar:

Madde 1 – Nüfusu iki binden aşağı yurtlara (köy) ve nüfusu iki bin ile yirmi bin arasında olanlara (kasaba) ve yirmi binden çok nüfusu olanlara şehir denir (Köy Kanunu, 1924: 237).

Türkiye’de Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından hazırlanan planlarda da kent tanımı için “Nüfusu 20.000’i aşan yerleşim yerleri kent olarak adlandırılmaktadır.” Ancak 5.000’in üzerinde nüfusu olan yerlerin gerekli görülmesi halinde siyasi iktidar tarafından alınacak bir kararla kent olabilmektedir (Topal, 2004: 288).

Kentleşme ise sanayileşme ve ekonomik gelişmeye paralel olarak kent sayısının artması ve kentlerin büyümesiyle toplum içinde artan uzmanlaşma, işbölümü, örgütlenme gibi insan davranışları ve ilişkilerinin olduğu nüfus birikimi sürecine ortaya çıkmış bir kavramdır. Köylü nüfusu köylerden göç etmesine neden olan gelişmelere

paralel olarak tarım kesiminin ekonomik sorunlarının baş göstermesi, tarımsal üretim tekniklerinin değişmesi, insan ihtiyacına gereksinimin azalması, çağdaş üretim tekniklerinin kullanılması, kişi başına düşen gelirin yeterli olmaması gibi nedenler kırsalda yaşayan bireyleri kentlere itmiştir. Sanayi devrimi ile başlayan elektriğin özellikle sanayilerde kullanılması ve hava-kara-deniz-demir yolu taşımacılığının gelişmesi üretim tekniklerinin değişmesini sağlamış ve günümüze kadar süren bir şekilde kentleşmenin hızı artırmıştır (Keleş, 2012: 36).

1.4.3 Sakin Kent Tarihçesi

Cittaslow hareketi, Slowfood hareketinden ilham alarak oluşturulmuş, yavaşlama, sakinleşme (Slow) felsefesinin kentsel düzeye taşınmasını, kent kalitesinin korunmasını hedefleyen bir harekettir. 1999 yılında İtalya'nın dört kentinin belediye başkanı (Bra-Francesco Guida, Orvieto - Stefano Camicchi ve Positano - Domenico Marrone) İtalya'nın Greve in Chianti şehrinde bir araya gelerek bu kentin belediye başkanı Paolo Saturnini'nin önderliğinde sakin kent hareketini oluşturmuşlardır (cittaslowturkiye.org, 2017).

Cittaslow hareketin kuruluşu ile ilgili olarak hareketin sitesinde şu açıklamaya yer verilir:

“...Cittaslow hareketi 1999 yılında Greve in Chianti'nin eski belediye başkanı Paolo Saturnini'nin vizyonu doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Paolo Saturnini yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla kentlerin kendilerini değerlendirmelerini ve farklı bir kalkınma modeli ortaya koymaları fikrini ulusal boyuta taşımıştır. İdealleri kısa zamanda Bra (Francesco Guida), Orvieto (Stefano Camicchi) ve Positano (Domenico Marrone) belediye başkanları ve SlowFood başkanı Carlo Petrini tarafından benimsenmiştir. Günümüzde Cittaslow hareketinin amacı SlowFood felsefesini kentsel boyuta taşımaktır.” (cittaslow.org, 2017).

1.4.4 Sakin Kent Felsefesi

İtalya'nın bir şehri olan Chianti'de ortaya çıkan hareket, küreselleşmenin neden olduğu toplumsal ve kültürel standartlaşmaya karşı bir harekettir. Bu hareket kentlerin kültürel ve tarihsel değerlere dikkat ederek gelişim göstermesi gerektiğini savunmaktadır. Ayrıca her toplumun sahip olduğu kentsel mimarinin özenle yaşatılması ve bahsedilen hassasiyetlere saygılı bir kent gelişimini desteklemektedir. Ayrıca sakin

kent hareketi, kentin ekonomik kalkınmasını küçük esnafın korunarak ve çevresel değerlere saygılı bir şekilde olmasının önemine vurgu yapmaktadır (Şahin ve Kutlu, 2014: 57)

Büyük şehirlerin karmaşa içinde olması, birbirinin aynı ve standart lezzetlere sahip restoranların fazlalaşması, büyük marketlerin ve mağaza zincirlerinin artması, trafik sıkışıklığının ve daha nice çevresel sorunların varlığı hareketin desteklenme sebeplerindedir. Kısa sürede Avrupa'da ardından Asya'da ve nihayet dünya genelinde destekçi bulan hareket daha sakin, yavaş ve huzurlu kentler inşa etmeyi ve kentleri sakinleştirmeyi hedef edinmiştir (Kadioğlu, 2009: 75).

Sakin kent, şehirlerin tarihsel ve kültürel dokusunun, şehir sakinlerinin ve ziyaretçilerin yaşamının tek tipli bir hal almasının önlenmesini, şehrin yerel özelliklerinin kaybolmasını engellemek için sakin yemek hareketinden ilham alarak ortaya çıkmış bir kentler birliğidir. Slowfood 'ta olduğu gibi üyelik esasına dayalı olarak faaliyetlerini yürütmektedir (Mayer & Knox, 2006: 323). Sakin kent hareketi, toplumların sahip olduğu değerleri, gelenekleri korumak, zamanla gelişim gösteren toplumların olumsuz yeniliklerinden etkilenmesini önlemek amacıyla oluşmuştur. Ancak bu koruma, yeniliklere kapalı olmak veya toplumsal gelişimin durması demek değildir, bilakis şehrin sahip olduğu her türlü değere sahip olurken zamanın getirdiği imkânlarla şehrin revize edilmesini, şehrin gelişimine katkıda bulunacak her türlü girişimi desteklemektedir.

Sakin kent hareketi, çevresel değerlerin korunduğu, gelenek ve göreneklerin yaşatıldığı, modern hayatın getirdiği sorunları olmayan, yenilenebilir enerji kaynaklarına önem veren ve bu kaynakları kullanmaya özen gösteren, teknolojinin insan hayatına sağladığı kolaylıklardan yararlanan kentlerin oluşturulması amacındadır (cittaslowturkiye.org, 2017). Sakin kent hareketi toplumların sahip olduğu kültürlerin yozlaşmasına karşı dururken hayatı kolaylaştıracak her türlü yeniliği de önemsemektedir. Ayrıca kentin ekonomik kalkınmasının yerel esnafla birlikte gerçekleşmesini, zanaatçılığın yaşatılması, şehrin tarihinin ve mimari özelliklerinin korunarak kalkınmasının önemine dikkatleri çekmektedir.

1.4.5 Sakin Kent ve Yerel Gelişim

Kamu yönetimi sözlüğünde yerel yönetimler; merkezi yönetimin dışında kalan, yerel bir topluluğun müşterek ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile bir araya gelmiş, hukuk düzeni içerisinde oluşturulmuş, karar organları doğrudan halk tarafından seçilen, demokratik ve özerk yönetim kademeleri, bir kamusal örgütlenme modeli, anayasal organlar olarak tanımlanmaktadır (Berk, 2003).

Küreselleşmenin getirdiği yeniliklerden biri de güçlü yerel yönetimlere ihtiyaç duyulmasıdır. Küreselleşme sürecinde başarılı olabilmenin gerektirdiklerinden biri de kuşkusuz yerel yönetimlerin aktif ve girişken olmak veya yerel süreçlerde başarılı olmakla ilgilidir. Küreselleşme ile beraber merkezi yönetimler daha pasif olmalı sınırlı alanlarda müdahaleci olmalıdır. Devletler kalkınma hedeflerini gerçekleştirme yolunda yerel girişimcilere ve yerel yönetimlere oldukça önem vermektedir, bu amaçla yerel yönetimlerin yetkilerini genişleten çalışmalarda bulunmaktadır (Zengin, Başkurt, ve Es, 2014: 97).

Türkiye’de kalkınma girişimleri son yıllara kadar merkezîyetçi bir anlayışa göre yürütülmekteydi, hatta bu anlayışın belli ölçülerde günümüzde de devam ettiği görülebilir. Merkezi hükümet yatırımları ya doğrudan hükümetler tarafından yapılmış, ya da üretimi, ihracatı vb. teşvik edici plan ve programlar geliştirilerek, ekonomik istikrar sağlamış ve enflasyon kontrol altında tutulmuştur. Ekonomik kalkınma planlamasında merkezîyetçilik, 1960’lardan sonra, DPT’nin da kurulmasıyla daha hızlanmıştır. Ancak, günümüz toplumlarında, ekonomik kalkınma; yereli de içine almak, yerel yönetim birimlerini, kenttaşları, yerel oda ve birlikleri, işletmeleri vb. de kapsama durumunda kalmıştır. Gelişmiş batı ülkelerinde yerel ekonomik kalkınmanın önemi konusunda hayli yerel pratik ve teorik bilgi birikimi oluşmuştur. Ayrıca AB de, bölgesel ve yerel ekonomik girişimlerin desteklenmesini ilke olarak benimsemekte ve girişimlere kaynak sağlamakta, yerel düzeyde ekonomik kalkınma örgütlenmesinin sağlanmış olmasını önemli koşullardan biri olarak görmektedir (Gül, 2004: 203).

Sakin kent felsefesine göre, yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde hareket edilmelidir, ayrıca bu hareket hem bir kentsel sosyal hareket, hem de yerel halkla yöneticilerin sürece dâhil olduğu bir yönetim modelidir (Mayer & Knox, 2006: 45). Yerel girişimleri ve girişimciliği destekleyen sakin kent hareketi, yerel pazarlar

oluşturulmasını, yerel girişimcilerin ürünlerini satabilmelerine yardımcı olmayı, yerel kalkınmayı sağlayacak her tür faaliyeti desteklemektedir. Kişisel gelişim için halk eğitim kursları açarak, yerel girişimci sayısını artırmayı ve kalifiye eleman ihtiyacını karşılamayı hedeflemektedir. Zanaatkâra ve üreticiye destek olmak amacıyla atölyeler, üretim haneler kurmakta, sübvansiyon vermektedir.

Küçük yerleşim birimlerinde nüfus artışına bağlı olarak işsizliğin artması, tarım arazilerinin fazla kişiye bölünmesinden kaynaklı sorunlar ve eğitim görmek amacıyla yapılan göç, köy ve kırsal kesimde yaşayan nüfusun azalmasına neden olmaktadır. Yerel yönetimlere benzer sorunları çözmek üzerine önemli görevler düşmektedir (Altıntaş, 2004: 214). Sakin kent hareketi, yerele ait geleneksel değerlerin yaşatılması, yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması, yerel ürünlerin sertifikalandırılması, kültür müzeleri kurulması, yerel organik ürünlerin tüketilmesi gibi sakin kent olma kriterleri belirleyerek bölgesel kalkınmanın, yerele ait değerlerin korunmasının önemli olduğu vurgulanmıştır.

Sakin kent hareketi hipermarket, mağazalar zinciri gibi büyük AVM'lere karşı çıkmaktadır, bölgesel kalkınmayı geliştirmek için festivaller ve tanıtım günleri oluşturmak gibi etkinlikler gerçekleştirmektedir. Kamu hizmetlerinin sunulmasında hakkaniyet ilkelerine uyulması ve yatırımların ilgili alanlara yapılması konusunda yerel yöneticilere önemli görevler düşmektedir. Gül'e göre, yerel kamu otoriteleri, bölgedeki hizmetlerin sunulmasının planlaması ve eşgüdümü sürecinde liderlik görevi üstlenmektedirler, yerel stratejik kalkınma planları hazırlamakta ve genel kamu yararının sağlanması için zorunlu altyapı yatırımlarını gerçekleştirmektedirler (Öztürk ve Gül, 2012: 382). Yerel yönetimin, yerel kalkınma anlayışını benimseyen, doğal değerleri koruyan, çevresel duyarlılığa sahip yöneticiler tarafından yönetilmesi yerel gelişmeyi hızlandıracaktır.

1.4.6 Sakin Kent ve Sürdürülebilirlik

Sürdürülebilirlik, hayatı oluşturan birleşik doğal sistemlerin varlığının devam ettirilmesi, korunması gibi süreçleri içeren çok yönlü bir kavramdır. Merkezinde insan bulunmaktadır, çünkü insan çevreyi en çok etkileyendir (Egger, 2006: 1236). Çevresel sürdürülebilirlik doğal çevrenin ve eko-sistemin gelecek nesillerin kullanımını olumsuz etkileyecek şekilde kullanılmamasıyla oluşur.

Sürdürülebilirlik anlayışının kentlerde uygulanması ise sakinleşme felsefesini savunan tüm hareketlerin birlikte hareket etmesini gerektirmektedir. Bu yüzden sürdürülebilir kent anlayışı sakin yemek felsefesini, eko-gastronomik kavramları günlük yaşam pratiğine yayarak, yerel topluluklara ve kent yönetimlerine genişletmektedir (Doğutürk, 2010: 27). Cittaslow Belediyeler Birliği, kentlerin yerel mimari kimliğe, yemeklere, gelenek-göreneklere, esnaf ve zanaatkârlara önem vererek gelişen yapıda olmasını savunmaktadır (Aydınoğlu, 2015: 34).

Sürdürülebilir kent kavramı, üretim ve tüketim faaliyetlerinin gerçekleştiği, kalkınma hedeflerini gerçekleştirirken sosyal ekonomik ve çevresel faktörlerin iç içe olduğu ortamları oluşturma çabası içerisinde, ayrıca anlam olarak idari, sektörel ve sosyal aktörlerin bulunduğu ortamı da ifade eder (Özkaynak ve Adaman, 2004: 95).

Sürdürülebilir kent olgusu sosyal eşitlik, temel insani ihtiyaçlar, çevre değerleri gibi daha etik ve felsefi, alanları içermesinin yanında işsizlik, sağlık, kentin yapısı ve kurumları gibi iktisadi ve politik konuları da içermektedir (Özkaynak ve Adaman, 2004: 97).

Sürdürülebilir kalkınma; ekonomik, sosyal ve çevresel boyutları olan geniş kapsamlı bir kavramdır. Yerel ve bölgesel düzeyde sürdürülebilir kalkınmanın bir amaç olması gerektiği yalnızca Cittaslow Belediyeler Birliği tarafından yapılmamakta çeşitli kuruluşlar da bu anlamda etkinlikler düzenlemektedirler. 1992’de Rio’da, 1996’da İstanbul’da Habitat II’de, 2002’de Juhannesburg’da yerel yönetimlerin çevresel değerleri koruyarak sürdürülebilir kalkınma politikaları uygulaması gerektiği vurgulanmıştır (Tekeli, ve diğ., 2010: 6).

1.4.7 Sakin Kent Logosu

Yavaşlama, sakinleşme felsefesinin şehirlere yansıdığı ve 1999’da Cittaslow adıyla doğan sakin kent hareketinin ilk üyesi, İtalya’daki Chianti’ şehridir. Sakin kent hareketi kısa zamanda uluslararası saygınlığa kavuşan büyük bir sivil toplum hareketine dönüşmüştür. Sembölü ise doğanın en az acelesi olan canlılarından salyangoz olmuştur (Erdoğan, 2013).

Şekil 1. 1. Uzundere Logosu

Kaynak: <http://www.cittaslow.org>, 2017

Sakin kent hareketi, salyangozun yavaş, ancak durmayıp devamlı hareket halinde olması ve kendini yenileyebilme özelliğine sahip olması nedeniyle sembol olarak kullanılmaktadır. Yavaşlama felsefesi, sadece yemek yeme alışkanlıklarımızı etkileyen bir kavram değildir. Yavaşlama felsefesi küçük kentlerin inşasında kentlerin kendi kimliklerine sahip çıkarak, doğal ve tarihi güzellikleri koruyarak, kültürel öğeleri yaşatarak küreselleşme sonucu ortaya çıkan standartlaşma ve tek tipleşmeyi engelleme amacı gütmektedir.

1.4.8 Sakin Şehir Olma Kriterleri

Birliğe üye olmak isteyen bir şehir birlik tarafından belirlenmiş kıstasları yerine getirmiş olmak veya yerine getirmek için projelerinin olması gerekmektedir. Kentlerin belirlenen kriterlere göre puanlanması yapılmakta ve bir kentin birliğe üye olması için 50 ve üzerinde puan alma zorunluluğu bulunmaktadır. 1999 yılında birlik belirlediği kriterleri, birliğin sadece İtalya veya Avrupa'da değil bütün dünyaya yayılması sonucu, evrensel hale getirmeye çalışmaktadır. Uluslararası Bilim Komitesi tarafından yapılan çalışmaların birlik tarafından onaylanmasıyla kabul edilecek olan yeni kriterler ilk aşamada deneme amaçlı bir sene deneme süresine tabi tutularak tutarlılığı test edilmektedir (cittaslowturkiye.org, 2017).

Sakin şehir olmak için belirlenen kriterlerin en az %50'sini yerine getirmiş olmak gerekmektedir. Sakin kent unvanını alan şehir her 4 yılda bir birliğe başvurarak kriterlere göre değerlendirilmesini isteyebilmektedir. Sakin kent kriterleri, Cittaslow manifestosunda belirtilmektedir, manifestosunda ayrıca birliğin kuruluşu, birliğin organlarına, birliğe katılım şekli, sakin kent olan şehrin yerine getirmesi gerekli olan zorunluluklar gibi pek çok alanda açıklamalar bulunmaktadır (cittaslow.org, 2017).

Sakin kent olmak için; çevre politikaları, altyapı politikaları, kentsel yaşam kalitesi politikaları, tarım-turizm-esnaf ve sanatkârlara yönelik politikalar, misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar, sosyal uyum, ortaklıklar başlıkları altında 7 temel kriter bulunmaktadır (cittaslowturkiye.org, 2017).

Sakin şehir felsefesine uygun olarak kent imar edilmesi için kentin nüfusunun 50.000'den az olması gerekir. Ayrıca geleneksel mimari dokunun korunması, trafiğin azaltılması; bunun için toplu taşımacılığın veya bisikletlerin kullanılması, yenilenebilir enerji kullanan araçların tercih edilmesi gerekmektedir. Fast Food tarzı besin maddeleri üreten restoranlar yerine, geleneksel tariflere uygun, yerel ürünler kullanılarak pişirilmiş yemeklerin sunulduğu restoranların kurulmasına teşvik edilmesi, eski yapıların bakımının yapılması, gürültü kirliliğinin önlenmesi, hava kalitesinin yükseltilmesi, organik tarım yapılması, el sanatlarının ve zanaatın korunması ve desteklenmesi gerekmektedir (cittaslowturkiye.org, 2017). Cittaslow olmak için şehrin sakin ve yaşamaya değer bir şehir özelliklerine göre kodifiye edilmesi gerekmektedir. Sakin kent olmak için şehrin, modern metropollerin standartlaşmış yaşam tarzından uzak, kendine ait gelenekleri ve değerleri olan, mimari yapısı ve kültürel özellikleriyle yöreye aidiyet duygusu veren, misafirperver insanların olduğu ve yerel üretim yapan üreticilerin desteklendiği bir yer olması gerekmektedir.

Sakin kent olma koşulları 7 temel başlık altında toplanmıştır. Temel başlıkların altında toplamda 72 adet olan kriterler şunlardır:

1. Çevre politikaları alanında 12,
2. Alt yapı politikaları alanında 9,
3. Kentsel yaşam kalitesi politikaları alanında 17,
4. Tarım-turizm-esnaf ve sanatkârlara yönelik politikalar alanında 10,
5. Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar alanında 10,
6. Sosyal uyum alanında 11,
7. Ortaklıklar başlığı altında ise 3 adet alt kriter bulunmaktadır (cittaslowturkiye.org, 2017).

1.4.8.1 Çevre Politikaları

Çevre, canlıların geliştiği ve onları sürekli olarak etkisi altında bulundurduğu fiziksel, kimyasal ve biyolojik faktörlerin bütünü olarak tanımlanabileceği gibi, insan

faaliyetlerinin olduğu ve canlı varlıklar üzerinde dolaylı veya dolaysız olacak şekilde etkide bulunabilecek fiziksel, kimyasal, biyolojik ve toplumsal etmenlerin belirli bir zamandaki toplamı olarak da tanımlanabilir (Keleş, 1998: 25). Türkiye Anayasası temiz bir çevrede yaşamayı bir insanlık hakkı olarak değerlendirir. Anayasanın 56. Maddesi bu hakkı şu şekilde tanımlar:

Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir (T.C. Anayasası, md.56/I-II)

Çevre politikaları, geniş anlamıyla, herkesin iyilik ve mutluluğu için çevrenin korunmasını sağlayacak önlemlerin tespit edilmesi ve insan yaşamının temelini oluşturan esasların belirlenmesi durumlarını içeren kararlar silsilesidir (Bal, 2006: 189). İnsanın sağlıklı ve mutlu olması için gerekli unsurlardan biri olan çevre, insanın ve diğer bütün canlıların içinde yer aldığı ortamdır. Canlı-cansız bütün varlıkların karşılıklı etkileşim içinde oldukları bir ortamda meydana gelen ve çevre sorunu adını alan her aksama, insanı ve diğer canlıları olumsuz yönde etkilemektedir (Bezirci, 2005: 305).

Bozulmamış çevrenin sürdürülebilir olması ve bozulan çevrenin de tekrar eski haline getirilmesi, eski haline gelmeyecek durumda olan çevreye sebep olanların cezalandırılmasına yönelik yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleştirilen faaliyetlerin tamamına da çevre politikası denilebilir. Çevreyi dikkate alan politikalar, çevre sorunlarının hem ulusal hem de uluslararası düzeyde önemli gündem maddesi olması nedeniyle, her dönem siyasi iktidarların etüt çalışmaları arasında yer almıştır (Şahin ve Kutlu, 2014: 55).

20. yy. ikinci yarısından itibaren gündemden düşmeyen çevre sorunları salt kirlenme ile alakalı olduğu bilinci yerleşmiş durumdaydı. Ancak 60'lı yıllar itibariyle çevre sorunlarının sadece kirlenme ile alakalı olmadığı, çevre ile kalkınma arasındaki etkileşimden kaynaklanan kullanma-koruma ve yönetme sorunlarını içeren bir mevzu olduğu ve konunun ulusal ve uluslararası düzeyde ele alınması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Çevre sorunlarına karşı onarıcı politikalar değil, önleyici, sürekli ve dengeli kalkınma hedefine yönelik, geliştirici politikaların uygulamaya konulması gündeme gelmiştir (Yıldız, Sipahioğlu ve Yılmaz, 2008: 252).

Çevre politikaları, çevresel sorunlara çözüm üreten siyasi iktidarın ilgi alanına giren temel hususlardan birisidir. Çevre politikaları günümüzde kapsam alanı genişleyerek çevresel varlıkların korunması, bozulan ekolojik sistemin yeniden geri kazanılması gibi konuları içeren ulusal ve uluslararası bir sistem halini almıştır.

Çevre politikaları her ülkede farklı hedefleri gerçekleştirmeye yönelmiş olmakla birlikte, günümüzde tüm ulusları ilgilendiren ortak hedefleri gerçekleştirmeye yönelik politikaların varlığından da söz edilebilir. Bireylerin sağlıklı bir çevrede yaşamalarının sağlanması, toplumun sahip olduğu çevre değerlerinin korunması ve geliştirilmesi, uygulanması zorunlu olan çevre politikalarının paylaşılması konularında hemen hemen tüm devletler birlikte hareket etmek durumundadırlar (Keleş, 2005: 328)

Çevre politikaları açısından bir şehir, hava ve su kalitesinin yasal ölçülere uygun olması; sakin kent hareketinin, sakin kent unvanını alacak şehirler için belirlenen şartlardan birisidir.

Kentler çevre kirliliği denildiğinde hava ve gürültü, katı ve sıvı atıklar, görsel ve estetik kirlilik, konfor koşullarının yetersiz olması gibi sorunlar akla gelmektedir. Sakin kent olmak için kentlerin hayat kalitesini artırıcı unsurları barındırmasının yanında çevre kirliliğine sebep olmayacak duyarlılıkta kentlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

a) Hava ve Su Kalitesi

Hava ve su kalitesinin korunması, kirleticilerin önlenmesi sakin kent felsefesinin yaşatılması açısından önem taşımaktadır. Hava kirliliği, yanma sürecinin sonucunda oluşmaktadır. Yenilenebilir enerji kaynaklarının dışında kalan günümüz enerji kaynaklarının büyük çoğunluğu yanmayla elde edilmekte, bu nedenle yanma kirlilik denetiminde önemli bir hal almaktadır (Keleş, 2005: 104). Artan nüfus ve sanayileşmeye birlikte enerji ihtiyacı da artmakta ve zincirleme olarak enerji temini için yanma süreci hızlanmakta ve hava sahaları kirlenmektedir.

Keleş, hava kirliliğinin nedenlerini; kentleşme ve endüstrileşme olarak belirlemiştir. Kentlerde nüfusun artması ve büyük şehirlerde yığılmaların oluşumu, taşıt kullanımının yaygınlaşması, ısınma sistemlerinden kaynaklanan kirlenmeler gibi etmenlerin yer aldığı konuları içermektedir. Endüstrileşme sürecinde oluşan kirlilikler, gübre endüstrisinde, termik santrallerde, demir-çelik, çimento, şeker, petro-kimya, deri,

tarımsal mücadele endüstrisinde oluşan kirlilikler hava kalitesini olumsuz etkilemektedir (Keleş, 2005: 106).

Suyun, yararlı kullanımını etkileyecek miktarda kimyasal veya biyolojik maddelerin karışmasıyla kalitesi bozulmaktadır (Keleş, 2005: 116). Birleşmiş Milletler'e bağlı olan ve toplum sağlığıyla ilgili uluslararası çalışmalar yapan örgüt olan Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından suda kirletici olarak bulunan maddeleri; bakteriler, virüsler, hastalık yapıcı canlı organizmalar, endüstriyel atıklar, yağ ve benzeri maddeler, sentetik deterjanlar, yapay organik kimyasallar, tarımsal gübreler atık madde olarak değerlendirilmektedir (Bozkurt, 2012: 36). Evde ve sanayide kullanılan atık maddelerin, tarımsal üretimden kaynaklanan atıkların, sulara karışması suyun kalitesini bozmaktadır. İçme suyunun kalitesinin bozulması, insan sağlığına direkt etki eden bir unsur olduğundan, su üzerinde özenle durulması gereken bir konudur.

Tarımda sulama amacıyla oluşturulan göletler suyun akışını engelleyerek, yer altı sularının aşırı çekilmesiyle, enerji üretmek amacıyla kurulan barajlar da suyun kalitesini etkileyerek, kanalizasyon ve atık maddeler suya karışarak kirliliğe neden olan etmenlerdendir. Sakin kent hareketi kentlerde, alt yapı hizmetlerinin geliştirilmesi ile ilgili kriter getirerek kentin su problemine çözüm getirmeyi hedeflemektedir. Suyun arıtılması, içme suyunun uluslararası kalite ölçütlerine uygun hale getirilmesi, kirliliğe neden olan unsurların yok edilmesi, atık suların dönüştürülmesi, tarımsal üretimde kimyasal kullanılmaması gibi önlemler, su kalitesinin korunması için uygulanması gereken tedbirlerden bazılarıdır.

b) Gürültü

İnsanın beden ve ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyen bir parametre olarak bilinmektedir. Gürültü, insan vücudunda tansiyon artırıcı, adrenalin salgısını artırıcı, kalp atışlarını hızlandıran, kas ve adale kasılmasına neden olan ve bunların yanında kulak, burun, boğaz gibi organları etkileyerek hastalığa yol açan bir etmendir. İnsan sağlığını olumsuz etkileyen, endüstri alanlarındaki gürültüler işçi sağlığını etkileyen faktörlerdendir. Devamlı maruz kalınan gürültü işitme organında kalıcı hasara neden olabilmekte ve ruhsal dengeleri de olumsuz etkilemektedir (Gürpınar, 1998: 171).

Gürültü insanlardan, sokak ve caddelerden, ulaşım araçlarından, eğlence kaynaklı oluşturulan endüstriyel faaliyetlerden doğmaktadır. Sanayi ve endüstriyel alanlarda

yapılan üretim eyleminden kaynaklı gürültü doğmaktadır, bu faaliyeti gerçekleştiren birincil kişiler olan işçiler de gürültüden en çok etkilenen bireylerdir. İşçinin ruhsal ve bedensel sağlığının korunması gürültüyü yok etmeye veya azaltmaya bağlıdır. Sakin ve sessiz bir ortamda çalışan işçi kuşkusuz aktif ve verimli olacaktır. Bu konuda Keleş de; gürültüyü, sağlıklı yaşam koşullarını tehdit eden bir çevre sorunu olarak değerlendirecek, insan sağlığını olumsuz yönde etkileyip fizyolojik ve ruhsal problemlere yol açan bir sorun olarak kabul etmektedir (Keleş, 2005: 115).

c) Katı Atık Yönetimi

Evsel, ticari ve endüstriyel faaliyetler sonucunda oluşan ve tüketicisinin artık istemediği, çevre ve insan sağlığı yanında toplumsal yararı gözetmek için düzenli bir şekilde uzaklaştırılması gereken maddelere katı atık denilmektedir (Palabıyık ve Altunbaş, 2004: 105).

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de katı atıklar, hem insan ve çevre sağlığı açısından hem de katı atıkların bertaraf edilmesi için gereken ekonomik kaynak açısından önemli bir sorundur. Katı atıkların geleneksel yöntemle açık alanlarda istiflenmesi çözüm olmamaktadır. Çünkü açık alan depolamasında gaz sıkışması sonucu patlamalar meydana gelebilmekte ve katı atıkların bertaraf edilmesi amacına ulaşamamaktadır (Bozkurt, 2012: 75).

Atık yönetimi sakin kent olmak için belirlenen kriterlerden birisidir. Atık yönetimi kavramı hastalıkları en aza indirmek için bireylerin kullanmadığı maddelerin sağlığa uygunluk şartı gözetilerek depolanması şeklinde tanımlanabilir. Atık yönetimi, kirlenme faktörünü azaltmak için ayrıştırılmış toplama; ham maddeleri ve enerjiyi korumak için geri dönüşüm ve düzenli depolama gibi süreçleri içeren, atık maddelerin çevre kirliliğine neden olan uzun dönemli etkilerini en aza indirmek için çevreyle uyumlu imha gibi amaçları içeren yönetim öğelerini kapsamaktadır (Nowak, Steiner & Wiegel, 2009: 11).

d) Enerji Tasarrufu ve Yenilenebilir Enerji Kullanımı

Enerji, yenilenebilir ve yenilenmeyen enerji olmak üzere 2 çeşittir. Yenilenebilir enerji, doğal olarak yenilenebilir olan; biyokütle, güneş, rüzgâr, gibi doğal kaynakların enerjiye dönüştürülmesiyle elde edilen enerjidir. Yenilenemeyen enerji ise yer altından çıkarılan kömür, Petrol gibi kaynaklardan elde edilen enerji çeşididir (Özil, Şişbot ve

Özpinar, 2012:3).Günümüzde kullanılan enerjinin büyük bir bölümü yenilenemeyen enerjiden tükenmekte olan, fosil kökenli, petrol, doğalgaz, kömür vb. kaynaklardan temin edilen enerjilerden oluşmaktadır (Özil ve diğ., 2012: 3).

Enerji kullanımında yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması kaynağının tükenmeyecek oluşu nedeniyle enerji üretiminde tercih edilen bir yöntemdir. Ayrıca enerji konusunda, kent içinde bisiklet kullanımı, enerjisini güneşten alan araçlarının kullanılması, binalarda güneş panellerinin kullanılması gibi alternatif yöntemlerle enerji verimliliği sağlanabilmektedir.

Enerji verimliliği; tüketilen enerji miktarının, üretimdeki enerjinin miktarı ve kalitesini düşürmeden iktisadi kalkınma ve sosyal refahı olumsuz yönde etkilemeden en az seviyede olması olarak tanımlanabilir. Enerji tasarrufu ise enerjinin daha az kullanılmasıdır (Özil ve diğ., 2012: 3).

Enerjinin verimli kullanılması, toplumsal refahın artırılmasının yanı sıra gelecek nesillere temiz ve yaşanabilir bir çevre bırakılmasının da önünü açmaktadır. Sürdürülebilir enerji kaynaklarına ve enerji sistemlerine geçiş, çevresel, ekonomik ve kalkınmaya yönelik pek çok alanda insani ihtiyaçların çevresel tahribata sebep olmadan karşılanmasında etkin bir çözüm anlayışı sağlamaktadır (Tekeli ve diğ., 2010: 1).

Enerjinin sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi ve verimli kullanılması enerjinin planlı kullanılmasına bağlıdır. Enerjinin planlı kullanımı; önceden belirlenmiş ekonomik ve sosyal kalkınma stratejilerine, ulusun mevcut enerji potansiyeli ve mali kaynaklarına, oluşan talebi karşılamak amacıyla gerekli yatırımlar için finansmanların sağlanması gibi standartlara uygun olarak enerjinin kullanımınıdır. Dolayısıyla enerji planlarının yapılması, enerji kullanımında oluşacak belirsizliklerin ortadan kaldırılması açısından oldukça önem kazanmaktadır (Aybar, 1990: 17).

Türkiye’de enerji verimliliğinin sağlanması konusunda yasal düzenlemeler bulunmaktadır. 5627 sayılı “Enerji Verimlilik Kanunu” 2007 yılında, enerjinin etkin kullanılması, israfının önlenmesi, enerji maliyetinin ekonomik yükünün azaltılması ve çevrenin korunması gibi amaçlarla çıkarılmıştır (Enerji Verimlilik Kanunu[EVK], 2007).

2005 yılında yürürlüğe giren “Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun” yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik

enerjisi üretimi için kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla çıkarılmıştır (Yenilenebilir Enerji Kanunu[YEK], 2005). En fazla kullanılan enerji türlerinden birisi olan elektrik enerjisinin kullanımında tasarrufun sağlanması ve üretiminde doğal kaynakların kullanılması enerji verimliliğini sağlaması açısından önem kazanmıştır.

e) **Estetik Zevke Aykırı Kirliliğin Olmaması**

Kentler insanların hayatlarının geçtiği öznel ve psikolojik süreçlerinin olduğu, duygusal algı ve deneyimlerin, kişiliğe ve anılara dönüştüğü yerlerdir. Başarılı kentsel mekânlar, kaliteli bir yaşamın var olduğunu, insanların yaşarken mutlu olduğunu, sosyoekonomik ihtiyaçların temin edildiği, konfor ve teknolojik iyileştirmelerin iç içe geçtiği yerlerdir. Bu mekânlarda aktivite, duyum zenginliği, estetik ve canlılık vardır (Eşkinat, 1992: 32).

Kent tasarımları yapıldığında estetik kirliliğe neden olmayacak ve ihtiyaca cevap verecek şekilde hareket edilmesi, göz önünde bulundurulması gereken bir unsurdur. Kentlerin imarında kent estetiğinin korunması önemli bir etmendir. Kentlerin görsel kirliliğe neden olmayacak şekilde inşa edilmesi elbette bir plana göre yapılmasına bağlıdır.

Kent planlamacıları, kent kimliğine göre tasarımlar yapar. Planlı ve çağdaş kent alanlarının, hem kenti, hem de kentin parçalarını tanımlayan ve yazılı olmayan kentsel karakteristikleri, kişilikleri vardır. Ortak kent mekânları ve kentsel donatılarının nitelikleri, kültürel özelliklerin, toplumsal yapının özellikleri, kısacası kentin sahip olduğu maddi değerleri, kent kimliğinin oluşmasında ve kent alanlarının karakter ve hayat kazanmasında önemli bir rol oynar (Güremen, 2011: 267).

Kentler canlıdırlar, her geçen gün göç alan veya veren bir şehirde hareketlilik söz konusudur. Kentlerde, hızla sanayileşme, nüfusun artmasına bağlı olarak plansız kentleşme, düzensiz imar alanları, göze ve görüntüye hitap etmeyen binalar, endüstriyel tesislerin kıyı kesimlerde, orman içlerine göl havzalarına kurulması, elektrik, su, telefon sistemleri için yapılan şehir içi kazılar, yol onarım çalışmaları amacıyla açılan daha sonra kapatılmayan çukurlar, ortalığa bırakılan döküntüler ve molozlar, reklam, pano, afiş pankartlarının gelişi güzel bir şekilde etrafa asılması, evlere asılan tv antenleri ve trafik gibi sebepler estetik kirliliğe neden olmaktadır (Altıntaş, 2016).

Çevre konularında ihmalin ve görüntü kirliliğinin neticesinde, kişisel farklılıklara göre; düzensizlik sonucu dikkat dağılması, gözlerde yorgunluk, isteksizlik, verimsizlik, karmaşa sebebiyle adaptasyon güçlüğü, sinirlilik, öfke, davranış bozukluğu, sürekli nahoş manzaralarla karşı karşıya kalma sonucu kötümserlik, yaşama sevincinde azalma, psikosomatik hastalıklarda artış, istenmeyen görüntüler sonucu ruhi travma, bulantı, baş dönmesi görülmesi gibi sağlık sorunları ortaya çıkabilmektedir (Altıntaş, 2016).

2005-2013 yılları arasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı şehirlerde meydana gelen görüntü kirliliğini gidermek amacıyla “Görüntü Kirliliği Kontrol Yönetmeliği” hazırlamıştır. Yönetmeliğin amacı şöyle belirtilmektedir;

“Çevresel gürültüye maruz kalması sonucu kişilerin huzur ve sükûnunun, beden ve ruh sağlığının bozulmaması için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak ve kademeli olarak uygulamaya konulmak üzere; değerlendirme yöntemleri kullanılarak çevresel gürültüye maruz kalma seviyelerinin, hazırlanacak gürültü haritaları, akustik rapor ve çevresel gürültü seviyesi değerlendirme raporu ile belirlenmesi, çevresel gürültü ve etkileri hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi, gürültü haritaları, akustik rapor ve çevresel gürültü seviyesi değerlendirme raporu sonuçları esas alınarak; özellikle çevresel gürültüye maruz kalma seviyelerinin insan sağlığı üzerinde zararlı etkilere sebep olabileceği ve çevresel gürültü kalitesini korumanın gerekli olduğu yerlerde, gürültüyü önleme ve azaltmaya yönelik eylem planlarının hazırlanması ve bu planların uygulanması ile ilgili usul ve esasları belirlemektir.” (Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği [ÇGDYY], 2010: madde 1).

Bu yönetmelik, gürültünün insanlar üzerinde olumsuz etkileri olduğu gerçeğinden yola çıkarak hazırlanmıştır. Bu nedenle gürültünün insan üzerindeki olumsuz etkilerin giderilmesi amacıyla yapılması gerekenler ve yapılmaması gerekenler ayrıntılı olarak bu yönetmelikte düzenlenmiştir.

f) Biyoçeşitliliğin Korunması

Bioçeşitlilik, bir bölgedeki canlı türlerinin ve bunların taşıdığı genlerin; sayı ve çeşit bakımından gösterdiği durumdur. Habitat, tür ve genlerin sayı ve çeşidinin bol olduğu yerler, biyoçeşitliliğin zengin olduğu yerler olarak düşünülebilir (Işık, 2004: 38).

Belirli bir alanda bulunan canlı ve cansız varlıkları içine alan çevrenin karşılıklı ilişkileri ile meydana gelen ve süreklilik gösteren çevreyle ilgili sisteme ekosistem adı

verilmektedir. Doğal çevre ekosistemdir. Doğal çevre insan elinin değmediği kendiliğinden meydana gelmiş çevredir (cevreonline.com, 2016).

Biyolojik çeşitlilik veya biyoçeşitlilik gen yapısından işlevine farklı özelliklere sahip, farklı ekosistemlerde yaşayan canlı türlerinin sayı ve tür bakımından bolluğudur; biyoçeşitlilik dünya üzerindeki etkileşim ağını bozmamak için korunması gereken çok önemli bir olgudur (Gaston & Spicer, 2004). Canlıların çeşitli ihtiyaçlarını karşılayabildiği alanlar ne kadar geniş ve çeşitli olursa biyoçeşitlilik de o kadar fazla olur (Kurumlu, 2008:12). Bir bölgede yaşayan canlı türlerindeki çeşitliliğinin fazla olması biyoçeşitliliğin korunduğu anlamına gelir. Ekosistemin kendi kendini revize edebilmesi, çevrenin yaşatılması, gelecek kuşaklara yaşanabilir bir çevre bırakılabilmesi açısından biyoçeşitliliğin korunması önem arz etmektedir.

Biyolojik çeşitliliğin, çevreyi temizlemesi ve bu tutumun devamlılık göstermesinde, çevre felaketlerinin önlenmesinde, ekosistem döngüsüne katkı sağlayarak karbondioksit döngüsünü ve iklim düzeninin korunmasında ve canlıların besin zincirini tertip edilmesinde, besin döngüsünün sürdürülmesinde önemli olduğundan korunması gerekmektedir. Ayrıca besin kaynağını oluşturması, farklı gen ve ürün getirisi olması, tıbbi getirisinin olması, turizm açısından farklılık oluşturması gibi konularda insan hayatına ekonomik katkısı sağlamaktadır (Kurumlu, 2008: 17).

Biyoeçeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi amacıyla uluslararası Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (BÇS) bulunmaktadır. Türkiye'nin de 1997 yılında kabul ettiği sözleşme; biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı, genetik kaynaklardan elde edilen kazançların adil ve eşit bir şekilde paylaşılması konularından oluşturulmuş bir yasal mevzuattır. Anadolu'da biyoçeşitliliğin korunması ve geliştirilmesine yönelik birçok uygulama bulunmaktadır (Lyal, 2012: 25).

Çevreye iyi entegre olmuş, doğal varlıklara saygılı, insanların fiziksel ve ruhsal sağlığını koruyan, kültürel ve eğitim olanakları gelişmiş, sosyal ihtiyaçların karşılamada yeterli, çevre kirliliği konusunda bilinçli, biyolojik çeşitliliği zengin bir kent örnek kent kabul edilmektedir.

1.4.8.2 Altyapı politikaları

Altyapı politikaları kavramından kentin sakin kent için gerekli çevresel düzenlemeler ve konforlu bir şehir için gerekli kamu hizmet politikaları anlaşılır. Sakin

kent olmak için kentsel altyapı ve sosyal altyapı politikaları uygulanmalıdır. Sosyal ve teknik altyapı politikaları alanında ulaşım, eğlence, din ve eğitim amaçlı tesisler, sanatsal ve kültürel faaliyet alanları gibi tesislerin yapımı ve kamu hizmetlerine adil erişim gibi gerekli düzenlemeler yer alır.

Kentsel altyapı ve ulaşım, sürdürülebilir kent yaşantısı için kentsel yaşam kalitesini belirleyen önemli konulardandır. Teknik alt yapının boyutu, yaşam kalitesi ve ulaşım ağının gelişmiş olması da yaşanılabilir kent olma açısından temel ölçütler arasındadır. Sürdürülemez kent, mekânsal eğilimleri genellikle ulaşım sistemlerinin planlı yapılmamasından kaynaklanmaktadır. Kent ve ulaşım arasında sürdürülemez olarak kabul edilen sistem, otomobili temel alan ulaşım sistemlerinden oluşmaktadır. Kent yaşamı kalitesi ve çevre kirliliğinin önlenmesi için hayati öneme sahip olan kentsel ulaşım sistemlerinin planlanmasının ve geliştirilmesinin kent planlarıyla eşgüdümlü olması zorunludur (Kentleşme Şurası, 2009: 124).

Kentsel altyapı politikaları, sosyal ve teknik altyapı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Sosyal altyapı: sağlıklı bir çevre oluşturabilmek amacıyla olması gereken sosyal tesisler ve faaliyet alanlarını ifade eden eğitim, sağlık, din, kültürel ve idari yapılar ile park, çocuk bahçeleri gibi yeşil alanlara verilen genel isimdir. Teknik altyapı politikalarına ise ulaşım, otopark, elektrik, havagazı, haberleşme, arıtma, çöp ve atık imhası, içme ve kullanma suyu, kanalizasyon gibi alanlar girmektedir (Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği, 2014: madde 4).

Sakin kent, altyapı politikaları için motorsuz veya yenilenebilir enerji kullanan araçlara özendirilmesini savunmaktadır. Bu nedenle bisiklet ve toplu taşımının daha verimli kullanılabilmesi için gerekli olan hizmetin sunulmasına, mevcut bisiklet yollarının araç yoluyla kıyaslanabilir uzunlukta olmasına, bisikletlerin toplu taşıma araçlarına yakın yerlerde park etme alanlarının olmasına oldukça önem vermektedir. Bu politikalar, engellilere yönelik mimari engellerin olmaması, aile hayatına ve hamile kadınlara yönelik girişimlerin olması, sağlık hizmetlerine ulaşımın kolaylaştırılması gibi dezavantajlı gruplara yönelik hususları da içermelidir. Yine kentsel altyapı politikaları yerel üreticilerin desteklenmesi, onlara yönelik pazar imkânlarının sağlanması ve lojistik hizmetlerin sunulması gibi özellikleri bünyesinde barındırmalıdır (cittaslowturkiye.org, 2017).

1.4.8.3 Kentsel Yaşam Kalitesi İle İlgili Politikalar

Yaşam kalitesi kavramı, bireylerin belli bir zaman dilimi içerisinde hayatlarında sahip oldukları olanakların ve imkânların tümü olarak da ifade edilebilir. Yaşam kalitesinin ölçülmesi ise bireylerin içinde buldukları durumu nasıl değerlendirdikleri ile ilgilidir. Bireyler kaynaklarını zamanla geliştirerek, daha iyi olanakların getirilmesi ve iyileştirilmesiyle; refah, mutluluk ve tatmin düzeylerini artırabilmekte dolayısıyla daha iyi bir hayat yaşayabilmektedirler. Aynı zamanda yaşam kalitesi kavramı, ekonomik olaylarla, sosyal hayatla ve sağlıkla ilgili bir kavramdır. Bireyin çevre ve kent ile etkileşimini inceleyen kentsel yaşam kalitesi 2000’li yıllar itibariyle daha yoğun gündeme gelmiş, farklı bir boyut kazanmıştır (Gür, 2015: 41; Tekeli, ve diğ., 2010: 15).

Kentsel yaşam kalitesi, kentin olanaklarının genişletilmesiyle artırılabilir. Bir kentin işlevsel hale gelmesi, temel görevlerini yerine getirebilmesi, büyümesi ve gelişmesi için gerekli temel hizmetler, kolaylıklar ve donanımlar, kentsel altyapı olarak adlandırılır. 19. yy’dan bu yana modern kentlerin inşasında ve kentsel düzenlemelerde önemli bir etken olan altyapı şebekeleri, günümüzde yaşam kalitesinin artırılmasında da belirleyici unsurlarından birisi olmuştur (Emür ve Onsekiz, 2007).

Kentsel yaşam kalitesi kavramı, insan yapımı ve doğal çevrenin karşılıklı etkileşimiyle ortaya çıkan bireylerin memnuniyet düzeyleriyle ilgilidir. Doğal çevre koşullarına insan müdahale edememektedir. İklim, topoğrafya, bitki örtüsü, manzara gibi faktörler, bireylerin yaşam kalitesini etkileyen ancak değiştirilemeyen etmenlerdendir. Doğal çevre, her ne kadar değiştirilememekteyse de var olan kaynaklar korunabilir ve gelecek kuşaklara aktarılabilir. İkinci faktör olan insan yapımı çevre, içinde yaşanılan şehirler ve mimari yapılarıdır. Yapılı çevre, kent ekonomisine bağlı olarak ve ticari amaçlarla paralel gelişir. Ancak salt ticari amaçlarla gelişmesi kentsel yaşam kalitesini tahrip edebilmektedir. Bu nedenle yapılı çevrenin kaliteli yaşama katkıda bulunabilmesi için planlanması ve piyasa güçleri tarafından yaşam kalitesi belirleyicilerine göre uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir (Tekeli, ve diğ. 2010: 18).

Kentsel yaşam kalitesine katkı sağlayan öğeler; kent güvenliğinin sağlanması, altyapı hizmetlerinin gelişimi, sağlıklı içme ve kullanma suyunun temini, doğaya zararlı olan kömür veya fueloil gibi yakıtların kullanılmaması, hava kalitesinin korunması, sağlıklı ve organik gıda üretimi ve bu gıdaların satılması, konut ve işyeri koşullarının

sağlıklı hale getirilmesi olarak sıralanabilir. Ayrıca toplumsal yapıyı ve geleneksel değerleri göz önüne alarak yapılan kentsel dönüşümler, geleneksel tarza uygun mimari yapılar, manevi değerlerin gözetilmesi gibi unsurlar kentsel yaşam kalitesini artırmakta da önemli bir rol oynamaktadır (Ertan, 2014: 39; Tekeli, ve diğ., 2010: 18-19).

Sakin kent hareketi, kentsel yaşam kalitesini artırmak adına kentlerde yapılması gereken standartları şu şekilde tespit etmiştir:

- Kente ait doğal ve tarihi değere sahip kamu veya özel binalar korunmalı
- Kent merkezlerinde yeşil alanlar oluşturularak sosyal faaliyetlere hız verilmesi gibi fiziki ve çevresel düzenlemeler yapılmalı
- Atıl kalmış alanlar tekrar değerlendirilerek yaşanabilir alanlara dönüştürülmeli
- Kentin yerel sakinlerine ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin sunumu ve bunun için bilişim ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması
- Kentin mimari yapısının korunması kirleticilerin takip edilip cezai müeyyide uygulanması
- Kent merkezlerinde yer alan geleneksel kasap, fırın, bakkal vb. dükkânların desteklenmesi
- Yerel üreticilerin atölyelerini kurmalarına teşvik edilmesi kentsel yaşam kalitesini artırıcı yerel kalkınmayı sağlayan politikalar olarak önermektedir (cittaslowturkiye.org, 2017).

1.4.8.4 Tarımsal, Turistlik, Esnaf ve Sanatkârlara Yönelik Kriterler

Sakin kent hareketi, yerel kalkınmayı ve bölgesel gelişmişlik düzeyinin artmasına yönelik faaliyetleri desteklemektedir. Kalkınma hedeflerini yerel aktörelere göre şekillenmesini savunan hareket, yerel esnafı, çiftçiyi, zanaatkârı ve yerelde üretim yapan her üreticiyi desteklemektedir. Sakin kentin yöneticilerine yönelik olarak, üreticilere benzer desteklerin yapılması sakin kent hareketi için önemli konulardandır. Yine bu hareket, yerel esnafın kazancının sekteye uğratılmaması için büyük AVM'lerin ve marketler zincirinin gereksizliğine vurgu yapmaktadır. Sakin kent hareketi, yerel üreticileri ve çiftçiyi destekleyen politikalar geliştirir ve onların ürünlerini satabilmeleri için yerel pazarların kurulmasını desteklemekte, çeşitli tanıtım faaliyetleri ve fuarlar düzenlemektedir. Zanaatkârlara yönelik, özel atölyeler ve halk eğitim evleri kurarak halkın zanaata ve el emeği üretime ilgisini çekmektedir. Ayrıca kurulan yerel pazarlarda

el yapımı ürünler ve hediyelik eşyalar satılarak zanaatkâr kalkındırılmaya çalışılmaktadır.

Sakin kent anlayışına göre, yerel halk bilinçlendirilerek el emeği ürünlerin üretilmesine ve tüketilmesine teşvik edilmelidir. Yerelde üretilen malların ve üreticilerin güncellenmiş kayıtlarının oluşturulması, ürünlerin sertifikalandırılması gerekmektedir. Böylece üretici korunur, ürün tanıtımı sağlanır ve ürünlerin değeri arttırılır. Ürünlerin pazarlanması amacıyla çiftçi pazarları kurulmalı ve yerel yönetimlerden pazarların geliştirilmesi amacıyla “yer” talebinde bulunulmalıdır. Geleneksel ürünlerin, yerel üretimin, esnafın korunması amacıyla çeşitli eğitim faaliyetleri düzenlenmelidir. Yerel halkın ve basın dikkatleri çekilerek farkındalık oluşturulmalıdır (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 139).

Sakin kent hareketinin internet sayfasında da konu ile ilgili olarak şu koşullara yer verilmiştir: Tarımda ekolojik dengenin korunması ve buna yönelik üretim yapılması, tarımsal üretim tekniklerin geliştirilmesi, yerel üreticilerin elinden çıkmış el yapımı ürünlerin sertifikalandırılması veya markalaştırılması ve pazarlanma imkânlarının geliştirilmesi, geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatın yaşatılması.

GDO’lu ürünlerin kullanımını ve üretimini engelleme yönünde tedbirlerin alınması da yine tarımsal üretimde kaliteyi artıran önlemlerdendir. Yerel kalkınmanın sağlanması amacıyla yerel halkın, üretim yapmaya teşvik edilmesi gerekmektedir. Kırsal alanlarda kalmış yerlerin gelişmesi için gerekli yatırım veya üretim teşviklerinin yapılması da gelir dağılımında adaleti sağlar. Kamuya ait veya özel restoran işletmelerinde organik ürünlerin kullanımına özendirilmesi, bölge halkının hizmetlere erişiminin sağlanması ve kamusal hizmetlerin geliştirilmesi gibi politikalar tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkârların kalkınmasına yönelik ilkelerdendir (cittaslowturkiye.org, 2017).

1.4.8.5 Misafirperverlik Farkındalık ve Eğitim İçin Politikalar

Sakin kentler, sahip olduğu doğal ve çevresel güzelliklere, gezilip görülecek yerlere, tarihi mimari yapılara ve benzeri birçok çekici özelliklere sahip olmaları

nedeniyle ziyaretçi çeken destinasyonlardır². Bir kentin çekici olması o yerin ziyaretçiler tarafından tercih edilmesinde yeterli sebep değildir. Zira kent sakinlerinin ziyaretçilere olan tavır ve davranışları da o yerin ziyaretçiler tarafından tercih edilemesi için önemli faktörlerden birisidir. Sakin kent olmak fedakârlık isteyen bir durum olduğundan kent sakinlerinin misafirperver, sabırlı, konuksever ve anlayışlı olmaları beklentilerden bir diğeridir. Ayrıca kent içerisinde, ziyaretçileri yönlendiren çeşitli açıklamalar ve levhaların olması, kent tanıtımının yapıldığı broşürlerin veya tanıtım kitaplarının olması da misafirlerin memnuniyetini sağlayacak unsurlardandır (cittaslowturkiye.org, 2017).

Sakin kent hareketinin kriterlerinden olan misafirperverlik, sakin yemek hareketinin desteklediği yemek ziyafetlerinin düzenlenmesini de kapsamaktadır. Ziyaretçilerle ve yerel halkla birlikte yenilen yemek, sakin kent hareketinin önem verdiği temel değerlerdendir. Turistlere hizmet veren servis elemanlarına yönelik eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesi dikkat edilen bir diğer durumdur. Sakin kent hareketi, turist rotaları ve patikaları tasarlayarak açıklayıcı işaretler eşliğinde orman, kır ve doğa gezileri düzenlenmesini desteklemektedir. Ayrıca sakin kent hareketi, halkın ve misafirlerin katılabileceği sportif faaliyetlerin, festivallerin ve şenliklerin düzenlenmesini de desteklemektedir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 140).

1.4.8.6 Sosyal Uyum

Toplum; kültürel, siyasal, ekonomik ve sosyal bir organizasyon halinde insan faaliyetlerini düzenleyen bir sistemdir. Toplumsal yapı ise toplumun bu unsurları arasındaki ilişkiler bütünüdür. Toplumsal yapıyı, toplum içerisinde bulunan din, siyaset, ekonomi, ahlak, kültür gibi çeşitli öğeler vasıtasıyla kurulan insan ilişkileri belirler. Bireyler toplumsal etkileşim sonucunda her zaman uyum sağlayamayabilir. Bazı durumlarda çatışmalar yaşanırken, bazı durumlarda ise bireyler arası hoşnutluk meydana gelebilir. Toplum içerisindeki ekonomik, kültürel, siyasi, dini, etnik

² Destinasyon; Farklı doğal özellikleri veya çekicilikleri olan ve ziyaretçilerin ilgisini çeken yer. Turistlerin ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanmış hizmet ve olanakların odak noktasını oluşturan coğrafi alan veya turizm faaliyetlerinin temel kaynaklarını bünyesinde barındıran, bu faaliyetlerin gerçekleştiği, turistik mal ve hizmetler ile tüketici deneyimlerinin bütünlük bir sunumun sağlandığı ana zemindir (turizm-ik.com, 2017).

farklılıklara ne kadar müsamaha gösterilirse o kadar uyum sağlanmış olur (Bilgin, 2007: 102).

Etnik ve kültürel kimlikler, farklı siyasi, dinsel ve kültürel grupların karşılaşmalarıyla oluşan sosyo-kültürel ilişkiler sonucu karşılıklı kurgulanan ve kurulan etiketlerdir. Bu etiketlemeler, dâhil etme ve dışlama şeklinde gelişmekte olup dışlanma ve ötekileştirme sürecinde sorun haline gelebilmektedir (Özmen, 2009: 196).

Farklı kültürel ve etnik kimliğe sahip kişilerin, toplumsal yapı içerisinde homojen olarak dağılabilmesi, kendi kültürünü rahatça yaşıyor olması, azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı durma, farklı etnik kökene sahip toplumsal grupların aynı mahalleleri paylaşması toplumsal barışın varlığının ve sosyal uyumun sağlandığının göstergesidir. Sakin kent standartlarına göre; STK'ların sayısı artırılmalı, toplumsal ortaklıklar kurulmalı ve paydaş bir amaca yönelik birlikte hareket edilmelidir. Birlikteliğin ve paydaşlığın sağlanması için önemli unsurların başında toplumsal ayrımcılığın yok edilmesi gelmektedir. Ayrımcılığa neden olan bireyler arası gelir adaletsizliği tüm toplum için çözülmesi gereken sosyal bir problemdir. Ancak yoksulluk, sosyal ayrımcılığa sebep olacak bir konu olmamalıdır. Yine bu bağlamda engelli, hamile, yaşlı ve çocuk gibi dezavantajlı gruplara yönelik sosyal çözümlerin üretilmesi de toplumsal ayrımcılığın yok edilmesinde önemli rol oynamaktadır (cittaslowturkiye.org, 2017; Bilgin, 2007: 101).

1.4.8.7 Ortaklıklar

Sakin kent hareketi, sakin yemek hareketinin kentsel boyuta taşınmış bir fikir hareketidir. Bu nedenle sakin felsefesi temelli oluşturulan tüm akımlar, hareketler ve organizasyonlar, sakin kent felsefesi ile uyumlu bir şekilde gelişmelidir.

Sakin yemek aktiviteleri ve kampanyaları için destek verilmesi, doğal ve geleneksel lezzetlerin farklı kurumlar ile desteklenmesi, sakin kent ve sakin yemek felsefelerinin yayılmasını da sağlayacak şekilde gelişmeleri için işbirliği yapılması sakin kent olmak için aranan şartlar arasındadır (cittaslowturkiye.org, 2017).

Yerel ve bölgesel anlamda sakin yemek hareketini destekleyenlerce birliklerin kurulması, sakin yemek hareketi işbirliği ile okullarda yiyecek ve tat eğitimi programlarının oluşturulmasına ve sakin felsefesiyle uyumlu işbirliklerinin yapıldığını göstermektedir.

Sakin yemek hareketinin desteklendiği yerlerde, yok olma tehlikesi bulunan ürünlerin korunması veya kaybolmaya yüz tutan aşçılık tekniklerinin gün yüzüne çıkarılması gibi birçok proje yürütülmektedir. Bu anlamda yerel ürünlerin üretilmesi Mercati Della Terra³ programı kapsamında değerlendirilmekte ve üreticiler desteklenmektedir (Yurtseven, ve diğ., 2010: 46).

1.4.9 Dünyada Sakin Kentler

İtalya’da 1999 yılında başlayan sakin kent hareketi, başlangıçta İtalya’da bulunan kentlerin birkaçını kapsamaktaydı. 2006 yılı sonlarına doğru harekete tüm dünyadan katılımlar gerçekleşmiş ve sakin kent hareketi günümüze kadar 30 ülkenin üyesi olduğu uluslararası bir ağ haline gelmiştir.

2017 itibariyle dünyada 30 ülkenin 232 şehri “*Sakin Kent*” unvanına sahiptir. En fazla sakin kent unvanına sahip ülke olan İtalya’da 82 adet sakin kent bulunmaktadır. 26 şehri sakin kent ile Polonya ikinci, 17 kent ile Almanya ve 14 kent ile Türkiye ve 11 kent ile Güney Kore üçüncü en fazla sakin kenti olan ülkeler sıralamasında yer alırlar. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cittaslow Birliği tarafından devlet olarak tanınmakta ve Lefke, Mehmetçik ve Yeniboğaziçi şehirleri sakin kent olarak kabul edilmiştir (The Cittaslow List, 2017).

1.4.10 Türkiye’de Sakin Kent

Şekil 1. 2. Sakin Kent Türkiye

³ Mercati Della Terra: Sakin yemek felsefesine göre kurulmuş merkezi İtalya’da olan çiftçi pazarıdır.

Kaynak: cittaslow.org, 2017

Sakin kent hareketi, Türkiye’ye 2009 yılında Seferihisar ilçesinin katılımıyla gelmiş oldu. İzmir ili Seferihisar ilçesi dünyanın 129’uncu, Türkiye’nin ilk sakin kentidir.

Türkiye’de sakin kentlerin varlığı, iç ve dış turizm için oldukça önemli ekonomik ayaklarından birisi olmuştur. Aynı zamanda sakin kent unvanı almış ilçelerde sosyo-ekonomik gelişim sağlandığı gibi kültürel ve tarihi değerlerin de korunması daha sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmiştir. 2009 yılından 2017 yılına kadar geçen 8 yıl gibi kısa süre içerisinde Türkiye’de sakin kent hareketine üye sayısı 14’e yükselmiştir.

Şekil 1. 3. Sakin kent Türkiye Logosu

Kaynak: cittaslow.org, 2017

Türkiye’de Mart 2017 tarihi itibarıyla Sakin kent unvanı taşıyan kentler şu şekildedir: Şavşat (Artvin), Akyaka (Muğla), Gökçeada (Çanakkale), Seferihisar (İzmir), Taraklı (Sakarya), Yenipazar (Aydın), Yalvaç (Isparta), Perşembe (Ordu), Vize (Kırklareli), Halfeti (Şanlıurfa) ve 19 Mart 2016 tarihinde ise Uzundere (Erzurum) sakin kent unvanını almıştır. Son olarak 2017 yılı Şubat ayı içerisinde 3 kent; Eğirdir (Isparta), Gerze (Sinop) ve Göynük (Bolu) sakin kent unvanını alarak Türkiye’de sakin kent üye sayısını 14’e yükseltmişlerdir (cittaslow.org, 2017).

Üye olmak isteyen şehirler, üyelik başvurularını ve gerekçelerini Cittaslow Türkiye Koordinatörlüğü’ne sunmalı ve başvurusu incelenen şehirde kriterlere uygunluk denetimi yapılmalıdır. Sonrasında ise uygun görülen şehirler Cittaslow Genel Merkezi’ne gönderilerek merkezden yapılan kontrol ile başvuru dosyası incelenen şehrin Cittaslow üyeliği onaylanır (cittaslowturkiye.org, 2017).

Türkiye’de Cittaslow birliğinin organizasyon şeması aşağıdaki gibidir.

Tablo 1. 1. Türkiye’de Sakin Kent Organizasyon Şeması

Tunç SOYER		Bülent KÖSEM		
Cittaslow Uluslararası Başkan Yardımcısı Seferihisar Belediye Başkanı Cittaslow Türkiye Koordinatörü		Cittaslow Türkiye Teknik Koordinatörü		
Cittaslow Türkiye Bilim Komitesi				
PROF. DR. İRFAN ARIKAN	PROF. DR. MURAT BARKAN	PROF. DR. TAYFUN ÖZKAYA	FERHAT İLKER ÜNSEVER	PROF. DR. RIDVAN YURTSEVEN (Aynı Zamanda) Cittaslow International Bilim Kurulu Üyeliği

Kaynak: cittaslowturkiye.org, 2017

Sakin kent hareketi, toplumların geleneksel üretim teknikleri, örf-adetleri, tüketim alışkanlıkları ve yerel üretimle ilgili kriterler belirlemektedir. Bu kriterler, toplumsal hayatı ilgilendiren birçok alanda yerel ve ulusal kalkınmaya yönelik politikaların üretilmesine olanak sağlamaktadır. Hareketin kısa zamanda dünya genelinde yüzlerce destekçi bulması yapılması gereken hizmetlerin ertelendiğinin ve hareketin uğraş verdiği alanlarda toplumların eksik politikaları olduğunun göstergesidir.

1.4.10.1 Akyaka

Muğla ilinin Ula ilçesine bağlı 29 mahallesinden birisidir. 5216 sayılı Belediye Kanunu gereği 2012 yılında Muğla ili Büyükşehir olunca Akyaka ilçesi, Ula ilçesinin bir mahallesine dönüştürülmüştür

671m. rakıma sahip olan Akyaka doğal güzellikleriyle birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, kendine özgü mimari yapısıyla Türkiye'nin 14 sakin kentinden birisidir. Mimarisi son derece özeldir ve farklı mimari özelliklerin kullanılmasına izin verilmemektedir. Bu nedenle Akyaka evlerinin tek tipli olması ve beyaz rengin yoğun olarak kullanılması hoş bir görüntü elde edilmesini sağlamaktadır (cittaslowturkiye.org, 2017).

1.4.10.2 Gökçeada

Çanakkale'nin sakin kenti Gökçeada, 1456 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından Osmanlı İmparatorluğu topraklarına katılmış ve 466 yıl Osmanlı idaresinde

kalan Gökçeada'da Türk ve Rum vatandaşlar huzur içerisinde yaşamışlardır. Dinlerini, örf, adet ve geleneklerini bir arada ve kargaşa olmadan yaşamış bir kenttir Gökçeada (cittaslowturkiye.org, 2017).

Kentin büyük bölümü sit alan olduğundan konut yapımına ya hiç izin verilmiyor ya da belirli bölgelerde doğal ve çevresel bütünlüğünün zedelenmeden yapılması, yapılmış olan mimari özelliklere uygun olması şartı ile izin veriliyor. Sakin kent hareketi, şehirdeki herkesin farklılıklarının, gelenek-göreneklerinin korunmasını standartlaşmamasını, kendi değerlerinin yaşatılmasını amaç edinmiştir. Gökçeada, sakin kent felsefesine uygunluğunu kilise ile camiinin bir arada olmasıyla, farklı etnik ve dinsel kökene sahip grupların aynı ortamda huzurla yaşamasıyla göstermektedir. Dünyada sakin kentlerin hiç birisi ada değildir. Bu nedenle Gökçeada sakin kent unvanına sahip dünyanın tek ada kentidir.

1.4.10.3 Halfeti

Şanlıurfa ilinin batısında yer alan Halfeti, birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, tarihsel önemi olan bir ilçedir. Birecik Barajı yapımı nedeniyle ilçenin 3/5'lük kısmı sular altında kalmış, 2/5'lik kısım için yeni yerleşim yerleri oluşturulduğundan Halfeti, 15 kilometre uzaklıkta kurulan yeni yerleşim merkezine taşınmıştır. İlçe, 2000 yılında yapılan barajla sular altında kaldığından saklı bir cennet veya kayıp kent olarak bilinmektedir (cittaslowturkiye.org, 2017).

1.4.10.4 Perşembe

Ordunun 19 ilçesinden biri olan Perşembe yarımada şeklindeki doğal yapısı (çevre yolunun Perşembe'nin arkasından geçtiği için) tahrip edilmemiş, bakir koy ve plajların olduğu Karadeniz'in en doğal ilçelerinden birisidir. Karadeniz'de bulunan üç doğal limanından biri olan Vona Limanı, deniz ticareti yapan denizcilerin fırtınalı havada barınabilecekleri, ihtiyaçlarını giderebilecekleri bir yerleşim birimi olarak Perşembe ilçesinde bulunmaktadır (cittaslowturkiye.org, 2017).

1.4.10.5 Şavşat

Artvin ilinin ilçesi olan Şavşat dört yanı Sivritepe, Yanlıçam gibi yüksek dağlarla çevrili engebeli bir araziye sahiptir. Bölgede çok sayıda akarsu ve buzul gölü bulunmaktadır. Bu göllerde bol miktarda alabalık bulunur, ayrıca göller tarım arazilerini

sulamak amaçlı olarak da kullanılmaktadır. İlçede kükürtlü ya da mineralli su alarak bilinen maden suyu da çıkarılmakta ve bu suyun romatizma hastalığına iyi geldiği bilinmektedir.

Bölgede Karadeniz ikliminde karasala geçiş iklimi hâkim olduğundan iğne yapraklı bitkiler, rakımın düşük olduğu yerlerde geniş yapraklı bitkiler bulunur. Karçal dağlarında ormancılık faaliyetleri yapılmadığından balta girmemiş ormanlar bulunmaktadır. Ani yükseklik değişimleriyle ortaya çıkan ekosistem çeşitliliği, yüksek endemizm⁴ oranı ve zengin yaban hayatıyla oldukça doğal bir güzellik sergilemektedir (savsat.bel.tr, 2017).

1.4.10.6 Vize

Vize, Avrupa ile Anadolu arasında sınırda yer almaktadır. Boşnak ve Türk kültürü toplumsal hayatta baskındır. Tarih öncesi dönemlere ait kalıntı ve buluntuları ile oldukça zengin bir tarihi geçmişe sahip bu bölge uygun coğrafi konumu ve iklim şartlarından dolayı hemen her dönemde yerleşim merkezi olarak kullanılmıştır. Yapılan araştırmalar Vize tarihinin yaklaşık olarak M.Ö. 4000 yılı kadar eskiye uzanmakta olduğunu göstermektedir. Ayrıca Vize, Trakya'nın ilk sakin kenti olma unvanına da sahiptir (vize.bel.tr, 2016).

1.4.10.7 Seferihisar

Seferihisar, Ege Bölgesi'nde İzmir ilini bir ilçesidir. Seferihisar ilçesi topraklarında en eski yerleşim yeri Teos olup buranın M.Ö. 2000'li yıllarda Akalardan kaçan Giritliler tarafından kurulduğu ve Karyalilerin bir kenti olduğu bilinmektedir. İlçe, 4000 yıllık geçmişi ile antik bir kent olarak varlığını devam ettirmiştir (izmirkulturturizm.gov.tr, 2016).

Seferihisar merkezinde bulunan köy Pazarı'nda çalışma atölyeleri ve satış yeri bulunmaktadır. Seramik kurslarının da verildiği bir seramik atölyesi, el sanat ürünleri tanıtım ve satış yeri, terzi işleri işliği, deri işçiliği, bez bebek, takı ve çeşitli süs eşyaları ve resim gibi çeşitli alanlarda hem eğitim verilmekte hem de üretilen ürünler pazarlanmaktadır. Köy Pazarı önünde açılan "Üretici Pazarı'nda" sadece Seferihisar'ın köylerinde üretilen sebze ve meyveler satılmaktadır. Köy Pazarında yer alan

⁴ Endemizm: Bir bitki türünün dar bir bölgede sınırlı halde bulunması

lokantalarda ilçenin yerel yemekleri üretilmektedir. “Kadın Emeği Evleri”, ilçe halkının üretim yapabilmek için eğitimler verildiği ve üretilen ürünlerin satıldığı mekânlardır (cittaslowturkiye.org, 2017).

Sakin kentlerin başkenti olarak görülen Seferihisar’da belediyecilik hizmetleri sakin kent anlayışına göre şekillenmiş durumdadır. Altyapı hizmetlerinin sunumu, kent içi ulaşımda bisikletlerin kullanımına özendirilmesi ve yerel esnafın kalkındırılmasına yönelik çalışmalar sakin kentlere örnek olmaktadır. Yerel üretimi desteklemek amacıyla, Köy Pazarı’ndan başka ikinci bir pazar Sığacık’ta kurulmaktadır. Tohum seferberliği projesi geliştirilerek, GDO’suz tohumların takas edilmesi ve doğal ürünlerin sürekliliği sağlanmaya çalışılmaktadır. Çevre seferberliği, doğa mirası, fauna-flora envanterinin çıkarılması, iklim değişikliği ve enerji eylem planı, doğa canlılarını belirlemek amacıyla foto kapanların kurulması gibi projeler ve çeşitli kurumlarla ortak geliştirilmiş faaliyetler mevcuttur (Soyer, 2016).

1.4.10.8 Taraklı

Taraklı Sakarya ilinin güneydoğusunda yer alan Taraklı Helenistik dönemde “Bytina” adını alan bölge içinde olduğu bilinmektedir. Osmanlı Devletinin kuruluşundan önce, Ertuğrul Gazi zamanında, akın düzenlemiş Hristiyan ahalinin yaşadığı bu toprakları Bizanslılardan alınarak Osmanlı Beyliğinin topraklarına katılmıştır (tarakli.bel.tr, 2017).

Taraklı nüfusunun çoğunluğunu yaşlılar oluşturmaktadır, genç nüfusun az olması nedeniyle ekonomik faaliyetlerde çeşitlilik olmamaktadır. Geçim kaynaklarının başında tarım ve hayvancılık gelmektedir, çeşitli meyve ve sebze yetiştiriciliği taraklı ilçesinin temel geçim kaynağını oluşturmaktadır. Halk Eğitim Merkezi aracılığıyla verilen eğitimler sayesinde tahta kaşık, şimşir tarak gibi geleneksel el sanatları ürünleri, hediyelik eşyalar ve Taraklı ilçesiyle özdeşleşmiş Taraklı Bezi, ilçe halkının gelir kaynaklarındadır. Çevresel ve doğa güzelliklerine sahip olan ilçeye, turistik geziler ve fotoğrafçılık yapmak amacıyla gelen gruplar bölge ekonomisine katkı sağlamaktadır (cittaslowturkiye.org, 2017).

1.4.10.9 Yalvaç

Isparta ilinin kuzeydoğusunda yer alan Yalvaç, Sultan Dağları'nın güney eteklerinde ve 1100 metre yükseklikte, İç Anadolu, Ege ve Akdeniz bölgelerinin tam kesişim noktasında yer almaktadır. Akdeniz Bölgesinde olmasına rağmen yüksek kesimde kalması nedeniyle Yalvaç, karasal iklim özellikleri göstermektedir. Tarihsel değerleri bakımından da oldukça zengin bir ilçedir. Yalvaç'a yakın bulunan Antiokheia kentinde Hristiyanlığın temellerinin atılmış ve dünyaya buradan yaymış olduğuna inanılmaktadır (cittaslowturkiye.org, 2017).

1.4.10.10 Yenipazar

Yenipazar, Türkiye'nin denizcilik faaliyetlerinin ve turizmin geliştirilmesi amaçlarıyla ilk demiryolu yapılan şehri olan Aydın iline 40 km. uzaklıkta bulunan bir ilçedir. İlçede Akdeniz iklim özellikleri görülmekte olup yazın ortama sıcaklık 36°C kışın ise 15°C dir. İlçenin kuzey kesiminden Büyük Menderes Nehri ve ilçe içinden Akçay Deresi geçmektedir. Bu nedenle ilçe, sebze ve meyve üretiminde özellikle zeytin, mısır, pamuk ve narenciye üretiminde önemli bir merkez haline gelmiştir. İlçenin tanıtımının iyi yapılması ve turizme yönelik yatırımların artması nedeniyle turizm olanaklarını artmıştır. 2011 yılında sakin şehir başvurusu kabul edilen ilçe, Türkiye'nin 5. Sakin Kent unvanını alan şehridir (Güney Ege Kalkınma Ajansı [GEKA], 2009: 19-20).

1.4.10.11 Eğirdir

Isparta ilinin ikinci sakin kent unvanına sahip ilçesi olan Eğirdir, Isparta'ya 34 km uzaklıktaki Eğirdir gölü kıyısında bulunur. Türkiye'nin sakin kentleri listesine 2017 yılı şubat ayında kabul edilen üç ilçesinden biri olan Eğirdir; Bizans, Selçuklu ve Osmanlı medeniyetlerine ev sahipliği yapmıştır. İlçe, MÖ 4.Yüzyıldan kalan Eğirdir Kalesi ile 13. Yüzyıldan gelen Hızırbey Camii ve Dünderbey Medresesi gibi tarihi yerlere sahiptir. Eğirdir'de, ender rastlanan Kasnak Meşesi ve Sığla Ormanları, Türkiye'nin en önde gelen Kemik Hastalıkları Hastanesi, elması ve sadece Eğirdir'de görülen Apollon Kelebeği bulunmaktadır. Tarih ve doğa zengini olan Eğirdir'in aynı adı taşıyan gölü de Türkiye'nin en büyük 2. tatlı su gölüdür (Aksoy, 2017).

1.4.10.12 Göynük

Bolu ilinin güneybatı kısmında yer alan ve mevcut durumu ile tarihi dokusu bozulmamış, ender rastlanan Osmanlı kasabalarından birisi olan Göynük; şeker fasulyesi, uğut marmelatı, tokalı örtüleri ve tahta oyma eserleri ile sit alanı ilan edilen ünlü bir ilçedir. En eskisi yaklaşık 700 yıllık tarihi geçmişe sahip olan eser niteliğindeki konut, işyeri, hamam, türbe, hazire, tarihî çınar ağaçları gibi antik değerlerle süslü olan Göynük'te bu eserler halen işlevlerini sürdürmektedir. Bu varlıklarıyla yaşayan bir tarih olan ilçede kültürel değerler ve gelenekler, giyim kuşam, yöresel folklor, yöresel mutfak kültürü ve sosyal ilişkiler orijinalliğini koruyarak yaşatılmaktadır (Aksoy, 2017).

1.4.10.13 Gerze

Türkiye'deki doğal yapısı ve tarihi güzelliklerini korumayı başaramamış nadir ilçelerden biri olan Sinop'un Gerze ilçesi temiz ve huzurlu bir şehir olma özelliğiyle sakin kent unvanını alan bir şehirdir. Sahip olduğu doğal güzellikleri ve kent dokusu ile tarihi ve kültürel mirasını koruyarak sürdürebilir kılmayı başaran Gerze, denize kadar uzanan çam ormanları ve doğal plajlarıyla da ünlüdür. 1956 yılında büyük bir yangın geçiren ve evlerin büyük çoğunluğunun yandığı Gerze'de bu yangından sonra yapılan düzenli bir şekilde yalpan, güllerle dolu bahçeleri olan bu yangın evleri, ilçeye gelenlerin beğenisini kazanmaktadır. Ayrıca ilçedeki Gerze Feneri, Yakup Ağa Konağı da ilgi çeken yerler arasındadır (Aksoy, 2017).

1.4.10.14 Uzundere

Uzundere, Erzurum ilinin kuzey kesiminde yer alan ilçelerinden birisidir. Roma, Ermeni ve Gürcü gibi birçok medeniyetin hâkimiyeti altına giren ilçeye 1458 yılında Akkoyunlu devletinin ve 1549 yılında tamamen Osmanlı hâkimiyetine geçmiştir. Önceleri "Azort" olarak isimlendirilmiş olan Uzundere, merkez mahallesi ile birlikte toplam 8 mahalleye sahiptir (Ateş ve Şen, 2015: 14).

Uzundere'nin ekonomisi ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Tarımsal etkinlikler bölge ikliminin uygun olması nedeniyle genellikle bağ, bahçe ve seralarda üretilen sebze ve meyveciliğe dayalı olup, uygun ve yeterli tarım arazisinin bulunmaması, toprağın şiddetli erozyona ve sel baskınlarına maruz kalması gibi nedenlerle tarım kısıtlı olarak yapılmaktadır. Yerel istihdam olanaklarının sınırlı oluşu

nedeniyle, çalışma çağındaki erkek nüfusun % 40-50'si mevsimlik işlerde çalışmak üzere başka bölgelere gitmekte ve bunun sonucu olarak, tarımsal faaliyetler kadınlar, genç kızlar ve çocuklar tarafından gerçekleştirilmektedir (uzundere.gov.tr, 2016).

İlçenin önemli bir gelir kaynağı olan seracılık, 1994 yılında 4 adet ve 660 m² alanla başlatılmış ve vatandaşlar için önemli bir gelir kaynağı olmuştur. Halen ilçede 134 çiftçiye ait 221 adet sera ile 55.700 m² alanda seracılık faaliyetleri yapılmaktadır. Her geçen gün yeni ve modern üretim teknikleri eşliğinde seralar geliştirilmekte ve Uzundere, yalnız Erzurum ilinin değil, aynı zamanda Doğu Anadolu Bölgesinin de sera ürünleri üretim merkezi haline gelme potansiyeline sahiptir (uzundere.gov.tr, 2016). Son yıllarda seralarda meyve ve sebze yetiştiriciliğinin yanında maddi değere sahip olan onlarca değişik türde çiçek üretilmektedir. Buna yönelik halk eğitim merkezlerinde sera çiçeklerinin üretimiyle ilgili kurslar verilmektedir.

Maddi değeri olan çiçeklerin üretiminin geliştirilmesine yönelik, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanlığının Erzurum Tarım Gönüllüleri Derneği ile 2006 yılında Uzundere ilçesinde başlattığı "Uzundere Sarıçam Ormanları üzerinde Keçi Baskısının Azaltılması" başlıklı proje başlatmıştır. Bu kapsamda Uzundere ilçesinde genç kızların ürettiği mevsimlik çiçekler bölge kalkınmasına katkı sağlamaktadır (ataunivcom, 2009). Yine ilçede yerel yönetim ve Büyükşehir Belediyesi tarafından desteklenen "Çiçekçiliğin Geliştirilmesi" adlı proje kapsamında çiçek yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar mevcuttur (tarımtv.gov.tr, 2014). Bölgede çiçek ve bitki çeşitliliğinin fazla olması nedeniyle arıcılık oldukça gelişmiştir.

Uzundere'de turistik, tarihi ve kültürel anlamda değerli ve uzun yıllar ayakta kalabilmiş birçok mimari yapı bulunmaktadır. Bunlardan birkaçı; Öşvank Kilisesi, Öşvank Manastır ve Kütüphane Binası, Üngüzek Kalesi, Sapaca Kalesi, İnçer Camii, Dikyar Camii, Cevizli Camii ve Şaşaroz Şapeli, Erikli Şapeli, Balıklı Şapeli, Çağlayan Şapeli olarak sıralanabilir. Bunlar arasında Gürcüler tarafından M.S. 963-973 yılları arasında, bölgede bulunan taş ocaklarından getirilen taşlarla inşa edilen ve büyük bir kısmı hâlâ ayakta kalmış yapı olan Öşvank Kilisesi en önemli mimari eserlerdendir (cittaslowturkiye.org.tr, 2017). Yörede boyutları Öşvank Kilisesinin boyutuna ulaşmayan birçok kilise ve şapel ver almaktadır.

Yerli ve yabancı yüzlerce turistleri ve günübirlik piknik amaçlı ziyaretçileri ağırlayan “Yedi Göller” isimli doğa alanı, ilçenin en önemli doğal ve çevresel güzelliklerine sahip yerlerinden birisidir. Farklı boyutlarda 6 göl ve büyük Tortum Gölü ile birlikte sayıları 7 olduğundan adına “Yedi Göller” denilmiştir. Bu göller, yörede meydana gelen bir heyelanın Tortum Çayının önünü kapatmasıyla oluşmuşlardır. Kalker bloklarının düşmesiyle oluşan bir başka oluşum ise Tortum Gölüdür. Heyelan set gölü olan Tortum Gölü’nün oluşumuyla kendine bir başka yatak açan Tortum Çayı, 22 metre genişlik ve 48 metre yükseklikten düşerek Tortum Şelalesi’ni oluşturmuştur. Türkiye’nin en yüksek şelaleleri arasında yer alan Tortum Şelalesi, oluşumu ve yüksekliği bakımından ise dünyanın sayılı şelalelerinden biri olarak kabul edilmektedir (KUDAKA, 2016).

İlçe sınırları içerisinde yer alan ve mahalli öneme haiz sulak alan olan Tortum Gölü’nü korumak amacıyla, Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’ne yapılan müracaattan olumlu netice alınmış ve Tortum Gölü “Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan” ilan edilmiştir (uzundere.bel.tr, 2016).

Uzundere ilçesi, zengin florası ve bitki örtüsü nedeniyle eko turizm potansiyeli yüksek bir merkez olarak görülmektedir. Uzundere, Çoruh Vadisi içerisinde 100-300 metreye ulaşan rakım değişimleri nedeniyle mikroklima özelliği sergilemekte ve bu nedenle ilçede aralarında çok ender bulunan bitkilerin de bulunduğu 100’ü aşkın endemik bitki türüne rastlanmaktadır (Karahana ve Çakır, 2011: 11).

Bölgede üretilen yerel ürünlerin satışının da yapıldığı tanıtım festivaller düzenlenmekte ve bu festivallerde yöresel bal, ceviz, dut, kiraz ve pestil gibi ürünlerin tanıtımı yapılmaktadır. Her yıl 23-30 Haziran’da, Uzundere yemek ve Gastronomi festivali düzenlenmekte ve bu festivalde yöresel lezzetlerin tanıtımı ve aşçılık tekniklerinin paylaşımı gerçekleştirilmektedir. Benzer şekilde çeşitli etkinliklerin yapıldığı birçok küçük çaplı festival düzenlenmektedir. Bu festivaller ve şenlikler aracılığıyla geleneksel değerler yaşatılmakta, toplumsal kaynaşma sağlanmaktadır (gouzundere.com, 2016).

Doğu Anadolu Gençlik Festivali (DAPGenç-DAPFest Projesi) T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından desteklenen bir programdır. Festivalin amacı belirli düzeylerde ulusal ve uluslararası gönüllülük hareketlerine imkân tanıyan, gençlerin

kişisel ve sosyal gelişimlerini destekleyen, eğitim hayatının yanında gençlerin aktif ve sosyal bireyler olmasını gerçekleştirmektir. Bu festival sayesinde gelişim sürecindeki gençlere, hoşgörülü ve alçak gönüllü olma, birlikte hareket etme, yardımlaşma gibi pek çok kişisel gelişim özellikleri kazandırılmaktadır (cittaslowturkiye.org, 2017).

Uzundere ilçesi doğal ve kültürel değerleri yönünden önemli potansiyelleri bünyesinde barındırırken, diğer taraftan önemli çevre sorunları da mevcuttur. Uzundere vadisi, Uluslar arası Koruma Birliği'ne (Conservation International) göre dünyada çok hassas flora, fauna, su ve orman kaynaklarına sahip olduğundan öncelikli olarak korunması gereken 200 önemli ekolojik hassas bölgeden biri olan, "Kafkasya Ekolojik Bölgesi" içerisinde yer almaktadır (Orhan ve Karahan, 2010: 32).

Uzundere'de Tortum Gölü havzasında yaşanan şiddetli erozyonların olması çevre sorunlarının yaşanmasına neden olmaktadır. Erozyon nedeniyle her yıl 2,5 milyon ton alüvyon Tortum Gölü'ne dolmakta ortalama 15-20 metrelik göl arazisi toprakla dolmaktadır. Erozyonları bu şekilde devam etmesi nedeniyle turizm değeri yüksek doğa harikası bu oluşum yok olma tehlikesiyle yüz yüzedir (Çakmak, 2010: 52). Aynı tehlikenin Tortum Şelalesi için de geçerli olduğunu söylemem mümkündür. Türkiye'nin en yüksek şelalelerinden olması ve panoramik manzara sergilemesi nedeniyle, yüksek turistik potansiyele sahip Tortum Şelalesi, üzerinde bulunan Hidroelektrik Santrali (HES) enerji üretimi için şelalenin suyunu kullandığından şelale yılda sadece 2-3 aylı sürede akmaktadır. Dolayısıyla şelalenin turistik cazibesi azalmakta ve şelale heyelanlı bölgede olması nedeniyle tahrip olma riskiyle karşı karşıyadır.

Çoruh vadisinde pek çok HES projesi halen yürütülmektedir. Uzundere ilçe merkezini doğrudan etkileyecek bir proje de Çayaşan HES projesidir. STK'lar ve yerel yöneticilere göre yapılacak projenin; başta turizm olmak üzere, yatırımların gecikmesine veya iptal edilmesine neden olacağı, su sporlarının olumsuz etkileneceğini, proje yapım çalışmalarının Uzundere ilçesi Cömertler mahallesine, fiziksel ve ekolojik açıdan zarar vereceğine ve ilçeye gelecek rekreasyon⁵ amaçlı ziyaretlerin olumsuz etkileneceğine, bütüncül olarak vadi ekosisteminin bozulacağına ve bağ-bahçe tarımının su kaynaklarının azalması ile olumsuz etkileneceğine, yaban yaşamının ve

⁵Dinlenme, dinlenme ve eğlenmeyi kapsayan, güncel etkinlikler, stresler ve endişelerden uzak olması sonucu canlandırıcı faaliyetlerdir (besyocuyuz.com, 2014).

Özellikle akarsu boyunca balık türlerinin azalması hatta kaybolmasına neden olacağına, sosyal hayatın olumsuz etkileneceğine ve gn artacağına inanmaktadırlar (zsoy, 2016; akmak, 2010: 53-54; Soyer, 2016).

İKİNCİ BÖLÜM

VERİLERİN ANALİZİ VE BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1 LİTERATÜR ÖZETİ

Enrikin (1991), inşa edilen mekânların, insan hayatına etkisi üzerine yapmış olduğu çalışmada, hayat kalitesinin artmasında yaşanan kentlerin ve doğal çevrenin önemli olduğunu vurgulamaktadır. Enrikin kentsel tasarımın iyi bir şekilde yapılmış olması, sıradan mekânları dahi hayat kalitesinin yüksek olduğu mekânlara dönüştüreceğini ifade etmektedir.

Enrikin'in araştırma sonuçları insanların günlük hayatlarına uyum sağlayan, onların ihtiyaçlarını karşılayabilen ve yaşamlarında pozitif bir etki bırakacak şekilde tasarlanmış olan kentler, insanların rahatlayacağı sosyal mekânlar olmanın yanında, bireyleri mekân ile ilişkilendirmekte ve onlarda aidiyet duygusunu ortaya çıkarmaktadır.

Bauman'ın (2012) yılında, küreselleşmenin toplumsal sonuçlarıyla ilgili yapmış olduğu çalışmada; toplumların zamanın getirdiklerine uyum sağlamak, kendilerini yenilemek gibi amaçlarla değişim geçirmek durumunda olduklarını ifade etmektedir.

Bauman birçok toplumun yaşadığı dönüşüm sürecinde değişimin oldukça hızlı gelişmesinin nedenini küreselleşmeye bağlamaktadır. Teknolojik ilerlemeler ve bilimsel gelişmeler, zaman açısından da önemli tasarrufların sağlanmasına, uzak mesafelerin kısılmasına olanak sağladığından tüm bu gelişmeler ışığında küreselleşme kavramı önem kazanmaktadır. Ancak yazar, küreselleşme kavramının zannedildiği kadar yararlı bir kavram olmayıp toplumlar arasında her ne kadar birleştirici rolü varmış gibi görünse de yerkünün tek tipleşmesine neden olduğundan toplumlararası ayrılmaya neden olabileceğini vurgulamaktadır. Bauman, küreselleşmeyle birlikte insanlığın homojen olmaktan çok, kutuplaştığı farklılıkların ve yerel kültürün gerçekte daha birleştirici olduğu düşüncesindedir.

Petrini (2003), "Slow Food The Case for Taste" başlıklı sakin yemek hareketinin insan hayatına etkilerini araştırdığı çalışmada, küreselleşmenin insan hayatının standartlaşmasına sebebiyet verdiğini savunmaktadır. Özellikle uluslararası ölçekte faaliyette bulunan ÇUŞ'ların bu süreçte önemli bir rolü olduğunu ileri sürmektedir. Zira küresel ölçekte faaliyette bulunan restoranlardan birisi olan Mcdonald's firması kendi

yemek kültürünü faaliyette bulunduğu ülkelere götürerek, gittiği ülkenin yemek kültürünü dejenerasyona uğratmakta ve dünya genelinde yemek kültürünün benzeşmesine neden olmaktadır. İtalyan araştırmacı yazar Petrini İtalya’da açılmak istenen Mcdonalds’a karşı çıkararak her toplumun yemek kültürünün ve aşçılık tekniklerinin korunması, yerel lezzetlerin küresel şirketlerin standart tariflerinden olmaması, geleneksel değerlerin sürdürülmesi gerekliliği üzerinde önemle durmaktadır. Petrini, her toplumun sahip olduğu değerlerin kendine özgü olduğunu ve bu değerlerin yaşatılması, aynılaşmaması sayesinde küreselleşmenin olumsuz etkilerinin azaltılabileceği sonucuna ulaşmıştır.

Polat (2007), “Kültürel Kimlikten Ulusal Kimliğe” adlı, ulusal kültürlerin uluslararası kültüre dönüşmesini konu edindiği çalışmasında, 21. yy’da dünya toplumlarının etkilendiği hızlı değişim sürecine dikkatleri çekmiştir. Eserde ekonomik, siyasal, sosyolojik, teknolojik, kültürel, ekolojik ve demografik dönüşümler artan bir hızla devam ettiğinin üzerine durulmuştur. Polat’a göre, insan hayatını çeşitli yönleriyle değişime zorlayan toplumsal dönüşümler toplumun değerlerine, hedeflerine ve ihtiyaçlarına uygun şekilde gelişmelidir. Aksi takdirde gereksiz, hatta zararlı olabilecek değişim ve dönüşümlere karşı toplumlar gerekli kontrolü sağlayamayacak, zamanla toplumun normal ahengi bozulacak ve aşırılıklar oluşacaktır.

Karakaş (2015), modernlik, küreselleşme ve Türkiye’nin kimlik evreni konularıyla ilgili yaptığı araştırmasında, bireysel ve kolektif kimliklerin yaşadığı dönüşümü, küreselleşme sürecinin etkileriyle ortaya çıkan “kimlikler siyaseti” çerçevesinde tartışmaya açmaktadır. Küreselleşen dünyada farklı kültürlerin, yaşam tarzlarının ve toplumsal pratiklerin yan yana bulunmasının kaçınılmaz olduğunu ifade eden yazar, düşüncelerin, bilgilerin, kültürel, geleneksel, ahlaki değerlerin ve yaşam biçimlerinin melezleştiğini ve ortak kültürel kimliklerin türediğini ifade etmektedir.

Mayer & Knox (2006), “Sakin Kentler: Hızlı Dünyada Sürdürülebilir Yerler” başlıklı, sakinleşme felsefesinin, kentsel gelişmeye alternatif bir yaklaşım oluşunu konu edindikleri çalışmalarında, sakin yemek felsefesinin sakin kent hareketine dönüşümünü ve sakin kent hareketinin kentlere etkilerini araştırmışlardır. Sakin yemek hareketinin düşünsel temelleri üzerine inşa edilen sakin kent hareketinin, daha yaşanabilir ve daha kaliteli bir yaşam ile ilişkili, yerel uygulama ilkelerini teşkil eden şehir tabanlı bir yan ürün için ideolojik bir platform olduğunu belirtirler. Sakin kent hareketinin İtalya’da

doğmasının temelinde küreselleşmenin getirdiği yoğunluk ve çevresel kirliliğin bu bölgede olukça yüksek boyutlara ulaşması nedeniyledir. Bu durum zamanla “sakinleşme” ihtiyacını da beraberinde getirmiştir.

Mayer & Knox’a göre sakin kent hareketi küreselleşmenin şehirlerin dokusunu zedelemesi, kent sakinlerini ve yaşam tarzını standartlaştırmasını ve yerel özellikleri ortadan kaldırmasını engellemek amacıyla Slow Food hareketinden ortaya çıkmış bir kentler birliği oluşturmaktadır.

Knox (2009), küreselleşme ve teknolojik gelişmeler neticesinde hızlanan dünyada nitelikli mekânlar oluşturulmasının ipuçlarını araştırdığı çalışmasında, sakin kentleri incelemiştir. Sakin yemek ve sakin kent hareketini açıkladığı çalışmasında geniş anlamda, bunların yerel geleneksel kültürleri yaşatmak amacıyla oldukları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca sakin yemek ve sakin kent hareketi insanların rahat bir yaşam sürdürmelerini ve sakin bir hayat temposuna sahip olmak gibi ayrıcalıkları bünyesinde barındırmaktadır. Knox, her iki hareketin aynı zamanda küresel iş dünyasına ve küreselleşmeye karşı olumsuz bir bakışa sahip olduğunu, belirlenimini yaptıktan sonra bu hareketlerin temelinde çevreci ve hümanist bir yaklaşım olduğunu buna karşılık siyasi ve politik bir amacın olmadığını açıklamıştır.

Cittaslow uluslararası ağının küreselleşme ekseninden araştırılmasını yapan yazarlardan Grzelak-Kostulska, Hołowiecka & Kwiatkowski (2011), sakin kent hareketinin, Avrupa’da olduğu gibi diğer kıtalarda da artan sayıda kenti kucaklamasını Cittaslow kentler birliğinin dinamik bir yapıya sahip olmasına bağlamaktadırlar. Cittaslow ’un, yerel değerlerin korunmasına yönelik alternatif bir kalkınma vizyonu ve küreselleşmenin aynılaştırmasına karşı bir hareket olarak yorumlanabileceğini ifade ederler. Ancak yine de sakin kent unvanına sahip bir şehir “sakin kent olan diğer şehirlere” çok benzeyecek ve küresel eğilimden etkilenmiş olacaktır. Bu nedenle yazarlar, küreselleşmeden kaçmanın mümkün gözükmediği sonucuna ulaşmışlardır.

“Cittaslow-Yaşamaya Değer Şehirlerin Uluslararası Birliği” başlıklı çalışmasında Ergüven (2011), sürdürülebilir şehircilik anlayışında, şehirlerin yaşam standartlarının yüksek olmasını yeterli görmemektedir. Aynı zamanda çevresel, tarihi ve doğal değerlere önem veren bir kent anlayışı sürdürülebilir şehircilik anlayışında olmazsa olmazlardandır.

Ergüven makalesinde sakin kent anlayışında dikkat edilmesi gereken hususları da açıklar. Ona göre kentlerin aynılaşmaması için azami çaba sarf edilmesi, kentlerin şahsına münhasır olmasının öneminin farkındalıklar oluşturularak gelenekselin, yerelin ve doğalın yaşatılması bir zorunluluk olarak algılanmalıdır. Yine bu anlamda sakin kent hareketini, kendi içerisinde sürdürülebilir şehircilik, sürdürülebilir turizm, sürdürülebilir kalkınma gibi temel değerleri barındıran bir hareket olarak görmektedir.

Keskin (2012), “Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış: Yavaş Şehirler” başlıklı çalışmasında sakin kent hareketinin şehirlerin sürdürülebilir kent anlayışı çerçevesinde kalkınma politikalarının geliştirilmesi gerekliliğine vurgu yapar. Keskin, sakin kent hareketine katılmak için bir şehrin sürdürülebilir ekonomik ve sosyal gelişimine paralel olarak doğal yaşamla uyumlu hedefler belirlemesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ancak sakin kentler için belirlenen hedeflerin kent gelişimini tüm yönleriyle kapsayacak nitelikte olmadığı ve sınırlı kaldığı gerekçesiyle hareketin bu anlamda dar kapsamlı olmasına dikkat çekmektedir. Ona göre sakin kent hareketi, daha ziyade halkın yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik kalkınma hedeflerine yoğunlaşmıştır.

Cittaslow Türkiye Bilim Komitesi üyesi olan Yurtseven sakin kentlerin, insanların yaşamlarına getirdiği kolaylıklar sayesinde, yaşamın daha anlamlı ve keyifli bir hal alacağını ve yaşanabilir bir dünya için atılmış önemli bir adım olacağını ifade etmektedir.

Yurtseven (2013) yılında, sakin kent Gökçeada'nın tanıtımını yapmak amacıyla geliştirmiş olduğu proje çalışmasında; sakin kent hareketinin, sakin yemek hareketinin benzer bir versiyonu olduğunu ve aynı felsefi temelde vücut bulduğunu ifade etmektedir. Yurtseven, kültürel mirasın korunması, yaşam kalitesinin artırılması, sürdürülebilir gelişmenin sağlanması amacıyla yapılan çalışmalara bir de sakin kent hareketi felsefesinden değerlendirilmesi gerektiğini ifade eder.

Yalçın ve Yalçın (2013), sürdürülebilir yerel kalkınma için Cittaslow hareketinin örnek bir model olup olamayacağı konusu üzerine yaptıkları çalışmalarında, sakin kent hareketini sürdürülebilir yerel kalkınmayı sağlayabilen somut ve başarılı uygulamaları bulunan kalkınma modellerinden biri olarak görmektedirler. Sakin kent yapılanması ile bu ağa dâhil olan şehirlerde farklı gelişim yöntemleri uygulanarak her şehrin mevcut

dinamiklerinin, doğasının, tarihinin, kültürünün, ekonomisinin, kısacası kente özgü unsurların tümünün korunması ve yaşatılması sağlanabilmektedir. Tüm bunlara ek olarak kente yeni cazibe unsurları ekleyerek ve kent gelişimine yönelik hedefler belirleyerek hem kent sakinleri hem de ziyaretçiler için kaliteli ve konforlu bir yaşam ortamı oluşturmasının önü açılmamış ve kente farklı kazanımlar sağlanmış olmaktadır. Böylece yerel sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi daha gerçekçi ve daha mümkün olmaktadır.

Tayfun ve Acuner (2014), sakin kent hareketinin, Rize ili Çamlıhemşin ilçesinin kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi için örnek bir model olup olamayacağını araştırdıkları çalışmalarında, küreselleşmenin getirdiği standartlaşma akımıyla kaybolmaya yüz tutan kent kimliğini ve yaşam tarzlarını yaşatmanın temel hedef olarak alınması gerekliliği üzerinde önemle durmaktadırlar. Bu hedeflerin gerçekleştirilmesinde başarılı bir model olacağı düşünüldükleri sakin kent hareketi Çamlıhemşin'in sakinleri ve ziyaretçileri için bölgenin daha özel ve yaşanabilir bir kent haline gelmesinde önemli rol oynayacağı ve birçok katkıya da beraberinde getireceğine vurgu yapmaktadırlar.

Ayrıca onlar sakin kent hareketi ile bölgenin doğal yapısının korunmasına tahrip olmuş ve doğallığını yitirmiş özelliklerinde ise daha doğala ve daha yaşanılabilir bir çevrenin oluşumuna yönelik etkin tedbirlerin alınmasına katkı sağlanacağı düşüncesindedirler. Böylece hayattan tat alarak yaşayan ve kendi dinamikleri ile var olan sürdürülebilir kentlerde yaşam kalitesinin de yüksek olması sağlanabilmektedir.

Kaya (1996), "Uzundere (Kargapazarı Dağları) ve çevresi (Erzurum) florası üzerine bir ön araştırma" konulu tez çalışmasında, Türkiye'nin bulunduğu coğrafi konum nedeniyle zengin bir flora sahip olduğunu ileri sürmektedir. Kaya'nın Erzurum ili Uzundere ilçesinde yapmış olduğu bu çalışmasında, 1002 bitki türünü incelenmiş ve 80 familya, 302 cins, 634 farklı tür tespit etmiştir. Uzundere ilçesi florası itibarı Erzurum merkezden oldukça farklı bir yapıya sahiptir. İlçe mikro klima iklim özelliği nedeniyle endemik bitki türlerine de ev sahipliği yapmakta ve bu durum Uzundere'yi doğal güzellikleri bakımından bölgeyi turistik bir destinasyon haline getirmektedir.

Altınkaynak (2002), Erzurum ili Uzundere ilçesini konu edindiği çalışmasında ilçenin sahip olduğu, iklim, toprak yapısı, tarihi ve doğal varlıkları, turistik değerleri ve çevresel varlıkları bakımından oldukça zengin olduğu, ancak potansiyelini yeterince değerlendiremediğini gözlemlemiştir. Bu nedenle Altınkaynak, ilçenin sosyo-ekonomik gelişiminin olumsuz etkilendiğini belirtmekte, kalkınma politikalarının belirlenmesinde ve uygulanmasında azami önem gösterilmesi gerekliliğine vurgu yapmaktadır.

Özsoy (2005), Erzurum ili Uzundere ilçesinin tanıtımını yaptığı çalışmasında, ilçenin mikro klima iklim özelliği sayesinde Erzurum ilinin sebze ve meyve ambarı olarak değerlendirilebileceğini ve zengin doğal bitki örtüsüyle de dikkate değer bir diyar olduğunu ifade etmektedir. Araştırmacı, tarihi ve turistik güzellikleri bakımından oldukça zengin olan Uzundere'yi turistik yöre olmaya aday bir ilçe olarak değerlendirmektedir. Ayrıca tamamen doğal nedenlerle oluşmuş Tortum Gölü ve Şelalesi gibi doğal yapıların önemli sayıda turist çekmekte olduğunu vurgulamaktadır. Tortum Gölü ve Şelalesi turistik getirilerinin yanında, alabalık yetiştiriciliğine imkân vermesiyle, salcılık ve göl gezintilerine olanak sağlamasıyla, tarımda sulama faaliyetlerinde kullanılması nedenleriyle ilçe ekonomisine katkı sağlamaktadır.

Kardeş (2008), Uzundere'nin tarihi, kültürel ve ekonomik yapısını incelediği çalışmasında, Uzundere'nin eski adıyla Azort olarak bilindiğini ve 3000 yıllık tarihi geçmişe sahip olduğunu ayrıca birçok medeniyetin ve kültürün bulunduğu mekân olduğu bilgisini vermektedir. Uzundere iklim olarak Doğu Karadeniz iklimi ile yayla iklimi arası özellik gösteren geçiş iklimine sahip olduğunu ifade etmektedir. Kardeş'e göre Uzundere, tarihi, coğrafyası ve kültürel zenginlikleriyle turizm potansiyeline sahip bir ilçedir. Vadi kenarına kurulmuş ilçede birçok ender görülen bitki türü bulunmaktadır.

Ocak (2009), "Avrupa Birliği giriş sürecinde Erzurum'da sivil toplum kuruluşları tarafından doğal kaynaklarla ilgili yürütülen projelerin değerlendirilmesi" konulu çalışmasında Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye yönelik kırsal, bölgesel ve yerel kalkındırmaya yönelik, sanayi ve turizm altyapısının geliştirilmesi gibi pek çok projeye hibe desteğinde bulunduğunu ifade etmektedir. Erzurum ilinin de Avrupa Birliği destekli hibe programlarından artan oranda yararlandığı bilinmektedir. Bu destek programından "Sarıçam Ormanları üzerindeki keçi baskısının azaltılması" ve "Genç kızlar mevsimlik çiçek yetiştirme" gibi projeler kapsamında destek gören ilçede yerel halkın bilgi ve becerileri artırılarak girişimci sayısının artırılması amaçlanmıştır.

Eğilmez (2012), kuruluşundan Osmanlı fethine kadar Erzurum tarihini araştırmış ve Erzurum ilinin coğrafi konumu itibariyle doğudan batıya giden ticari yolların en önemli kesişim noktaları üzerinde bulunması nedeniyle stratejik açıdan önemli bir konuma sahip olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle Erzurum'un siyasi, sosyal ve askeri açıdan önemli aktivitelerin gerçekleşmesi bakımından önem arz eden bir il olduğunu vurgulamaktadır.

2.2 ARAŞTIRMANIN AMACI

İnsan hayatının kaliteli olması sosyal, iktisadi, kültürel ve siyasi birçok faktöre bağlı olarak değişebilmektedir. Ancak sağlıklı bir bünyeye sahip olmak kaliteli bir hayat yaşayabilmenin temel koşuludur. Sağlıklı bünyeye sahip olan bireylerin hayatlarının kaliteli olması kişisel algılarına göre değişse de doğal çevresel varlıkların rahatsızlık vermeyecek nitelikte temiz olması, kültürel ve tarihsel değerlere sahip olmak ve aidiyet duygusunu yaşayan bir ortamda hayat kalitesinin varlığından söz edilebilir. Her bireyde oluşan hayat tatmininin farklı olması, belirtilen faktörlerin bireyler üzerindeki olumluluk derecesinin, tesirinin ve karşılama düzeyinin farklı olmasına bağlanabilir (Gür, 2015: 41).

Sakin kent hareketi, hayat kalitesinin yükseltilmesinde etken olacak önemli belirlemelere sahiptir. Bu hareket geleneksel değerleri koruyan, kültürel öğeleri yaşatılmasını amaç edinen, kentleşmeyle oluşan sorunları gideren, küreselleşmenin getirdiği tek tipleşmeye karşı olup her toplumun biricik olduğunu ifade eden bir harekettir.

Sakin kent hareketinin kriterlerini sağlayan Uzundere'nin kalitesinin yükseltilmesi amacıyla bir takım faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Bu faaliyetlerin hareketin felsefesine bağlı olarak gerçekleştiği ve ilçenin gelişimi yönünde itici bir unsur olarak görüldüğünü söylemek mümkündür.

Bu çalışma, Uzundere ilçesinin çalışanlarını örneklem olarak belirleyen ve ilçenin sakin kent unvanına uyumuyla ilgili olarak yapılanların algılanışını ölçmek amacıyla sakin kent hareketin temel ilkelerinde hareketle hazırlanmıştır.

Çalışmanın iki temel amacı bulunmaktadır: “sakin kent hareketinin Uzundere ilçesinin kamu ve özel sektör çalışanları açısından nasıl algılandığını belirlemek” ve “sakin kent Uzundere'nin unvanı almasıyla çalışanların hayat kalitelerine etkilerini

belirlemek” çalışmanın temel amaçlarıdır. Yine bu bağlamda sakin kent hareketinin ilçe çalışanlarının hayat kalitesine etkisinin sürdürülebilirliğine ilişkin yargının belirlenmesi ve ilçenin sakin kent unvanını alması neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşecek faaliyetlerin algılanışına yönelik yargının belirlenmesi çalışmanın amaçları arasındadır.

2.3 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Sakin kent hareketi, dünya genelinde belediyeler birliği olarak bilinmektedir ve ilk sakin kent İtalya'nın Chianti şehridir. Chianti belediyesinin yapmış olduğu kalkınma hamleleri diğer sakin kentler için bir teşvik adımı olarak değerlendirilmekte, yerel kalkınmanın gerçekleşmesi için sakin kent belediyelerine model oluşturmaktadır. Yerel yönetimler için özendirici olan ve uluslararası kalite standartları belirleyen sakin kent hareketi, birlik tarafından oluşturulmuş sakin kent olma kriterlerini yerine getiren şehirler için gelişim yönünde itici bir unsur olarak görülebilir.

72 kıstastan oluşan sakin kent olma koşullarının yarısını yerine getiren kentler *Sakin Kent* unvanına sahip olmakla birlikte kent süreğen bir oluşumun içerisine girmekte aynı zamanda yakaladığı standartları koruma ve geliştirme görevini de üstlenmiş olmaktadır. Her sakin kent unvanını almış şehir için bir hedef olarak algılanan bu kıstaslar ve kentin şartlarına göre belirlenebilecek yeni kriterler kalkınma hamlelerine süreklilik kazandırmalıdır.

Türkiye’de de sakin kent birliğinin ilk örneği olarak kabul edilen İzmir ili Seferihisar ilçesi yapmış olduğu çalışmalar ve yatırımlarla sakin kent unvanının sahip tüm diğer 10 şehrin kalkınması, kamu yatırımlarının yönlendirilmesi, doğru çevre politikalarının belirlenmesi açısından yönlendirici olmakta, diğer kentlere yol haritası çizmektedir. Bu açıdan bir kalkınma modeli olarak sakin kent birliğinin kurulmuş olması büyük önem arz etmektedir.

Erzurum ilinin sakin kent unvanına sahip ilçesi Uzundere, sakin kent olmak için yerine getirmesi gereken şartları sağlamak amacıyla çeşitli atılımlar ve birçok özel ve kamu yatırımını uygulama noktasında oldukça başarılı hamleler yapmıştır.

Bu çalışmayla Uzundere’de sakin kent standartlarının çalışanlar üzerinde nasıl bir etki bıraktığının belirlenmesi ile sakin kent olgusunun sürekliliğinin sağlanması adına yeni bir takım politikaların oluşturulmasına katkı sağlanacaktır.

Türkiye'nin sosyoekonomik bakımdan yoksul bölgesi olan Doğu Anadolu Bölgesinde sakin kent gibi çevresel ve tarihsel değerlerin korunmasına önem veren, turistik cazibeyi artıran bir hareketin üyesi olan Uzundere, gerçekleştirdiği faaliyetlerle özellikle ulusal ve uluslararası ziyaretçileri bölgeye çekerek bölgenin gelişmişlik düzeyinin artırılmasında etkin bir rol üstlenmektedir. Sakin kent Uzundere aynı zamanda bölgede yaşayanların yaşam kalitesini yükseltmeye yönelik atılımları da gerçekleştirmektedir. Ayrıca yapılan bu araştırmayla sakin kentte ikamet eden çalışanların sakin kent hareketinden olumlu veya olumsuz ne şekilde etkilendiği belirlenmiştir.

Uzundere ilçesine yönelik bugüne kadar sakin kent içerikli bir araştırma yapılmadığından bu çalışma sakin kent hareketi konusunda yapılacak çalışmaların şekillenmesine ve Uzundere'nin sosyoekonomik kalkınması için belirlenecek politikaların oluşumuna önemli katkı sağlayacaktır.

Uzundere kent merkezinde ikamet eden çalışanlara uygulanan bu araştırma daha sonraki yapılacak çalışmalarda Uzundere'de ikamet eden ancak çalışmanın kapsamı dışında tutulmuş diğer toplum kesimlerinin de araştırmaya dâhil edilerek daha geniş çaplı araştırmalara zemin hazırlanmış olacaktır.

2.4 ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Anket çalışmasının alanı Erzurum ili Uzundere ilçe sınırları içerisinde ikamet eden tüm kamu ve özel sektör çalışanlarını kapsamaktadır. Uzundere ilçesinde kaymakamlığa bağlı olarak kamu kurumlarında çalışan 210 kamu personeli ve Uzundere Esnaf ve Sanatkârlar Odası'na bağlı bulunan 169 esnaf araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, Uzundere ilçesi merkez ve merkeze bağlı mahallelerde basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile kamu kurumlarında çalışmakta olan 110 kamu personeli ve 73 özel sektör çalışanından oluşturulmuştur.

Uzundere Kaymakamlığı verilerine göre ilçede memur, kamu işçisi ve diğer gurupta yer alan çalışan personel durumu Tablo 2.1.'de gösterildiği gibidir.

Tablo 2.1. Uzundere İlçesi Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personel Durumu

	Frekans	%
Memur	164	78,1
İşçi	41	19,5
Diğer	5	2,4
Toplam	210	100

Uzundere Esnaf ve Sanatkarlar Odası'na kayıtlı bulunan esnaf ve sanatkarların sayısı Tablo 2.2.'de gösterildiği gibidir.

Tablo 2.2. Uzundere İlçesinde Esnaf ve Sanatkâr Olarak Çalışmakta Olan Bireylerin Durumu

Uzundere Esnaf ve Sanatkârlar Odası Esnaf ve Sanatkâr Raporu		
	Frekans	%
Erkek	155	91,72
Kadın	14	8,28
Toplam	169	100

Hazırlanan anket formları 220 katılımcıya uygulanmış ancak bunlardan 204 âdetinin geri dönüşü sağlanmıştır. 204 anketin 21'i çeşitli veri eksikliğinden veya tutarsızlığından dolayı analiz dışı tutulmuştur. Bu nedenle toplamda 183 anket üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir.

Ana kütle büyüklüğü biliniyorsa;

N: Anakütle büyüklüğü

n: Örneklem büyüklüğü

p: İlgilenilen olayın görülme olasılığı

q: 1-p (veya ilgilenilen olayın görülmemesi olasılığı)

d: kabul edilen \pm örnekleme hata oranı

$$n = \frac{(N \cdot t^2 \cdot p \cdot q)}{d^2(N-1) + t^2 \cdot p \cdot q} \quad \text{formülleri kullanılarak hesaplanabilir (cozumrastirma.com.tr,}$$

2017). Bu araştırmanın evren büyüklüğü 379 kişi olduğuna göre %5 hata payıyla en az 158 kişi ve %10 hata payıyla örneklem büyüklüğünün 77 kişi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmanın örneklem büyüklüğü 183 kişi olduğundan analizlerin gerçekleştirilmesi açısından geçerli olarak kabul edilebilir.

2.5 ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Uzundere’de yaşayan ve 1 yıldan daha uzun süre ilçede kamu veya özel sektör kuruluşlarında çalışmakta olan bireylerin sakin kent hareketi ile ilgili görüşleri anket tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

Toplam 183 çalışana uygulanan ankette yer alan veriler Statistical Package for Social Sciences (SPSS 20,0) ve Office Excel programına veri girişi yapılarak, veriler tablolar ve grafikler yardımıyla analiz edilmeye çalışılmıştır.

Anket formu dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların demografik özelliklerini ölçmek amacıyla 15 seçmeli soru bulunmaktadır.

İkinci bölümde “evet” veya “hayır” cevabının verileceği 3 soru ile önem sırasına göre derecelendirilmiş 2 soru şekilde hazırlanmış sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde var olan hüküm bildiren ifadeler, sakin kent hareketinin çalışanlarda nasıl algılandığı araştırmak amacıyla oluşturulmuştur. Bu bölümde yer alan “*Sakin şehir olma sürecinde konu dâhilinde bilgilendirildiniz mi?*”, “*Sakin şehir olma sürecinde çalışanlar olarak fikriniz alındı mı?*”, “*Sakin şehir olma sürecinde sizin bir desteğiniz oldu mu?*” gibi sorularla çalışanların hareketin oluşumunda katkısının olup olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca anketin ikinci bölümü içerisinde çalışanların sakin kent olmakla elde edilen kazanımların hangilerinin daha değerli olduğu ile ilgili görüşleri belirlenmiştir. Sakin kent olmak için uyulması gereken şartların yer aldığı 7 temel kriter sıralanarak Uzundere’nin hangilerine daha kolay uyum sağlayabileceğine yönelik katılımcıların görüşleri alınmıştır.

Üçüncü bölümde sakin kent hareketinin çalışanlar tarafından nasıl algılandığını ortaya çıkarmak amacı ile toplam 23 adet hüküm bildiren ifadelere yer verilmiştir. İfadeler 5’li Likert ölçeği tekniği kullanılarak hazırlanmıştır. Bu bölümde yer alan hükümlere karşılık olarak katılımcıların; 1 “kesinlikle katılıyorum”, 2 “katılıyorum”, 3 “kararsızım”, 4 “katılmıyorum” ve 5 “kesinlikle katılmıyorum” şıklarından herhangi birini tercih etmeleri istenilmiştir.

Anketin dördüncü ve son bölümünde ise katılımcılara 15 hüküm bildiren ifade yöneltilmiş ve sakin kent Uzundere’nin çevre sorunlarını çözme, şehri geliştirme, kaliteli bir yaşam tesis etmek adına hangi faktörlerin daha etkili olduğu belirlemeye

çalışılmıştır. Bu bölümde de üçüncü bölümde olduğu gibi 5’li Likert tipi ölçek kullanılmıştır.

5’li Likert biçiminde hazırlanan ölçek maddelerine verilecek cevap kodları 1.00 puan ile 5.00 puan arası değerleri içermektedir.

Tablo 2.3. 5’li Likert Tanımlanması

Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	2	3	4	5

Dereceleme kategorileri; 1 puan “Tamamen Katılıyorum”, 2 puan “Katılıyorum”, 3 puan “Kararsızım”, 4 puan “Katılmıyorum”, 5 puan “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneklerinden oluşmaktadır. Olumsuz maddelerde bu puanlama tersine dönüştürülerek yapılabilmektedir. Aralıkların eşit olduğu varsayımından hareket edilerek, aritmetik ortalamalar için puan aralığı katsayısı 0,80 olarak bulunmaktadır.

$$Puan\ Aralığı = \frac{En\ yüksek\ değer - En\ düşük\ değer}{5} = \frac{4}{5} = 0,80\ olarak\ bulunur$$

Tablo 2.4. Değer Aralığı Tanımı

Aralık	Aralığın Değeri
1,00-1,80	Kesinlikle Katılıyorum
1,81-2,60	Katılıyorum
2,61-3,40	Kararsızım
3,41-4,20	Katılmıyorum
4,21-5,00	Kesinlikle Katılmıyorum

Tablo 2.4. verilerine göre ortalaması alınan veri grubu tablodaki değer aralığı ve karşısındaki aralığın değerine göre yorumlanabilmektedir (Çınar, 2010: 6-7).

Ankette yer alan soruların kaynağı;

İkinci bölümde yer alan, 1. ile 4. sorular (Mayer & Knox, 2006), 5. Soru (cittaslowturkiye.org, 2017).

3. bölümde yer alan 1-20 arasındaki hüküm bildiren yargılar (Knox, 2005; Radstrom, 2014).

21-22-23. sorular çeşitli kaynakların taranması sonucu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

4. bölümde yer alan 1-15 arası hüküm bildiren yargılar (Radstrom, 2014; Knox, 2005; Knox & Mayer, 2006).

2.6 GÜVEN ANALİZİ

Anket sorularının tutarlılığı ile ilgili yapılan testler Cronbach's Alfa katsayısına göre yorumlanmaktadır. Sorular arasında negatif korelasyon varsa Alfa (-) değerler vermektedir. Bu durum güvenilirlik modelinin bozulmasına neden olmaktadır (yıldız.edu.tr, 2017).

Güvenilirlik analizi yapılırken “Kaiser-Meyer-Olkin örneklem uygunluk testi (KMO)” adı verilen ölçüte göre değerlendirme yapılmaktadır. KMO test faktör analizinde örneklem büyüklüğünün uygunluğunu test etmede kullanılan standartları ifade eder. Genelde KMO değeri için 0.60’dan büyük olması faktörlerin güvenilirliği için yeterli görülmektedir. KMO değeri 0,5’ten küçük olması durumunda faktör analizinin güvenilir olmadığı anlaşılır ve analize devam edilmemelidir. Bu durumda daha fazla anket sorusu işleme alınması gerekmektedir. KMO değeri 0,6’dan büyük değerler faktör analizinde kullanılabilir yeterliliğe sahiptir. 1’e yaklaştıkça güven düzeyi artar.

$0,00 \leq \alpha \leq 0,40$: Ölçek güvenilir değildir.

$0,40 \leq \alpha \leq 0,60$: Ölçek düşük güvenilirliğe sahiptir.

$0,60 \leq \alpha \leq 0,80$: Ölçek oldukça güvenilirdir.

$0,80 \leq \alpha \leq 1,00$: Ölçek yüksek derecede güvenilirdir (Akdağ, 2011: 25).

Tablo 2.5. Genel Güven Analizi

Güven Analizi 1		
Cronbach's Alfa	Cronbach's Alfa Standart Maddelere Dayalı	Frekans
0,940	0,943	38

Ankette yer alan “*Sakin Kent Hareketinin Uzundere’ye Etkisi*” ve “*Sakin Kent olmanın Uzundere’ye Etkisinin Değerlendirilmesi*” başlıklı iki bölümde yer alan toplam 38 adet yargı için güven analizi yapılmış ve “Alfa” katsayısı 0,940 olarak bulunmuştur.

Anketin ikinci bölümünde yer alan 23 hüküm bildiren ifade için güven analizi yapıldığında Alfa katsayısı 0,888 olmaktadır. Anketin son bölümünde yer alan 15 hüküm bildiren ifade için güven analizi yapıldığında ise Alfa katsayısı 0,940 olmaktadır. Dolayısıyla bulunan Alfa katsayısı anketin uygulanabilirliği açısından geçerli bir sayı olarak görülmektedir.

Anketin “*Sakin Kent Hareketinin Uzundere’ye Etkisi*” bölümünde yer alan 10., 20. ve 21. sorularda kullanılan ifadeler, ankette yer alan diğer ifadelere göre zıtlık oluşturmaktadır. 10. seçenekte “*çevre kirliliğine sebep olur.*”, 20. soruda “*Uzundere’de gezilip, görülecek yerlerin gelişmesine pek bir etkisi olmaz.*” ifadesi kullanılmış 21. soruda ise “*Yerel halkın çevre bilincinin yeterli düzeyde olmadığı düşüncesindeyim.*” ifadesi kullanılmıştır. Güvenilirlik analizi yapılırken bu iki başlığa verilen cevaplar zıtlaştırılarak 1 puan olarak kodlanan “kesinlikle katılıyorum” seçeneği “kesinlikle katılmıyorum”, olarak 5’e puana, 2 puan olan “katılıyorum” seçeneği “katılmıyorum” olacak şekilde 4 puan olacak şekilde düzeltilerek diğer seçeneklerle uyumlu hale getirilip güven analizi yapılmıştır.

2.7 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

İş kanununun 71. Maddesi; 15 yaşını doldurmamış bireyleri çocuk işçi ve 15 yaşını tamamlamış ancak 18 yaşını tamamlamamış bireyleri ise genç işçi olarak tanımlamaktadır. Bu çalışmada genç işçi olarak tanımlanan ve 15–18 yaş aralığında bulunan genç işçiler anket kapsamı dışında tutulmuştur.

Araştırmanın aktif olarak yalnızca kamu ve özel sektör çalışanlarına uygulanması diğer toplum kesimlerine uygulanmamış olması araştırmanın bir kısıtıdır.

Katılımcıların 1 yıl veya daha uzun süre Uzundere’de ikamet etmeleri araştırmanın sağlıklı veriler elde etmesi açısından önemli olacağı düşünülmüştür. Bu nedenle anket en az 1 yıl veya daha uzun süre Uzundere’de ikamet eden ve çalışma durumunda olan bireylere uygulanmıştır.

Çalışma diğer bir kısıtı uygulamanın merkez mahallesini kapsamakta olduğu diğer mahallelerini kapsam dışında bırakmasıdır. Ancak çalışanların büyük bir kısmının

merkez ve ona bağı mahallelerde oturması nedeni araştırmadan hedeflenen örneklem sayısı elde edilmiştir.

2.8 AMPİRİK BULGULAR

2.8.1 Cinsiyet Bilgileri

Ankete katılanların demografik bilgilerinin belirtilmesi araştırmanın ayrıntılı sonuçlara ulaşabilmesi bakımından önem arz etmektedir. Katılımcıların cinsiyet bilgileri Tablo 2.6.'da olduğu gibidir.

Tablo 2.6. Cinsiyet Durumu

	Frekans	%
Erkek	137	75
Kadın	46	25
Toplam	183	100

Uzundere kamu ve özel sektör çalışanlarından oluşan anket katılımcıları; 137 kişi erkek ve 46 kişi kadın olmak üzere toplamda 183 kişidir. Toplam katılımcılarının; % 75'i erkek ve %25'i kadındır.

2015 yılı Avrupa Birliği üye ülkelerinin istihdam oranları incelendiğinde, kadın istihdam oranının en yüksek olduğu ülke %74 ile İsveç iken en düşük olduğu ülke %42,5 ile Yunanistan'dır. AB üye ülkelerinin ortalama kadın istihdam oranı ise %60,4 iken, AB üye ülkelerinde 2015 yılında erkek istihdam oranının en yüksek olduğu ülke %79 ile Hollanda ve en düşük olduğu ülke %59,3 ile Yunanistan'dır. AB üye ülkelerinin ortalama erkek istihdam oranı ise %70,82'dir (TUİK, 2017).

Avrupa ülkeleri ve Türkiye'deki kadın istihdam oranları, Uzundere oranlarıyla birlikte değerlendirildiğinde kadın istihdam oranlarının bu ülkelerin oranlarıyla örtüştüğu görülmektedir.

2.8.2 Yaş Bilgileri

Bölgenin Doğu Anadolu'da yer alması ve özellikle kamu sektöründe çalışanların ilk ve zorunlu görev yeri olması nedeni ile yaş ortalamaları düşüktür. Zira zorunlu kamu görevini yapmış olan veya belirli bir sermayeye ulaşan özel sektör çalışanları, bölgeden daha gelişmiş il ve ilçelere göç etmektedir (Küçükali, 2016: 75-79).

Tablo 2.7. Katılımcıların Yaşına Göre Analizi

	Frekans	%
18-24 arası	19	10,4
25-29 arası	45	24,6
30-34 arası	31	16,9
35-39 arası	25	13,7
40-44 arası	24	13,1
45-49 arası	15	8,2
50-54 arası	17	9,3
55 yaş ve üstü	7	3,8
Toplam	183	100

Tablo 2.7. verilerine göre katılımcıların en yoğun olduğu yaş grubu; %24,6 (45 kişi) oranla 25-29 yaş aralığıdır. Katılımın yüksek olarak gerçekleştiği diğer bir yaş aralığı ise %16,9 (31 kişi) oran ile “30-34 yaş” arasındır.

Sırasıyla yüksek katılımdan düşüğe doğru, katılımcıların %13,7 (25 kişi)’si 35-39 yaş aralığından, % 13,1 (24 kişi)’i 40-44 arası, % 10,4 (19 kişi)’ü 18-24 arası, %9,3 (17 kişi)’ü 50-54 arası, %8,2 (15 kişi)’si 45-49 arası kişilerden oluşmaktadır. En düşük katılım %3,8 (7kişi)’i “55 yaş ve üzeri” olduğu görülmektedir.

2.8.3 Eğitim Bilgileri

Ankete katılan çalışanların %60’nın kamu, %40’nın özel sektörde istihdam ediliyor olması çalışanların, eğitim durumu bakımından düzeylerinin yüksek çıkmasına neden olmuştur.

Tablo 2.8. Eğitim Durumu

	Frekans	%
İlköğretim	24	13,1
Lise	60	32,8
Yüksek Okul	27	14,8
Lisans	66	36,1
Lisansüstü	6	3,3
Toplam	183	100

Katılımcıların %36,1 (66 kişi)'i lisans eğitimi görmüş bireylerden oluşmaktadır. %32,8 (60 kişi)'i lise eğitim seviyesindedir. Anket katılımcılarının 14,8 (27 kişi)'i yüksekokul, 13,1 (24 kişi)'i ilköğretim ve 3,3 (6 kişi)'ü lisansüstü eğitim seviyesindedir.

Kamu veya özel sektör çalışanları açısından eğitim durumları Tablo 2.9.'da gösterildiği gibidir.

Tablo 2.9 Kamu ve Özel Sektöre Göre Eğitim Durumu

Çalışma Durumu	Eğitim	Frekans	%
Kamu	İlköğretim	6	3,5
	Lise	19	9,6
	Yüksek Okul	18	8,3
	Lisans	61	38
	Lisansüstü	6	4,4
	Toplam	110	63,8
Özel	İlköğretim	18	8,3
	Lise	41	21
	Yüksek Okul	9	3,9
	Lisans	5	3,1
	Toplam	73	36,2

Kamu sektöründe çalışanların %5,6 (6 kişi)'sı ilköğretim düzeyinde, %15,3 (19 kişi)'ü lise düzeyinde, %13,2 (18 kişi)'si yüksekokul düzeyinde, %59 (60 kişi)'u lisans düzeyinde ve son olarak kamu sektöründe çalışan katılımcıların %6,9 (6 kişi)'u yüksek lisans düzeyinde eğitim görmüşlerdir.

Özel sektör çalışanlarının %24,6 (18 kişi)'sı ilköğretim düzeyinde, %56,2 (41 kişi)'si lise düzeyinde, %12,3 (9 kişi)'ü yüksekokul düzeyinde, %6,9 (5 kişi)'u lisans düzeyinde eğitim görmüşlerdir. Yüksek lisans düzeyinde eğitim gören özel sektör çalışanı bulunmamaktadır.

Türkiye'de işsizlik ve eğitim düzeyi ile ilgili yapılan araştırmalara göre; 15-34 yaş grubundaki nüfusun işsizlik oranı %13,2, iki veya üç yıllık yüksekokul mezunlarında bu oran %16,8, dört yıllık yükseköğretim ve üzeri mezunlarda ise %13,3'tür. Eğitim düzeyi arttıkça istihdam oranının artış gösterdiği, işgücündeki gençlerin %47,6'sının eğitimi süresince çalışma deneyimi olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (TUİK, 2016).

2.8.4 Medeni Durum Bilgileri

Katılımcıların %41,6 (76 kişi)'si 25-34 yaş grubu içerisinde, %10,4 (19 kişi)'ü ise 25 yaşın altında yer almaktadır. Bu yaş ortalamaları, katılımcıların büyük çoğunluğunun evli olduğu sonucuyla örtüşmektedir.

Tablo 2.10. Medeni Durum

	Frekans	%
Evli	132	72,1
Hiç evlenmemiş	48	26,2
Dul / Boşanmış	3	1,6
Toplam	183	100

Katılımcıların %72,1 (132 kişi)'i evli, %26,2 (48 kişi)'si hiç evlenmemiş ve %1,6 (3 kişi)'si ise dul veya boşanmış durumdadır.

2.8.5 Çalışma Durum Bilgileri

Uzundere İlçesinde kamu kurum ve kuruluşlarında ve özel sektörde çalışan personellerin, sektörlere göre dağılımına bakıldığında sakin kent Uzundere merkezi ve merkez mahallelerindeki kamu kurumlarında istihdam edilen bireylerin, istihdam oranlarının özel sektörden daha yüksek olduğu daha önceden Tablo 2.1.'de ve Tablo 2.2.'de ortaya konulmuştur.

Tablo 2.11.'de ise ankete katılan çalışanların, sektörlere göre çalışma durumları gösterilmektedir.

Tablo 2.11. Çalışma Durumu

	Frekans	%
Kamu	110	60
Özel	73	40
Toplam	183	100

Anketin evrenini oluşturan 210 kişinin, kamu sektörü, 169 kişinin ise özel sektör çalışanlarından oluştuğu bilinmektedir. Anketin örneklemini oluşturan 183 katılımcının %60 (110 kişi)'ini kamu çalışanı ve %40 (73 kişi)'ini esnaf veya sanatkâr oluşturmaktadır.

Tablo 2.12. Kamu Sektöründe Çalışanların Statü Dağılımı

	Frekans	%
Yönetici	20	18,2
Memur	72	65,5
İşçi	18	16,4
Toplam	110	100

Tablo 2.12 verilerine göre 110 katılımcı kamu çalışanıdır ve bunlar içerisinde %65,5 (72 kişi)'i normal memurluk görevini icra etmektedir. Katılımcıların %18,2 (20 kişi)'si yönetici pozisyonunda ve %16,4 (18 kişi)'ü kamu işçisidir.

Tablo 2.13. Özel Sektörde Çalışanların Statü Dağılımı

	Frekans	%
Kendi Hesabına	37	50,7
Ücretli İşçi	30	41,1
Ücretsiz Aile İşçisi	6	8,2
Toplam	73	100

Özel sektör çalışanı olarak ankete katılanların %50,7 (37 kişi)'si kendi namına ve kendi hesabına çalışmaktadır. Yine bu katılımcıların %41,1 (30 kişi)'i ise ücret karşılığı bir işyerinde çalışan işçilerden oluşmakta ve %8,2 (6 kişi)'si ise ailenin veya akrabanın işyerinde ücret almadan çalışmaktadır.

2.8.6 İşyerinde Çalışma Yılı Bilgileri

Ankete katılanların çoğunluğu, 10 yıldan fazla bir süre ile çalışma hayatında oldukları belirlenmiştir. 1 yıldan az bir süre ile istihdam edilen katılımcılar ise tüm katılımcıların %10,4 (19 kişi)'ü dür.

Tablo 2.14. İşyerinde Çalışma Yılı

	Frekans	%
1 yıldan az	19	10,4
1-5 yıl arası	56	30,6
6-10 yıl arası	28	15,3
10 yıldan fazla	80	43,7
Toplam	183	100

Anket katılımcılarının %43,7 (80 kişi)'si 10 yıldan fazla süre bulunduğu işyerinde çalışmaktadır. Katılımcıların %30,6 (56 kişi)'sı 1 ile 5 yıl arası, %15,3 (28)'ü 6-10 yıl arası ve %10,4 (19 kişi)'ü 1 yıldan az bir süre ile çalışma hayatı içerisinde bulunmaktadır.

2.8.7 Hanede Öğrenci Olup Olmama Durumu Bilgisi

Evli katılımcıların sayısının fazla olması nedeniyle hanesinde öğrenci olan katılımcıların sayısının yüksek olması beklenmektedir.

Tablo 2.15. Hanede Öğrenci Olup/Olmadığı

	Frekans	%
Evet	102	55,7
Hayır	78	42,6
Toplam	183	100

Ankete katılanların %55,7 (102 kişinin)'sinin hanesinde okuyan en az bir öğrenci bulunmaktadır. Katılımcıların %42,6 (78 kişi)'sinin evinde öğrenci bulunmamaktadır. 3 kişi ise geçersiz cevap vermiştir.

2.8.8 Eşlerin Çalışma Durumu Bilgileri

Sakin kent Uzundere'de çalışanların büyük kısmının (%52,5) eşleri, herhangi bir sektörde çalışmamaktadır.

Tablo 2.16. Evli Eşlerin Çalışma Durumu

	Frekans	%
Eşi yok	51	27,9
Kamuda Memur	24	13,1
Kamuda işçi	1	0,5
Özel Sektör	11	6
Çalışmıyor	96	52,5
Toplam	183	100

Tablo 2.16. verilerine göre katılımcıların %52,5 (96 kişi)'inin eşi çalışmamaktadır. Eşi olmayan kategorisinde bulunan hiç evlenmemiş veya dul/boşanmış kişiler, katılımcıların %27,9 (51 kişi)'unu oluşturmaktadır. Eşi kamuda memur olarak çalışanlar, katılımcıların %13,1 (24 kişi)'ini, özel sektörde çalışanlar %6 (11 kişi)'sını, kamuda işçi olarak çalışanlar ise %0,5 (1 kişi)'ini oluşturmaktadır.

2.8.9 Hanede Yaşayan Kişi Sayısı Bilgisi

Sakin kent Uzundere’de hanede yaşayan birey sayısının en yüksek olduğu kategoride 4 kişi bulunmaktadır.

Tablo 2.17. Hanede Yaşayan Kişi Sayısı

	Frekans	%
1-3 kişi	75	41,2
4-6 kişi	94	51,6
7 kişi ve üstü	13	7,2
Toplam	182	100

Hanede bulunan kişi sayısı ile ilgili olarak sorulan soruya, katılımcıların %41,2 (75 kişi)’si, hanesinde 1ila 3 kişi olduğu cevabını vermiştir. Anket katılımcılarının %51,6 (94 kişi)’sı, 4 ila 6 kişi, %7,2 (13 kişi)’si ise 7 ve üstü kişinin hanesinde yaşadığı bilgisini vermiştir. 1 katılımcı ise geçersiz bir cevap vermiştir.

2.8.10 Hanede Çocuk Olup Olmama ve Çocuk Sayısı Bilgisi

Tablo 2.18. Hanede Çocuk Olup Olmadığı

Medeni Durum	Çocuğunuz var mı?	Frekans	%
Evli	Evet	116	63,4
	Hayır	16	8,7
	Toplam	132	72,1
Hiç Evlenmemiş	Hayır	48	26,2
	Toplam	48	26,2
Dul / Boşanmış	Hayır	3	1,6
	Toplam	3	1,6
Toplam	Evet	116	63,4
	Hayır	67	36,6
	Toplam	183	100

Hiç evlenmemiş, Dul veya Boşanmış katılımcıların çocuğu bulunmazken evli katılımcıların %87,8 (116 kişi)’inin en az bir çocuğu bulunmakta ve %12,2 (16 kişi)’sinin ise çocuğu bulunmamaktadır. Toplam katılımcıların % 63,4 (116 kişi)’ünün çocuğu varken %36,6 (67 kişi)’sının çocuğu bulunmamaktadır.

Tablo 2.19. Hanede Bulunan Çocuk Sayısı

	Frekans	%
Çocuk Yok	67	36,6
1 Çocuk	25	13,7
2 Çocuk	40	21,9
3 Çocuk	29	15,8
4 Çocuk	18	9,8
5 Çocuk	2	1,1
6 Çocuk	1	0,5
7 Çocuk	1	0,5
Toplam	183	100

Anket katılımcılarının %21,9 (40 kişi)'unun 2 çocuğu bulunmaktadır. Katılımcıların %15,8 (29 kişi)'inin 3 çocuğu, %13,7 (25 kişi)'sinin 1, %9,8 (18 kişi)'inin 4, %1,1 (2 kişi)'inin 5, %0,5 (1 kişi)'inin 6 ve %0,5 (1 kişi)'inin 7 çocuğu bulunmaktadır.

2.8.11 Hanede Çalışan Sayısı ve Haneye Giren Aylık Toplam Gelir Bilgisi

Tablo 2.20. Hanedeki Ücretli Çalışan Sayısı

	Frekans	%
Çalışan yok	112	61,2
1 Çalışan	57	31,1
2 Çalışan	12	6,6
3 Çalışan	1	0,5
5 Çalışan	1	0,5
Toplam	183	100

Katılımcılara “Kendiniz dışında hanenizde kaç kişi ücretli olarak çalışmaktadır?” diye sorulduğunda, katılımcıların %61,2 (112 kişi)'sinin hanesinde kendisi dışında ücretli çalışan bulunmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Anket katılımcılarının %31,1 (57 kişi)'inin 1 kişi, %6,6 (12 kişi)'sinin 2 kişi, %0,5 (1 kişi)'inin 3 kişi, %0,5 (1 kişi)'inin ise 5 kişi, hanesinde ücretli olarak çalışmaktadır.

Tablo 2.21. Haneye Giren Aylık Toplam Gelir

	Frekans	%
1300 ₺'den aşağı	13	7,1
1300-2000 ₺ arası	41	22,4
2001-3000 ₺ arası	50	27,3
3001-4000 ₺ arası	40	21,9
4001-5000 ₺ arası	15	8,2
5001 ₺ veya üzeri	23	12,6
Toplam	182	99,5

Katılımcıların %27,3 (50 kişi)'ünün hanesine 2001-3000₺ arası gelir girmektedir. Katılımcıların %22,4 (41 kişi) 'ünün hanesine 1300-2000₺ arası, %21,9 (40 kişi)' unun 3001-4000₺ arası, 12,6 (23 kişi)'sının 5001₺ veya üzeri, %8,2 (15kişi)'sinin 4001-5000₺ arası hanesine gelir girmektedir. Katılımcıların %7,1 (13 kişi)'inin ise hanesine asgari ücret altında bir gelir girdiği bilgisine ulaşılmıştır.

2.8.12 Uzundere'de Yaşam Süresi Bilgisi

Uzundere özellikle kamu çalışanlarının zorunlu hizmet sonrası tayin isteyip göç ettiği bir kenttir. Bu nedenle yörede çalışma durumunda olanların yaş ortalamaları düşüktür.

Tablo 2.22. Uzundere'de Yaşama Süresi

Süre	Frekans	%
1-5 yıl	72	39,3
6-10 yıl	23	12,6
11-15 yıl	8	4,4
16-20 yıl	15	8,2
21-25 yıl	12	6,6
25 yıl üstü	53	29
Toplam	183	100

1 yıldan az süre ikamet edenlerin bu çalışmanın kapsamı içerisine alınmaması nedeni ile anket katılımcılarının Uzundere yaşam süresinin alt sınırı 1 yıldan başlatılmıştır. Ayrıca katılımcılar arasında en fazla 56 yıl süre ilçede yaşam sürdüren 1 kişinin olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Katılımcıların %39,3 (72 kişi)'ü 1 ila 5 yıl, %12,6

(23 kişi)'sı 6 ila 10 yıl, %4,4 (8 kişi)'ü 11 ila 15 yıl, %8,2 (15 kişi)'si 16 ila 20 yıl, %6,6 (12 kişi)'sı 21 ila 25 yıl ve %29 (53 kişi)'u 25 yıldan fazla süredir Uzundere'de ikamet etmektedir.

2.8.13 Oturulan Hanenin Sahiplik Durumun

Tablo 2.23. Oturulan Konutun Sahiplik Durumu

	Frekans	%
Kira	93	50,8
Kendi Evim	81	44,3
Diğer (Akraba evi, Lojman)	8	4,4
Toplam	182	99,5

Barınılan konutun durumu ile ilgili sorulan soruya, katılımcıların %50,8 (93 kişi)'i oturduğu evin kira olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %44,3 (81kişi)'ünün evi kendine aittir, %4,4 (8 kişi)'ünün konutu akraba evi, lojman kategorisine girmektedir. 1 kişi geçersiz cevap vermiştir.

Ankette yer alan demografik bilgilerden ilk sırada yer alan veriler özetlenirse, katılımcıların %74,9'u erkeklerden oluşmakta ve %24,6'sı 25 ile 29 yaş aralığındadır. Katılımcıların %36'sı lisans mezunu, %60,1'i kamu sektöründe çalışan ve kamu çalışanlarının %65,1'i memur, 18,3'ü yönetici ve 16,3'ü kamu işçisi ve 39,9'u özel sektörde çalışmaktadır. Özel sektörde çalışanların %50'si kendi namına ve kendi hesabına çalışanlardan, 41,9'u bir ücret karşılığı çalışan işçilerden, %8,1'i ise ücretsiz aile işçilerinden oluşmaktadır. Çalışanların %43,7'si 10 yıl veya daha fazla süredir görevlerinde faaldirler. Yine katılımcıların %30,6'sı 1 ile 5 yıl arası bir süreyle, 15,3'ü 6 ile 10 yıl arası süreyle, 10,4'ü ise 1 yıldan az bir zamandır buldukları işyerinde çalışmaktadırlar.

Anket katılımcılarının %72'si evli, %52,5'inin eşleri çalışmıyor, %63,4'ünün çocuğu var ve %21,9'unun 2 çocuğu vardır. Katılımcıların %55,7'sinin en az bir öğrencisi, %22,4'ünün hanesinde 4 kişi, %61,2'nin evinde tek çalışan bulunmakta ve %27,3'ünün aylık geliri 2001 ile 3000₺ arasındadır. Katılımcıların (en yüksek oran ile) %14,2'si Uzundere de 2 yıldır yaşamakta, %50,8'inin evi kiradır.

2.9 ARAŞTIRMA VERİLERİNİN FREKANS ANALİZİ

2.9.1 Çalışanların Sakin Şehre Yönelik Algılarını Araştırma

Katılımcılara Uzundere'nin sakin kent olma sürecinde ve sonrasındaki algılarını tespit etmeye yönelik sorular sorularak çalışanların sakin kentle ilgili düşünceleri tespit edilmiştir.

Tablo 2.24. Çalışanlarının Sakin Şehre Yönelik Bilgilerinin Olup Olmadığına Yönelik Değerlendirme

Sakin şehir olma sürecinde konu dâhilinde bilgilendirildiniz mi?		
	Frekans	%
Evet	104	56,8
Hayır	79	43,2
Toplam	183	100

Anket katılımcılarına “*Sakin şehir olma sürecinde konu dâhilinde bilgilendirildiniz mi?*” sorusu yöneltilmiş, katılımcıların %56,8 (104 kişi)'i bilgilendirildiğini, % 43,2 (79 kişi)'si bilgilendirilmediğini belirtmiştir. Buradan hareketle Uzundere çalışanları, sakin kent olma sürecinde konu ile ilgili olarak bilgilendirildiği söylenebilir.

Tablo 2.25. Çalışanlarının Sakin Şehre Yönelik Bilgilerinin Alınıp/Alınmadığına Yönelik Değerlendirme

Sakin şehir olma sürecinde çalışanlar olarak fikriniz alındı mı?		
	Frekans	%
Evet	64	35
Hayır	119	65
Toplam	183	100

Eren, kamu kuruluşlarında ve özel sektörde çalışanların pasif konumda kalmalarının olumsuzluklar doğuracağından, çalışanların düşüncelerini ifade etmelerine imkân tanınması gerekliliğini vurgulamaktadır. Karar verme ve uygulama yetkisini belli bir ölçüde uygulayıcılara tanıyarak, genişletme ve anonimleştirme işlemi olarak ortaya çıkan politik anlamda katılma, kamu işlerinin yönetimine demokrasi gereği katılımın gerçekleşmesi olarak tanımlanabilir (Eren, 1991: 329). Uzundere'nin sakin kent hareketine katılımı konusunda çalışanların fikirlerinin alınması ve çalışanların sürece

dâhil edilmesi, sürecin işleyişini hızlandırdığı ve hareketin benimsenmesini kolaylaştırdığı söylenebilir.

İlçenin sakin kent olması ile ilgili olarak katılımcılara konu dâhilinde fikirlerinin alınıp alınmadığı hususunda ikinci bir soru daha yöneltilmiştir. Katılımcıların %35'i fikirlerinin alındığı, %65'i ise fikirlerinin alınmadığı cevabını vermiştir. Yerel yönetimin, katılımcıların fikirlerinin aldığı yönünde olumlu cevapların var olması, çalışanların fikirlerinin önemsendiği ve sürece dâhil edildiği anlamına gelmektedir.

Tablo 2.26. Çalışanlarının Sakin Şehre Yönelik Katkılarının Olup Olmadığına Yönelik Değerlendirme

Sakin şehir olma sürecinde sizin bir desteğiniz oldu mu?		
	Frekans	%
Evet	46	25,1
Hayır	136	74,3
Toplam	182	99,4

Sakin kent olma sürecinde katılımcıların %25,1'i süreçte yer aldığını ve Uzundere'nin sakin kent olmasına katkı sunduğunu belirtmiştir. Çalışanların bilgilerine başvurulması, sürecin işleyişi ve hareketin felsefesinin benimsenmesi açısından olumlu bir gelişme olarak yorumlanabilir.

Çalışanlarının Sakin Şehre Yönelik Algılarıyla İlgili Çapraz Tablolar

Çalışanların cinsiyetine göre ilçenin sakin kent olması konusunda bilgilendirilip bilgilendirilmediği, fikirlerinin alınıp alınmadığı ve sürece katkısının olup olmadığı ile ilgili karşılaştırmalı analizi aşağıdaki şekilde yapılmıştır:

Tablo 2.27. Cinsiyete Göre Sakin Sakin Kent Olma Bilgisi

	Sakin şehir olma sürecinde bilgilendirildiniz mi?		Sakin şehir olma sürecinde fikriniz alındı mı?		Sakin şehir olma sürecinde desteğiniz oldu mu?	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır
Erkek	82 %60	55 %40	50 %36	87 %64	41 %30	96 %70
Kadın	22 %48	24 %52	14 %30	32 %70	5 %11	40 %87
Toplam	104	79	64	119	46	136

Tablo 2.27.'deki veriler incelendiğinde “*Sakin şehir olma sürecinde konu dâhilinde bilgilendirildiniz mi?*” diye sorulan soruya, katılımcı erkeklerin %60 (82 kişi)’ı sakin kent olmayla ilgili bilgilendirildiğini, %40 (55 kişi)’ı ise bilgilendirilmediğini belirtmiştir. Katılımcı kadınların %48 (22 kişi)’i sakin kent olmayla ilgili bilgilendirildiğini, %52 (24 kişi)’si ise bilgilendirilmediğini ifade etmiştir.

Ankette, katılımcılara “*Sakin şehir olma sürecinde çalışanlar olarak fikriniz alındı mı?*” diye sorulduğunda, katılımcı erkeklerin %36 (50 kişi)’sı Uzundere’nin sakin kent oluşuyla ilgili fikirlerinin alındığını, %64 (87 kişi)’ü ise fikirlerinin alınmadığını belirtmiştir. Ankete katılan kadınların %30 (41 kişi)’u fikirlerinin alındığını ancak %70 (96 kişi)’i ise fikirlerinin alınmadığını ifade etmiştir.

Uzundere’nin sakin kent olmasına katkısı olan veya olmayan bireylerin cinsiyete göre analizini yapabilmek için katılanlara “*Sakin şehir olma sürecinde sizin bir desteğiniz oldu mu?*” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcı erkeklerin %30 (41 kişi)’u Uzundere’nin sakin kent olma sürecinde herhangi bir katkılarının olmadığını, %70 (96 kişi)’i ise süreçte yer aldıklarını Uzundere’nin sakin kent oluşuyla ilgili katkılarının olduğunu söylemiştir. Ayrıca katılımcı kadınların %11 (5 kişi)’i Uzundere’nin sakin kent oluşuyla ilgili katkılarının olduğunu söylerken, %87 (40 kişi)’si süreçte yer almadıklarını belirtmiştir. Katılımcı kadınların %2 (1 kişi)’si ise geçersiz cevap vermiştir.

Tablo 2.27. verileri incelendiğinde erkek katılımcıların “*Sakin şehir olma sürecinde konu dâhilinde bilgilendirildiniz mi?*” sorusuna kadınlara oranla daha fazla “*evet*” cevabı verdiği görülmektedir. Benzer şekilde “*Sakin şehir olma sürecinde çalışanlar olarak fikriniz alındı mı?*” sorusuna erkeklerin kadınlara göre daha çok “*fikrim alındı*” cevabını verdiği görülmektedir. “*Sakin şehir olma sürecinde sizin bir desteğiniz oldu mu?*” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; katılımcı erkeklerin, kadınlara göre daha çok desteklerinin olduğu görülmektedir. Dolayısıyla kadın katılımcıların, erkelere göre Uzundere’nin sakin kent olma sürecinde daha az etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 2.28. Eğitim Durumuna Göre Sakin Sakin Kent Algısı

	Sakin şehir olma sürecinde konu dâhilinde bilgilendirildiniz mi?		Sakin şehir olma sürecinde çalışanlar olarak fikriniz alındı mı?		Sakin şehir olma sürecinde sizin bir desteğiniz oldu mu?	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır
İlköğretim	11 %46	13 %64	8 %33	16 %67	5 %21	19 %79
Lise	36 %60	24 %40	21 %35	39 %65	15 %25	45 %75
Yüksek Okul	19 %70	8 %30	10 %37	17 %63	11 %41	16 %59
Lisans	36 %55	30 %45	25 %38	41 %62	15 21	50 %78
Lisansüstü	2 %33	4 %67	0 %0	6 %100	0 %0	6 %100
Toplam	104	79	64	119	46	136

Çalışanların eğitim seviyesine göre Uzundere'nin sakin kent olma bilgisi ve çalışanların ilçenin sakin kent olması sürecine katılımlarıyla ilgili olarak karşılaştırmanın yapılabilmesi amacıyla yukarıdaki Tablo 2.28. oluşturulmuştur. Ankete katılanların ilköğretim düzeyinde olanların %46 (11 kişi)'sı Uzundere'nin sakin kent olması ile ilgili olarak bilgilendirildiğini, %64 (13 kişi)'ü ise bilgilendirilmediğini belirtmiştir. Eğitim düzeyi lise seviyesinde olanların %60 (36 kişi)'i konu ile ilgili olarak bilgilendirildiğini, %40 (24)'ü ise bilgilendirilmediği bilgisini vermiştir. Yüksekokul seviyesinde eğitim görmüş olanların %70 (19 kişi)'i konu dâhilinde bilgilendirildiğini, %30 (8 kişi)'ü ise bilgilendirilmediğini ifade etmiştir. Lisans düzeyinde eğitim görenlerin %55 (36 kişi)'i bilgilendirildiğini, %45 (30 kişi)'i ise bilgilendirilmediği bilgisini vermiştir. Son olarak lisansüstü eğitim düzeyinde olan 6 kişinin %33 (2 kişi)'ü konu hakkında bilgilendirildiği %67 (4kişi)'si ise bilgilendirilmediği cevabını vermiştir.

“Sakin şehir olma sürecinde çalışanlar olarak fikriniz alındı mı?” sorusunu ilköğretim düzeyinde olanların %33 (8 kişi)'ü fikrim alındı diye yanıtlarken, %67 (16 kişi)'si ise fikrim alınmadı diye yanıtlamıştır. Eğitim düzeyi lise seviyesinde olanların %35 (21 kişi)'i fikrim alındı, %65 (39 kişi)'i ise fikrim alınmadı diye cevaplamıştır. Yüksekokul seviyesinde eğitim görmüş 27 kişinin %37 (10 kişi)'si fikrim alındı yanıtını verirken, %63 (17 kişi)'ü fikrim alınmadı diye yanıtlamıştır. Lisans seviyesinde eğitim

görmüş olan 66 kişinin %38 (25 kişi)'i fikrim alındı, %62 (41 kişi)'si fikrim alınmadı diye yanıtlamıştır. Lisansüstü seviyesinde eğitim görmüş olan 6 kişiden hiç birisinin fikrinin alınmadığı bilgisine ulaşılmıştır.

“*Sakin şehir olma sürecinde sizin bir desteğiniz oldu mu?*” sorusuna eğitim düzeyi ilköğretim olan 24 kişinin %21 (5 kişi)'i sürece katılıp destek verdiklerini, %79 (19 kişi)'u ise herhangi bir desteğinin olmadığını bildirmiştir. Lise düzeyinde eğitim gören 60 kişinin %25 (15 kişi)'i sürece katılıp destek verdiklerini ifade ederken, %75 (45 kişi)'i desteklerinin olmadığını; yüksekokul düzeyinde eğitim gören 27 kişinin %41 (11kişi)'i sürece katılıp destek verdiklerini, %59 (16 kişi)'u ise herhangi bir desteklerinin olmadığını belirtmiştir. Lisans mezunu 66 kişinin %21,1 (15 kişi)'i süreçte yer aldıklarını ve destek verdiklerini ifade ederken, %77,5 (50 kişi)'i ise desteklerinin olmadığını belirtmiş ve 1 kişi de geçersiz cevap vermiştir. Lisansüstü düzeyinde eğitim görmüş 6 kişinin hiç birisi süreçte yer almayıp, herhangi bir desteklerinin olmadığını ifade etmiştir. Sonuç olarak eğitim düzeyi ile sakin kent algısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığına ulaşılmıştır.

Tablo 2.29. Çalışılan Sektör Durumuna Göre Sakin Sakin Kent Algısı

	Sakin şehir olma sürecinde bilgilendirildiniz mi?		Sakin şehir olma sürecinde fikriniz alındı mı?		Sakin şehir olma sürecinde desteğiniz oldu mu?	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır
Kamu	63 %57	47 %43	41 %37	69 %63	28 %25	81 %74
Özel	41 %56	32 %44	23 %31,5	50 %68,5	18 %25	55 %75
Total	104	79	64	119	46	136

Uzundere'nin çalışanlarının sakin kent hareketi algısıyla, katılımcıların çalışma sektörü arasında bir ilişki olup olmadığını araştırmak amacıyla kamu sektörü ve özel sektör kategorilerine göre analiz yapılmıştır.

“*Sakin şehir olma sürecinde konu dâhilinde bilgilendirildiniz mi?*” sorusuna, 110 kamu çalışanının %57 (63 kişi)'si bilgilendirildiğini, %43 (47 kişi)'ü bilgilendirilmediğini ifade etmiştir. 73 özel sektör çalışanının %56 (41 kişi)'sı bilgilendirildiğini, %44 (32 kişi)'ü bilgilendirilmediğini belirtmiştir.

Uzundere'nin sakin kent olması sürecinde katılımcıların fikirlerinin alınıp alınmadığı ile ilgili olarak sorulan “*Sakin şehir olma sürecinde çalışanlar olarak fikriniz alındı mı?*” sorusuna 110 kamu çalışanın %37 (41 kişi)'si fikirlerinin alındığı, bilgi ve görüşlerini paylaştıklarını, %63 (69 kişi)'ü ise fikirlerinin alınmadığı yanıtını vermiştir. 73 özel sektör çalışanından %31,5 (23 kişi)'i fikirlerinin alındığı, %68,5 (50 kişi)'i fikirlerinin alınmadığı cevabını vermiştir.

Çalışma sektörü açısından sakin kent olma sürecinde çalışanların katkısının olup olmadığı ile ilgili olarak yapılan analizde; 110 kamu çalışanın %25 (28 kişi)'i katkı sunduğunu, %74 (81 kişi)'ü katkı sağlamadığını ifade etmiştir. 1 kişi de geçersiz seçenek işaretlemiştir.

73 özel sektör çalışanına yöneltilmiş olan “*Sakin şehir olma sürecinde sizin bir desteğiniz oldu mu?*” sorusuna katılımcıların %25 (18 kişi)'i katkılarının olduğunu belirtmişken, %75 (55 kişi)'i herhangi bir katkı sunmadıklarını ifade etmiştir. Sonuç olarak yapılan istatistiki analizler göstermektedir ki kamu sektörü çalışanları, özel sektör çalışanlarına göre oransal olarak daha fazla kişi, Uzundere'nin sakin kent olmasıyla ilgili bilgi sahibi ve destekleri olmuştur. Benzer şekilde Uzundere'nin sakin kent olma sürecinde fikirlerine başvurulmuş kamu çalışanı sayısı da özel sektör çalışanı sayısından fazladır. Uzundere'nin sakin kent olma sürecine katkı sağlamayla ilgili olarak yapılan analizler göstermektedir ki kamu sektörü çalışanlarının sürece katkısı, özel sektör çalışanlarına göre oldukça fazladır. Ancak katılımcıların %43'ü Uzundere'nin sakin kent olmasıyla ilgili olarak bilgilendirilmediğini, %65'i fikirlerinin alınmadığını ve %74'ü sürece katkı sağlamadığını ifade etmiştir.

Uzundere çalışanlarının sakin kent algısı ile çalışılan sektör ilişkisi açısından yapılan analizlerle; kamu sektöründe çalışanların, özel sektör çalışanlarına göre Uzundere'nin sakin kent olması süreciyle ilgili olarak daha fazla bireyin bilgi sahibi olduğuna, daha fazla çalışanın bilgisinin alındığına ve sürece daha fazla katkı sağlayan çalışanın olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

2.9.2 Sakin Kent Olmanın Kazanımları

Uzundere'nin sakin kent olmasıyla elde edilen kazanımların, çalışanlar açısından değerlendirilmesini yapmak amacıyla çalışanlara, “*Sakin kent olmanın kazançlarını*

önem sırasına göre en önemli 1 ve en az önemlisi 5 olmak üzere sıralayınız.” şeklinde bir ifade yöneltilmiştir.

Tablo 2.30. Sakin Kent Olmanın Kazanımları

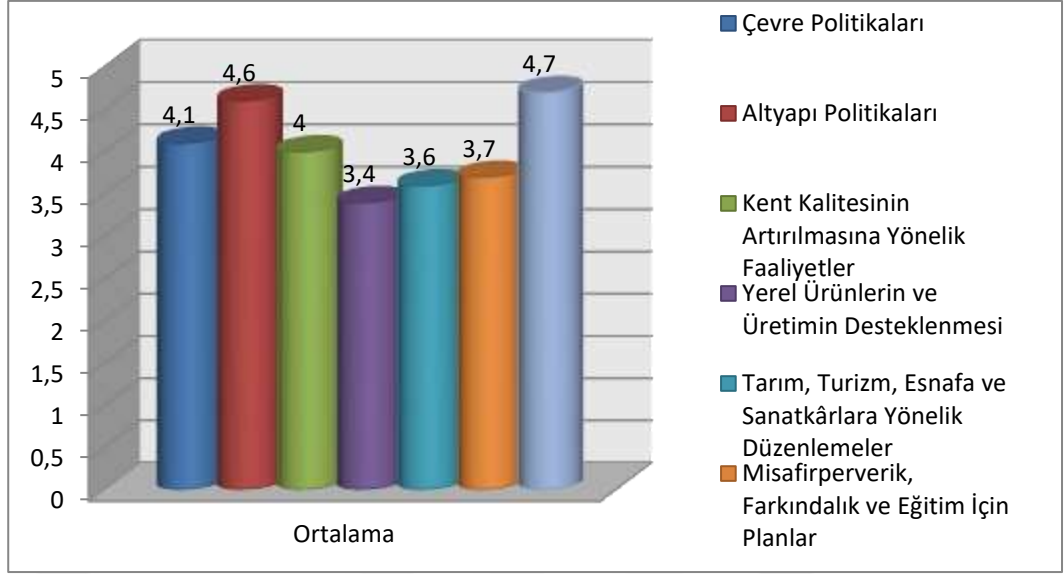
Sakin kent olmanın kazançlarını önem sırasına göre en önemlisi 1 olmak üzere 5'e kadar sıralayınız.					
	Kent ekonomisine katkı sağlar	Yerel halkın yaşam kalitesini artırır	Çevreyi korur	Kentin tanıtımını yapılarak turizmi geliştirir	Kentin tarihi, mimari ve doğal dokusunu korur
Ortalama	22,4	20,2	20,8	17,5	19,1
Önem düzeyi	Çok az önemli	Orta düzeyde önemli	Az Önemli	Çok önemli	Önemli

Sakin kent hareketinin şehirlere kattığı değerlerin, analiz edilmesi amacıyla anket katılımcılarından sakin kent hareketinin kazançlarını önem düzeyine göre sıralamaları istenmiştir.

Katılımcıların %22,4 (41 kişi)'ü “*sakin kent hareketi şehir ekonomisine katkı sağlar*” seçeneğini en önemli kazanım olarak görmektedir. İkinci en önemli kazanım olarak katılımcıların %20,8 (38 kişi)'i “*sakin kent hareketi çevreyi korur*” seçeneğini, orta düzeyde önemli olarak, katılımcıların % 20,2 (37 kişi)'si “*sakin kent hareketi yerel halkın yaşam kalitesini artırır*” seçeneğini seçmişlerdir. Katılımcıların % 19,1 (35 kişi)'i tarafından “*sakin kent hareketi kentin tarihi, mimari ve doğal dokusunu korur*” hükmü, az önemli olarak belirlenmiştir. Son olarak katılımcıların %17,5 (32 kişi)'i tarafından en az önemli olarak “*sakin kent hareketi şehrin tanıtımını yapılarak turizmi geliştirir*” yargısı görülmektedir.

2.9.3 Sakin Kent Kriterlerine Uyum

Uzundere çalışanlarına, sakin kent hareketinin 7 temel şartı sunularak Uzundere'nin hangi kritere daha kolay uyum sağladığı belirlenmiştir. Bu amaçla anket katılımcılarına “*Sizce Uzundere sakin kent olma kriterlerinden hangilerine daha kolay uyum sağlamıştır? (Zorluk derecesine göre en kolay 1 olmak üzere 7'ye kadar numaralandırınız.)*” ifadesiyle katılımcıların görüşleri alınmıştır.

Şekil 2.1. Sakin Kent Kriterlerine Uyum Sağlama Derecesi

Katılımcılar tarafından, sakin kent hareketinin kriterlerinden olan “Ortaklıklar” başlığı altında; slow food aktiviteleri, kampanyaları ve kurumlarını desteklemek Uzundere’nin en zor uyum sağlanacağı kriter olarak belirtilmiştir. Altıncı derecede kolay uyum sağlayacağı kıstas olarak, kentte sosyal hayatın devam için gerekli olan sürdürülebilir enerji kullanımı, kanalizasyon, çevre temizliği, ulaşım gibi temel gereksinimleri bünyesinde barındıran “altyapı politikaları” olarak görülmektedir.

Katılımcılar tarafından, Uzundere’nin beşinci derece kolaylıkta uyum sağlayacağı kriter “çevre politikaları” olduğu belirlenmiştir. Kent yaşam kalitesinin artırılması kriteri; kentsel yaşam alanların daha yaşanabilir olması, kentin öz değerlerinin yaşatılması, yeşil alanların artırılması gibi insan hayatında pozitif etki bırakacak ve insan yaşamını daha kolaylaştıracak hizmetlerin sunulmasına yönelik politikaları içermektedir. Anket katılımcıları, Uzundere’nin yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik politikalara uyum sağlamanın 4. derecede kolay olacağını ifade etmişlerdir.

Sosyal uyum kriteri üçüncü derecede kolay uyum sağlanacağı düşünüle kriter olduğu anlaşılmaktadır. Bu başlık altında yerel halkın azınlıklara karşı ayrımcılığın olmaması, etnik köken farklılıkların ayrımcılığa sebep olmaması gibi şartlar bulunmaktadır.

Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar kriterine katılımcılar, Uzundere’nin ikinci derecede kolay uyum sağlanacağını ifade etmiştir. Uzundere halkının misafirperver ve hoş görülü bir kimliğe sahip olması nedeniyle bu kriter

kolayca uyum sağlanacağına yönelik önemli bir katılım bulunmaktadır. Bu başlık altında ayrıca yerli ve yabancı ziyaretçilerin ziyaret mekânlarını kolayca bulabileceği işaret levhalarının olması, esnafın fiyat tarifelerini belirtir çizelgeleri buldurması, yerel halkın sakin kent felsefesi ile ilgili bilgilendirilmesi gibi kriterler de bulunmaktadır.

Sakin kent kıstasları içerisinde en kolay olarak uyum sağlanan koşul tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkârlara dair politikalarıdır. Anket katılımcıları, yerel yönetimin esnaf ve sanatkârların kalkınması için yapmış olduğu faaliyetleri göz önünde bulundurarak bu kritere kolayca uyum sağlandığını düşünmektedir. Zira ilçede yapılmış olan halk eğitim merkezi gibi kurum ve kuruluşlar aracılığıyla halkın meslek edinmesi sağlanmakta ve ilçede bulunan esnaf, zanaatkar ve üreticinin kalkınması desteklenmektedir. Ayrıca geliştirilmekte olan seracılık faaliyetleriyle yerel halkın gelir düzeyinin artırılması amaçlanmaktadır. Turizme, tarıma ve yerel kalkınmaya yönelik benzer girişimlerin bulunması anket katılımcılarının bu kritere uyum sağlamanın oldukça kolay olacağı sonucuna götürmüştür.

2.9.3.1 Yerel Halkın Yaşam Kalitesine Etkisi

Sakin kent bir belediyeler birliği olması nedeniyle kentlerin tasarlanmasında ve revize edilmesinde model olarak alınmaktadır. Ayrıca diğer sakin kentlerin gelişimine öncü olmaktadır. Bu çalışmada da sakin kent hareketinin ilçede yaşayanların yaşam kalitesinin yükseltilmesinde rol model olup olmadığı araştırılmaktadır. Dolayısıyla bu hipotezin test edilmesi için sakin kent hareketinin iyi bir kalkınma modeli olup olmayacağına dair katılımcı görüşleri belirlenmiştir.

Tablo 2.31. Sakin Kent Hareketi Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi İçin İyi Bir Modeldir Görüşüne Yönelik Değerlendirme

Sakin kent (Cittaslow), yerel halkın yaşam kalitesinin yükseltilmesi için iyi bir modeldir.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	71	38,8
Katılıyorum	71	38,8
Kararsızım	30	16,4
Katılmıyorum	6	3,3
Kesinlikle Katılmıyorum	5	2,7
Toplam	183	100

Ankete katılanların %38,8 (71 kişi)'i Uzundere'nin yaşam kalitesinin yükseltilmesi için iyi bir model olacağına kesinlikle katılmaktadır. Yine aynı oran olan katılımcıların %38,8 (71 kişi)'i sakin kent hareketinin iyi bir model olacağına katıldığı, %16,4 (30 kişi)'ü kararsız olduğu, %3,3 (6 kişi)'ü katılmadığı, %2,7 (5 kişi)'si kesinlikle katılmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Böylece yerel halkın yaşam kalitesinin artacağına olan inancın ağırlıkta olduğu görülmüştür.

2.9.3.2 Yaşanılan Şehrin Sakin Kent Olmasından Memnuniyet

Katılımcılara Uzundere'nin sakin kent olmasından memnun olup olmadıkları sorgulanarak sakin kent olmanın çalışanlar açısından nasıl değerlendirildiği belirlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 2.32. Yaşanılan Şehrin Sakin Kent Olmasından Memnuniyete Yönelik Değerlendirme

Yaşadığım şehrin sakin kent olmasından memnunum		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	92	50,3
Katılıyorum	61	33,3
Kararsızım	23	12,6
Katılmıyorum	3	1,6
Kesinlikle Katılmıyorum	4	2,2
Toplam	183	100

Ankete katılan 183 kişinin %50,3 (92 kişi)'ü yaşadığı şehrin sakin kent olmasından kesinlikle memnun olduğunu, %33,3 (61 kişi)'ü memnun olduklarını belirtmiştir. Katılımcıların %12,6 (23 kişi)'si kararsız kalırken, %1,6 (3 kişi)'si memnun olmadıklarını, %2,2 (4 kişi)'si kesinlikle memnun olmadığını ifade etmiştir.

Uzundere'deki çalışanlar yaşanılan şehrin sakin kent olmasından kesinlikle memnun oldukları gözlenmiştir. Katılımcıların yarısı yaşadığı şehrin sakin kent olmasından kesinlikle memnun iken 1/3'ü memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle kararsız olan ve memnun olmayanlar, toplam katılımcıların ¼'ü olduğu söylenebilir.

2.9.3.3 Ekonomik Kalkınmaya Etkisi

Sakin kent hareketi yerel girişimcileri ve yerel esnafı destekleyerek bölgesel kalkınmanın sağlanmasını destekleyen bir harekettir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 139). Bu nedenle sakin kent hareketinin Uzundere'nin ekonomik kalkınmasına etkisinin olup

olmayacağına dair katılımcı görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler Tablo2.34.'te gösterildiği gibidir.

Tablo 2.33. Sakin Kent Hareketinin Ekonomik Bakımdan Şehre Etkisine Yönelik Değerlendirme

Sakin kent hareketinin ekonomik bakımdan yaşantıma olumlu katkı kazandıracağını düşünüyorum.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	49	26,9
Katılıyorum	63	34,6
Kararsızım	39	21,4
Katılmıyorum	21	11,5
Kesinlikle Katılmıyorum	10	5,5
Toplam	182	100

Ankette yer alan “*Sakin kentin ekonomik bakımdan yaşantıma olumlu katkı kazandıracağını düşünüyorum*” yargısına kesinlikle katılanlar katılımcıların %26,8 (49 kişi)'ini oluşturmaktadır. Katılımcıların %34,4 (63 kişi)'ü katılıyorum seçeneğini işaretlerken, %21,3 (39 kişi)'ü kararsız kaldığını belirtmiştir. %11,5 (21 kişi)'i katılmadığını, %5,5 (10 kişi)'i kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. Ankete katılanların %0,5 (1 kişi)'i geçersiz seçenek işaretlemiştir.

Ekonomik kalkınmanın sağlanacağına yönelik kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum diyenleri toplam oranı yaklaşık %61 iken geriye kalan yaklaşık %39'u ekonomik kalkınma olacağı konusunda tereddütleri bulunmaktadır.

2.9.3.4 Yerel Kimliğin Korunmasına Etkisi

Küreselleşmenin getirdiği standartlaşmaya karşı sakin kent hareketinin yerel ve geleneksel değerlerin yaşatılması önerisini sunmuştur.

Uzundere'de yerel kimliğin korunup korunmadığına yönelik katılımcıların görüşleri belirlenmiş ve bulgular Tablo 2.35.'te gösterilmiştir.

Tablo 2.34. Sakin Kent Hareketinin Yerel Kimliğin Korunmasına Etkisinin İncelenmesi

Sakin kent olduktan sonra Uzundere'nin yerel kimliğinin ön plana çıkacağını düşünüyorum.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	68	37,4
Katılıyorum	77	42,3
Kararsızım	27	14,8
Katılmıyorum	7	3,8
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1,6
Toplam	182	100

“Sakin kent olduktan sonra Uzundere'nin yerel kimliğinin ön plana çıkacağını düşünüyorum.” ifadesine katılımcıların %37,2 (68 kişi)'si kesinlikle katılmaktadır. Bu yargıya, katılımcıların %42,1 (77 kişi)'i “katılıyorum”, %14,8 (27 kişi)'i “kararsızım” demektedir. Katılımcıların %3,8 (7 kişi)'i “katıldığını”, %1,6 (3 kişi)'sı “kesinlikle katılmadığını” belirtmiştir. 1 kişi de geçersiz seçenek işaretlemiştir.

Uzundere'nin sakin kent olmasıyla birlikte Uzundere'nin yerel kimliğinin korunduğuna yönelik görüşler yoğunlaşmaktadır. Yaklaşık olarak çalışanların %80'i Uzundere'nin sakin kent olmasıyla yerel kimliğinin korunacağını düşünmektedir.

2.9.3.5 Çevresel Değerlerin Korunmasına Etkisi

Sakin kent standartlarından olan çevresel değerlerin korunması, sürdürülebilir bir çevrede yaşayabilmek için önemli bir husustur. Sakin kent unvanını alan bir şehir sahip olması nedeniyle çevresel değerleri daha fazla korumak durumundadır. Çünkü sakin kent unvanını çevresel değerlerini koruyan ve önemseyen şehirler almaktadır.

Tablo 2.35. Sakin Kent Hareketinin Çevresel Değerlerin Korunmasına Etkisi

Sakin kent olduktan sonra çevresel varlıkların korunmasının daha etkin bir şekilde sürdürüleceğini düşünüyorum.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	53	29,0
Katılıyorum	89	48,6
Kararsızım	26	14,2
Katılmıyorum	10	5,5
Kesinlikle Katılmıyorum	5	2,7
Toplam	183	100

Katılımcılara “*Sakin kent olduktan sonra çevresel varlıkların korunmasının daha etkin bir şekilde sürdürüleceğini düşünüyorum*” hüküm bildiren ifadesi yöneltmiştir. Katılımcıların %29 (53 kişi)’u “kesinlikle katılıyorum”, %48,6 (89 kişi)’sı “katılıyorum”, %14,2 (26 kişi)’si “kararsızım”, %5,5 (10 kişi)’i “katılmıyorum”, %2,7 (5 kişi)’si ise “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 2.36.’daki veriler incelendiğinde Uzundere’nin sakin kent olmasıyla birlikte çevresel değerlerinin korunacağına dair görüşün baskın geldiği görülmektedir. Sakin kent hareketi, çevresel değerlerin yaşatılması, çevrenin sürdürülebilirliğine önem veren bir harekettir.

2.9.3.6 Diğer Kentlere Göre Tercih Edilebilirliğine Etkisi

Uzundere’de sakin kent unvanını almak için birçok yenilik ve düzenleme yapılmıştır ve yapmaya devam edilmektedir. Bu faaliyetler ilçenin cazibesini artırmaktadır ve turistik, tarihi, kültürel gibi birçok amaçla ziyaret için gelecek olan turistlerin tercih edeceği bir konuma ulaştığı bildirilmektedir.

Tablo 2.36. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Tercih Edilebilirliğine Etkisi

Sakin kent unvanını aldığı için Uzundere diğer Erzurum ilçelerine göre daha tercih edilebilir konuma ulaşmıştır.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	74	40,4
Katılıyorum	70	38,3
Kararsızım	23	12,6
Katılmıyorum	11	6,0
Kesinlikle Katılmıyorum	4	2,2
Toplam	182	99,5

Uzundere sakin kent olduktan sonra Erzurum’un diğer ilçelerine göre daha çok tercih edilip edilmeme durumu ile ilgili olarak sorulan soruya katılımcıların %40,4 (74 kişi)’ü kesinlikle Uzundere daha tercih edilen bir ilçe olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Katılımcıların %38,3 (70 kişi)’ü ilçenin tercih edilirliğine “katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum diyenler katılımcıların %79,1 (144 kişi)’i dir. Katılımcıların %12,6 (23 kişi)’sı kararsız kalırken, %6 (11 kişi)’sı katılmadığını, %2,2 (4 kişi)’si kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. 1 kişi de gereşsiz seçeneğini işaretlemiştir.

2.9.3.7 Yerel Kalkınmaya Etkisi

Sakin kent hareketi yerel kalkınmayı teşvik edecek girişimlerde bulunmaktadır. Uzundere’de de yerel kalkınmanın sağlanacağı inancı hâkimdir. Katılımcıların sadece %8’lik kısmı yerel kalkınmanın sağlanamayacağına inanmaktadır.

Tablo 2.37. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Yerel Kalkınmasına Etkisi

Sakin kent hareketi Uzundere’de yerel kalkınmayı sağlar.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	39	21,5
Katılıyorum	92	50,8
Kararsızım	35	19,3
Katılmıyorum	12	6,6
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1,7
Toplam	181	100

Uzundere’nin sakin kent olmasıyla yerel kalkınmanın sağlanıp sağlanmayacağı ile ilgili olarak sorulan ifadede, katılanların %21,5 (39 kişi)’ü görüşe kesinlikle katılmaktadır. Katılanların %50,8 (92 kişi)’ü katıldığını, %19,3 (35 kişi)’i kararsız kaldığını belirtmişken, katılımcıların %6,6 (12 kişi)’sı katılmadığını, %1,7 (3 kişi)’si kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. 2 kişi de geçersiz yanıt vermiştir.

2.9.3.8 Yerel Halkın Gelir Düzeyine Etkisi

Yerel halkın gelir düzeyinin artırılması sakin kent hareketinin amaçları arasındadır. Hareket yerel girişimcileri, esnafı ve zanaatkârı destekleyen, eğitim faaliyetlerini ve meslek edindirme kurslarına önem veren bir harekettir. Anket katılımcılarının, Uzundere’nin sakin kent olmasıyla yerel halkın girişimcilik faaliyetlerini artırdığına ve gelir düzeyinin arttığına yönelik düşünceleri sorgulanmıştır.

Tablo 2.38. Sakin Kent Hareketinin Yerel Halkın Gelir Düzeyini Artırmasına Yönelik Değerlendirme

Sakin kent hareketi Uzundere’de yerel halkın gelir düzeyini artırır		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	38	21,0
Katılıyorum	61	33,7
Kararsızım	58	32,0
Katılmıyorum	15	8,3
Kesinlikle Katılmıyorum	9	5
Toplam	181	100

Katılımcıların %20,8 (38 kişi)'i sakin kent hareketi ile Uzundere'de yaşayan yerel halkın gelir düzeyinin arttığına ve artacağına inanmaktadır. %33,3 (62 kişi)'ü yerel halkın gelir düzeyinin artacağına katılmakta, %31,7 (58 kişi)'si kararsız kalmış, %8,2 (15 kişi)'si katılmadığını ifade etmiştir. Ankete katılanların %4,9 (9 kişi)'u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. 2 kişi de geçersiz seçenek işaretlemiştir.

2.9.3.9 Sakin Yemek Hareketiyle İşbirliği

Sakin kent hareketinin 7. temel kriteri sakin kent hareketiyle aynı felsefede olan hareketlerin desteklenmesidir. Bu hareketlerin temelinde de sakin yemek hareketi bulunmaktadır. Sakin yemek hareketinin desteklenmesi sakin kent unvanını kazanmak için gerekli koşullardan birisidir.

Tablo 2.39. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Geleneksel Usule Göre Yemek Üreten Sektörlerin Açılmasına Etkisinin Değerlendirilmesi

Sakin kent hareketi Uzundere'de geleneksel usullere göre yiyecek üreten sektörlerin açılmasını desteklemektedir.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	43	23,6
Katılıyorum	82	45,1
Kararsızım	34	18,7
Katılmıyorum	14	7,7
Kesinlikle Katılmıyorum	9	4,9
Toplam	182	100

Katılımcılar, %23,5 (43 kişi)'i Uzundere'de slow food hareketinin desteklenmesi amacıyla ilgili olarak pek çok faaliyetin gerçekleştirildiğini ve gerçekleştirileceğini düşünmektedir. Katılımcıların %44,8 (82 kişi)'i bu yargıya yönelik "katılıyorum" seçeneğini işaretlemişken, %18,6 (34kişi)'sı "kararsız" kaldığını, %7,7 (14 kişi)'si katılmadığını, %4,9 (9 kişi)'u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu nedenle anket katılımcıları da Uzundere'de sakin yemek felsefesine göre üretim yapan sektörlerin açılacağına inanmakta olduğu söylenebilir.

2.9.3.10 Çevre Kirliliğine Etkisi

Sakin kentler aynı zamanda çevrenin ve doğanın korunduğu şehirlerdir. Uzundere’de çalışanların, çevre kirliliğine yönelik düşünceleri Tablo 2.41.’de gösterilmektedir.

Tablo 2.40. Sakin Kent Hareketinin Çevre Kirliliğine Etkisi
Sakin Kent Hareketi Çevre Kirliliğine Sebep Olmaktadır

	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	17	9,3
Katılıyorum	24	13,2
Kararsızım	21	11,5
Katılmıyorum	66	36,3
Kesinlikle Katılmıyorum	54	29,7
Toplam	182	100

Katılımcılara “*Sakin Kent Olmasıyla Uzundere’de Çevre Kirliliği Olmaktadır.*” yargısı sunulurken Uzundere’de çevre temizliğine olan hassasiyetin düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Katılımcıların %9,3 (17 kişi)’ü Uzundere’de çevre kirliliğinin olacağına kesinlikle katıldıklarını belirtmiştir. Katılımcıların %13,1 (24 kişi)’i katılmadığını, %11,5 (21 kişi)’i kararsızlığını bildirmiştir. Katılımcıların %36,1 (66 kişi)’i çevre kirliliğine sebep olmasına katılmadığını, %29,5 (54 kişi)’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. 1 kişi de geçersiz seçenek işaretlemiştir.

Çevresel değerlerin korunması ve sürdürülebilir bir çevrede yaşamak için sakin kent hareketinin amaçları arasındadır. Uzundere’de de çevre kirliliğinin azalacağı, temiz bir çevrenin oluşacağı yönündeki görüşler yoğunlaşmaktadır.

2.9.3.11 Çevreye Duyulan Hassasiyete Etkisi

Çevresel duyarlılığa sahip olmak, kentin temiz ve sürdürülebilir bir çevreye sahip olmasını temin etmektedir. Katılımcıların sakin kent hareketinin çevreye duyulan hassasiyeti artırıp artırmadığı ile ilgili görüşlerini almak için “*Uzundere’nin Sakin kent olması çevreye duyulan hassasiyeti artırır.*” hükmü sunulmuştur. Analiz sonuçları Tablo 2.42.’de gösterildiği gibidir.

Tablo 2.41. Sakin Kent Hareketinin Çevreye Duyulan Hassasiyete Etkisi

Sakin kent hareketi çevreye duyulan hassasiyeti artırır		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	53	29,1
Katılıyorum	86	47,3
Kararsızım	26	14,3
Katılmıyorum	10	5,5
Kesinlikle Katılmıyorum	7	3,8
Toplam	182	100

Katılımcıların %29 (53 kişi)'u *Uzundere'nin Sakin kent olması çevreye duyulan hassasiyeti artırır* yargısına kesinlikle katıldığını, %47 (86 kişi)'si katıldığını, %14,2 (26 kişi)'si kararsız kaldığını ifade etmiştir. Katılımcıların %5,5 (10 kişi)'i katılmadığını, %3,8 (7 kişi)'i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. 1 kişi de geçersiz işaretleme yapmıştır.

2.9.3.12 Doğal, Turistik ve Tarihi Alanlara Etkisi

Bir şehrin sakin kent hareketinin tarihi, turistik ve doğal güzelliğe sahip olan mekânlara olan ilgiyi artırıp artırmadığını belirlemek amacıyla katılımcılara “*Sakin kent hareketi Uzundere’de doğal, turistik ve tarihi alanlarına olan talep artırır.*” hükmü yöneltmiştir.

Tablo 2.42. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Doğal, Turistik ve Tarihi Alanlarına Etkisinin İncelenmesi

Sakin kent hareketi Uzundere’de doğal, turistik ve tarihi alanlarına olan talep artırır.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	65	35,7
Katılıyorum	90	49,5
Kararsızım	18	9,9
Katılmıyorum	5	2,7
Kesinlikle Katılmıyorum	4	2,2
Toplam	182	100

Tablo 2. 43’e göre katılımcıların %35,5 (65 kişi)'i ifadeye kesinlikle katıldığını, %49,2 (90 kişi)'si katıldığını, %9,8 (18 kişi)'i kararsız kaldığını belirtmiştir. Katılımcıların %2,7 (4 kişi)'si katılmadığını, %2,2' (4 kişi) si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. 1 kişi de geçersiz işaretleme yapmıştır.

Tablo 2.43.'teki veriler, sakin kent Uzundere'de yaşayan bireylerde Uzundere'nin turistik ve tarihsel alanlara olan talebin daha fazla canlanacağına yönelik düşüncelerin olumlu yönde olduğunu ortaya koymaktadır. Çünkü katılımcıların yalnızca yaklaşık %6'sı olumsuz ifade vermiş geri kalanı sakin kent hareketinin Uzundere'nin doğal, turistik ve tarihi alanlarına olan talep artacağı görüşüne katılmaktadır.

2.9.3.13 Biyoçeşitliliğe Etkisi

Bir bölgedeki canlıların, türlerin ve bunların taşıdığı genlerin; sayı ve çeşit bakımından gösterdiği durum olan biyoçeşitlilik, insan, hayvan ve bitkilerin tabiatta hayatlarını devam ettirebilmesi ve birlikte yaşayabilmesi için birbirlerini tamamlama veya birbirlerinden istifade etme gereksinimi duymalarıyla oluşan tabii dengenin dürdürülmesi açısından önem taşımaktadır (Işık, 2004: 36). Anket katılımcılarından sakin kent hareketinin Uzundere'de bulunan biyoçeşitliliğin çeşitlenmesinde etkili olup olmayacağına dair görüşlerini belirtmeleri istendiğinde aşağıdaki verilere ulaşılmıştır.

Tablo 2.43. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Biyoçeşitliliğinin Çeşitlenmesine Etkisi

Sakin kent hareketi, Uzundere'de bioçeşitliliğin çeşitlenmesini sağlar.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	44	24,2
Katılıyorum	83	45,6
Kararsızım	35	19,2
Katılmıyorum	14	7,7
Kesinlikle Katılmıyorum	6	3,3
Toplam	182	100

Sakin kent hareketinin biyoçeşitliliğe bir etkisinin olup olmadığını araştırmak amacıyla “*Sakin kent hareketi Uzundere'de bioçeşitliliğin artışını sağlar.*” yargısı yöneltilmiştir. Katılımcıların %24 (44 kişi)'ü bu yargıya kesinlikle katıldığını, %45,4(83 kişi)'ü katıldığını, %19,1 (35 kişi)'i kararsız kaldığını, %7,7 (14 kişi)'si katılmadığını, %3,3 (6 kişi)'ü kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. 1 kişi de geçersiz işaretleme yapmıştır.

Anket katılımcılarına göre sakin kent hareketi Uzundere'nin biyoçeşitliliğini zenginleştireceği düşünülmektedir. Sakin kent hareketi doğal zenginliklerin korunmasına ve var olan değerlerin geliştirilmesine özen göstermektedir.

2.9.3.14 Alternatif Turizme Etkisi

Sakin kent hareketi kentlerin sahip olduğu tarihsel, dini ve çevresel varlıkları korunmayı ve geliştirmeyi desteklemektedir. Kentin önemli bir destinasyon olması için sahip olduğu değerlere başka unsurla katmaktadır.

Uzundere kuş ve kelebek gözlemlene festivalleriyle önemli bir alternatif turizm seçeneği sunmaktadır. Ayrıca Zuhar mesiresi doğaseverler için tasarlanmış piknik yeri olarak kullanılmaktadır. Öşvank kilisesi ve İnçer Camii inanç turizmi açısından önemli mekânlardır. Bu gibi yerlerin çeşitlenmesine sakin kent hareketi yardımcı olup olmayacağını belirlemek amacıyla katılımcılara “*Sakin kent Hareketi Uzundere’de alternatif turizm çeşitlenmesine yardımcı olur.*” hükmü sunulmuştur.

Tablo 2.44. Sakin Kent Hareketinin Uzundere’de Alternatif Turizme Etkisinin İncelenmesi

Sakin kent Hareketi Uzundere’de alternatif turizm çeşitlenmesine yardımcı olur.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	64	35,2
Katılıyorum	82	45,1
Kararsızım	29	15,9
Katılmıyorum	2	1,1
Kesinlikle Katılmıyorum	5	2,7
Toplam	182	100

Katılımcıların %35 (64 kişi)’i bu hükmeye kesinlikle katıldığını, %44,8 (82 kişi)’i katıldığını, %15,8 (29 kişi)’i kararsız kaldığını, %1,1 (2 kişi)’i katılmadığını, %2,7 (5 kişi)’si kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. 1 kişi de kararsız kalmıştır.

Verilerden anlaşılacağı üzere sakin kent hareketinin ilçe turizmine katkısı olacağına yönelik yoğun bir katılım bulunmaktadır. Sakin kent hareketi kentlerin doğal ve çevresel değerlerinin korunmasını sağlayarak alternatif turizm olanaklarının geliştirilmesinde önemli adımların atılmasını sağlamaktadır.

2.9.3.15 Tanıtıma Etkisi

Sakin kent hareketi, dünyada 230'un üzerinde Türkiye'de 14 şehre unvanını vermiş dünyanın en aktif STK'larından birisidir. Bu büyük organizasyon tanıtıma oldukça önem vermektedir. Bu nedenle sakin kent unvanını alan bir şehrin tanıtımında önemli bir adım atmış olacaktır.

Tablo 2.45. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Önemli Mekânların Tanıtımına Etkisi

Sakin kent Hareketi tarihi, turistik ve doğal varlıkların tanıtılmasında etkin bir harekettir.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	66	36,3
Katılıyorum	87	47,8
Kararsızım	24	13,2
Katılmıyorum	4	2,2
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,5
Toplam	182	100

Uzundere'de sakin kent hareketinin tanıtıma önem veren bir hareket olup olmadığını belirlemek amacıyla "*Sakin kent Hareketi tarihi, turistik ve doğal varlıkların tanıtılmasında etkin bir harekettir.*" ifadesi katılımcılara yöneltilmiştir. Katılımcıların %36,1 (66 kişi)'i kesinlikle katıldığını, %47,5 (87 kişi)'i katıldığını, %13,1 (24 kişi)'i kararsız kaldığını, %2,2 (4 kişi)'si katılmadığını, %0,5 (1 kişi)'i kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların sadece %3'lük kısmı tanıtım faaliyetlerinin etkinliği konusunda olumsuz cevap vermiştir.

2.9.3.16 Bilinçli Ziyaretçiler Tarafından Tercih Edilmesine Etkisi

Anket katılımcılarından elde edilen bilgilere göre sakin kent hareketi, bilinçli ziyaretçilerin ilgilendiği alanlara yönelik mekânların tercih edilmesi için çeşitli faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

Tablo 2.46. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Bilinçli Ziyaretçiler Tarafından Tercih Ediyor Olmasının İncelenmesi

Sakin kent hareketi, Uzundere'nin bilinçli ziyaretçilerin tercih yeri olmasını sağlar.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	55	30,2
Katılıyorum	91	50,0
Kararsızım	21	11,5
Katılmıyorum	10	5,5
Kesinlikle Katılmıyorum	5	2,7
Toplam	182	100

Katılımcılara “*Sakin kent hareketi, Uzundere’nin bilinçli ziyaretçilerin tercih yeri olmasını sağlar.*” ifadesi sunulmuş katılımcıların %30,1 (55 kişi)’i kesinlikle katıldığını, %49,7 (91 kişi)’si katıldığını, %11,5 (21 kişi)’i kararsız kaldığını, %5,5 (10 kişi)’i kararsız kaldığını, 2,7 (5 kişi)’si kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. Dolayısıyla ziyaretçilerin ilgilendikleri tarihsel, turizm, dinsel, doğal, çevresel, gibi özelliklerin tanıtımı yapılarak bu alanlara ilgisi olan bireylerin dikkati çekildiği söylenebilir.

2.9.3.17 Önemli Mekânların İmajına Etkisi

Kent ile bütünleşmiş mekânların sakin kent hareketi ile birlikte imajının artıp artmayacağını belirlemek amacıyla katılımcılara, “*Sakin kent hareketinin önemli mekânların imajını yükseltmektedir.*” yargısı yöneltilmiş ve elde edilen bulgular Tablo 2.48.’de gösterilmiştir.

Tablo 2.47. Sakin Kent Hareketinin Uzundere’de Önemli Mekânların İmajına Etkisinin İncelenmesi

Sakin kent hareketinin önemli mekânların imajını yükseltmektedir.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	60	33,1
Katılıyorum	86	47,5
Kararsızım	21	11,6
Katılmıyorum	12	6,6
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,1
Toplam	181	100

Katılımcılara “*Sakin kent hareketi önemli mekânların imajını yükseltmektedir.*” ifadesi yöneltilerek katılımcıların Uzundere’de bulunan önemli mabetlerin imajının yükselip yükselmediği belirlenmeye çalışılmıştır. Katılımcıların %32,8 (60 kişi)’i kesinlikle katıldığını, %47 (86 kişi)’si katıldığını, %11,5 (21 kişi)’i kararsız kaldığını, %6,6 (12 kişi)’sı katılmadığını, %1,1 (2 kişi)’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. 2 kişi de geçersiz seçenek işaretlemiştir.

Elde edilen verilerden hareketle sakin kent hareketinin kent ile bütünleşmiş tarihi ve turistik değeri olan mekânların imajını yükselttiğine ulaşılmaktadır.

2.9.3.18 Önemli Mekânların Markalaşmasına Etkisi

“*Kent için önemli mekânların markalaşması sakin kent hareketi sayesinde sağlanmakta mıdır?*” sorusunun yanıtı için katılımcıların görüşlerine başvurulmuştur.

Uzundere ilçesinde yer alan Öşvak Kilisesi, İnçer Camii gibi tarihsel ve manevi değeri olan yapıların markalaşmasında sakin kent hareketinin etkisinin olup olmadığını belirlemek amacıyla sorulan soruya verilen yanıtlar Tablo 2.49.'da gösterildiği gibidir.

Tablo 2.48. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Önemli Mekânların Markalaşmasına Etkisi

Sakin kent hareketi önemli mekânların markalaşmasında önemli rol oynar		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	52	28,6
Katılıyorum	83	45,6
Kararsızım	34	18,7
Katılmıyorum	9	4,9
Kesinlikle Katılmıyorum	4	2,2
Toplam	182	100

Katılımcıların %28,4 (52 kişi)'ü sakin kent hareketinin önemli mekânların markalaşmasında önemli rol oynadığına kesinlikle katılmaktadır. Katılımcıların %45,4 (83 kişi)'ü katılıyorum seçeneğini işaretlerken, %18,6 (34 kişi)'ü kararsızım seçeneğini, %4,9 (9 kişi)'u katılmıyorum seçeneğini, %2,2 (4 kişi)'si kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir.

Anket katılımcıları sakin kent hareketinin Uzundere'nin önemli mekânlarını markalaştıracağını düşünmektedir. Uzundere'nin sahip olduğu en önemli tarihsel yapılardan birisi olan Öşvank Kilisesi hem tarihi hem de din turizmi açısından önemli bir mekândır sakin kent hareketiyle bu gibi yapıların marka değerinin artacağına dair katılımcılar arasında yaygın bir görüş birliği bulunmaktadır.

2.9.3.19 İş Olanaklarına Etkisi

Yerel kalkınmayı sağlamak amacıyla olan ve yerel girişimciliği destekleyen hareketin bölgede iş olanaklarını artırması beklenmektedir. Anket katılımcılarının sakin kent hareketinin bölgede iş olanaklarının artırıp artırmadığına yönelik görüşleri Tablo 2.50.'de gösterilmektedir.

Tablo 2.49. Sakin Kent Hareketinin Uzundere’de İş Olanaklarına Etkisinin İncelenmesi

Sakin kent hareketi Uzundere’de iş olanaklarını artırmaktadır.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	31	17,2
Katılıyorum	58	32,2
Kararsızım	56	31,1
Katılmıyorum	23	12,8
Kesinlikle Katılmıyorum	12	6,7
Toplam	180	100

Uzundere de bulunun katılımcılara hareketin iş olanaklarına etkisi sorulmuş, katılımcıların %16,9 (31 kişi)’u bölgede iş olanaklarının artacağı görüşüne kesinlikle katıldığını, %31,7 (58 kişi)’si katıldığını belirtmiştir. Toplam katılımcıların %48,6 (89 kişi)’sı hareketin bölgede iş olanaklarını artıracaklarını düşünmektedir.

Ankette yer alan diğer ifadelerden, “sakin kent hareketi iş olanaklarını artırır.” ifadesine daha düşük katılım olmuştur, katılımcıların %51,4’ü iş olanaklarının artacağına olumlu bakmamaktadır. Dolayısıyla sakin kent hareketinin bölgede iş olanaklarını artırdığı ve halkın gelir düzeyine olumlu etkisi olduğu yönündeki görüşler diğer anket hükümlerine göre oldukça az destek gördüğü anlaşılmaktadır.

2.9.3.20 Destinasyonlara Etkisi

Sakin kent unvanını alan bir şehrin, turistik değeri olan doğal ve yapay çevreye sahip olması nedeniyle ziyaretçiler tarafından tercih edilmesi için bir nedendir. Katılımcıların hareketin destinasyona etkisi ile ilgili görüşleri aşağıdaki Tablo 2.51.’de gösterilmektedir.

Tablo 2.50. Sakin Kent Hareketinin Uzundere’de Gezilip, Görülecek Yerlerin Gelişmesine Etkisinin İncelenmesi

Sakin kent hareketi gezilip, görülecek yerlerin gelişmesine pek bir etkisi olmaz		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	10	5,5
Katılıyorum	34	18,7
Kararsızım	30	16,5
Katılmıyorum	57	31,3
Kesinlikle Katılmıyorum	51	28,0
Toplam	182	100

“*Sakin kent hareketi gezilip, görülecek yerlerin gelişmesine pek bir etkisi olmaz.*” ifadesine katılımcıların %5,5 (10 kişi)’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların %18,6 (34 kişi)’sı katılmadığını, %16,4 (30 kişi)’ü kararsız kaldığını, %31,1 (57 kişi)’i katılmadığını, %27,9 (51 kişi)’u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

2.9.3.21 Yerel Halkın Çevre Bilincine Etkisi

Çevre bilincinin gelişimi temiz bir çevrede yaşamak ve çevresel değerlerin varlığının sürdürülebilirliği açısından önemli bir konudur. Yerel halkın çevre bilincini belirlemek amacıyla katılımcılara, “*Yerel halkın çevre bilincinin yeterli düzeyde olmadığı düşüncesindeyim.*” yargısı yöneltilmiştir.

Tablo 2.51. Sakin Kent Hareketinin Uzundere’de Yerel Halkın Çevre Bilincinin Gelişimine Etkisinin İncelenmesi

Yerel halkın çevre bilincinin yeterli düzeyde olmadığı düşüncesindeyim.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	29	16,0
Katılıyorum	66	36,5
Kararsızım	43	23,8
Katılmıyorum	35	19,3
Kesinlikle Katılmıyorum	8	4,4
Toplam	181	100

Katılımcıların %15,8 (29 kişi)’i kesinlikle katıldığını, %36,1 (66 kişi)’i katıldığını, %23,5 (43 kişi)’i kararsız kaldığını, %19,1 (35 kişi)’i katılmadığını, %4,4 (8 kişi)’ü kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. 2 kişi geçersiz işaretleme yapmıştır.

Tablo 2.52.’deki veriler incelendiğinde yerel halkın çevre konusunda bilincinin yeterli düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır. Anket katılımcılarından sadece %23,4 (43 kişi)’ü halkın çevre bilincinin geliştiği görüşüne katıldığı görülmektedir.

2.9.3.22 Çevre Bilincinin Oluşmasında Yerel Yöneticilerin Etkinliği

Çevre bilincinin oluşmasında yerel yönetimlerin yeterli olup olmadığını belirlemek amacıyla katılımcılara “*Çevre bilincinin oluşumunda ilgililer kendilerine düşen görevi yeterince yerine getirmektedir.*” yargısı yöneltilmiştir.

Tablo 2.52. Sakin Kent Hareketinin Uzundere’de Çevre Bilincinin Oluşumunda İlgililerin Etkinliğinin İncelenmesi

Çevre bilincinin oluşumunda ilgililer kendilerine düşen görevi yeterince yerine getirmektedir.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	23	12,6
Katılıyorum	69	37,9
Kararsızım	60	33,0
Katılmıyorum	19	10,4
Kesinlikle Katılmıyorum	11	6,0
Toplam	182	100

Çevre bilincinin oluşumunda ilgililer kendilerine düşen görevi yeterince yerine getirmektedir yargısına katılımcıların %12,6 (23 kişi)’sı kesinlikle yöneticilerin halkın çevre bilincinin oluşturulmasında yeterli olduğu görüşündedir. Katılımcıların %37,7 (69 kişi)’si katıldığını, %32,8 (60 kişi)’i kararsız kaldığını, %10,4 (19 kişi)’ü katılmadığını ve %6 (11 kişi)’sı kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. 1 kişi de geçersiz işaretleme yapmıştır. Katılımcıların %39,3 (72 kişi)’ü yönetimin yeterliliği konusunda olumlu görüşü bulunmaktadır.

2.9.3.23 Uzundere’de Bulunan Kamu Kurumları Yeterli Düzeydedir.

İlçede bulunan kamu çalışanların ve özel sektör çalışanlarının kamu kurumlarının yeterliliği ile ilgili görüşleri alınmıştır.

Tablo 2.53. Uzundere’de Bulunan Kamu Kurumlarının Yeterliliğinin İncelenmesi

Uzundere’de bulunan kamu kurumları yeterli düzeydedir.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	32	17,6
Katılıyorum	66	36,3
Kararsızım	47	25,8
Katılmıyorum	17	9,3
Kesinlikle Katılmıyorum	20	11
Toplam	182	100

Katılımcıların %17,5 (32 kişi)’i kamu kurumlarının kesinlikle yeterli olduğu görüşündedir, %36,1 (66 kişi)’i yeterli olduğuna katılmaktadır. Ankete katılanların %25,7 (47 kişi)’si kararsız kalmak, %9,3 (17 kişi)’ü kurumların yeterliliğine katılmamakta, %10,9 (20 kişi)’u de kesinlikle katılmamaktadır. 1 kişi de geçersiz seçenek işaretlemiştir.

Kamu kurumlarının yeterliliğine katılımcıların %53,5'i olumlu cevap vermiştir. Kararsız kalan katılımcıların da dâhil edilmesiyle oran daha yükselmiş olacaktır. Uzundere'de bulunan kamu kurumlarının çalışanlar gözünde yeterli olduğu söylenebilir.

2.9.4 Sakin Kent Hareketinin Uzundere'ye Etkisinin Değerlendirilmesi

Sakin kent hareketinin Uzundere'nin çevresel varlıklarına, sosyal ve ekonomik hayatına etkisinin genel değerlendirilmesi Tablo 2.55.'te olduğu gibi yapılarak hangi alanı en çok etkilediği incelenmiştir.

Tablo 2.54. Sakin Kent Hareketin Uzundere'ye Etkisinin Ortalama Değerleri

Sıra		Ortalama	Değerlendirme
1	Yerel halkın yaşam kalitesine etkisi	1,92	Önemli
2	Yaşanılan şehrin sakin kent olmasından memnuniyet	1,74	Çok Önemli
3	Ekonomik kalkınmaya etkisi	2,34	Önemli
4	Yerel kimliğin korunmasına etkisi	1,89	Önemli
5	Çevresel değerlerin korunmasına etkisi	2,04	Önemli
6	Diğer kentlere göre tercih edilebilirliğine etkisi	1,91	Önemli
7	Yerel kalkınmaya etkisi	2,17	Önemli
8	Yerel halkın gelir düzeyine etkisi	2,41	Önemli
9	Sakin yemek hareketiyle işbirliği	2,24	Önemli
10	Çevreye kirliliğine etkisi	2,32	Önemli
11	Çevreye duyulan hassasiyete etkisi	2,13	Önemli
12	Doğal, turistik ve tarihi alanlara etkisi	1,83	Önemli
13	Biyoçeşitliliğe Etkisi	2,2	Önemli
14	Alternatif Turizme Etkisi	1,92	Önemli
15	Tanıtmaya Etkisi	1,83	Önemli
16	Bilinçli Ziyaretçiler Tarafından Tercih Edilmesine Etkisi	1,97	Önemli
17	Önemli Mekânların İmajına Etkisi	1,94	Önemli
18	Önemli Mekânların Markalaşmasına Etkisi	2,07	Önemli
19	İş Olanaklarına Etkisi	2,54	Önemli
20	Destinasyonlara Etkisi	2,48	Önemli
21	Yerel Halkın Çevre Bilincine Etkisi	3,39	Orta Düzeyde Önemli
22	Çevre Bilincinin Oluşmasında Yerel Yöneticilerin Etkinliği	2,67	Orta Düzeyde Önemli
23	Uzundere'de Bulunan Kamu Kurumları Yeterli Düzeydedir	2,62	Orta Düzeyde Önemli

Tablo 2,55'teki veriler sakin kent hareketin Uzundere'ye etkisine verilen yanıtların ortalaması alınarak oluşturulmuştur. Ortalama 1'e yaklaştıkça önem derecesi artmaktadır ve katılımcıların ilgili yargıya olan tepkilerinin olumlu şekilde etkilendiği sonucu çıkarılmalıdır.

En yüksek ortalama olan 3,39 değerine “*Yerel halkın çevre bilincinin yeterli düzeyde olduğu düşüncesindeyim.*” ifadesidir. En az katılımın olduğu “*yerel halkın çevre bilincine sahip olduğu*” hükmüne anket katılımcılarının katılmadığı konu ile ilgili olarak kararsızlığın bulunduğu anlaşılmaktadır.

En düşük değerine sahip olması nedeniyle en yüksek katılımın olduğu anlaşılan ve 1,74 ortalama değere sahip “*Yaşadığım şehrin Sakin Kent olmasından memnunum.*” yargısıdır. Katılımcıların yaşadıkları kentin sakin kent olmasından memnun oldukları ve bu ifadeye kesinlikle katıldıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 2.55’teki verilerin tamamının ortalaması alındığında 2,2 değeri bulunur. Bulunan sayı 1,81 - 2,60 aralığında olması nedeniyle “*Sakin kent hareketinin Uzundere’ye etkisi*” başlığı altındaki bölümde yer alan hüküm bildiren ifadelerin tamamı katılımcılar tarafından kabul edilmekte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Dolayısıyla katılımcılar, sakin kent hareketinin Uzundere’ye etkisinin olduğunu düşüncesindedirler.

2.9.5 Uzundere’nin Sakin Kent Unvanını Alması Neticesinde Gerçekleşen Veya Gerçekleşecek Faaliyetlere Yönelik Algı

Uzundere’nin sakin kent unvanına sahip olunmasının katkılarının analiz edilmesi açısından çalışanların sakin kente yönelik algılarını ortaya koyması önem kazanmıştır. Tablo 2.56’daki veriler, katılımcılarının görüşleri doğrultusunda One Sample T-Testi uygulanarak elde edilmiştir.

Tablo 2.55. Uzundere’nin Sakin Kent Unvanını Alması Neticesinde Gerçekleşen / Gerçekleşecek Faaliyetlere Yönelik Algıya Yönelik Ortalama Değerler

Sıra	Ortalama	Değerlendirme
1	2,78	Orta Düzeyde Önemli
2	2,85	Orta Düzeyde Önemli
3	2,64	Orta Düzeyde Önemli
4	2,72	Orta Düzeyde Önemli
5	2,60	Önemli
6	2,40	Önemli
7	2,39	Önemli
8	2,49	Önemli
9	3,02	Orta Düzeyde Önemli
10	2,90	Orta Düzeyde Önemli
11	2,60	Önemli
12	2,57	Önemli
13	2,26	Önemli
14	2,46	Önemli
15	2,45	Önemli

Tablodaki veriler incelendiğinde 2,26 ortalamayla “*Şehrin tarihi dokusu koruma altına alınmış ve sahiplenilmiştir.*” hükmü anket katılımcıları tarafından en çok kabul edilen ve en önemli olarak görülen seçenek olarak ortaya çıkmıştır. Bu nedenle Uzundere’nin sakin kent unvanını almasıyla şehrin tarihi değerlerine özen gösterildiği en çok kabul edilen görüştür.

3,02 ortalamaya sahip olan “*Çevre üniversitelerin şehre katkısı artmıştır.*” seçeneği ise katılımcılar tarafından en az kabul edilen seçenektir. Uzundere’nin gelişiminde çevre üniversitelerin katkısının olduğu görüşüne katılımcılar kararsız kalmaktadır.

2.10. ARAŞTIRMA BULGULARINA GÖRE FARKLILIK ANALİZLERİ

Araştırma verilerinin normal dağılıma uygun olup olmadığının belirlenmesi amacıyla normallik testi uygulanmıştır. Test sonuçlarının analizi p katsayısı dikkate alınarak, 0,05’ten küçük değerlerin normal dağılıma uygun olmadığı anlaşılmıştır. Normallik testinin sonuçları Tablo 2.57.’de gösterilmektedir

Tablo 2.56. Sakin Kent Hareketinin Uzundere’ye Etkisinin Normallik Testi

Cinsiyet		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	df	P	İstatistik	df	P
Etki1	Erkek	,267	132	,000	,786	132	,000
	Kadın	,220	46	,000	,835	46	,000
Etki2	Erkek	,303	132	,000	,739	132	,000
	Kadın	,256	46	,000	,777	46	,000
Etki3	Erkek	,247	132	,000	,857	132	,000
	Kadın	,181	46	,001	,908	46	,001
Etki4	Erkek	,243	132	,000	,832	132	,000
	Kadın	,276	46	,000	,811	46	,000
Etki5	Erkek	,279	132	,000	,831	132	,000
	Kadın	,331	46	,000	,784	46	,000
Etki6	Erkek	,268	132	,000	,799	132	,000
	Kadın	,292	46	,000	,766	46	,000
Etki7	Erkek	,317	132	,000	,813	132	,000
	Kadın	,224	46	,000	,872	46	,000
Etki8	Erkek	,196	132	,000	,888	132	,000
	Kadın	,196	46	,000	,878	46	,000
Etki9	Erkek	,287	132	,000	,852	132	,000
	Kadın	,273	46	,000	,830	46	,000
Etki10	Erkek	,290	132	,000	,825	132	,000
	Kadın	,215	46	,000	,864	46	,000
Etki11	Erkek	,315	132	,000	,818	132	,000
	Kadın	,207	46	,000	,831	46	,000
Etki12	Erkek	,297	132	,000	,765	132	,000

	Kadın	,251	46	,000	,784	46	,000
Etki13	Erkek	,274	132	,000	,860	132	,000
	Kadın	,283	46	,000	,847	46	,000
Etki14	Erkek	,281	132	,000	,791	132	,000
	Kadın	,257	46	,000	,802	46	,000
Etki15	Erkek	,277	132	,000	,791	132	,000
	Kadın	,264	46	,000	,782	46	,000
Etki16	Erkek	,294	132	,000	,816	132	,000
	Kadın	,305	46	,000	,793	46	,000
Etki17	Erkek	,280	132	,000	,810	132	,000
	Kadın	,326	46	,000	,782	46	,000
Etki18	Erkek	,272	132	,000	,835	132	,000
	Kadın	,284	46	,000	,847	46	,000
Etki19	Erkek	,195	132	,000	,901	132	,000
	Kadın	,224	46	,000	,875	46	,000
Etki20	Erkek	,221	132	,000	,880	132	,000
	Kadın	,224	46	,000	,877	46	,000
Etki21	Erkek	,239	132	,000	,893	132	,000
	Kadın	,203	46	,000	,881	46	,000
Etki22	Erkek	,190	132	,000	,904	132	,000
	Kadın	,276	46	,000	,832	46	,000
Etki23	Erkek	,235	132	,000	,878	132	,000
	Kadın	,209	46	,000	,892	46	,000

Anketin üçüncü bölümünde yer alan 23 hüküm bildiren ifade Tablo 2.57’de gösterildiği gibi kodlarla gösterilmektedir. Bu kodların açılımı aşağıdaki Tablo 2.58’de gösterildiği gibidir.

Tablo 2.57. Anketin Üçüncü Bölümünde Kullanılan Kodların Karşılığı

Kodlanan İfade	Ankette Yer Alan Hükümler
Etki1	Sakin kent, yerel halkın yaşam kalitesinin yükseltilmesi için iyi bir modeldir.
Etki2	Yaşadığım şehrin Sakin Kent olmasından memnunum.
Etki3	Sakin kentin ekonomik bakımdan yaşantıma olumlu katkı kazandıracağını düşünüyorum.
Etki4	Sakin kent olduktan sonra Uzundere’nin yerel kimliğinin ön plana çıkacağını düşünüyorum.
Etki5	Sakin kent olduktan sonra çevresel varlıkların korunmasının daha etkin bir şekilde sürdürüleceğini düşünüyorum.
Etki6	Sakin kent unvanını aldığı için Uzundere diğer Erzurum’un ilçelerine göre daha tercih edilebilir konuma ulaşmıştır.
Etki7	Sakin kent hareketi, yerel kalkınmayı sağlar.
Etki8	Sakin kent hareketi, yerel halkın gelir düzeyini artırır
Etki9	Sakin kent hareketi, geleneksel usullere göre yiyecek üreten sektörlerin açılmasını destekler.
Etki10	Sakin kent hareketi, çevre kirliliğine sebep olmaz.
Etki11	Sakin kent hareketi, çevreye duyulan hassasiyeti artırır.
Etki12	Sakin kent hareketi, Uzundere’nin doğal, turistik, tarihi ve çevresel alanlarına olan talebi artırır.
Etki13	Sakin kent hareketi, Uzundere’de bioçeşitliliğin artmasında etkili olur.
Etki14	Sakin kent hareketi, alternatif turizmin çeşitlenmesine yardımcı olur.

Etki15	Sakin kent hareketi, Uzundere'deki tarihi, turistik ve doğal varlıkların tanıtılmasında doğrudan etkilidir.
Etki16	Sakin kent hareketi, sayesinde Uzundere bilinçli ziyaretçiler tarafından daha çok tercih edilir.
Etki17	Sakin kent hareketi, Uzundere için önemli mekânların imajını yükseltir.
Etki18	Sakin kent hareketi, Uzundere için önemli mekânların markalaşmasında önemli bir rol oynar.
Etki19	Sakin kent hareketi, bölgede iş olanaklarını artırır.
Etki20	Sakin kent hareketi, Uzundere'de gezilip, görülecek yerlerin gelişmesin de etkisi bulunmaktadır.
Etki21	Yerel halkın çevre bilincinin yeterli düzeyde olmadığı düşüncesindeyim.
Etki22	Çevre bilincinin oluşumunda ilgililer kendisine düşen görevi yeterince yerine getirmektedir.
Etki23	Uzundere'de bulunan kamu kurumları yeterli düzeydedir.

Normal dağılmayan verilerin analizinde parametrik olmayan (Nonparametrik) testler olan Kruskal Wallis veya (Two Independent Samples) iki bağımsız örneklem testleri uygulanmıştır (Yanık, 2013: 63). Tablo 2.58.'de ki verilere göre *P* değerinin tüm 23 seçenek için $p < 0,05$ olduğundan verilerin normal dağılıma uygun olmadığı ve parametrik olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Parametrik olmayan testlerde, Kruskal-Wallis H veya iki bağımsız örneklem uygulanarak verilerin analizi yapılmaktadır. Bu nedenle anket verilerinin incelenmesi yapılırken birbirinden bağımsız iki ya da daha fazla grubun (örneklem) bağımlı bir değişkene ilişkin ölçümlerinin için Kruskal-Wallis H veya iki bağımsız örneklem testlerinin uygulanmıştır. Üç ve daha fazla gruba ilişkin dağılımın karşılaştırılması sonucu gruplar arasında anlamlı bir fark bulunması durumunda farklılığın kaynağını tespit etmek amacıyla gruplar, ikili olarak Mann-Whitney U testi ile karşılaştırılmıştır.

Tablo 2.58.Uzundere'nin Sakin Kent Unvanını Alması Neticesinde Gerçekleşen / Gerçekleşecek Faaliyetlere Yönelik Algı Normallik Dağılımı

Cinsiyet		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	df	P	İstatistik	df	P
Ko1	Erkek	,237	136	,000	,905	136	,000
	Kadın	,261	46	,000	,886	46	,000
Ko2	Erkek	,266	136	,000	,890	136	,000
	Kadın	,193	46	,000	,912	46	,002
Ko3	Erkek	,221	136	,000	,910	136	,000
	Kadın	,163	46	,004	,918	46	,003
Ko4	Erkek	,222	136	,000	,904	136	,000
	Kadın	,239	46	,000	,901	46	,001
Ko5	Erkek	,207	136	,000	,903	136	,000
	Kadın	,223	46	,000	,899	46	,001
Ko6	Erkek	,278	136	,000	,872	136	,000
	Kadın	,274	46	,000	,880	46	,000
Ko7	Erkek	,245	136	,000	,880	136	,000

	Kadın	,217	46	,000	,882	46	,000
Ko8	Erkek	,255	136	,000	,880	136	,000
	Kadın	,187	46	,000	,913	46	,002
Ko9	Erkek	,162	136	,000	,925	136	,000
	Kadın	,282	46	,000	,866	46	,000
Ko10	Erkek	,216	136	,000	,911	136	,000
	Kadın	,214	46	,000	,906	46	,001
Ko11	Erkek	,254	136	,000	,897	136	,000
	Kadın	,230	46	,000	,898	46	,001
Ko12	Erkek	,250	136	,000	,900	136	,000
	Kadın	,207	46	,000	,905	46	,001
Ko13	Erkek	,284	136	,000	,864	136	,000
	Kadın	,298	46	,000	,857	46	,000
Ko14	Erkek	,255	136	,000	,887	136	,000
	Kadın	,199	46	,000	,878	46	,000
Ko15	Erkek	,279	136	,000	,872	136	,000
	Kadın	,254	46	,000	,881	46	,000

Anketin son bölümünde yer alan 15 hüküm bildiren ifade Tablo 2.59'da gösterildiği gibi kodlarla gösterilmektedir. Bu kodların açılımı aşağıdaki Tablo 2.60'ta gösterildiği gibidir.

Tablo 2.59. Anketin Son Bölümünde Kullanılan Kodların Karşılığı

Kodlanan İfade	Ankette Yer Alan Hükümler
Ko1	Uzundere'nin sakin kent olması ile alt yapı sorunları azalmıştır.
Ko2	Uzundere'nin sakin kent olması ile ulaşım imkanları gelişmiştir.
Ko3	Uzundere'nin sakin kent olması ile rekabet avantajı sağlamıştır.
Ko4	Uzundere'nin sakin kent olması ile yerel tedarikçilerin sayısı artmıştır.
Ko5	Uzundere'nin sakin kent olması ile yatırımcılar için cazip hale gelmiştir.
Ko6	Uzundere'nin sakin kent olması ile yerel girişimcilik artmıştır.
Ko7	Uzundere'nin sakin kent olması ile kadın girişimcilerin sayısı artmıştır.
Ko8	Uzundere'nin sakin kent olması ile sosyal sorumluluk projeleri artmıştır.
Ko9	Uzundere'nin sakin kent olması ile çevre üniversitelerin şehre katkısı artmıştır.
Ko10	Uzundere'nin sakin kent olması ile kültür, sanat ve diğer eğlence aktivitelerin sayısı artmıştır.
Ko11	Uzundere'nin sakin kent olması ile halkın çevreye olan farkındalığı artmıştır.
Ko12	Uzundere'nin sakin kent olması ile işletmelerin çevreye olan duyarlılığı artmıştır.
Ko13	Uzundere'nin sakin kent olması ile şehrin tarihi dokusu koruma altına alınmış ve sahiplenilmiştir.
Ko14	Uzundere'nin sakin kent olması ile şehirde planlı gelişim başlamıştır.
Ko15	Uzundere'nin sakin kent olması ile şehirdeki asayiş ve güvenlik artmıştır.

Tablo 2.59. verilere göre, Uzundere'nin sakin kent unvanını alması neticesinde gerçekleşen / gerçekleşecek faaliyetlere yönelik algıya yönelik uygulanan normallik

dağılım verileri, normal dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmaktadır. Çünkü $p < 0,05$ olması normal dağılım göstermediği anlamına gelmektedir.

Anketin Uzundere'nin sakin kent unvanını alması neticesinde gerçekleşen / gerçekleşecek faaliyetlere yönelik algının analizinin yapıldığı bölümde yer alan yargıların hiç birisi normal dağılıma uymamaktadır. Bu nedenle verilerin analizinde normal dağılmayan (Nonparametrik) testler olan Kruskal Wallis veya iki bağımsız örneklem testleri uygulanmıştır.

Kruskal-Wallis H testi, birbirinden bağımsız iki ya da daha fazla grubun (örneklem) bağımlı bir değişkene ilişkin ölçümlerinin karşılaştırılarak iki dağılım arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacı ile kullanılan bir testtir (istatistikanaliz.com, 2017). Bu nedenle Kruskal Wallis testi normal dağılım göstermeyen üç veya daha fazla sayıda grubun ortalamaları arasındaki farklılığın anlamlılığını test amacıyla kullanılmıştır (Otrar, 2017). Analizi yapılacak verilerin 2 kategoriye ayrılması durumunda ise veriler arasında fark olup olmadığını test etmek amacı ile iki bağımsız örneklem testi kullanılmıştır.

2.10.1 Sakin Kent Hareketinin Uzundere'ye Etkisinin Farklılık Analizleri

Sakin kent hareketinin Uzundere'ye etkisi cinsiyete, çalışma sektörüne, yaşa ve haneye giren toplam aylık gelire göre olmak üzere 4 farklı kategoride analiz edilmiştir.

2.10.1.1 Cinsiyete Göre Farklılık Analizi

Ankette “Kadın” ve “Erkek” olmak üzere iki kategoride cinsiyet bilgileri bulunmaktadır. Uygulanan anketin 3. bölümünde yer alan “*Sakin Kent Hareketinin Uzundere'ye Etkisi*” başlığı altında yer alan 23 hüküm bildiren ifadenin cinsiyete göre analizi yapılmıştır. Analizin cinsiyete göre yapılması ve cinsiyet kategorisinde iki farklı değişkenin olması nedeniyle iki bağımsız örneklem (Two Independent Samples) testi uygulanmıştır.

Tablo 2.60. Sakin Kent Hareketinin Uzundere’ye Etkisinin Cinsiyete Göre Farklılık Analizi

	Mann-Whitney U	Z	Anlamlılık (P)
Etki1	2922,500	-,784	0,433
Etki2	2953,000	-,697	0,485
Etki3	2530,000	-2,010	0,044
Etki4	3051,000	-,345	0,730
Etki5	3039,500	-,387	0,699
Etki6	2786,500	-1,183	0,237
Etki7	2951,000	-,695	0,487
Etki8	2748,000	-1,282	0,200
Etki9	2792,000	-1,224	0,221
Etki10	2989,000	-,543	0,587
Etki11	3119,000	-,109	0,913
Etki12	2973,500	-,626	0,532
Etki13	3093,000	-,198	0,843
Etki14	2933,500	-,755	0,450
Etki15	2904,500	-,863	0,388
Etki16	3126,500	-,085	0,932
Etki17	2968,000	-,561	0,575
Etki18	2830,000	-1,102	0,270
Etki19	2760,500	-1,164	0,244
Etki20	3113,000	-0,50	0,960
Etki21	2998,500	-,360	0,719
Etki22	3070,000	-,272	0,785
Etki23	2976,500	-,582	0,561

a. Gruplama Değişkeni: cinsiyet

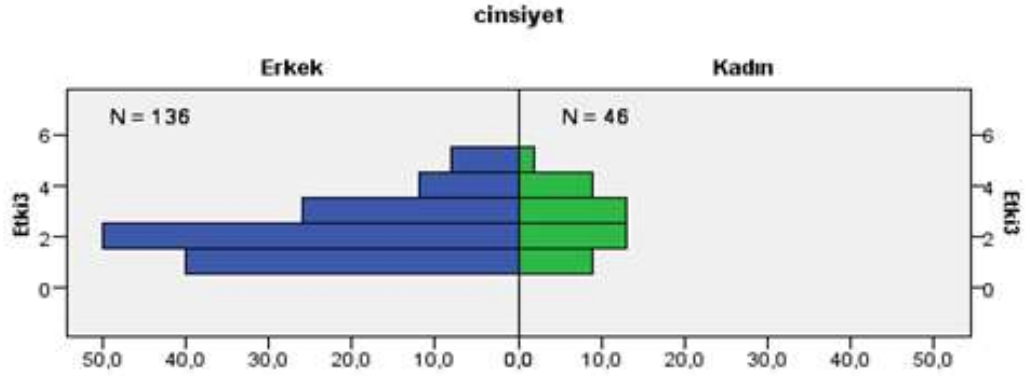
Cinsiyet bilgilerine göre farklılık analizi için oluşturulan hipotezler;

H0: Cinsiyete göre sakın kent hareketinin Uzundere’ye etkisi bulunmamaktadır.

H1: Cinsiyet göre sakın kent hareketinin Uzundere’ye etkisi bulunmaktadır.

Analiz sonuçlarına göre 23 hüküm bildiren ifadenin yalnızca “Etki3” kodu ile ifade edilen seçenekte cinsiyete göre anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna göre Etki3 hariç, diğer seçenekler için $p > 0,05$ olduğundan cinsiyet ile sakın kent hareketinin Uzundere’ye etkisi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur. Böylece H0 hipotezinin reddedilerek H1 hipotezinin kabul edilir.

Sakin kent hareketinin Uzundere'ye etkisinin cinsiyete göre farklılığının incelendiği Tablo 2.61.'teki verilere göre sakin kent hareketinin Uzundere'ye etkisine yönelik kadınlar ile erkekler arasında görüş birliği bulunmaktadır. Ancak sadece tabloda Etki3 olarak gösterilmiş olan “*Sakin kentin ekonomik bakımdan yaşantıma olumlu katkı kazandıracağını düşünüyorum*” yargısı için cinsiyete göre anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Şekil 2.2. Cinsiyete Göre Sakin Kentin Ekonomik Bakımdan Hayata Olumlu Katkı Sağlayacağı Düşüncesin İncelenmesi

“*Sakin kentin ekonomik bakımdan yaşantıma olumlu katkı kazandıracağını düşünüyorum.*” hükmünü bildiren ifadesi iki bağımsız örneklem testine göre; $p < 0,05$ iken $0,044 < 0,05$ olduğundan, veriler arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirlenmiştir.

Dolayısıyla cinsiyet ile sakin kentin ekonomik bakımdan yaşantısına olumlu katkı kazandıracağını düşünenler arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve erkeklerin kadınlara göre ekonomik bakımdan yaşantılarına sakin kent hareketinin olumlu katkısı olacağına olan düşüncenin daha baskın olduğu belirlenmiştir.

2.10.1.2 Çalışma sektörüne göre farklılık analizi

Ankette “Kamu Sektörü” ve “Özel Sektör” olmak üzere iki seçenekte çalışma sektör bilgileri bulunmaktadır. Uygulanan anketin 3. Bölümünde yer alan “*Sakin Kent Hareketinin Uzundere'ye Etkisi*” başlığı altında yer alan 23 hüküm bildiren ifadenin çalışma sektörüne göre analizi çalışma sektörü kategorisinde iki farklı değişken olduğundan iki bağımsız örneklem testi uygulanmıştır.

Tablo 2.61. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'ye Etkisinin Çalışma Sektörüne Göre Farklılık Analizi

	Mann-Whitney U	Z	Anlamlılık (P)
Etki1	3925,000	-,274	0,784
Etki2	3294,000	-2,250	0,024
Etki3	3938,000	-,121	0,904
Etki4	3578,000	-1,334	0,182
Etki5	3611,000	-1,243	0,214
Etki6	3322,000	-2,016	0,044
Etki7	3198,000	-2,517	0,012
Etki8	3367,000	-1,830	0,067
Etki9	3871,500	-,433	0,665
Etki10	3411,500	-1,791	0,073
Etki11	3497,000	-1,569	0,117
Etki12	3459,500	-1,735	0,083
Etki13	3930,500	-,255	0,798
Etki14	3297,500	-2,206	0,027
Etki15	3370,500	-2,000	0,046
Etki16	3685,000	-1,020	0,308
Etki17	3330,000	-2,015	0,044
Etki18	3512,500	-1,528	0,126
Etki19	3717,000	-,675	0,500
Etki20	3239,500	-2,139	0,032
Etki21	3506,000	-1,256	0,209
Etki22	3619,500	-1,178	0,239
Etki23	3400,500	-1,814	0,070

a. Gruplama Değişkeni: Çalışma durumu

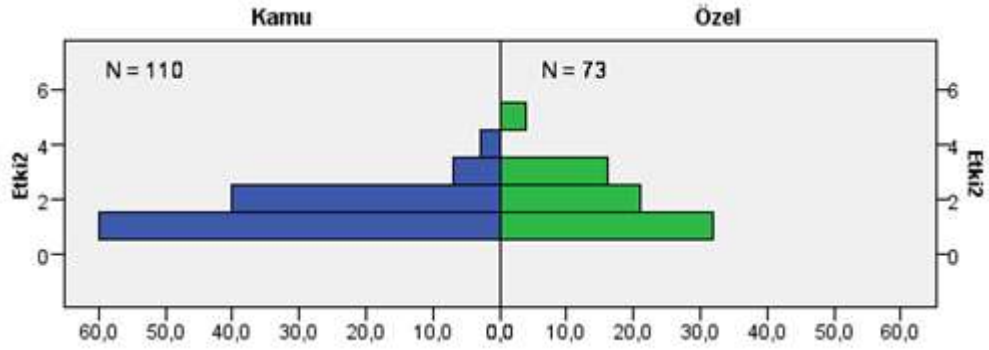
Çalışma sektörü bilgilerine göre farklılık analizi için oluşturulan hipotezler;

H0: Çalışılan sektör ile sakin kent hareketinin Uzundere'ye etkisi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

H1: Çalışılan sektör ile sakin kent hareketinin Uzundere'ye etkisi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Analiz sonuçlarına göre $p > 0,05$ olan yargıların, çalışma sektörü ile sakin kent hareketinin Uzundere'ye etkisi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur. Bu nedenler H0 hipotezinin reddedilerek H1 hipotezinin kabul edilir.

Tablo 2.62.'deki verilere göre “p” değerinin 0,05'ten küçük olduğu ifadeler ile çalışma sektörü arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Buna göre “p” değerinin 0,024 olduğu Etki2 olarak kodlanan “Yaşadığım şehrin Sakin Kent olmasından memnunum” yargısı ile çalışma sektörü arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

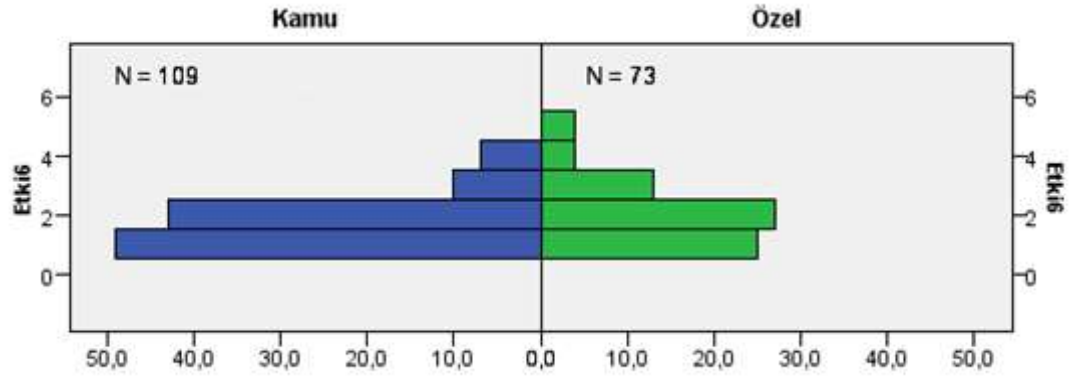

Şekil 2.3. Çalışma Sektörüne Göre Yaşanılan Şehrin Sakin Kent Olmasından Memnuniyet

$p < 0,05$ iken $0,024 < 0,05$ olduğundan çalışma sektörü ile yaşanılan şehrin sakin kent olması arasında anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. İlişkinin katsayısı pozitif olduğundan ve kamu sektörü için 1 kodu, özel sektör için 2 kodu kullanıldığından ilişkinin yönü kamudan özele doğru artmaktadır. Dolayısıyla kamu sektörüne göre özel sektör çalışanları yaşadığı şehrin sakin kent olmasından daha fazla memnun olduğu görülmektedir.

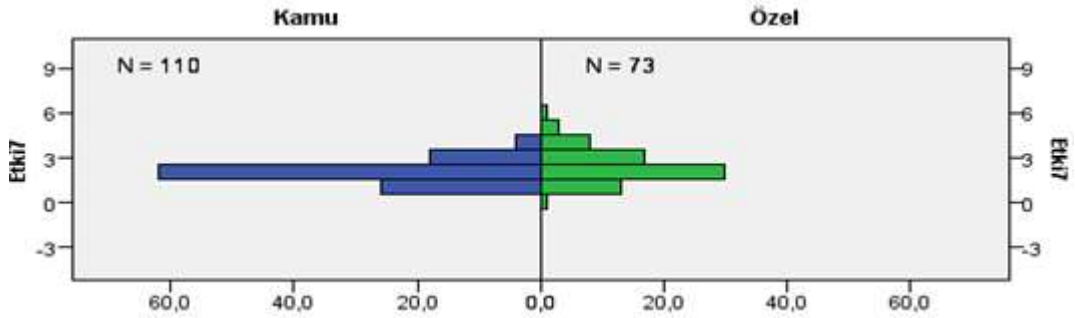
Ankette yer alan “Sakin kent unvanını aldığı için Uzundere diğer Erzurum ilçelerine göre daha tercih edilebilir konuma ulaşmıştır” hükmüne verilen cevapların çalışma sektörüne göre farklılaştığı bilgisine ulaşılmıştır. Buna göre; $p < 0,05$ iken $0,044 < 0,05$ olması nedeniyle Uzundere'nin Erzurum'un diğer ilçelerine göre tercih edilebilirliğini düşünenler ile çalışma sektörü arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

“p” katsayısının pozitif olması nedeniyle kamu sektöründe çalışanlardan özel sektöre doğru pozitif bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Dolayısıyla özel sektör çalışanları, kamu sektör çalışanlarına göre Uzundere'nin daha tercih edilebilir bir konuma ulaştığını düşünmektedirler.

Şekil 2.4. Çalışma Sektörüne Göre Uzundere'nin Erzurum'un Diğer İlçelerine Göre Daha Tercih Edilebilir Bir Konuma Ulaştığı Düşüncesinin İncelenmesi

Yapılan analize göre sakin kent hareketinin yerel kalkınmayı sağladığı yargısıyla çalışma sektörü arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Buna göre; $p < 0,05$ iken $0,012 < 0,05$ olduğundan sakin kent hareketi, Uzundere'de yerel kalkınmayı sağlamaktadır hükmü ile çalışma sektörü arasındaki pozitif yönlü bir ilişki bulunmaktadır.

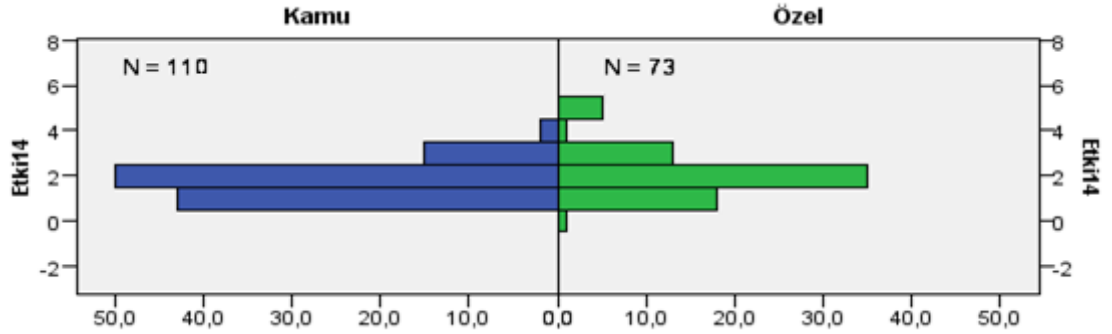

Şekil 2.5. Çalışma Sektörüne Göre Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Yerel Kalkınmayı Sağlamaktadır Görüşü

İlişkiye göre özel sektör çalışanları, kamu sektör çalışanlarına göre sakin kent hareketinin Uzundere'nin yerel kalkınmasını daha fazla sağlayacağını düşünmektedirler.

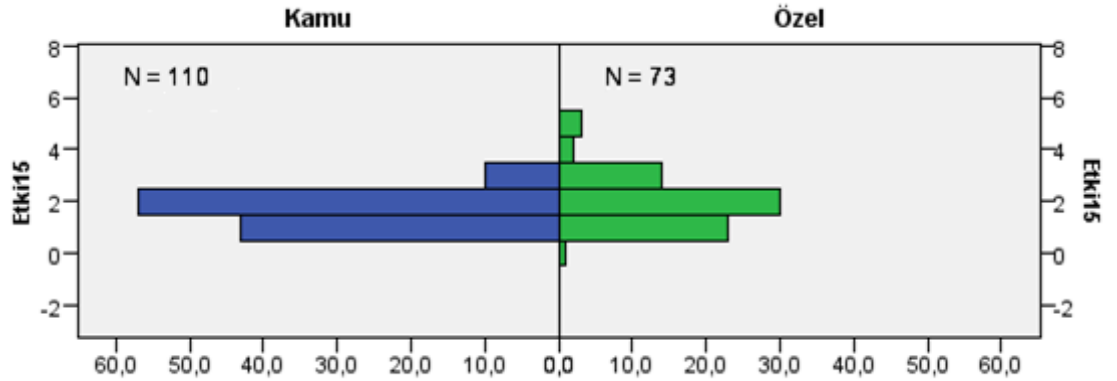
Yine anketin 3. bölümünde yer alan Etki14 kodu ile ifade edilen "Sakin kent hareketi Uzundere'de alternatif turizmin çeşitlenmesine yardımcı olur" yargısı ile çalışma sektörü arasında anlamlı bir ilişki olduğu yapılan test ile belirlenmiştir. Test sonuçlarına göre $p < 0,05$ iken $0,27 < 0,05$ olduğundan, çalışma sektörüne göre Sakin kent hareketi Uzundere'de alternatif turizmin çeşitlenmesine yardımcı olur hükmü arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu nedenle özel sektör çalışanlarının,

kamu sektör çalışanlarına göre sakin kent hareketinin Uzundere’de alternatif turizmin çeşitlenmesine yardımcı olacağı görüşüne daha fazla katıldığı söylenebilir.

Şekil 2.6. Çalışma Sektörüne Göre Uzundere’de Alternatif Turizmin Çeşitleneceği Görüşü

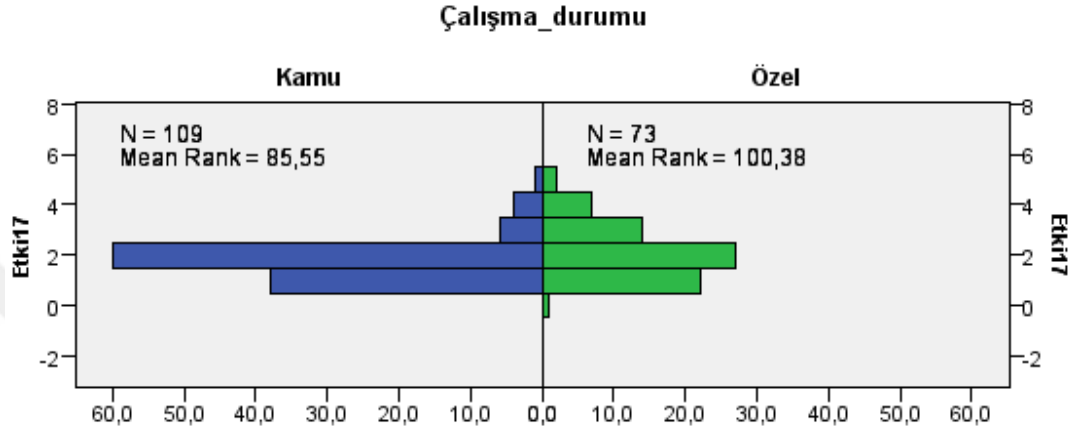
Uzundere’de sakin kent hareketinin tarihi, turistik ve doğal varlıkların tanıtılmasında etkili olacağı görüşünün çalışma sektörüne göre değerlendirilmesi yapıldığına anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Şekil 2.7. Çalışma Sektörüne Göre Uzundere’nin Tarihi, Turistik ve Doğal Varlıkların Tanıtımına Etkisi

İlişkiye göre; $p < 0,05$ iken $0,046 < 0,05$ olduğundan çalışma sektörü ile hareketin tarihi, turistik ve doğal varlıkların tanıtılmasında etkili olduğu görüşü arasında pozitif yönlü özel sektörden kamu sektörüne doğru anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Dolayısıyla sakin kent hareketinin Uzundere’nin tarihi, turistik ve doğal varlıklarının tanıtılmasında özel sektör çalışanlarının, kamu sektör çalışanlarına göre daha fazla etkili olduğunu düşünmektedirler.

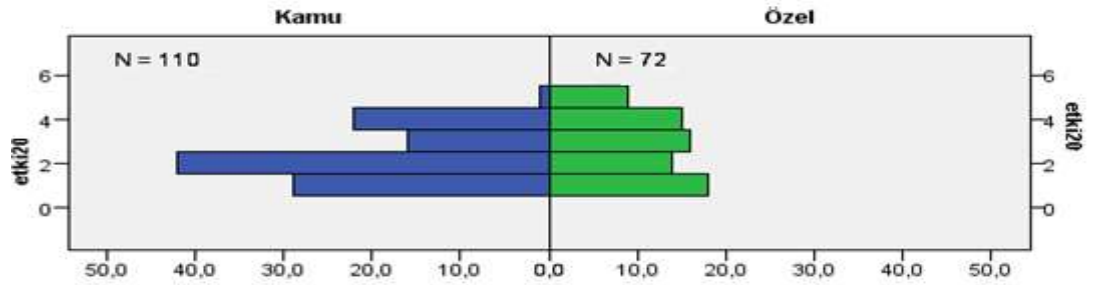
Uzundere'nin tarihi, turistik ve doğal varlıkların tanıtımına etkisinin olup olmadığının araştırıldığı ve Tablo 2.62.'de gösterilen ifadeye göre çalışma sektörü ile anlamlı bir ilişkisi olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bulguya göre; $p < 0,05$ iken $0,044 < 0,05$ olduğundan sakin kent hareketinin Uzundere'nin önemli mekanlarının imajının artmasında çalışma sektörü açısından pozitif yönlü ilişki olduğu yorumu yapılabilir.

Şekil 2.8. Çalışma Sektörüne Göre Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Önemli Mekânların İmajına Etkisi

Ulaşılan sonuca göre sakin kent hareketinin Uzundere'de önemli mekânların imajının yükselmesinde etkili olduğu düşüncesine olana kanaatin özel sektör çalışanlarından kamu sektör çalışanlarına doğru arttığı söylenebilir.

Sakin kent hareketinin Uzundere'nin gezilip görülecek alanların gelişmesine etkisinin olup olmamasının sorgulandığı anketin bu bölümünde yer alan 20. hükme, verilen cevaplar ile anket katılımcılarının kamu veya özel sektör çalışanı olması arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu ilişkiye göre özel sektör çalışanları kamu çalışanlarına göre bu ifadeye daha fazla katılmaktadırlar.

Şekil 2.9.Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Gezilip Görülecek Alanlarının Gelişmesine Etkisinin Olup Olmaması İle Çalışma Sektörü Arasındaki İlişki P katsayısının, $p < 0,05$ iken $0,032 < 0,05$ olması ve katsayının işaretinin pozitif olması nedeniyle anket katılımcılarından özel sektör çalışanlarının, kamu çalışanlarına göre Uzundere'nin gezilip görülecek yerlerinin gelişeceğine olan inancın daha fazla baskın olduğu anlaşılmaktadır.

2.10.1.3 Yaşa göre farklılık analizi

Uygulanan anketin 3. bölümünde yer alan “*Sakin Kent Hareketinin Uzundere’ye Etkisi*” başlığı altında yer alan 23 hüküm bildiren ifadenin yaşa göre analizi yapılmıştır. Analize konu olan yaş kategorisinde ikiden fazla değişken olduğundan Kruskal Wallis testi uygulanmıştır.

Yaş kategorisinde 8 farklı gruplama bulunmaktadır. Yapılan analiz sonucu yalnızca anketin 3. bölümünde yer alan “Etki23” kodu ile ifade edilmiş olan “*Uzundere’de bulunan kamu kurumları yeterli düzeydedir*” hükmünün yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

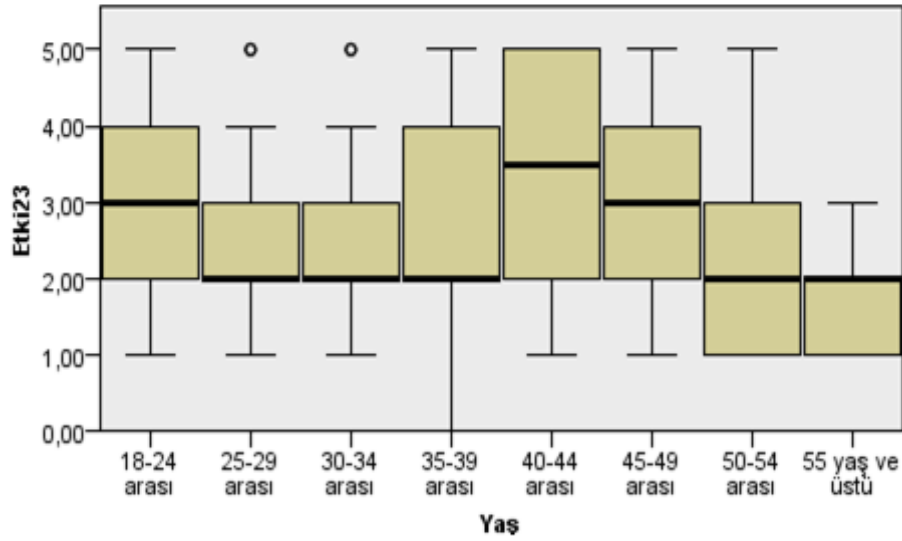
Tablo 2.62. Sakin Kent Hareketinin Uzundere’ye Etkisinin Yaşa Göre Farklılık Analizi

	Ki-kare	df	Anlamlılık (P)
Etki1	5,342	7	0,618
Etki2	7,288	7	0,400
Etki3	4,701	7	0,696
Etki4	5,292	7	0,624
Etki5	13,003	7	0,072
Etki6	1,386	7	0,986
Etki7	6,688	7	0,462
Etki8	8,410	7	0,298
Etki9	5,298	7	0,624
Etki10	6,174	7	0,520
Etki11	6,649	7	0,466
Etki12	8,823	7	0,266
Etki13	11,612	7	0,114
Etki14	7,800	7	0,351
Etki15	4,746	7	0,691
Etki16	12,789	7	0,077
Etki17	6,572	7	0,475
Etki18	11,351	7	0,124
Etki19	8,539	7	0,287
Etki20	7,373	7	0,391
Etki21	3,003	7	0,885
Etki22	7,873	7	0,344
Etki23	16,807	7	0,019

a. Kruskal Wallis Testi

b. Gruplama Değişkeni: Yaş

Analize göre Uzundere’de bulunan kamu kurumlarının yeterliliğine olan kamu yaşıya göre pozitif yönde artmaktadır. Buna göre; $p < 0,05$ iken $0,019 < 0,05$ olduğundan Uzundere’de bulunan kamu kurumları yaşıya anlamlı bir ilişki sergilemektedir. Katılımcıların yaşı arttıkça Uzundere’de bulunan kamu kurumlarının yeterli olduğuna yönelik görüş baskındır.

Şekil 2.10. Yaşa Göre Uzundere’de Bulunan Kamu Kurumlarının Yeterliliği

Anketin demografik veriler kısmında yer alan “İşinizde kaç yıldır çalışmaktasınız?” sorusuna verilen cevaplara göre yapılan farklılık analizinde sakin kent hareketinin Uzundere’ye etkisi başlığı altında bulunan 23 hüküm bildiren ifadenin hiçi birisi ile anlamlı bir ilişkisi olmadığı bilgisine ulaşılmıştır.

2.10.1.4 Haneye Giren Toplam Gelire Göre Farklılık Analizi

Anket katılımcıları 6 farklı grupta ifade edilmeye çalışılan gelir kategorisine ayrılarak aylık hanelerine giren gelir miktarı belirlenmeye çalışılmıştır. Hanesine giren aylık toplam gelire göre sakin kent hareketinin Uzundere’ye etkisine yönelik katılımcı fikirlerinin değişip değişilmediği incelenmiştir. Analiz sonuçları Tablo 2.64.’te gösterilmiştir.

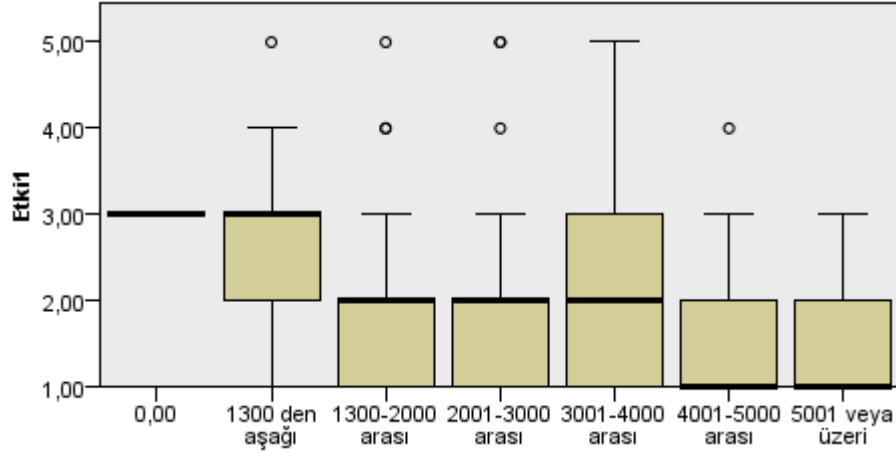
Tablo 2.63. Sakin Kent Hareketinin Uzundere’ye Etkisinin Gelire Göre Farklılık Analizi

	Ki-kare	df	Anlamlılık (P)
Etki1	11,803	5	0,038
Etki2	6,126	5	0,294
Etki3	5,838	5	0,322
Etki4	5,752	5	0,331
Etki5	8,000	5	0,156
Etki6	3,585	5	0,611
Etki7	5,824	5	0,324
Etki8	5,172	5	0,395
Etki9	6,625	5	0,250
Etki10	4,753	5	0,447
Etki11	5,226	5	0,389
Etki12	9,172	5	0,102
Etki13	8,236	5	0,144
Etki14	8,745	5	0,120
Etki15	13,943	5	0,016
Etki16	17,964	5	0,003
Etki17	15,144	5	0,010
Etki18	13,875	5	0,016
Etki19	10,791	5	0,056
Etki20	10,402	5	0,065
Etki21	4,221	5	0,518
Etki22	5,772	5	0,329
Etki23	1,120	5	0,952
a. Kruskal Wallis Test			
b. Gruplama Değişkeni: Aylık Gelir			

Tablo 2.64.’te yer alan verilere göre sakin kent hareketinin Uzundere’ye etkisinin katılımcı hanesine giren toplam gelire göre anlamlı bir ilişkisi olduğu belirlenen 5 farklı hüküm bildiren ifade bulunmaktadır.

a.) Sakin kent, yerel halkın yaşam kalitesinin yükseltilmesi için iyi bir modeldir yargısı ile katılımcıların hanesine giren toplam gelir ilişkisi.

Anketin 3. bölümünde yer alan Etki1 kodu ile ifade edilmiş “*Sakin kent, yerel halkın yaşam kalitesinin yükseltilmesi için iyi bir modeldir*” hükmüne katılımın katılımcı hanesine giren toplam gelire göre arttığı belirlenmiştir. Çünkü $p < 0,05$ iken $0,038 < 0,05$ olduğundan ve katsayının işareti pozitif olduğundan artan yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir.

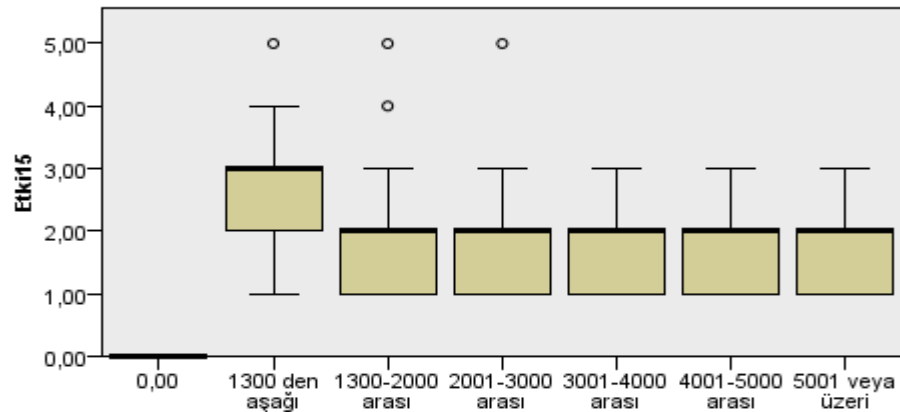

şekil 2.11. Sakin Kent, Yerel Halkın Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi İçin İyi Bir Modeldir Yargısı İle Katılımcıların Hanesine Giren Gelir İlişkisi

Katılımcıların hanelerine giren aylık toplam gelir arttıkça, sakin kent hareketinin Uzundere’de yaşayan yerel halkın yaşam kalitesini yükselteceğine olan inanının artacağı yorumu yapılabilir.

b.) Sakin kent hareketi Uzundere’deki tarihi, turistik ve doğal varlıkların tanıtılmasında doğrudan etkilidir yargısı ile katılımcıların hanesine giren toplam gelir ilişkisi.

Yine anketin 3. bölümünde yer alan 15. “Sakin kent hareketi Uzundere’deki tarihi, turistik ve doğal varlıkların tanıtılmasında doğrudan etkilidir” hükmüyle katılımcı hanesine giren aylık toplam gelir arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

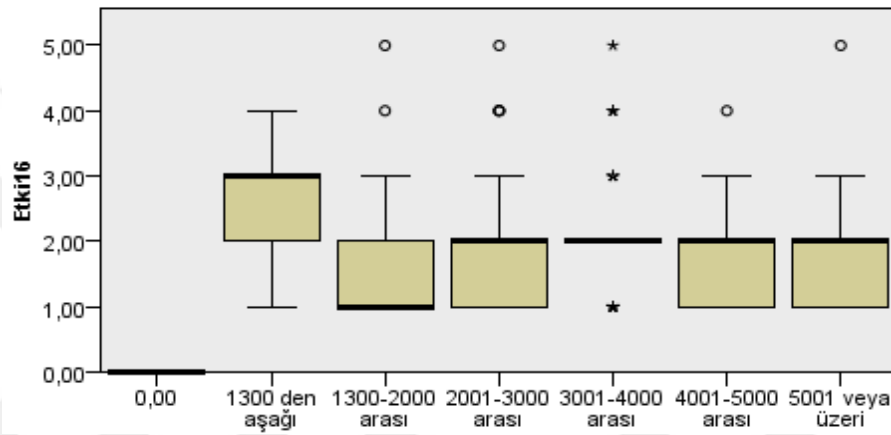
şekil 2.12. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Tarihi, Turistik Ve Doğal Varlıklarının Tanıtılmasında Etkinliği İle Katılımcıların Aylık Toplam Gelir İlişkisi

Bu ilişkiye göre, $p < 0,005$ İken $0,016 < 0,05$ olduğundan ve katsayının işareti pozitif olduğundan katılımcıların arasında hane giren aylık toplam gelir miktarı arttıkça,

sakin kent hareketinin Uzundere'deki tarihi, turistik ve doğal varlıkların tanıtılmasında etkili olduğuna yönelik inanışta artmaktadır.

c.) Sakin kent hareketi sayesinde Uzundere'nin bilinçli ziyaretçiler tarafından ziyaret edilmektedir yargısı ile katılımcıların hanesine giren aylık toplam gelir ilişkisi.

Sakin kent hareketi sayesinde Uzundere'nin bilinçli ziyaretçiler tarafından ziyaret edildiğine olan inanış ile katılımcıların aylık toplam geliri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

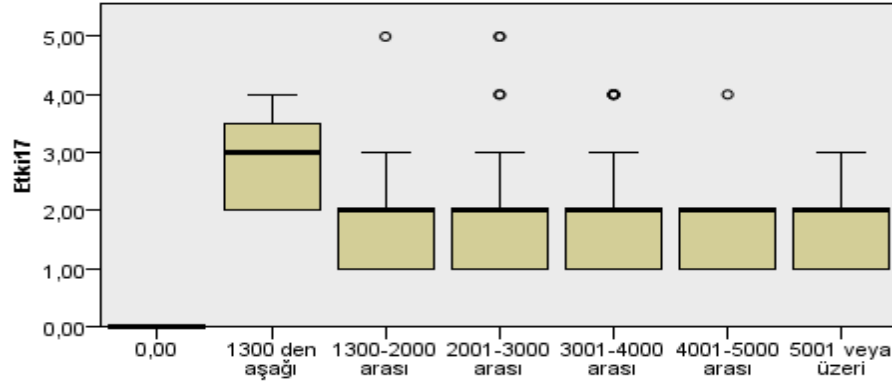

Şekil 2.13. Sakin Kent Hareketi Sayesinde Uzundere'yi Ziyaret Eden Bilinçli Ziyaretçilerin Arttığı Düşüncesi İle Aylık Toplam Gelir İlişkisi

Yapılan analiz sonuçlarına göre, $p < 0,05$ iken $0,003 < 0,05$ ve “p” katsayısının yönü pozitif olması nedeniyle katılımcıların aylık toplam gelir seviyesi arttıkça sakin kent hareketi sayesinde bilinçli ziyaretçilerin Uzundere'yi ziyaret ettiğine yönelik düşünce baskın gelmektedir.

d.) Sakin kent hareketi Uzundere için önemli mekânların imajını yükseltmektedir yargısı ile katılımcıların hanesine giren aylık toplam gelir ilişkisi.

Anketin 3. bölümü içerisinde yer alan 17. ifade olan “Sakin kent hareketi Uzundere için önemli mekânların imajını yükseltmektedir” hükmü ile katılımcıların hanesine giren aylık toplam gelir seviyesi arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 2.14. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'nin Önemli Mekânlarının İmajını Yükseltmesine Olan İnanç İle Katılımcıların Aylık Toplam Gelir İlişkisi

Yapılan test sonuçlarına göre, $p < 0,05$ iken $0,003 < 0,05$ ve “p” katsayısının yönü pozitif olduğundan katılımcıların aylık toplam geliri arttıkça sakin kent hareketinin Uzundere'nin önemli mekânlarının imajını yükselttiğine yönelik düşünce de artmaktadır.

2.10.2 Uzundere'nin Sakin Kent Unvanını Alması Neticesinde Gerçekleşen / Gerçekleşecek Faaliyetlere Yönelik Algıya Yönelik Farklılık Analizi

Sakin kent unvanı alan Uzundere'de gerçekleşen / gerçekleşecek faaliyetlere yönelik algı; cinsiyete göre, çalışma sektörüne göre, yaşa göre ve haneye giren toplam aylık gelire göre olmak üzere 4 farklı kategoride analiz edilmiştir.

Tablo 2.64. Uzundere'nin Sakin Kent Olması Sonucu Yapılan / Yapılacak Faaliyetlerin Algılanmasıyla Cinsiyete Göre Farklılık Analizi

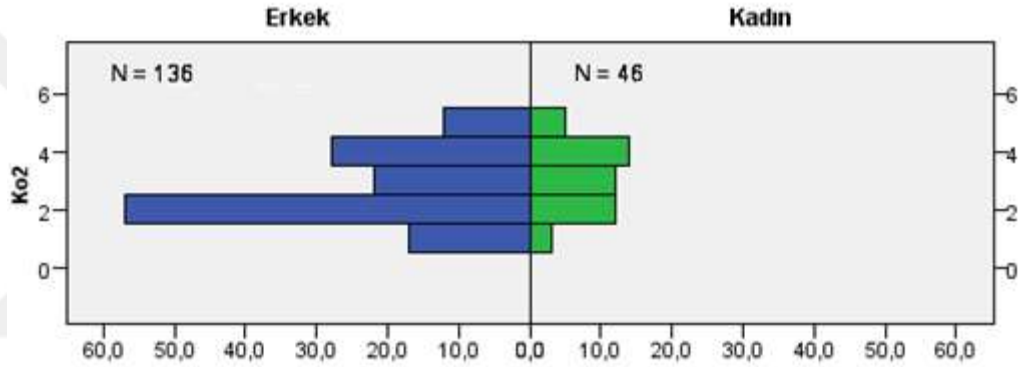
	Mann-Whitney U	Z	Anlamlılık (P)
Ko1	2588,500	-1,865	0,062
Ko2	2474,500	-2,262	0,024
Ko3	2716,000	-1,447	0,148
Ko4	2951,000	-,667	0,505
Ko5	2869,000	-,938	0,348
Ko6	2941,500	-,713	0,476
Ko7	2927,500	-,747	0,455
Ko8	2723,500	-1,434	0,152
Ko9	2944,500	-,690	0,490
Ko10	3103,000	-,160	0,873
Ko11	3074,000	-,258	0,796
Ko12	3027,500	-,414	0,679
Ko13	2938,500	-,724	0,469
Ko14	2669,500	-1,545	0,122
Ko15	3111,000	-,135	0,892

a. Gruplama Değişkeni: Cinsiyet

2.10.2.1 Cinsiyete Göre Farklılık Analizi

Uzundere sakin kent olduktan sonra veya sakin kent olması için yerine getirmesi gereken şartlardan hangilerinde daha başarılı olduğu hangilerinde olamadığının cinsiyete göre analizi Tablo 2.65.'teki gibidir.

Yapılan analiz neticesinde Uzundere'nin sakin kent unvanı alması neticesinde gerçekleşen / gerçekleşecek faaliyetlerden "Ko2" kodu ile ifade edilen "*Uzundere'nin sakin kent olmasıyla ulaşım imkânları gelişmiştir*" yargısına verilen cevaplar ile cinsiyete arasında anlamlı bir ilişki olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Buna göre sakin kent unvanı alan Uzundere'de ulaşım imkânlarının geliştiği düşüncesine kadınlar, erkeklere göre daha fazla katılmaktadır.

Şekil 2.15. Ulaşım İmkânlarının Gelişmişliği Görüşü İle Cinsiyet İlişkisi

$p < 0,05$ iken, $0,024 < 0,05$ olduğundan ve "p" katsayısının pozitif işaretli olması nedeniyle erkeklerden ziyade kadınların sakin kent unvanı alan Uzundere'de ulaşım imkânlarının geliştiğine yönelik görüşlerinin yoğunlaştığına ulaşılmıştır. Dolayısıyla erkeklerden kadınlara doğru sakin kent olan Uzundere'de ulaşım imkânlarının geliştiği yönünde artan bir görüş birliğinin bulunduğunu söylemek mümkündür.

2.10.2.2 Çalışma Sektörüne Göre Farklılık Analizi

Uzundere'nin sakin kent olmasıyla şehirde yapılan veya yapılacak faaliyetlerin algılanması çalışma sektörüne göre farklılık gösterip göstermediği aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Elde edilen bulgulara göre Uzundere'de yapılan veya yapılacak olan 6 farklı kategorinin çalışma sektörü ile anlamlı ilişkisi bulunmaktadır.

Tablo 2.65. Uzundere'nin Sakin Kent Olması İle Yapılan Veya Yapılacak Faaliyetlerin Algılanmasıyla Çalışma Sektörü Farklılık Analizi

	Ki-kare	df	Anlamlılık(P)
Ko1	5,162	1	0,023
Ko2	8,913	1	0,003
Ko3	2,940	1	0,086
Ko4	0,980	1	0,322
Ko5	2,024	1	0,155
Ko6	0,313	1	0,576
Ko7	2,875	1	0,090
Ko8	0,876	1	0,349
Ko9	4,090	1	0,043
Ko10	2,966	1	0,085
Ko11	5,881	1	0,015
Ko12	8,476	1	0,004
Ko13	2,235	1	0,135
Ko14	5,680	1	0,017
Ko15	0,807	1	0,369
a. Kruskal Wallis Testi			
b. Gruplama Değişkeni: Çalışma Durumu			

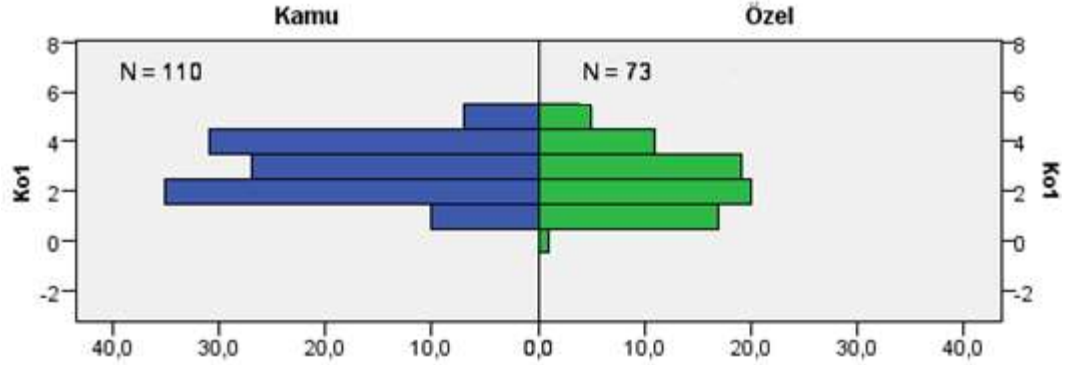
Tablo 2.66.'daki veriler incelendiğinde anketin son bölümünde yer alan Uzundere'nin sakin kent unvanını alması neticesinde gerçekleşen / gerçekleşecek faaliyetlere yönelik algı başlığı içerisinde yer alan 1, 2, 9, 11, 12 ve 14. hükümler ile çalışma sektörü arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

a.) Uzundere'nin Sakin Kent Olması Sonucu Şehrin Altyapı Sorunlarının Azaldığı Görüşü İle Çalışma Sektörü İlişkisi

Sakin kent hareketi kentlerin yaşana bilirliliğini ve yaşam kalitesini artırmak için çeşitli faaliyetler ve girişimler yapmaktadır. Bu kapsamda sakin kent hareketi şehir içerisinde bulunan yeşil alanların artırılması yaya ve bisiklet yollarının geliştirilmesi, teknolojik yeniliklerin dinamik kullanımı, belediye hizmetlerinde etkinlik gibi faaliyetlerin gerçekleştirilmesini desteklemektedir. Sakin kent hareketi yaşamın mummyalandığı, kentlerin müzeye dönüşmüş hale getirilmesi demek değil, aksine modernliğin insani yaşam kalitesini arttıran olanaklarından da yararlanmaya teşvik eden bir harekettir (cittaslow.org, 2017). Dolayısıyla sakin kent hareketi yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik olan her tür faaliyetin aktif destekçisidir.

Anket katılımcılarının yaşam kalitesinin artmasına yönelik gerçekleştirilecek veya gerçekleştirilmiş faaliyetlerin analizinin yapıldığı bu bölümde çalışanların kamu sektöründe veya özel sektörde olmasına göre Uzundere'nin sakin kent olmasıyla şehrin

altyapı sorunlarının azaldığı yönündeki görüşler arasında ilişki bulunup bulunmadığı incelenmiştir.

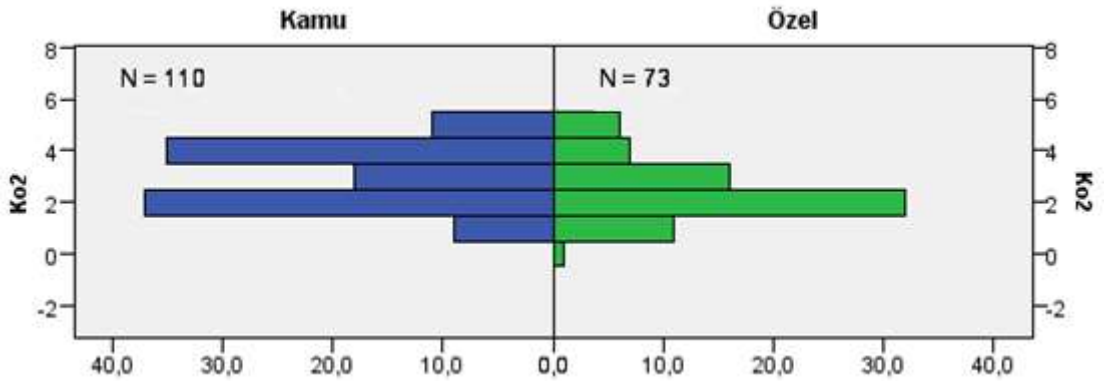

Şekil 2.16. Şehrin Altyapı Sorunlarının Azaldığı Görüşü İle Çalışma Sektörü İlişki

Yapılan analiz sonuçlarına göre, $p < 0,05$ iken $0,023 < 0,05$ ve “p” katsayısının yönü pozitif olduğundan katılımcıların kamu sektör çalışanı veya özel sektör çalışanı olmasına göre şehrin altyapı sorunlarının azaldığı görüşü arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. İlişkiye göre özel sektör çalışanları kamu sektör çalışanlarına kıyasla daha fazla şehrin altyapı sorunlarının azaldığını düşünmektedirler.

b.) Uzundere'nin Sakin Kent Olması Sonucu Ulaşım İmkanlarının Geliştiği Görüşü İle Çalışma Sektörü İlişkisi

Anket katılımcılarının kamu sektöründe veya özel sektörde olmasına göre Uzundere'nin sakin kent olmasıyla şehrin ulaşım imkanlarının geliştiği yönündeki görüş arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

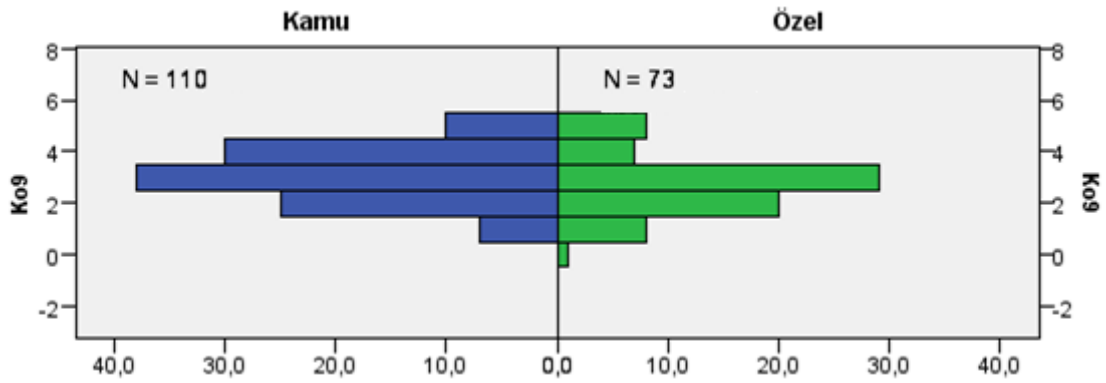

Şekil 2.17. Şehrin Ulaşım İmkanlarının geliştiği Görüşü İle Çalışma Sektörü İlişkisi

P değerinin $< 0,05$ iken $0,03 < 0,05$ ve ilişkinin katsayısı pozitif işaretli olduğundan özel sektöründe çalışanlar, kamu sektöründe çalışanlara göre daha fazla Uzundere'nin sakin kent olmasıyla ulaşım imkânlarının geliştiğini düşünmektedirler.

c.) Uzundere'nin Sakin Kent Olması Sonucu Çevre Üniversitelerin Şehre Katkısının Arttığı Görüşü İle Çalışma Sektörü İlişkisi

Uzundere sakin kent olmasıyla gerçekleştirdiği veya gerçekleştireceği faaliyetlerden olan Uzundere'nin çevresinde bulunan üniversitelerin şehre katkısının arttığı görüşüyle çalışma sektörü arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

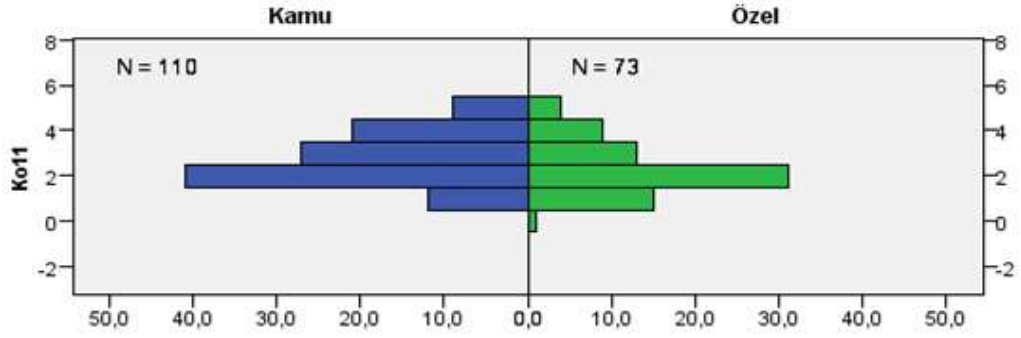

Şekil 2.18. Çevre Üniversitelerin Şehre Katkısının Arttığı Görüşü İle Çalışma Sektörü İlişkisi

Şekil 2.18'den de anlaşılacağı üzere; $p < 0,05$ iken $0,043 < 0,05$ olması ve katsayının işareti pozitif olması nedeniyle Uzundere sakin kent olmasıyla çevre üniversitelerin şehre katkısının olduğu düşüncesine özel sektör çalışanları kamu sektörü çalışanlarına göre daha fazla katılmaktadırlar.

d.) Uzundere'nin Sakin Kent Olması Sonucu Halkın Çevreye Olan Farkındalığının Arttığı Görüşü İle Çalışma Sektörü İlişkisi

Uzundere sakin kent unvanına sahip olmasıyla halkın çevreye olan farkındalığını arttığına olan inanç çalışma sektörüne göre farklılık göstermektedir.

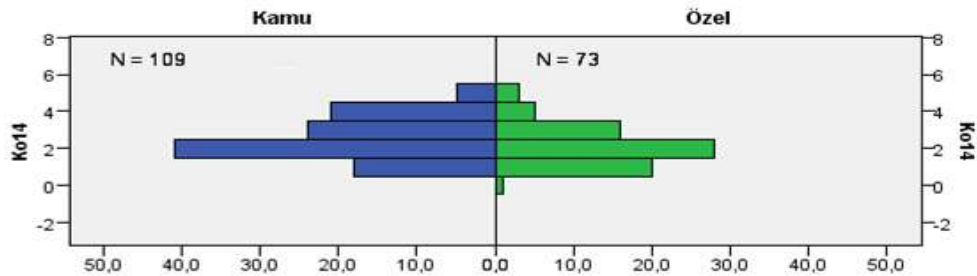
Şekil 2.19. Halkın Çevreye Olan Farkındalığının Gelişmişliği İle Çalışma Sektörü İlişkisi

$p < 0,05$ iken, $0,015 < 0,05$ ve “p” katsayısının pozitif olması nedeniyle çalışma sektörüyle Uzundere’nin sakin kent olmasıyla halkın çevreye olan farkındalığının arttığıyla anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. İlişkiye göre özel sektör çalışanları kamu sektör çalışanlarına göre daha fazla halkın çevreye olan duyarlılığının arttığını düşünmektedirler.

e.) Uzundere’nin Sakin Kent Olması İle Şehrin Tarihi Dokusu Koruma Altına Alınmış ve Sahiplenilmiştir Görüşüyle Çalışma Sektörü İlişkisi

Sakin kent hareketi çevreyi kirlenmeye karşı korumayı, kendi kendine yeterek sürdürülebilir olmayı, kendine özgü olanı korumayı, tarihsel ve kültürel olanı bozmayı savunmaktadır, ayrıca eskiyi yeniyile değiştirmeden, hızla tüketmeden ve çağdaş problemlere bir tepki olarak doğmuştur (Polat, 2017). Dolayısıyla sakin kent hareketi toplumların kültürel ve tarihsel değeri olan tüm öğelerinin yaşatılmasını amaçlamaktadır.

Anket çalışmasının son bölümünde yer alan “Uzundere’nin sakin kent olması ile şehrin tarihi dokusu koruma altına alınmış ve sahiplenilmiştir” hükmüyle katılımcıların çalışma sektörü arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Şekil 2.20. Uzundere'nin Sakin Kent Olması ile Şehrin Tarihi Dokusu Koruma Altına Alınmış ve Sahiplenilmiştir Görüşü İle Çalışma Sektörü İlişkisi

Uzundere'nin sakin kent olmasıyla şehrin tarihi dokusu korunmuş ve sahiplenilmiştir görüşü kamu sektör çalışanlarına göre özel sektör çalışanları tarafından daha fazla kabul edilmiştir.

H_0 : Uzundere'nin sakin kent olmasıyla şehrin tarihi dokusu korunmuş ve sahiplenilmiştir.

H_1 : Uzundere'nin sakin kent olmasıyla şehrin tarihi dokusu korunmuş ve sahiplenilmiştir.

Buna göre analizin p katsayısı, $p < 0,05$ iken $0,017 < 0,05$ olduğundan H_0 Hipotezi kabul edilip H_1 Hipotezi reddedilir.

2.10.2.3 Yaşa Göre Farklılık Analizi

Uzundere'nin sakin kent unvanını alması neticesinde gerçekleşen / gerçekleşecek faaliyetlerin algılanışıyla yaş arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının analizi Tablo 2.67'de gösterilmiştir. Analiz sonuçlarına göre Uzundere'nin sakin kent olmasıyla yapılan veya yapılacak faaliyetlerin algılanışı yaşa göre farklılaşmamaktadır. 4. bölümde yer alan 15 ifadenin ($p < 0,05$ olmadığından) hiç birisi ile yaş arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Tablo 2.66. Uzundere'nin Sakin Kent Unvanını Alması Neticesinde Gerçekleşen / Gerçekleşecek Faaliyetlerin Algılanışıyla Yaş İlişkisi Farklılık Analizi

	Ki-kare	df	Anlamlılık (P)
Ko1	13,210	7	0,067
Ko2	12,220	7	0,094
Ko3	4,369	7	0,736
Ko4	8,864	7	0,263
Ko5	5,989	7	0,541
Ko6	9,776	7	0,202
Ko7	9,132	7	0,243
Ko8	3,142	7	0,872
Ko9	8,706	7	0,274
Ko10	2,424	7	0,933
Ko11	4,706	7	0,696
Ko12	6,787	7	0,451
Ko13	3,884	7	0,793
Ko14	9,962	7	0,191
Ko15	5,158	7	0,641

a. Gruplama Değişkeni: Yaş

H_0 : Uzundere'nin sakin kent unvanını alması neticesinde gerçekleşen / gerçekleşecek faaliyetlerin algılanışıyla yaş arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

H_1 : Uzundere'nin sakin kent unvanını alması neticesinde gerçekleşen / gerçekleşecek faaliyetlerin algılanışıyla yaş arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Anketin son bölümde yer alan hiçbir ifade $p < 0,05$ olmadığından H_0 reddedilip H_1 kabul edilir.

2.10.2.4 Haneye Giren Aylık Toplam Gelire Göre Farklılık Analizi

Anketin 4. bölümünde yer alan hükümlerin katılımcıların hanelerine giren aylık toplam gelir seviyesine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bu bölümdeki veriler Kruskal Wallis Testine tabi tutulmuştur.

Tablo 2.67. Uzundere'nin Sakin Kent Olması Neticesinde Gerçekleşen Veya Gerçekleşecek Faaliyetlerin Algılanışının Haneye Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi Farklılık Analizi

	Ki-kare	df	Anlamlılık (P)
Ko1	9,232	5	0,100
Ko2	12,917	5	0,024
Ko3	7,102	5	0,213
Ko4	1,987	5	0,851
Ko5	7,771	5	0,169
Ko6	7,752	5	0,170
Ko7	12,540	5	0,028
Ko8	14,489	5	0,013
Ko9	10,308	5	0,067
Ko10	15,949	5	0,007
Ko11	19,333	5	0,002
Ko12	9,933	5	0,077
Ko13	11,060	5	0,050
Ko14	13,837	5	0,017
Ko15	5,438	5	0,365

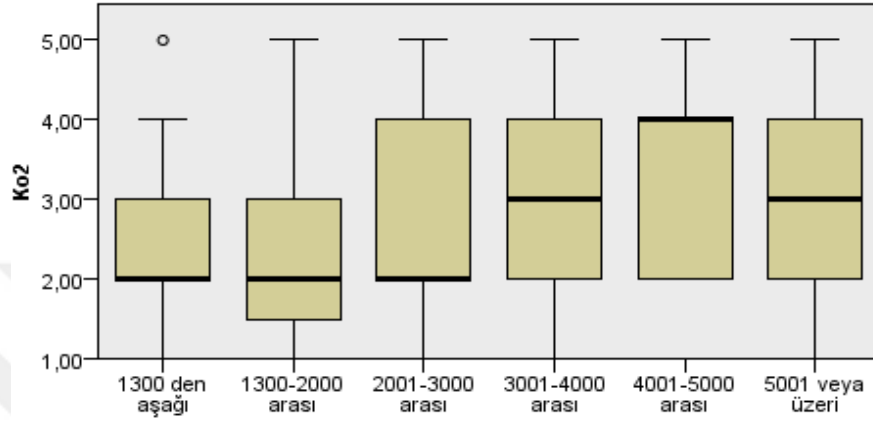
a. Kruskal Wallis Testi

b. Gruplama Değişkeni: Aylık Gelir

Yapılan analiz sonucunda bölümde yer alan 6. hüküm bildiren ifadenin $p < 0,05$ olması nedeniyle haneye giren aylık toplam gelir ile anlamlı bir ilişkisi olduğu belirlenmiştir.

a.) Uzundere'nin Sakin Kent Olması İle Şehrin Ulaşım İmkânları Gelişmiştir Görüşüyle Haneye Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi

Anket katılımcılarının hanelerine giren aylık toplam gelirlerine göre Uzundere'nin sakin kent olmasıyla şehrin ulaşım imkânlarının geliştiğini düşünenler arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

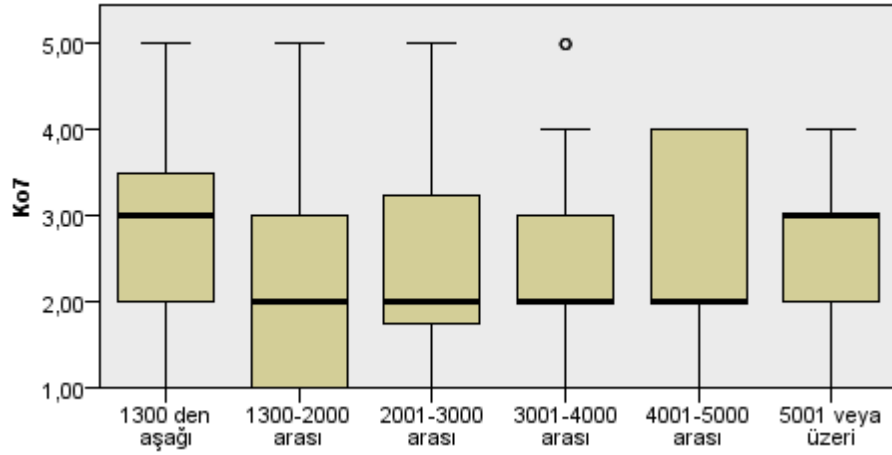
Şekil 2.21. Uzundere'nin Sakin Kent Olmasıyla Ulaşım İmkânlarının Gelişmişliğinin Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelirlere Göre Analizi

$p < 0,05$ iken $0,24 < 0,05$ olduğundan, anket katılımcılarının yaşı arttıkça Uzundere'nin ulaşım imkanlarının geliştiğine yönelik görüşler yoğunlaşmaktadır.

b.) Uzundere'nin Sakin Kent Olması İle Şehirde Yaşayan Kadın Girişimcilerin Sayısı Artmıştır Görüşüyle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi

Yerel bir kalkınma modeli sunan sakin kent hareketi, kalkınma politikaları geliştirerek yerel girişimci sayısını artırmayı hedeflemektedir. Bu süreçte hem girişimci hem de söz sahibi kişiler olarak kadınların daha aktif roller üstlenmesini sakin kent hareketinin desteklemektedir. Dolayısıyla kadının yerel kalkınmanın temel dinamiklerinden olması, kadının sosyo-ekonomik durumunu güçlendirecektir (Sungur, 2013: 647).

Anketin 4. bölümü içerisinde “Uzundere'nin sakin kent olması ile kadın girişimcilerin sayısı artmıştır” yargısı yer almaktadır. Katılımcıların bu yargıya katılma veya katılmama durumunun katılımcıların hanelerine giren aylık toplam gelire göre incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

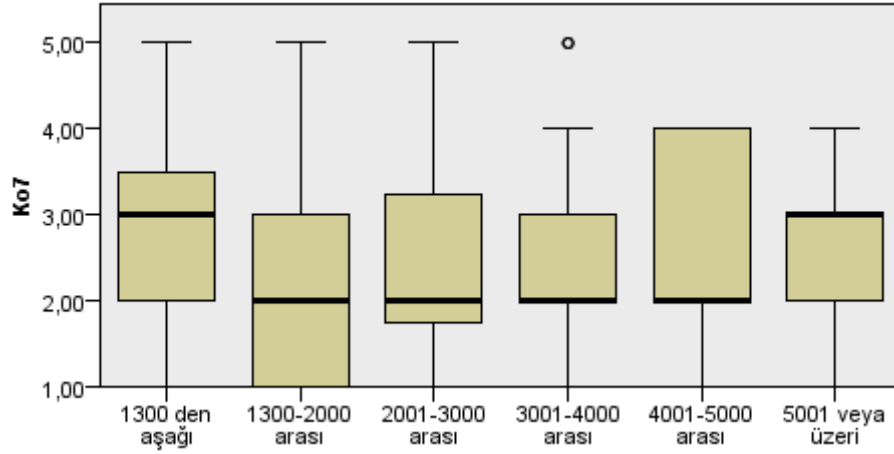

Şekil 2.22. Uzundere'nin Sakin Kent Olmasıyla Kadın Girişimcilerin Sayısının Arttığı Görüşü İle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi

Buna göre; $p < 0,05$ iken $0,028 < 0,05$ olduğundan ve “p” katsayısının işareti pozitif olması nedeniyle katılımcıların hanelerine giren aylık toplam gelir arttıkça kadın girişimcilerin sayısının arttığı yönündeki düşüncede olanla bireylerin sayısı artmaktadır.

c.) Uzundere'nin Sakin Kent Olması İle Şehirde Sosyal Sorumluluk Projelerinin Arttığı Görüşüyle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi

Sakin kentler belediyeler birliğine üye olmak isteyen bir şehrin yerine getirmesi gereken 2015 yılı itibariyle sayısı 72 olan üyelik şartlarının kentin genel ihtiyaçlarına ve kent sistemine uyumlulaştırılması ayrıca şehrin gelişimi yönünde plan ve projeler üretmesi gerekmektedir (Donat ve Yavuzçehre, 2016: 117). Bu kapsamda sakin kent unvanı alan Uzundere'nin sosyal ve ekonomik gelişimiyle paralel projelerin geliştirilip geliştirilmediği algısını belirlemek için anketin 4. bölümünde içerisinde “*Uzundere'nin sakin kent olmasıyla sosyal sorumluluk projeleri artmıştır.*” yargısına yer verilmiştir. Ankete uygulanan test sonucunda Uzundere'nin sakin kent olmasıyla sosyal sorumluluk projeleri artmıştır yargısının katılımcıların hanelerine giren aylık toplam gelire göre farklılaşığına ulaşılmıştır.

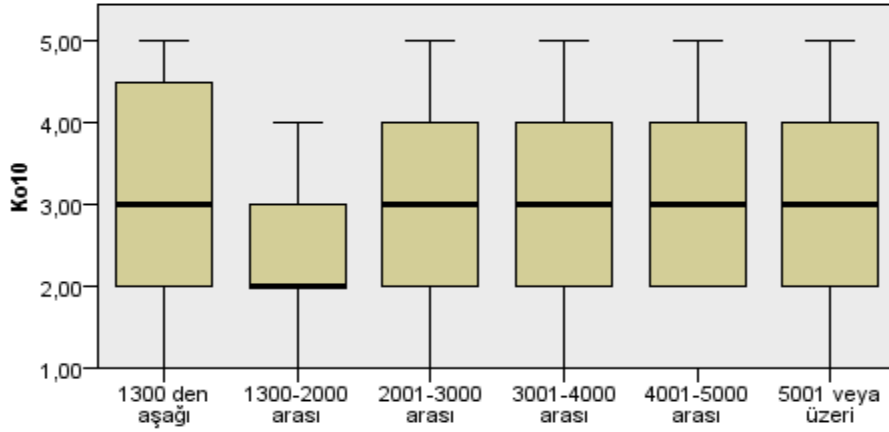
şekil 2.23. Uzundere'nin Sakin Kent Olmasıyla Sosyal Sorumluluk Projeleri Artmıştır Görüşü İle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi

$p < 0,05$ iken $0,013 < 0,05$ ve “p” katsayısını işaretinin pozitif olması nedeniyle katılımcıların hanelerine giren aylık toplam gelir arttıkça Uzundere’de sosyal sorumluluk projelerinin arttığı dşnesi yoğunlaşmaktadır.

d.) Uzundere’nin Sakin Kent Olması İle şehirde Kültür Sanat ve Diğer Eğence Aktivitelerinin Arttığı Görüşüyle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi

Sakin kent hareketi tanım ve eğitim amacıyla birçok faaliyet gerçekleştirmektedir. Ulusal ve uluslararası alanı kapsayabilen bu etkinlikler yerel halkın sorunlarına çözüm üretme amacıyla olduğu gibi halkın bilgisini artırma amacıyla da düzenlenmektedir. Bu etkinlikler “Terra Madre Ağı” gibi uluslararası ölçekli birlikler tarafından gıda üretiminde yer alan bireyleri bilgilendirme amacıyla düzenlenen uluslararası projelerle ve etkinliklerin organize edilmesi şeklinde olabileceği gibi, “Sefertası Hareketi” gibi ulusal düzeyde farkındalık oluşturmak amacıyla gerçekleştirilen festivaller, kampanyalar şeklinde de olabilmektedir.

Uzundere’nin sakin kent olması neticesinde şehirde kültür, sanat, eğence ve eğitim amaçlı faaliyetlerin nasıl algılandığını belirlemek amacıyla anketin son bölümünde yer alan ifadelerden birisi de “*Uzundere’nin sakin kent olmasıyla şehirdeki kültür, sanat ve diğer eğence aktivitelerinin sayısı artmıştır*” yargısıdır. Yapılan analiz neticesinde bu yargının katılımcıların hanelerine giren aylık toplam gelire göre farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır.

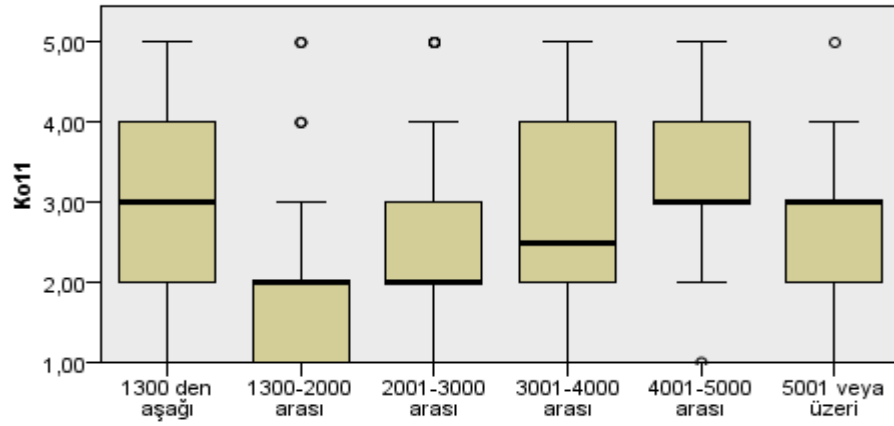
şekil 2.24. Uzundere'nin Sakin Kent Olmasıyla şehirdeki Kültür, Sanat ve Eğence Aktivitelerinin Sayısı Artmıştır Görüşüyle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi

$p < 0,05$ iken $0,007 < 0,05$ ve “p” katsayısının pozitif olması nedeniyle katılımcıların hanelerine giren aylık toplam geliri yüksek olanlara doğru Uzundere'nin sakin kent olmasıyla şehirdeki kültür, sanat ve diğer eğence aktivitelerinin sayısının arttığını düşüncesinde olanlar artmakta ve tersi durumda da katılımcıların hanelerine giren aylık toplam gelir azaldıkça bu görüşe katılım da azalmaktadır.

e.) Uzundere'nin Sakin Kent Olması İle Halkın evreye Olan Farkındalığı Artmıştır Görüşüyle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi

Sakin kent temel 7 standartlardan birisi de “evre Politikaları” ile ilgilidir (cittaslowturkiye.org, 2017). Sakin kent hareketi şehrin karakteristik özelliklerinin yanı sıra, yaşanan çevrenin korunması, zenginleştirilmesi ve çevreyle i ie bir şehir hayatının sağlanması için politikalar belirlenmesi diğer önemli kriterleri bünyesinde barındırmaktadır (Sırım, 2012: 122).

Uzundere'nin sakin kent olmasıyla şehirde çeşitli düzenlemeler ve iyileştirmeler yapılmış ve çevresel değerlerin korunması amacıyla halk bilinlendirilmiştir. Anket katılımcılarının Uzundere'nin sakin kent olması neticesinde halkın evre bilincinin artıp artmadığı yönündeki düşüncesi anketin son bölümü içerisinde yer alan 11. İfadesi olan “Uzundere'nin sakin kent olmasıyla halkın çevreye olan farkındalığı artmıştır” hükmü sunularak belirlenmeye çalışılmıştır. Katılımcıların hanelerine giren aylık toplam gelire göre bu hükme verilen cevaplar arasında anlamlı bir ilişki olduğu bilgisine yapılan test neticesinde ulaşılmıştır.

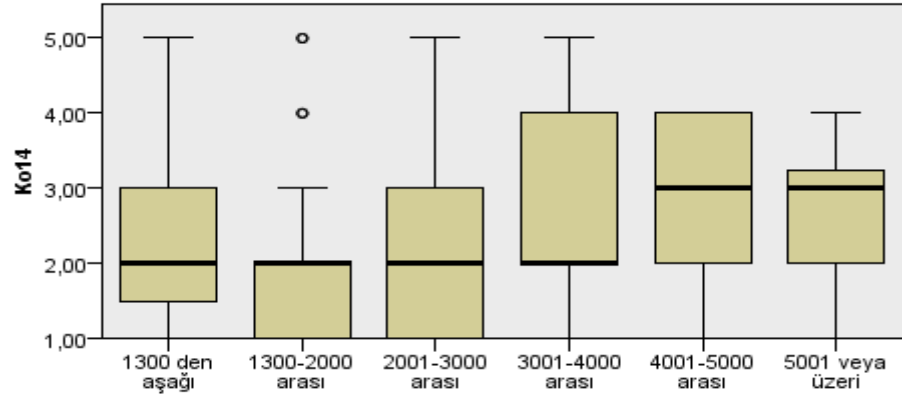
Şekil 2.25. Uzundere'nin Sakin Kent Olmasıyla Halkın Çevreye Olan Farkındalığı Artmıştır Görüşü İle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi

$p < 0,05$ iken $0,002 < 0,05$ ve “p” katsayısının işaretinin pozitif olması nedeniyle katılımcıların hanelerine giren aylık toplam gelir arttıkça Uzundere’nin sakin kent olmasıyla halkın çevreye olan farkındalığı artmıştır görüşüne katılım yoğunlaşmaktadır.

f.) Uzundere’nin Sakin Kent Olması İle Halkın Çevreye Olan Farkındalığı Artmıştır Görüşüyle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi

Her kentin geçmişinden gelen, kentin tarihi, yerel özellikleri, gelenekleri gibi unsurlarından oluşan bir ruhu bulunmaktadır. Bu ruh yüzyıllar boyu kentin ait olduğu özellikler derlenerek oluşur bir anda oluşturabilecek bir şey değildir, ancak yanlış politikalar sonucu bu ruhunu kaybetmesi oldukça kolay olabilmektedir. Bir kent o topraklarda yaşayan uygarlıkların, üretilen ürünlerin, söylenen şarkıların, yazılan şiirlerin, dostlukların, yaşananların birikimi olan bu ruhuyla varlığını sürdürür ve diğerlerinden ayrılır. Sakin kent hareketi, kent ruhunun korunarak kalkınması demektir (cittaslowturkiye.org, 2017).

Anket katılımcılarına şehrin tarihi dokusunun koruma altına alınıp alınmadığı ve tarihi dokusunun sahiplenilip sahiplenilmediğini belirlemek amacıyla “Uzundere’nin sakin kent olmasıyla şehrin tarihi dokusu koruma altına alınmış ve sahiplenilmiştir” hükmü sunularak görüşlerini bildirmeleri istenmiştir.

şekil 2.26. Uzundere'nin Sakin Kent Olmasıyla şehrin Tarihi Dokusu Koruma Altına Alınmış ve Sahiplenilmiştir Görüşüyle Katılımcıların Hanelerine Giren Aylık Toplam Gelir İlişkisi

Katılımcıların bu yargıya verdikleri cevaplar ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. $p < 0,05$ iken $0,017 < 0,05$ ve "p" katsayısının pozitif olması nedeniyle katılımcıların hanelerine giren aylık toplam gelir arttıkça şehrin tarihi dokusu koruma altına alınmış ve sahiplenilmiştir görüşünde olan katılımcı sayısı da yoğunlaşmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Modern toplumlarda, kentleşme ile birlikte sosyokültürel, iktisadi ve çevresel gibi toplumsal hayatı doğrudan etkileyen birçok sorun ortaya çıkmıştır. Bu sorunlar, küreselleşmenin de etkisiyle toplumların geleneksel değerlerinin kaybolmasına ve standartlaşan sisteminin bir parçası haline gelmesine neden olmuştur. Benzer şekilde çevresel değerler tahrip edilmiş ve doğallıktan uzak yaşam tarzı insan hayatına egemen olmuştur.

Modernitenin dünyanın hemen her bölgesinde doğaya ve doğala olan karşı başlatmış olduğu yıkım toplumları, modernlikle birlikte eski kültürlerini yeniden yaşamaya ve farklı sentezlere ulaşmaya yöneltmiştir. Post-modern dönemin başlangıcı olarak kabul edilen 20. yüzyılın son çeyreği, aynı zamanda doğal yaşamın korunması ve doğallığın bireylerin günlük hayatlarına hâkim olabilmesi anlamında sakin kent, sakin hareket gibi aktivitelerin ortaya çıktığı ve yeni politikaların üretildiği bir dönemi de ifade etmektedir.

Doğal, çevresel ve kültürel değerlerin korunması için çalışmalar yürüten ve bu değerlerin yaşatılması amacıyla pek çok girişimi olan ve insan hayatının daha sakin, daha doğal bir şekilde yaşanması gerekliliğini öne süren sakin hareket, gerçekte insanların modernleşmeyle birlikte ortaya çıkan sorunlarına bir cevap niteliğindedir.

İlk olarak, yemek alışkanlıklarında baş gösteren yozlaşmaya, yerel lezzetlerin kaybolmasına ve fast food ürünlerinin popüler olmasına karşı çıkan, Avrupa'daki bir sivil toplum kesimi, sakin yemek hareketi sloganıyla sakin hareketin temellerini atmıştır. On üç yılı sonra ise sakin yemek hareketi düşüncesi kentsel boyuta taşınarak dünyanın ilk kez karşılaşmış olduğu bir düşünceye dönüşmüş ve sakin kent hareketi doğmuştur.

Sakin kent hareketi, İtalya'da 1999 yılında ortaya çıkmış ve kısa zamanda etki alanını genişleterek 2017 Mart ayı itibariyle dünya genelinde 30 ülkeden toplam 232 kentin katıldığı uluslararası bir organizasyon haline gelmiştir. Kent kimliğinin ve kentlerin sahip olduğu değerlerinin yaşatılması amacıyla faaliyetleri olan bu hareketin günümüzde dünyanın en etkili STK'larından birisi olduğunu söylemek mümkündür. Türkiye'de 2009 yılında İzmir ili Seferihisar ilçesinin sakin kent unvanını almasıyla sakin kent hareketi desteklenmeye başlamış ve 2017 yılı itibariyle sakin kent olma

kriterlerine haiz olan Türkiye'nin 14 şehri, sakin kent unvanını almaya hak kazanmıştır. Bu bağlamda Erzurum ili Uzundere ilçesi de 2016 Mayıs ayında sakin kent unvanını alarak sakin kent hareketinin bir üyesi olmuştur.

Bu araştırmada, Uzundere çalışanlarının, sakin kente yönelik algıları ve sakin kentin kendileri üzerinde oluşturduğu etki çalışma konusu yapılmıştır. Sakin kent hareketinin yaşam kalitesinin yükseltilmesinde iyi bir model olup olmadığı çalışanlar açısından değerlendirilmiştir. Ayrıca Uzundere çalışanlarının yaşadığı şehrin sakin kent unvanı almasına yönelik memnuniyet düzeyleri ve Uzundere'nin yerel kimliğinin korunmasında sakin kent hareketinin etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Yine bu araştırmada, bireysel özelliklere göre sakin kent hareketinin çalışanların yaşam kalitesine etkileri analiz edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada anket tekniği kullanılarak Uzundere kamu ve özel sektör çalışanlarından elde edilen bilgilerin analizi "SPSS 20,0" programı yardımı ile yapılmıştır.

Çalışanlara uygulanan anketin sakin kent algılarının belirlendiği bölümünde, sakin kent hareketinin çalışanlar açısından nasıl algılandığını belirlemek amacıyla katılımcılara 3 soru yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre sakin kent olma sürecinde çalışanların %56,8'inin bilgilendirildiği, %35'inin Uzundere'nin sakin kent olma sürecinde fikirlerinin alındığı ve %25,1'inin sakin kent olma sürecinde her hangi bir şekilde desteklerinin olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Uzundere'nin sakin kent olma aşamasında konu dâhilinde bilgilendirilen, fikirleri alınan ve sürece katkısı olan çalışanların oranının düşük olduğu belirlenmiştir. Çalışanların görüşlerine yeterince yer verilmemiş ve organizasyonda ciddi bir şekilde yer almamış olmaları çalışanlar arasında bir uzak duruşa ve yabancılaşmaya neden olduğu gözlemlenmiştir.

Sakin kent olmanın Uzundere'ye kazanımlarının belirlendiği anketin 2. bölümünde, çalışanların en önemli kazanım olarak "*Kentin tanıtımının yapılarak kent turizmini geliştirmektir*" yargısı olduğu belirlenmiştir. İkinci önemli olarak görülen kazanım: "*Kentin tarihi, mimari ve doğal dokusunu korumak*", orta düzeyde önemli olarak görülen kazanım: "*Yerel halkın yaşam kalitesini artırmak*", az önemli olarak görülen kazanım: "*Çevreyi korumak*", en az önemli olarak görülen kazanım ise: "*Kent ekonomisine katkı sağlama*" olarak ortaya çıkmıştır.

Uzundere'nin sakin kent unvanına sahip olmak için yerine getirmesi gereken uluslararası kriterlerden hangilerine daha kolay uyum sağlayacağını araştırıldığı bölümde, Uzundere'nin en kolay uyum sağlayacağı kriterler uyum sıralamasına göre en kolaydan en zora doğru şu şekilde devam etmektedir

1. derece kolay (en kolay) uyum sağlanan kriter: Yerel ürünlerin ve üretimin desteklenmesi,
2. derecede kolay (oldukça kolay) uyum sağlanan kriter: Tarım, turizm esnaf ve sanatkarlara yönelik düzenlemeler,
3. derecede kolay (kolay) uyum sağlanan kriter: Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim planları,
4. derecede kolay (orta derece kolay) uyum sağlanan kriter: Kent kalitesinin artırılmasına yönelik faaliyetler,
5. derecede kolay (zor) uyum sağlanan kriter: Çevre politikasına yönelik faaliyetler,
6. derecede kolay uyum sağlanan kriter: Altyapı politikalarına yönelik faaliyetler,
7. derecede kolay (oldukça zor) uyum sağlanan kriter: Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için ulusal ve uluslararası boyutta gerçekleştirilen ortaklıklar olduğuna ulaşılmıştır.

Uzundere'de yerel üretim ve ürünlerin

Anket verilerine göre, sakin kent hareketinin ekonomik kalkınmaya etkisi katılımcılar tarafından az önemli bir kazanım olarak görüldüğü ve sonuçların katılımcıların cinsiyetine göre farklılaştığı görülmektedir. Buna göre hareketin Uzundere'nin ekonomik gelişimine etkisi olacağına yönelik düşünce kadınlarda erkeklere oranla daha yüksektir. Kadınlar erkeklere göre daha fazla katılmaktadır.

Anket katılımcıları tarafından en yüksek oranda kabul gören yargı olan “Yaşanılan şehrin sakin kent olmasından memnunum” yargısı kamu sektöründe çalışanlar tarafından özel sektöre göre daha fazla kabul görmektedir. Yine sektöre göre farklılıkların analiz edildiği anketin 3. bölümünde yer alan, ilçenin diğer kentlere göre tercih edilebilirliğine, yerel kalkınmaya, alternatif turizmin çeşitlenmesine, ilçenin tarihi, turistik ve doğal varlıklarının tanıtımına, önemli mekânların imajına,

destinasyonların tanıtımına etkisi olduğuna dair hükümlere, kamu çalışanları özel sektör çalışanlarına göre daha fazla katılmaktadır.

Yine anket verilerine göre, ilçede bulunan kamu kurumlarının yeterliliği ile yaş arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve yaş arttıkça kamu kurumlarının yeterliliğine olan kanaatte artmaktadır.

Anketin 3. bölümünde yer alan sakin kent hareketinin yerel halkın yaşam kalitesine etkisi olduğuna, Uzundere'deki tarihi, turistik ve doğal varlıkların tanıtılmasında doğrudan etkili olduğuna, hareket sayesinde Uzundere bilinçli ziyaretçiler tarafından daha çok tercih edildiğine, Uzundere için önemli mekânların imajını yükselttiğine, Uzundere için önemli mekânların markalaşmasında önemli bir etken olduğuna yönelik katılımcıların verdiği cevapların haneye giren gelire göre farklılaştığına ulaşılmıştır. Buna göre ilgili yargılara yönelik tutum gelir arttıkça olumlu etkilenmektedir.

Anketin son bölümünde yer alan “Uzundere'nin sakin kent olmasıyla ulaşım imkanları gelişmiştir” yargısıyla cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişkiye göre kadınlar erkeklere göre hareketin, ilçenin ulaşım imkanlarını geliştirdiğine daha fazla katılmaktadır.

Katılımcıların çalışma sektörüne göre ilçenin sakin kent olmasıyla alt yapı sorunlarının azaldığına, ulaşım imkanları gelişmişliğine, çevre üniversitelerin şehre katkısının, halkın çevreye olan farkındalığının ve işletmelerin çevreye olan duyarlılığının arttığına, şehirde planlı gelişim başladığına yönelik cevaplarının farklılaştığına ulaşılmıştır. Bu nedenle kamu çalışanlarının, belirtilen yargılara özel sektör çalışanlarına göre daha fazla katıldığını söylemek mümkündür.

Yaş arttıkça ilçenin ulaşım imkanları gelişmişliğine, kadın girişimcilerin sayısı arttığına, sosyal sorumluluk projelerinin arttığına, kültür, sanat ve diğer eğlence aktivitelerinin sayısı arttığına, halkın çevreye olan farkındalığı bulunduğu, şehirde planlı gelişim başlamış olduğuna olan yaygın tutum artmaktadır.

Sakin kent hareketinin Uzundere'ye etkisiyle ilgili olarak araştırmanın yapıldığı 3. bölümünde anket katılımcılarına 23 adet hüküm bildiren ifade yöneltilerek, hangi yargıların katılımcı açısından daha önemli olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilere göre anketin 3. bölümünde yer alan “yaşadığım şehrin sakin kent olmasından

memnunum” yargısına katılımcılar arasında en fazla katılım olmuştur. Katılımcılar, sakin kent hareketinin doğal, turistik ve tarihi alanların ve ilçenin tanıtımına etkisinin oldukça etkili olduğunu düşünmektedirler. Ancak ilçenin tanıtımının yerel ekonomiye ve ilçenin ekonomik yönden kalkınmasını sağlayacağına yönelik, ciddi endişeleri bulunmaktadır. Ayrıca katılımcılar, ilçede iş imkânlarının artmasına ve yerel halkın gelir düzeyinin arttığına ve artacağına yönelik olumsuz bir tutum içindedirler.

Anketin 3. bölümünde yer alan ifadeler, sakin kent hareketinin yerel halkın çevre bilincine etkisi olacağı konusunda tereddütleri bulunduğunu ve ilçede yerel halkın çevre bilincinin gelişmemiş olduğunu ortaya koymaktadır. Bu veri halkın, çevresel değerlerin korunması ve sürdürülebilirliği ile ilgili olarak bilinçlendirilmesinin, daha yaşanabilir bir doğal sistemin tesis edilmesi açısından da önemli olduğunu göstermektedir. Bu konuda yerel yöneticilerin etkinliği ve ilgili kamu kurumlarının yeterliliği konusunda anket katılımcılarının kararsızlığı bulunmaktadır. Dolayısıyla analiz sonuçlarına göre, ilçe yönetiminin konu ile ilgili olarak daha aktif olması gerekmektedir.

Uzundere'nin sakin kent unvanını almasıyla ilçenin yerel kimliğinin ön plana çıktığına yönelik görüşler, çalışanlarda yüksek oranda karşılık bulmuştur. Katılımcılar, ilçenin sakin kent olmasının, ilçelerinde çevresel değerlerin daha etkin bir şekilde korunması, sürdürülebilir olması ve Erzurum'un diğer ilçelerine göre daha tercih edilebilir olması gibi kazanımlarının olduğunu düşünmektedir.

Uzundere çalışanlarından oluşan katılımcılar, sakin kent hareketinin Uzundere'nin doğal, turistik ve tarihi alanlarına olan talebi artırdığını ifade etmişlerdir. Katılımcılar sakin kent unvanının biyoçeşitliliğin artmasında pozitif etkisi olduğu, alternatif turizmin çeşitlenmesine yardımcı olduğu, Uzundere'deki tarihi, turistik ve doğal varlıkların tanıtılmasında doğrudan etkili olduğu, ilçenin bilinçli ziyaretçiler tarafından daha çok tercih edilir olduğu, Uzundere için önemli mekânların imajını yükselttiği ve markalaşmasında önemli bir rol oynadığı görüşündedirler. Uzundere çalışanlarına göre hareketin turizme etkileri ile ilgili memnuniyet düzeylerinin ilçenin diğer ilçelere oranla daha yüksek tercih ediliyor olması ilçe çalışanlarının üzerinde olumlu etkisi olduğu belirlenmiştir. Çalışanlar ilçenin bu özellikleri nedeni ile sürekli bir şekilde kendi yaşam kalitelerinin yükseldiği ve bu durumun memnuniyet düzeylerine etkisi bulunduğu düşüncesindedirler.

Araştırma verilerinden elde edilen diğer bir sonuç: katılımcılar çevre üniversitelerin şehre katkılarının düşük olduğu ve bu nedenle ilçenin gelişimi açısından civarda bulunan üniversitelerin ilçeye ilgili olarak daha fazla çalışma ve araştırma yapmalarının ilçelerine olumlu kazanımları olacağı düşüncesindedirler.

Katılımcılar tarafından Uzundere'nin sakin kent olmasıyla ilçenin destinasyonlarının gelişmesinde hareketin oldukça etkin olduğu düşünülmektedir. Buna rağmen Uzundere'de bulunan kamu kurumlarının yeterliliği konusunda ilçe çalışanlarının kararsız olduğu görülmektedir.

Sakin kent unvanını Uzundere'de gerçekleşen veya gerçekleşecek faaliyetlere yönelik algının araştırıldığı anketin son bölümünde 15 hüküm bildiren yargı bulunmaktadır. Bu bölümde yer alan “*şehrin tarihi dokusu koruma altına alınmış ve sahiplenilmiştir*” yargısı katılımcılar tarafından en çok kabul gören yargıdır. Katılımcılar tarafından, Uzundere'nin sakin kent olmasıyla kadın girişimcilerin ve yerel girişimcilerin sayısının artacağına olan inanç da oldukça destek görmüştür. Yine ilçenin asayiş ve güvenliğinin arttığına yönelik yaygın bir tutum bulunmaktayken, çevre üniversitelerin ilçenin gelişimine etkisinin olduğuna yönelik kararsızlık olduğunu söylemek mümkündür.

Şehrin, yatırımcılar için cazip hale geldiğine ve kentte yerel girişimciliğin, sosyal sorumluluk projelerinin sayısının arttığına yönelik hükümlerde ise olumlu görüş birliği bulunmaktadır.

Sakin kent hareketi uluslararası kriterlerine göre sakin kent unvanı alan şehirlerin altyapıyla ilgili sorunlarının olamaması gerekmektedir. Ancak Uzundere'nin altyapıyla ilgili çalışmaların yeterliliği konusunda çalışanlar arasında kararsız bir tutum bulunmakta ve altyapı sorunlarının azaltılması konusunda çalışmaların eksik olduğu düşünülmektedir. Özellikle Uzundere'nin ulaşım imkânlarının fazla gelişmediği yönündeki görüşler ağır basması nedeniyle konuyla ilgili olarak bazı çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Uzundere, sakin kent unvanını elde etmek amacıyla birçok girişimde bulunmuştur. Bu girişimler sakin kent olma kriterlerinden olan 7 temel başlık altında 72 kritere uyum sağlamakla mümkün olduğundan ilçenin bu kriterleri gerçekleştirmek adına oldukça çaba sarf ettiği söylenebilir. Bu bakımdan ilçenin elde ettiği bu üst

standartlar ilçenin gelişim ve ilerlemesinde etkili olmuştur. Bu kriterlerin itici bir görev üstlendiği ve sadece Uzundere için değil gelişim ve ilerlemesini sürdürülebilir hale getirmek isteyen tüm kentlere uygulanması halinde başarılı sonuçlar elde edilmesi mümkündür.

Sakin kent hareketinin gelişim açısından örnek bir model olarak algılayan tüm kentlerin sakin kent kriterlerini yerine getirmelidir. Bu kriterler, etkili sonuçlar elde edebilen ve sakin kent belediyeler birliği tarafından uygulanabilirliği test edilmiş birkaç başlıktan oluşmaktadır. Sakin kent Uzundere'nin de yerine getirdiği bu başlıklardan bazıları hava ve su temizliğinin sağlanması, halkın içme suyu tüketiminin ulusal kaynaklarla karşılanması, binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufunun sağlanması olarak sıralanabilir.

Altyapı politikaları başlığı altında Uzundere'nin oldukça başarılı olduğu kriterler şu şekilde özetlenebilir: Aile hayatının korunması için girişimler, sağlık hizmetlerine kolay ulaşılabilirlik, kent merkezlerinde havayı kirleten araçlar yerine motorsuz taşıtlar gibi kirlilik yaratmayan taşıtların tercih edilmesidir.

Kentsel yaşam kalitesinin artırılması adına ilçe, verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların değerlendirilmiş, sosyal altyapıyı desteklemiş, yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanlar oluşturmuş, yerel girişimciler için atölyeler kurularak halka eğitimler verilmiş ve bölgede üretilen ürünlerin değerleri arttırılmış ve pazar imkânları geliştirilmiştir.

Tarımsal, turistik ve yerel sanatkârlara yönelik politikalar, el yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması, geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin arttırılması, turizm amaçlı ziyaretçiler için kalacak yerlerin kapasitelerin arttırılması gibi faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

Uzundere'nin misafirperverlik kriteri başlığı altında bölgeye gelen ziyaretçiler iyi karşılanmaktadır. Esnafın ve ilgililerin farkındalıkları artırılarak ziyaretçilerin memnuniyet düzeylerinin artırılmaktadır.

Çalışmanın sınırlılıklar kısmında da belirtildiği üzere bu çalışmada, Uzundere ilçesinde en az bir yıl süre ile ikamet eden, kamu veya özel sektör çalışanlarından oluşan bireylere uygulanan anket sonuçları analiz edilmiştir. Çalışma evreninin daha geliştirilerek ilçenin diğer kesimlerine uygulamamasıyla daha kapsamlı verilerin elde

edilme imkânı bulunmaktadır. Ayrıca çalışmanın çevrede bulunan diğer ilçeler ile mukayese edilmesi sakin kent hareketinin şehirler üzerindeki etkisinin belirlenmesi açısından önemli veriler sunacağı düşünülmektedir.

Araştırmacılar tarafından yapılacak olan, Uzundere'nin sakin kent olmasının çalışanlar üzerinde meydana getirdiği etkinin farklı yönleriyle analiz edildiği çalışmalar, çalışanların memnuniyet düzeylerinin artırılması ve kent yönetiminin belirleyeceği sosyal politikaların şekillenmesinde hayli öneme sahip veriler sunacaktır.

Uzundere'nin sakin kent unvanını alması ilçenin gelişim ve ilerlemede önemli gelişmeleri de beraberinde getirmiştir. Bu nedenle Uzundere Erzurum'un diğer ilçelerinin gelişmiş ve ilerlemesi yönünde örnek model olarak alınabilir. Dolayısıyla Uzundere'nin uyguladığı gelişim politikalarının diğer ilçelere uygulanabilirliği ile ilgili araştırmacıların yapacağı çalışmaların oldukça yararlı olması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, M. (2011). *SPSS’de istatistiksel analizler*. Malatya. iys.inonu.edu.tr/webpanel/dosyalar/669/file/SPSS, (10.06.2016)
- Akpınar, E. ve Bulut, Y. (2010), “Ülkemizde Alternatif Turizm Bir Dalı Olan Ekoturizm Çeşitlerinin Bölgelere Göre Dağılımı ve Uygulama Alanları” . *III. Ulusal Karadeniz Ormanlık Kongresi Bildiri Kitabı*, 4, 1575-1594.
- Aksoy, B. N. (2017). *Yeni Eklenen İsimlerle Cittaslow Listesinde Yer Alan Türkiye’nin En Sakin Şehirleri*. <http://listelist.com/turkiyenin-en-sakin-sehirleri/>, (09.02.2017).
- Akşam Haber. (2013). *Sakin Şehir için 12 yeni başvuru*. İleti no: 179870. Akşam Haber. <http://www.aksam.com.tr/guncel/sakin-sehir-icin-12-yeni-basvuru/haber-179870>, (23.03.2013).
- Altan, Z. Ö. (2007). *Çevre Politikaları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Altınkaynak, A. (2002). *Erzurum İli Uzundere İlçesinin Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Tarımsal Yayım Açısından Kalkınma Olanakları*. (Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
- Altıntaş, A. (2016). *Görüntü Kirliliği*. <http://cevrekorumaa.blogspot.com.tr/p/5-goruntu-kirliligi.html>, (16.02.2017).
- Altıntaş, H. (2004). “Ortak malların trajedisi: Karadeniz ve Hazar denizlerindeki kirlilik”. İçinde (Ed.: M. Marin ve U. Yıldırım), *Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar*. (204- 248.). İstanbul: Beta Yayınları.
- Ark Of Taste. (2017). *Ark Of Taste In The USA*. <https://www.slowfoodusa.org/ark-of-taste-in-the-usa>, (01.03.2017).
- Atauniv. (2009). *Saklı Cennetin Altın Çiçekleri Projesi*. <http://www.atauniv.com/aturk-universitesi/sakli-cennetin-altin-cicekleri-projesi.html>, (19.05.2009).
- Ateş, Ş. ve Şen, U. (2015). *Uzundere Doğa-Tarih-Turizm-Kültür*. Erzurum: Uzundere Belediyesi Kültür Yayınları.
- Aveni, A. & Gleick, J. (1999). *Faster: The Acceleration of Just About Everything*. New York: Pantheon

- Aybar, E. N. (1990). *Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı “Genel Enerji Planlaması” Çalışmalarının İlk Sonuçları*. Türkiye 5. Enerji Kongresi. Ankara: ETKB, APKK/Plan ve Finansman Daire Başkanlığı
- Aydinoğlu, S.(2015). *Sürdürülebilir Mimarlıkta Sakin Şehir (Cittaslow) Yaklaşımı*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İ.T.Ü
- Aytimur, R. (2015). *Slow Food Hareketi'nin Beslenme Alışkanlıkları ve Sağlıklı Beslenmeye Etkisi Üzerine Bir Uygulama Çalınması: Halfeti ve Seferihisar Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bal, A. D. (2006). “Çevre İle İlgili Yeni Yaklaşımlar” . İçinde (Editörler: Aydoğdu, M. ve Gezer, K.). *Çevre Bilimi* (183-222). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Baş, A. U. ve Yurdabakan, İ. (2012). “Factor structure of the Reactive-Proactive Aggression Questionnaire in Turkish children and gender, grade-level, and socioeconomic status differences in reactive and proactive aggression”. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 30(3), 284-297.
- Bauman, Z. (2012). *Küreselleşme*.(Çev.: Abdullah Yılmaz). İstanbul: Kayhan Matbaacılık.
- Benevolo, L. (2006). *Avrupa Tarihinde Kentler*. Çev.: Nur Nirven). İstanbul: Alfa Yayınları. (1995).
- Berk, A. (2013). *Yerel Hizmet Sunumu ve Belediye İktisadi Teşebbüsleri*. <http://dergi.sayistay.gov.tr/icerik/der49m2.pdf>, (01.07. 2003).
- Berköz, E. (2007). *Petrini İle Söyleşi*. <http://www.milliyet.com.tr/2007/01/03/cumartesi/cum02.html>, (03.01.2007).
- Besyocuyuz. (2014). *Rekreasyon Nedir?* <http://www.besyocuyuz.com/rekreasyon-nedir-is-potansiyeli-nedir/>, (10.12.2016).
- Bezirci, D. P. (2005). *AB Sürecinde Çevre*. İstanbul: Tasam Yayınları.
- Bilgin, V. (2007). *Türkiye’de Değişimin Dinamikleri*. Ankara: Lotus Yayınevi.
- Bozkurt, Y. (2012). *Çevre Sorunları ve Politikaları*. Bursa: Ekin Basım.

- Buff-tr. (2017). *Trekking Nedir? Nasıl yapılır?* <http://www.buff-tr.com/trekking-nedir-nasil-yapilir>, (02.01.2017).
- Büyükbay, G. (2012). *Slow Food ve Terra Madre 2012*. <http://www.toprakana.com.tr/index.php?bolum=yazi&obje=oku&id=85&adi=Slow+Food+ve+Terra+Madre+2012>, (04.02.2017).
- Cittaslow İnternational. (2017). İnternational Network Of Cities Where Living İs Good. <http://www.cittaslow.org>, (02.02.2017).
- Cittaslow List. (2017). *Cittaslow International Network*. http://www.cittaslow.org/sites/default/files/content/page/files/246/cittaslow_list_march_2017.pdf, (10.04.2017).
- Cittaslow Turkey. (2017). *Cittaslow Türkiye*. <http://cittaslowturkiye.org/#cittaslow>, (20.01.2017)
- Collins Cobuild. (2006). *Collins Cobuild Advanced Learner's English Dictionary*. Collins Cobuild.
- Coşar, Y. (2013). *Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri*. (Doktora tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi.
- Çakmak, E. (2010). *Uzundere Stratejik Gelişme Planı: Vizyon 2023*. Erzurum: Uzundere Stratejik Gelişme ve Turizm Master Planı.
- Çerçi, A. (2013). *Destinasyon Markalama ve Yavaş Şehir Seferihisar'ın Destinasyon Marka İmajı*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği. (2010). *T. C. Resmi Gazete*, 27601, 4 Haziran 2010.
- Çınar, O. (2010). "Okul Müdürlerinin İletişim Sürecindeki Etkililiği". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26 (1), 1-10.
- Deniz, M. (2015). *Analysis of Sustainable Tourism and Cittaslow Potential of Ulubey (Uşak)*. *Tourism. Environment and Sustainability*, 18, 219-238.
- Dickinson, J. E. & Lumsdon, L. (2010). *Slow travel and tourism*. London, Earthscan.

- Doğutürk, G. (2010). *Mimari ve Yaşam Kalitesi Bağlamında Yavaş Şehir Hareketi ve Seferihisar Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.
- Donat, O. ve Yavuzçehre, P. S. (2016). “Sakin Kent (Cittaslow) Üyeliğinin Kamusal Mekânlara Etkisi”. *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*. 35, 115-126.
- Doteuchi A. (2003). *The changing face of suburban new towns : seeking the slow life for an ultra-ageing society*. Social Development Research Group.
- Durmuşoğlu, A. A. (2010). “Türkiye Haberleri”. NTV. <http://www.ntv.com.tr/turkiye/aaa-sutu-inek-miyapiyor,hWsWYh0QgUiR3F6C6mBv0Q>, (16.12.2016).
- Egger, S. (2006). “Determining a sustainable city model”. *Environmental Modelling & Software*, 21 (9), 1235-1246.
- Eğilmez, S. (2012). *Erzurum Kuruluşundan Osmanlı Fethine Kadar*. İstanbul: Mas Matbaacılık
- Eker, B. (2006). *Sakin Şehirler Sakin Hayat*. <http://www.habitat.org.tr/sakin-sehirler/383-sakin-sehirler-citta-slow.html>, (29.05.2006).
- Emür, S. H. ve Onsekiz, D. (2007). “Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi – Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi”. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 22, 367-396
- Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik. (2008). *T. C. Resmî Gazete*, 27035, 25 Ekim 2008.
- Enerji Verimlilik Kanunu. (2007). *T. C. Resmi Gazete*, 5627, 05 Şubat 2007.
- Entrikin, J. N. (1991). *The Betweenness of Place: Towards a Geography of Modernity*. UK: Macmillan Education.
- Erdoğan, E. (2013). *Türkiye’deki en Sakin Şehirler*. Hürriyet Arşiv. <http://www.hurriyet.com.tr/turkiye-deki-en-sakin-sehirler-23158693>, (28.04.2013).
- Eren, E. (1991). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: İ.Ü. Yayınları

- Ergüven, M. H. (2011). “Cittaslow – Yaşamaya Değer Şehirlerin Uluslararası Birliği: Vize Örneği”. *Kırklareli: Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*. 3 (2), 206-221.
- Ersen, T. B., Varon, L. ve Çoksöyler, E. (2013). *Sivil Toplum İzleme Raporu 2012* (Rapor no: 58). İstanbul: TUSEV
- Ertan, A. H. (2014). *Kent ve Kentli Hakları*. Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü. Ankara: Hangar Baskı.
- Essedra. (2016). *Presida*. <http://www.essedra.com/tr/biyocesitlilik/presidia>, (21.01.2017).
- Eşkinat, Y., (1992). *Kent Planlama ve Tasarım Arasında Gerekli Ara Ölçek: Kentsel Tasarım*, İstanbul: II. Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu.
- Fondazione Slow Food. (2017). *Slow Food Presidia*. Bioçeşitlilik İçin Slow Food Vakfı. <http://www.fondazione Slow Food.com/en/what-we-do/slow-food-presidia>, (23.01.2017).
- Food And Agriculture Organization. (2016). *Statistics*. <http://www.fao.org/economic/ess/ess-publications/ess-sds/en/>, (17.10.2016).
- Food Time. (2016). *Sürdürülebilir Beslenmeye Dikkat*. <http://www.foodtimedergi.com/beslenme-ve-saglik/beslenme/surdurulebilir-beslenmeye-dikkat-h10890.html>, (03.10.2016).
- Gaston, K.J. & Spicer, J.I. (2004). *Biodiversity: An introduction*. Blackwell Publishing, (second edition).
- GEKA. (2009). *Yenipazar İlçesi*. Denizli: Güney Ege Kalkınma Ajansı, Ekonomik Araştırmalar ve Planlama Birimi.
- Gezeroğlu, E. (2013). *STK Kampanyalarında Medyanın Rolü*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Glack, J. (2000). *Faster: The Acceleration of Just About Everything*. New York: Vintage.
- Globalfootprints. (2016). *Slow Food İtalya*. <http://www.globalfootprints.org/page/id/93/3>, (21.10.16)

- Gouzundere. (2016). *Etkinlikler*. <http://gouzundere.com/etkinlikler/>, (16.10.2016).
- Görmez, K. (2001). “Büyük Kentlerde Kent planlaması ve Bazı Sorunlar”. *Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*. 2, 133-140.
- Grzelak-Kostulska, E., Hołowiecka, Beata, B. & Kwiatkowski, G. (2011). “Cittaslow International Network: An Example of a Globalization Idea?”. *In The Scale of Globalization. Think Globally, Act Locally, Change Individually in the 21st Century*. 186-192.
- Gülgül, Ç. (2011). *Siyasi Küreselleşme*. <https://gulguncigdem.wordpress.com/2011/07/21/siyasi-kuresellesme/>, (01.03.2017).
- Gür, M. (2015). *Kentsel Dönüşüm Uygulamasında Yaşam Kalitesi Araştırılması ve Kavramsal Bir Model Önerisi: Bursa Doğanbey Örneği*. Bursa: Nilüfer Belediyesi, Akmat Akınoğlu Matbaa.
- Güremen, L. (2011). “Kent Kimliği ve Estetiği Yönüyle Kentsel Donatı Elemanlarının Amasya Kenti Özelinde Araştırılması”. *Journal of New World Sciences Academy Social Science*, 6 (2), 254-291.
- Gürpınar, E. (1998). *Çevre Sorunları*. İstanbul: Der Yayınları.
- Gürün, F. (2001). *Globalleşme ve Çokuluslu Şirketlerin İnsan Kaynakları Yönetimine Etkileri*. Ankara: Kamu-İş Sendikası Yayınları.
- Hekimci, F. (2015). “Sürdürülebilir Yerel Kalkınma ve Yavaş Şehirler”. *Verimlilik Dergisi*, 1 (4), 77-112.
- Horone, C. (2008). *Hız Çılgınlığına Baş Kaldıran Yavaşlık Hareketi*. İstanbul: Alfa yayıncılık.
- Işık, K. (2004). *Bitki Biyolojisi*. Ankara: Palme Yayıncılık.
- İstatistik Analiz. (2017). *Kruskal Wallish Testi*. http://www.istatistikanaliz.com/kruskal_wallish_testi.asp, (10.02.2017)
- Jones, P. Shears, P. Hillier, D. Comfort D. & Lowel, J. (2003). *Slowfood Manifesto*. <http://www.slowfood.it/chi-siamo/che-cose-slow-food>, (10.12.2016).
- Kadioğlu, D. Y. (2009). “Yavaşlığın Keyfi Bu Şehirlerde”. *Yolculuk Dergisi*, 6 (2), 65-82.

- Karahan, F. ve Çakır, E. (2011). *Uzundere Turizm Master Planı: Vizyon 2023*. Erzurum: Uzundere Belediyesi Yayınları.
- Karakaş, M. (2015). *Modernlik, Küreselleşme ve Türkiye'nin Kimlikler Evreni*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Kardeş, M. (2008). *Uzundere*. Erzurum: Zafer Form Ofset Matbaacılık.
- Kaşlı, M., Cankül, D., Köz, E. N. ve Ekici, A. (2015). “Gastronomik Miras ve Sürdürülebilirlik: Eskişehir Örneği”. *Eko-Gastronomi Dergisi*, 1 (2), 27-46.
- Kaya, A. (1996). *Uzundere (Kargapazarı Dağları) ve Çevresi (Erzurum) Florası Üzerine Bir Ön Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Keleş, R. (1998). *Kent Bilimi Terimler Sözlüğü*. Ankara: İmge Kitapevi.
- Keleş, R. (2005). *Çevre Politikası*. Ankara: İmge Kitapevi
- Keleş, R. (2012). *Kentleşme Politikası*. Ankara: İmge Kitapevi.
- Kentleşme Şurası. (2009). *Kentsel Teknik Altyapı ve Ulaşım Komisyonu*. Kentleşme Şurası 2009. Cilt I. Ankara: Bayındırlık ve İskân Bakanlığı.
- Keskin, E. B. (2012). “Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış: Yavaş Şehirler (Cittaslow)”. *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*. 8 (1). 81-99
- Kiliç, S. E. ve Aydoğan, M. (2015). “Sustainable Tourism and Heritage in Sigacık/Seferihisar. World Academy of Science, Engineering and Technology”. *International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, 9 (1), 310-313.
- Knox, P. L. (2009). *Kleinstädte und Nachhaltigkeit. Konzepte für Wirtschaft, Umwelt und soziales Leben*. Basel: Birkhäuser Verlag AG.
- Knox, P. L. (2005). “Creating Ordinary Places: Slow Cities in a Fast World”. *Journal of Urban Design*. 10, 1–11.
- Koryürek, D. (2011). Fikir Sahibi Damaklar. <http://fikirsahibidamaklar.blogspot.com.tr/>, (22.06.2011).
- Köy Kanunu. (1924). *T. C. Resmi Gazete*, 442 (68), 7 Nisan 1924.

- Kudaka. (2016). *Erzurum Eko Agro Turizm*. http://erzurumdayatirim.kudaka.org.tr/dokumanlar/Erzurum_Eko_Agro_Turizm.pdf , (23.10.2016).
- Kurumlu, M. S. (2008). *Biyçeşitliliğimizi Koruya Biliyor Muyuz: Önemi ve Koruma Stratejileri Üzerine Biyoloji Öğretmenlerinin Yeterliliklerinin Araştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Küçükali, A. (2016). *Bir Sosyal Politika Problemi Olarak Göç: Erzurum Örneği*. Ankara: İmaj Yayınevi
- Leitch, A. (2003). "Slow food and the politics of pork fat: Italian food and European identity". *Ethnos*, 68 (4), 437-462.
- Lyal, C. (2012). "Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, Küresel Taksonomi Girişimi ve Yerel Biyolojik Çeşitlilik Yöntemleri." [Bildiri]. Hazırlayan: Tüzemen, S. Avrasya İpek Yolu Üniversiteler Birliği (ESRUC), *Anadolu'nun Zirvesinde 1. Kış Zirvesi Bildiriler, Turizm, Biyçeşitlilik ve Küresel Değişmeler Üzerine İşbirliği Çalışmaları*. 23-26 Şubat 2012, (ss. 25-35). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- Mayer, H. & Knox, P. L. (2006), "Slow Cities: Sustainable Places In A Fast World". *Journal Of Urban Affairs*. 28 (4). 321-324.
- Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği. (2014). *T. C. Resmi Gazete*, 29030, 14 Haziran 2014
- Newman, P. & Jennings, I. (2012). *Cities as sustainable ecosystems: principles and practices*. Island Press.
- Normal İs Good. (2014). *Slow Food Hareketi*. <http://www.normalisgood.net/slow-food-hareketine-katilmak-icin-10-adim/>, (24.11.2014).
- Nowak, P. O., Steiner, M. & Wiegel, U. (2009). "Waste management challenges for the construction industry". *Construction Information Quarterly*, 11 (1), 5-13
- Ocak, E. (2009). *Avrupa Birliği Giriş Sürecinde Erzurum'da Sivil Toplum Kuruluşları Tarafından Doğal Kaynaklarla İlgili Yürütülen Projelerin Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Orhan, T. ve Karahan, F. (2010). “Uzundere İlçesi ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi”. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*.11 (1), 27-42.
- Otrar, M. (2017). *Kruskal Wallis-H Testi*. <http://mustafaotrar.net/istatistik/kruskal-wallis-h-testi/>, (01.02.2017)
- Özil, E., Şişbot ,S., Özpınar, A. ve Olgun, B. (2012). *Elektrik Enerjisi Teknolojileri ve Enerji Verimliliği*. Cilt:1. İstanbul: Tec Prit Tekstil Dokuma Baskı Matbaa Etiket.
- Özkaynak, B. ve Adaman, F. (2004). *Sürdürülebilir Kent: Yalova Projesi*. İstanbul: Tüesses yayınları.
- Özmen, A.(2009). “Etnik ve Kültürel Kimliklerin Dışlanma Üzerinden Kurulması: Tur’abdin Süryanileri”. Pultar, G. *Kimlikler Lütfen*.(195-203). Ankara: ODTÜ Yayınları.
- Özsoy, M. H. (2005). *Uzundere İlçesi*. Erzurum: Kardelen Ofset
- Özsoy, M. H. (2016). “Erzurum'un Uzundere İlçesi'nde HES dendi 'huzur' gitti”. *Hürriyet*. <http://www.hurriyet.com.tr/hes-dendi-huzur-gitti-40085340>, (11.04.2016).
- Özsoy, N. (2012). *Uzundere Sofrası*. Doğu Anadolu Turizm Geliştirme Projesi Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP). Ankara: Uzerler Matbaacılık
- Öztürk, H. ve Gül, H. “Sosyal Belediyecilik Sosyal Devlete ve sosyal Haklara Bir Alternatif mi?”[Bildiri]. Ayhan. A (Ed.). IV. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu. 8-19 Ekim 2012, (ss.377-392), Muğla: Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi.
- Padovani, G. & Petrini, C. (2012). *Slow Food Devrimi*. İstanbul: Sinek Sekiz Yayınevi.
- Palabıyık, H. ve Altunbaş, D. (2004). “Kentsel Katı Atıklar ve Yönetimi”. *Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar*. Editörler: Yıldırım, U. ve Marin, M. C. İstanbul: Beta Basım içinde: Bozkurt, Y. (2012). *Çevre Sorunları ve Politikaları*. Bursa: Ekin Basım.
- Parkins, W. & Craig, G. (2006). “Slow Living”. *Oxford Berg Publisher*.
- Parkins, W. (2004). “Out of time: Fast subjects and slow living”. *Sussex University: Time & Society*.

- Peano, C., Migliorini, P. & Sottile, F. (2014). A methodology for the sustainability assessment of agri-food systems: an application to the Slow Food Presidia project. *Ecology and Society*, 19 (4), 24-40.
- Petrini, C. & Padovani, G. (2006). *Slow food revolution: A new culture for dining & living*. Rizzoli Intl Pubns.
- Petrini, C. (2001). *Slow food: the case for taste*. New York: Columbia university press Publishers.
- Petrini, C. (2003). *Slow Food The Case For Taste*. (Trans: William McCuaig). ABD: Columbia University Press.
- Petrini, C. (2013). *Slow food nation: Why our food should be good, clean, and fair*. Rizzoli Publications.
- Petrini, C. (2014). Slow Food Nedir?. <http://yumurtaliekmek.com/slow-food-nedir/>, (15.06.2014).
- Petrini, C., Bogliotti, C., Rava, R. & Scaffidi C. (2016). *The Central Role of Food*. Congress Paper. http://slowfood.com/filemanager/official_docs/SFCONGRESS_2012_Central_role_of_food.pdf, (12.01.2016).
- Polat, F. (2007). *Kültürel Kimlikten Ulusal Kimliğe*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Polat, E. (2017). *Kentsel Yaşam Kalitesi*, <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=373&RecID=2656>, (12.03.2017)
- Radstrom, S. (2014). “A PlaceSustaining framework for local urban identity: An introduction and history of Cittaslow”. *Italian Journal of Planning Practice*, 1 (1), 90-113.
- Redfern, A. & Snedker, P. (2002). *Creating market opportunities for small enterprises: experiences of the fair trade movement*. Geneva: International Labour Office.
- Scarpato, R. (2002). “Gastronomy as a tourist product: The perspective of gastronomy studies”. *Tourism and gastronomy*, 11(2), 51-70.
- Scarpato, R. (2002). *Gastronomy as a tourist product: the perspective of gastronomy studies*. Rosarioscarpato. <http://www.rosarioscarpato.com/about.php?l=en>, (12.08.2016)

- Seferihisar. (2016). <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,77466/seferihisar.html>, (21.10.2016).
- Sezgin, M. ve Ünüvar, Ş. (2011). *Sürdürülebilirlik ve Şehir Pazarlaması Ekseninde Yavaş Şehir*. Konya: Çizgi Kitabevi
- Sırım, V. (2012). “Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak Sakin Şehir Hareketi ve Türkiye’nin Potansiyeli”. *Karabük Üniversitesi, Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*. Özel Sayı, 119-131.
- Slow Food. (2017). *About Us*. <http://www.slowfood.com/about-us>, (13.01.2017)
- Slow Movement. (2016). *Downshifting as a way of life*. <http://www.slowmovement.com/downshifting.php>, (26.12.2016).
- Slowfood Gençlik. (2017). *Türkiye’nin ilk presidium’u:”Siyez”*. <https://slowfoodgenclik.wordpress.com/2012/04/19/turkiyenin-ilk-presidiumu-siyez-3/>
- Slowmoney. (2017). *Mission And Progress*. <https://slowmoney.org/about/our-work/what-we-do/>, (19.04.2017).
- Soyer, T. (2016). *HES İsyanına Seferihisar’dan Destek*. Seferihisar Belediyesi. <http://seferihisar.bel.tr/uzunderenin-hes-isyani-seferihisardan-destek/>, (13.04.2016).
- Steiner, M. ve Wiegel, U. (2009). *Katı Atık Yönetimi. Atık Yönetiminin Esaslarına Yönelik Rehber Kitap*. Ankara: Eflatun Yayınevi.
- Sungur, Z. (2013). “Türkiye'nin Sakin Şehirlerindeki Kadın Girişimciliğine Sosyolojik Bir Bakış”. *Anadolu Üniversitesi: Girişimcilik Dergisi*. 3C, 641–648. <https://www.avekon.org/index.php?p=13paperdetail&id=786>, (10.09.2016)
- Şahin, İ. ve Kutlu, S. Z. (2014). “Cittaslow: Sürdürülebilir Kalkınma Ekseninde Bir Değerlendirme (Cittaslow)”. *An. Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 55-63.
- Şavşat. (2017). *Şavşat Tarihçesi*. Şavşat Belediye Başkanlığı. <http://savsat.bel.tr/tarihce>
- T.C. Anayasası. (1982). *T. C. Resmî Gazete*, 17844, 20 Ekim 1982.

- Talas, M. (2014). “Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye Perspektifi Araştırmaları”. *TÜBAR*, 2, 387-400.
- Taraklı, (2017). *İlçemizin Tarihçesi*. <http://www.tarakli.bel.tr/tarihce.asp>, (07.01.2017).
- TarımTV. (2014). *Erzurumlu çiçekçi kuzenlerin başarısı*. http://www.tarimtv.gov.tr/HD4763_erzurumlu-cicekci-kuzenlerin-basarisi.html, (30.05.2014).
- Tasam. (2016) *Küreselleşmenin Boyutları ve Etkileri*. <http://www.tasam.org/tr-TR/Icerik/211/kuresellesmenin-boyutlari-ve-etkileri.html>, (14.12. 2006).
- Tayfun, A. ve Acuner, E. (2014). “Cittaslow: Çamlıhemşin İçin Bir Model Önerisi”. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2 (1), 46-54.
- Tekeli, İ., Çağatay, G., Vaizoğlu, S., Algan, N., Dündar, A. K. (2010). *Yaşam Kalitesi Göstergeleri Türkiye İçin Bir Veri Sistemi Önerisi*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Raporları. 2. Baskı.
- Tezgin, N. Ç. (2011). “Slow Food” *Manifestosu ve Tanıtımı*. <http://www.focafoca.com/default.asp?sayfa=008&id=5704> , (31.01.2011).
- The Slow Food Manifesto For Quality. (2017). http://slowfood.com/filemanager/Convivium%20Leader%20Area/Manifesto_Quality_ENG.pdf, (04.03.2017).
- The Slowfood Manifesto (1989). Manifesto. http://slowfood.com/filemanager/Convivium%20Leader%20Area/Manifesto_ENG.pdf , (02.03.2017).
- TMO. (2013). *Dünyada Gıda İsrafi*. www.ekmekisrafetme.com/UploadResim/EkmekYayinlar/CiftciKoyDunyasi.pdf, (10.01.2017).
- Topal, A. K. (2004). “Kavramsal olarak kent nedir? ve Türkiye’de kent neresidir?”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (1), 276-294.
- TUİK. (2016). “İstatistiklerle Gençlik”. *Haber Bülteni*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası. Sayı: 21517
- TUİK. (2017). “İstatistiklerle Kadın”. *Haber Bülteni*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu
- Turizm-ik. (2017). *Destinasyon Nedir?* <https://www.turizm-ik.com/rehber/turizm-sozlugu/destinasyon-nedir>, (09.01.2017).

- Tusker Trail. (2010). *Food*. <https://www.tusker.com/Geografica/a-history-of-slow-food/>, (01.01.2010).
- Tuzlukaya, Ş. (2014). "Konferans Notları". *Eko-Gastronomi Dergisi*, 1 (1), 1-8.
- TÜBA. (2010). Geleceğin Sürdürülebilir Enerjisine Doğru Yolu Aydınlatalım. (Rapor: I. Enerji Politikası, 333,79). Ankara: IAC Raporu. Tüba Bilimler ve Düşün Dizisi 17.
- Urdang, L. (1992). *The Oxford Thesaurus: An A to Z dictionary of synonyms*. 2nd reprint. U.K. Oxford: Oxford University Press
- Uslu, A. (2009). "Sürdürülebilir yeşil kent fikirleri, örnekleri ve Türkiye için dersler." Taş, N. ve Taş, M. XXI. *Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi Bildiriler Kitabı: 20-21 Mart 2008*, (s.49-58), TMMOB Mimarlar Odası.
- Uzundere Belediyesi. (2016). *Tortum Gölü*. http://www.uzundere.bel.tr/haber_detay.asp?id=197, (02.11.2016).
- Uzundere. (2016). *Hakkımızda*. <http://www.uzundere.gov.tr/>, (02.10.2016).
- Ünal, M. ve Zavalı, Y. S. (2016). "Küreselleşme Karşıtı Bir Hareket: Yavaş Hareketi". *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (4), 889-912.
- Ünsar, Y. (2007). "Uluslararası İşletmelerde Üretim Stratejileri". *Journal of Yaşar University*, 2 (7), 695-708.
- Vize Gezi Rehberi. (2016). <http://www.vize.bel.tr/vize-gezi-rehberi.html>, (19.01.2017).
- Yalçın, A. ve Yalçın, S. (2013). "Sürdürülebilir Yerel Kalkınma İçin Cittaslow Hareketi Bir Model Olabilir Mi?". *Kafkas Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5 (1), 32-41
- Yemek ve Yaşam Yolculuğu. (2015). *Şile Yeryüzü Pazarı*. <http://mybeautifulcookbook.com/2015/06/sile-yeryuzu-pazari>, (24.06.2015).
- Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun. (2005). *T. C. Resmi Gazete*, 25819, 18 Mayıs 2005.
- Yerel Yönetimler. (2015). *Uzundere Sıra Dışı Projeler*. Yerel Yönetimler. <http://yerelyonetimler.com.tr/2015/09/04/uzunderede-sira-disi-proje/>, (04.09.2016).

- Yeryüzü Pazarları. (2017). <http://www.earthmarkets.net/welcome.lasso>, (05.01.2017).
- Yıldız Teknik Üniversitesi. (2017). *Spss Dersleri*. <http://www.yarbis1.yildiz.edu.tr/web/userAnnouncementsFiles/dosya49e2e410bf5ebd45c942b7bd2c5f1b72.pptx>, (01.01.2017).
- Yıldız, K., Sipahioğlu, Ş. ve Yılmaz, M. (2008). *Çevre Bilimi ve Eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Yurtseven, H. R. (2007). *Slow Food ve Gökçeada: Yönetimsel Bir Yaklaşım*. Ankara. Detay Yayıncılık.
- Yurtseven, H. R. (2013). *Yavaş Üretici Eğitim Programı*. Cittaslow Gökçeada ve Eko-Gastronomi Kültürünün Ulusal ve Uluslararası Alanda Tanıtılması Projesi. Çanakkale: Güney Marmara Kalkınma Ajansı.
- Yurtseven, H. R. (2014). “Gastronomi Bilimine Yeni Bir Bakış”. *Eko-Gastronomi Dergisi*. 2 (1), 26-47.
- Yurtseven, H. R., Kaya, O. ve Harman, S. (2010). *Yavaş hareketi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Zengin, E., Başkurt, M. ve Es, M. (2014). “Yerel Yönetimler ve Kalkınma”. *Manas Sosyal Araştırma Dergisi*, 2 (3), 95-124.

EKLER**EK-1** Uzundere Kamu Kurum ve Kuruluşları Personel Listesi

UZUNDERE KAMU KURUM VE KURULUŞUNDA ÇALIŞAN PERSONEL

S.N	ÇALIŞTIĞI KURUMU	MEMUR	İŞÇİ	TOPLAM
1	KAYMAKAMLIK	4	1	5
2	NÜFUS MÜDÜRLÜĞÜ	3	-	3
3	MAL MÜDÜRLÜĞÜ	4	-	4
4	MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	41	5	46
5	S.Y.D.V. MÜDÜRLÜĞÜ	5	-	5
6	JANDARMA KOMUTANLIĞI	11	-	11
7	EMNİYET AMİRLİĞİ	28	-	28
8	GIDA TARIM VE HAY. MÜDÜRLÜĞÜ	7	2	9
9	HALK EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	1	1	2
10	MÜFTÜLÜK	11	1	12
11	BELEDİYE	5	4	9
12	E.S.K.İ ŞEFLİĞİ	2	-	2
13	İTFAİYE ŞEFLİĞİ	-	1	1
14	B.BEL. KIRSAL HİZMETLER ŞEFLİĞİ	-	8	8
15	P.T.T. MEMURLUĞU	2	-	2
16	ORMAN İŞLETME ŞEFLİĞİ	9	2	11
17	İLÇE DEVLET HASTANESİ	21	-	21
18	TAPU MÜDÜRLÜĞÜ	2	1	3
19	ZİRAAT BANKASI MÜDÜRLÜĞÜ	7	-	7
20	T.E.İ.A.Ş. MEMURLUĞU	-	13	13
21	KÜTÜPHANE MEMURLUĞU	1	-	1
22	B.BEL. ESMEK MEMURLUĞU	-	1	1
23	TÜRK TELEKOM SORUMLUSU	-	1	1
GENEL TOPLAM		164	41	205

- Öğretmen Evi ve Gençlik Spor İlçe Müdürlüğünde çalışanlar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü çalışanları olarak gösterilmiştir.
- Veriler Kurumlardan telefon yöntemi ile alınmıştır.

12/12/2016

Uzundere Kaymakamlığı

Yazı İşleri Müdürlüğü

EK-2 Uzundere Esnaf ve Sanatkâr Raporu**UZUNDERE ESNAF VE SANATKARLAR ODASI**
Esnaf ve Sanatkar Raporu**Cinsiyete Göre Esnaf Sayıları**

Cinsiyet	Esnaf Sayısı	Oran(%)
Erkek	155	91,72
Kadın	14	8,28
Toplam:	169	

hcl
İbrahim ÇELİK
Başkan

EK-3 Anket Formu

Sayın Katılımcı;

Ankette yer alan sorular siz sakin kent çalışanlarının *Sakin Kent (Cittaslow) Hareketi*'ne, hareketin sürdürülebilirliğine ve geliştirilmesine yönelik değerlendirmelerinizi belirlemek amacı ile hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevaplar, bilimsel amaçlar doğrultusunda, gizlilik ilkelerine bağlı kalınarak değerlendirilecektir. Ankette çapraz sorular olduğundan dikkatlice okunması ve size en uygun seçeneğin işaretlemesi gerekmektedir. **Anketi doldurmada göstermiş olduğunuz sabır ve ilginize şimdiden teşekkür ederiz.**

Uğur ŞEN

Yüksek Lisans Öğrencisi

Demografik özelliklerle ilgili sorular.	
1. Cinsiyetiniz: Erkek () Kadın ()	2. Bitirdiğiniz yaş: 18-24arası () 25-29 arası () 30- 34 arası () 35-39 arası () 40-44 arası () 45-49 arası () 50-54 arası () 55 yaş ve üstü ()
3. Eğitim durumunuz: İlköğretim () Lise () Yüksekokul () Lisans () Lisansüstü ()	4. Medeni Durumunuz: Evlili () Hiç evlenmemiş () Dul/Boşanmış ()
5. Çalışma durumunuz. Kamu () Özel ()	5.1. Kamu çalışanıysanız işyerindeki statünüz: Yönetici () Memur () İşçi () ----- 5.2. Özel sektör çalışanıysanız: Kendi hesabına () Ücretli işçi () Ücretsiz aile işçisi ()
6. İşinizde kaç yıldır çalışmaktasınız? 1 yıldan az () 1-5 yıl arası () 6-10 yıl arası () 10 yıldan fazla ()	7. Hanenizde öğrenci var mı? Evet () Hayır ()
8. Eşinizin çalışma durumu (evliyseniz)? Kamuda Memur () Kamuda işçi () Özel Sektör () Çalışmıyor ()	9. Hanenizde kaç kişi yaşamaktadır? (.....)
10. Çocuğunuz var mı? Evet () Hayır ()	11. Çocuk sayınız (varsa) ?
12. Hanenizde sizin dışında kaç kişi ücretli olarak çalışmaktadır? (.....)	13. Hanenizin aylık toplam geliri ne kadardır? 1300 den aşağı () 1300-2000 arası () 2001-3000 arası () 3001-4000 arası () 4001-5000 arası () 5001 veya üstü ()
14. Uzundere de kaç yıldır yaşamaktasınız? (.....)	15. Oturduğunuz konut Kira () Kendi evim () Diğer(akraba evi vb.) ()

Diğer sayfaya geçiniz →

Sakin Kent Hareketinin Algılanışına Yönelik Sorular.						
1- Sakin kent olma sürecinde konu dâhilinde bilgilendirildiniz mi?	o Evet		o Hayır			
2- Sakin kent olma sürecinde çalışanlar olarak fikriniz alındı mı?	o Evet		o Hayır			
3- Sakin kent olma sürecinde sizin bir desteğiniz oldu mu?	o Evet		o Hayır			
4- Sakin kent olmanın kazançlarını önem sırasına göre 1'den 5'e kadar sıralayınız. Ülke ekonomisine katkı sağlamak Yerel halkın yaşam kalitesini arttırmak Çevreyi korumak Kentin tanıtımı yapılarak turizmi geliştirmek Kentin tarihi, mimari ve doğal dokusunu korumak	5- Sizde Uzundere sakin kent olma kriterlerinden hangilerine daha kolay uyum sağlamıştır. (Zorluk derecesine göre en kolayı 1 olmak üzere 7'ye kadar numaralandırınız. • Çevre Politikaları..... • Alt yapı politikaları..... • Kent Kalitesinin Artırılmasına Yönelik Faaliyetler..... • Yerel Ürünlerin ve Üretimin Desteklenmesi.. • Tarım, turizm, esnaf ve sanatkârlara yönelik düzenlemeler..... • Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar..... • Fastfood ürünlerine karşı olup geleneksel yemeklerin tüketilmesini teşvik eden "Slowfood" hareketine destek					
Sakin Kent Hareketinin Uzundere'ye Etkisiyle İlgili Hükümler						
		Kesinlikle Katlıyorum	Katlıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. <i>Sakin kent</i> (Cittaslow), yerel halkın yaşam kalitesinin yükseltilmesi için iyi bir modeldir.						
2. Yaşadığım şehrin <i>Sakin Kent</i> olmasından memnunum.						
3. <i>Sakin kentin</i> ekonomik bakımdan yaşantıma olumlu katkı kazandıracığını düşünüyorum.						
4. <i>Sakin kent</i> olduktan sonra Uzundere'nin yerel kimliğinin ön plana çıkacağını düşünüyorum.						
5. <i>Sakin kent</i> olduktan sonra çevresel varlıkların korunmasının daha etkin bir şekilde sürdürüleceğini düşünüyorum.						
6. <i>Sakin kent</i> unvanını aldığı için Uzundere diğer Erzurum'un ilçelerine göre daha tercih edilebilir konuma ulaşmıştır.						
Sakin kent hareketi,	7. yerel kalkınmayı sağlar.					
	8. yerel halkın gelir düzeyini artırır					
	9. geleneksel usullere göre yiyecek üreten sektörlerin açılmasını destekler.					
	10. çevre kirliliğine sebep olur.					
	11. çevreye duyulan hassasiyeti artırır.					
	12. Uzundere'nin doğal, turistik, tarihi ve çevresel alanlarına olan talebi artırır.					
	13. Uzundere'de bioçeşitliliğin(<i>bir bölgede yaşayan canlı türlerin çeşitliliği, yaşayan canlıların dengede olması</i>) artmasında etkili olur.					

Sakin kent hareketi,	14. alternatif turizmin (kuş gözlemleme, yayla ve mesire, sağlık, inanç turizmi vb.) çeşitlenmesine yardımcı olur.					
	15. Uzundere'deki tarihi, turistik ve doğal varlıkların tanıtılmasında doğrudan etkilidir.					
	16. sayesinde Uzundere bilinçli ziyaretçiler tarafından daha çok tercih edilir.					
	17. Uzundere için önemli mekânların imajını yükseltir.					
	18. Uzundere için önemli mekânların markalaşmasında önemli bir rol oynar.					
	19. bölgede iş olanaklarını artırır.					
	20. Uzundere'de gezilip, görülecek yerlerin gelişmesine pek bir etkisi olmaz.					
21. Yerel halkın çevre bilincinin yeterli düzeyde olmadığı düşüncesindeyim.						
22. Çevre bilincinin oluşumunda ilgililer kendisine düşen görevi yeterince yerine getirmektedir.						
23. Uzundere'de bulunan kamu kurumları yeterli düzeydedir.						

Uzundere'nin Sakin Kent Unvanını Alması Neticesinde Gerçekleşen / Gerçekleşecek Faaliyetlerin Algılanışına Yönelik Hükümler		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzundere'nin sakin kent olması ile...	alt yapı sorunları azalmıştır.					
	ulaşım imkanları gelişmiştir.					
	rekabet avantajı sağlamıştır.					
	yerel tedarikçilerin sayısı artmıştır.					
	yatırımcılar için cazip hale gelmiştir.					
	yerel girişimcilik artmıştır.					
	kadın girişimcilerin sayısı artmıştır.					
	sosyal sorumluluk projeleri artmıştır.					
	çevre üniversitelerin şehre katkısı artmıştır.					
	kültür, sanat ve diğer eğlence aktivitelerin sayısı artmıştır.					
	halkın çevreye olan farkındalığı artmıştır.					
	işletmelerin çevreye olan duyarlılığı artmıştır.					
	şehrin tarihi dokusu koruma altına alınmış ve sahiplenilmiştir					
şehirde planlı gelişim başlamıştır.						
şehirdeki asayiş ve güvenlik artmıştır.						

Anketimiz Bitmiştir Göstermiş Olduğunuz İlgî İçin Teşekkür Ederiz.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Uğur ŞEN
Doğum Yeri ve Tarihi	Erzurum 22.07.1985
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi
Y. Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	
Uzundere Tanıtım Kitapçığı	2015-2016
İş Deneyimi	
Stajlar Projeler Çalıştığı Kurumlar	-
İletişim	
E-Posta Adresi	ugursen@bk.ru
Tarih	10.04.2017